

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Emine Özkan Şenlikoğlu _ Harcandık
Kitaplar, uygarlığa yol gösteren ışıklardır.

UYARI:

www.kitapsevenler.com

Kitap sevenlerin yeni buluşma noktasından herkese merhabalar...
Cehaletin yenildiği, sevginin, iyiliğin ve bilginin paylaşıldığı yer olarak
gördüğümüz sitemizdeki
tüm e-kitaplar, 5846 Sayılı Kanun'un ilgili maddesine
istinaden, engellilerin faydalanabilmeleri amacıyla
ekran okuyucu, ses sentezleyici program, konuşan "Braille Not Speak", kabartma
ekran
vebenzeri yardımcı araçlara, uyumlu olacak şekilde, "TXT", "DOC" ve "HTML" gibi
formatlarda, tarayıcı ve OCR (optik
karakter tanıma) yazılımı kullanılarak, sadece görmeengelliler için,
hazırlanmaktadır. Tümüyle ücretsiz olan sitemizdeki
e-kitaplar, "Engelli-engelsiz elele"düşüncesiyle, hiçbir ticari amaç
gözetilmeksizin, tamamen gönüllülük
esasına dayalı olarak, engelli-engelsiz Yardımsever arkadaşlarımızın yoğun emeği
sayesinde, görme engelli kitap sevenlerin
istifadesine sunulmaktadır. Bu e-kitaplar hiçbirşekilde ticari amaçla veya
kanuna aykırı olarak kullanılamaz, kullandırılmaz. Aksi kullanımdan doğabilecek
tümyasalsorumluluklar kullanana aittir.
Sitemizin amacı asla eser sahiplerine zarar vermek değildir.
www.kitapsevenler.com
web sitesinin amacı görme engellilerin kitap okuma hak ve özgürlüğünü yüceltmek
ve kitap okuma alışkanlığını pekiştirmektir.
Sevginin olduğu gibi, bilginin de paylaşıldıkça pekişeceğine inanıyoruz.
Tüm kitap dostlarına, görme engellilerin kitap okuyabilmeleri için gösterdikleri
çabalardan ve
yaptıkları katkılardan ötürü teşekkür ediyoruz.
Bilgi paylaşmakla çoğalır.

İLGİLİ KANUN:

5846 Sayılı Kanun'un "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler" bölümünde yer alan "EK
MADDE 11" : "ders
kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim ve edebiyat
eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa
hiçbir ticarî amaçgüdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya
üçüncü bir kişi tek nüsha olarak
ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi
kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, braille alfabesi ve benzeri
formatlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi
bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir
şekilde satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve
kullandırılmaz.
Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin
bulundurulması ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur."

bu e-kitap Görme engelliler için düzenlenmiştir.
Kitap taramak gerçekten incelik ve beceri isteyen, zahmet verici bir iştir. Ne
mutlu ki, bir görme
engellinin, düzgün taranmış ve hazırlanmış bir e-kitabı okuyabilmesinden duyduğu
sevinci paylaşabilmek
tüm zahmete değer. Sizler de bu mutluluğu paylaşabilmek için bir kitabınızı
tarayıp,
kitapsevenler@gmail.com
Adresine göndermeyi ve bu isimsiz kahramanlara katılmayı düşünebilirsiniz.

Bu Kitaplar size gelene kadar verilen emeğe ve kanunlara saygı göstererek lütfen bu açıklamaları silmeyiniz.

Siz de bir görme engelliye, okuyabileceği formatlarda, bir kitap armağan ediniz...

Teşekkürler.

Ne Mutlu Bilgi için, Bilgece yaşayanlara.

Tarayan: Hasan Uslu

Emine Özkan Şenlikoğlu _ Harcandık

£ Emine Şenlikoğlu

HARCANDIK

ROMAN

Mektup

Radakte Tashih

jUımet Cantürk

Kapak ve içdüzen

jrfan Kahramanoğlu

Kahramanoğlu

Harcandık

Baskı.

Özener Matbaası

Cilt

Step Ajans

Emine Şenlikoğlu

Kasım 2003 İSTANBUL

Mektup Yayınları

Boyacıkapısı Sokak No: 7/1-

Malta-Fatih / İSTANBUL

Tel: 0212 - 635 35 14

525 27 06 / 521 83 10

Faks: 0212 - 534 18 71

MEKTUP YAYINLARI

EMİNE ŞENÜKOĞLU

Emine Şenlikoğlu: 1953'te Giresun'un Dereli ilçesine bağlı Anbaralan köyünde dünyaya geldi. Daha sonra sırasıyla; Adapazarı Sinanoğlu, Karaçalı köyü, son olarak da İstanbul'a yerleşti. Gençlik yıllarında din arayışına girdi, dört İncili okudu. Daha sonra İslâmî ilimlerde eşi Recep Özkan ve özel hocalardan dersler aldı. Akâid, hadis usulü gibi ilim dallarında kendini yetiştirmeye çalıştı.

İlk kez 1978'de yazmaya başladı. Bursa Marmara, Milli, Yeni Asya Gazeteleri ile Sur ve Ribat dergilerinde yazdı. 1985 Şubatında eşiyle beraber aylık Mektup Dergisi'ni çıkardı. Halen aynı derginin genel yayın yönetmenliğini yürütmekte ve aynı dergide yazmaya devam etmektedir.

1984'te yazdığı Gençliğin İmanını Sorularla Çaldılar isimli eseri, toplatıldı. 1985 Mayısında iki yılı gözetim olmak üzere 8,5

yıla mahkûm oldu. İki buçuk yıl hapis yattıktan sonra infaz yasasından yararlandı.

Ceza evinde yedi kitap yazdı. O kitaplardan, Burası Ceza Evi, Biz Bu Vatanın Nesi oluyoruz, Ben Kimin Kurbanıyım? isimli kitaplarına dava açıldı ve bu üç kitap toplatıldı.

Yirmi kadar kitap yazdıktan sonra, Türkçe ve edebiyat dersleri aldı ve ilk kitaplarını gözden geçirmeye başladı. Gelecek yazarların aynı hatalara düşmemesi için Edebiyat ve Yazma Sanatı Üzerine isimli bir kitap hazırladı. Yazarın iki şiir kitabı var. Aynı dönemde çıkan şiir kitapları arasında Mahkum Duygular isimli şiir kitabı Türkiye rekoru kırdı. Yeni Devir Gazetesinde bazı şiirleri yayınlandı.

Şenlikoğlu'nun yazdığı bir piyes sahneye kondu ve sahasında rekor sayılan izleyici kitlesine ulaştı.

Yazar, yirmi yaşından sonra ilkokulu, kırk yaşından sonra da ortaokulu ve İmam Hatip lisesini dışarıdan bitirdi. Kırk sekiz yaşından sonra üniversiteye gitmek istediğinde, başörtüsü yasağına takıldı.

Çok kez yargılandı.

Çarşafı olarak televizyona çıkışından, İslâm'da Erkek, Kadınları Kadınlarda Eziliyor romanına kadar bir çok konuda eleştiriler almasına rağmen dik duruşunu korumaya devam etti.

Yurt içi ve yurt dışında birçok konferanslar verdi, radyo programları yaptı.

İki çocuk annesi olan Emine Şenlikoğlu'nun 1984 yılından itibaren yayınlanan eserleri şunlardır:

1. SERİ:

"GENÇLİĞE HATIR AMDIR"

- 1- Gençliğin İmanını Sorularla Çaldılar
- 2- Bize Nasıl Kıydınız
- 3- Mahkum Duygular
- 4- Burası Cezaevi
- 5- İslam'da Erkek
- 6- Ne Olur İhanet Etme
- 7- Ülkemi Arıyorum
- 8- Biz Bu Vatanın Nesi Oluyoruz
- 9- Ruhumun Penceresi

- 10- Kelepçeli Kalemimden
- 11- Ağlatan Yollar
- 12- İnsanlar da Kayar
- 13- Telefonla Röportaj
- 14- Önce Soru Sorarlar
- 15- İsimsiz Kitap (Hiciv)
- 16- Vicdan Azabı
- 17- Maria
- 18- İdamlık Genç

2. SERİ:

"İNSANLIĞA ÇAĞRI"

- 1- İnsanlığın Belgeseli
- 2- Kıbrıs Sular İçinde Bir Yetim
- 3- Ben Kimin Kurbanıyım
- 4- Geri Tepen Kurşunlar
- 5- Radyo ve Basın Röportajları
- 6- Televizyon Röportajları
- 7- Uzaktaki Çılgınlıklar
- 8- Geçmişin İzleri
- 9- Sabıkalı ve Dul

- 10- Çingene
- 11 - İmamın Manken Kızı :
- 12- Son Pişmanlık Fayda Eder
- 13- Çin İşkencesi
- 14- Kadınları Kadınlar da Eziyor

3. SERİ:

"NESİLLERİN ÖYKÜSÜ"

- 1- Şirin Köy
- 2- Küçük Kız
- 3- Küçük Kelebekler
- 4- Yılan Yavrusu
- 5-Kırmızı Elbiseli Kız , ..
- 6- Satılık Çocuk
- 7- Topal karınca
- 8- Küçük Kızın Umudu
- 9- Hayâl Çocuk

- 10- Konuşan Serçe
- 11- Kardeş Sevgisi
- 12- Depremin Ardından
- 13- Ağlayan Köpek .
- 14- Ali'nin Dünyası
- 15- Anne Büyüklere Bir Şey Söyle
- 16- Baba Sen de Bir Şeyler Söyle

4. SERİ:

"SEVGİNİN SESİ"

- 1- Hristiyan Gülü

5. SERİ:

"BİLGİ SERİSİ"

- 1- Kılavuz: İslâm'ı Doğru Anlamak

4 Cilt Takım Eser

6. SERİ:

"CİVCİV AİLESİ"

BEYAZ SERİ

- 1 - Cıvciv Ailesini Tanıyalım
- 2- Özür Dileyen Cıvciv
- 3- Karşılık Beklemeyen Cıvciv
- 4- Soru Soran Cıvciv
- 5- Hastalanan Cıvciv Çimiçimi
- 6- Cıvcivin Rüyası

İll

•v -' < ?" ' Harcandık

I. BÖLÜM

Gerçek sevgi,
ruhların sözleşmesidir
Flû Dünya

Omuzları çökmüş hâlde merdivenleri inen Musa'nın, gözleri dolu doluydu. On yıl aradan sonra sınıf arkadaşlarıyla buluşmuş, on yıl aradan sonra, onların neler yaptıklarını, on yıl aradan sonra, gelişip gelişmediklerini, on yıl aradan sonra değişip değişmediklerini öğrenmişti. Yaşadığı kâbus dolu hayattan sonra arkadaşlarıyla buluşmak onu yoğun duygular içine itmişti. Musa daha dün gibi hatırlıyordu randevulaştıkları günü. Musa, "On yıl sonraki randevuyu kimse hatırlayamaz, on yıl sonraki randevu unutulur." demişti de, arkadaşları geleceklerine dair yemin etmişlerdi. O randevu günü gelmiş, anlaştıkları yerde buluşmuşlardı. Buluştuıkları evden kendini dışarı atan

Musa, binanın dışında yere doğru yayılan geniş merdivenlerden yavaş yavaş iniyor, bir ayağını alt basamağa indirirken öteki ayağını sürüklüyordu. Boncuk boncuk terlemişti Musa. Boğazı düğüm düğüm olmuş, yaşlı gözlerle boşluğa bakarken, sanki gözleri birer yanardağ gibiydi. Arkadaşlarıyla buluştukları evden epeyce ötelere doğru yürümüş, hiç fark etmeden uzaklara gitmişti. Adeta, serhoş gibiydi Musa. Kendine geldiğinde, İstanbul Fener'de deniz kıyısındaydı. Kahırdan kanatlarla bilinmez zamanda

Emine Şenlikoglu

Harcandık

uçmuş da bu deniz kenarına gelmiş gibi hissetti kendisini. Aklını bir an kaybetmişti sanki.

Buraya nasıl geldiğini hatırlamaya çalıştı. Hafakanlar basmış halini kimseler anlamasın diye başını öne eğmişti. "İnsanlığın benim yüzüme bakacak yüzü olmadığı gibi, benim de insanların yüzüne bakacak yüzüm yok." diye söylenirken hâlâ ağlıyordu.

Arkadaşlarını umduğundan çok farklı görmek, ona gam gömleğinden bir gömlek daha giydirmişti.

Bir banka oturup ne düşüneceğini bilmez bir şekilde, etrafa bakarken, göz yaşları gözlerinde adeta düğümleniyordu. Geçmişte neydi şimdi ne olmuştu. Nasıl değişmişti hayat sayfalan... Hayalinden dahi geçirmedeği olaylar onu nasıl bulmuştu. Arkadaşlarını nerdeyse tanıyamamıştı her biri, yılbaşı eğlencelerinde yakılan mumlara dönmüşlerdi.

"Nice elbiseler gördüm, içinde insan yoktu" sözünün içeriğini zihninden tekrar tekrar geçirirken mırıldandı.

"Arkadaşlarımla elbiselerini gördüm bu gün, içlerinde arkadaşlarım yoktu... Yoktu arkadaşlarım. Ey elbiseler! İçinizde yaşayan arkadaşlarım nerelere gittiler?" Sonra kendisine bakıp kendi elbisesiyle konuşmaya başladı?

"— Diliniz olsaydı bana ne sorardınız? Biliyorum biliyorum siz bana "Sen nereye gittin? Sen ne oldu da bu hâle geldin? Arkadaşlarını ayıplamaya ne hakkın var?" derdiniz. Haklı mısınız, değil misiniz bilemiyorum ben aldandımsa, ben cehennemde bile bulunmayan bir batağa saplandımsa, bu onlara mazeret olabilir mi? Bir kişi yanlış yaparsa, ötekilere yanlış yapma hakkı doğar mı?" Birdenbire elbiseleriyle konuştuğunu fark edip kendisine çekidüzen vermeye çalıştı. Etrafta onu gören olup olmadığını göz gezdirerek anlamaya çalıştı. Kadınlar kütüphanesine giren birkaç kadınla sık sık taksilerden korna ile uyarı alan bir simitçiden başka kimseler yoktu. Dalgın dalgın bakarken ayaklarının arasından bir karınca yolunun oçmekte olduğunu gördü. Karıncaların kimi gidiyor, kimi dönüyordu. Gelenlerin ağızı dolu, gidenlerinse boştu. Musa, yuvalarına doğru giden karıncaları takip etmeye başladı. Ne kadar düzenli ve prensipli çalışıyorlardı. Onları hayranlıkla takip ederek yuvalarını buldu. Göz yaşlarını tutmaya çalışarak dikkatini, karınca kolonisine verdi Musa. Karıncaların el ele verişi onun aklına bir insan ile bir karıncanın hacmini getirmişti. İki canlının arasındaki farkı kıyasladıkça, karıncaların yaptığı bu yol ile otoban arasında hiç-

bir fark olmadığı hissine kapıldı. Manevi konumda ele alı-
nırsa, karıncalardaki birlik yoktu insanlarda.
Musa, bir müddet, denize pike yapan martılara baktık-
tan sonra tekrar karıncalara döndü.
Hayranlıkla karıncaları izlemeye devam ederken yuva-
ya yaklaşan bir karıncadaydı şimdi gözleri. Bu karıncanın
ağzında kendisinden en az on kat daha büyük bir yiyecek
vardı. Yuvasına yaklaştıkça yorulmuş olacak ki yükünü taşı-
makta zorlanıyordu. Birden bir ot köküne takılmıştı yiye-
ceği. Onu oradan kurtarmak için her yolu deniyordu, minik
gövdeli karınca. Ota takılan yemin altına giriyor, yemi sa-
ğa sola çeviriyor ama ota takılan yerden koparıp o yemi
yuvasına götürmeyi bir türlü başaramıyordu. Bu durumu
gören başka bir karınca, kardeşlik vazifesini yaparcasına
ona yardım ediyordu. İki karınca bir olup, beraberce yiye-
ceği ottan kurtarmış, yuvalarına doğru götürüyorlardı. Bu
manzarayı yüreği yanarak seyreden Musa, yakıcı gözyaş-
ları büyük bir yar'dan yuvarlanan kayalar gibi gözlerinden
yuvarlandıklarını, onlar yuvarlanırken, içinde deprem olu-
yormuş gibi bir sarsıntı hissetti. .,-vi.V,

10

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

11

Bu iki karıncanın birbirine karşı olan yardımlaşma ve
kardeşini sahiplenme duygusu onu ta lise dönemlerine gö-
türmüştü.
Lapa lapa kar yağarken, her zamanki yerinde arkadaşı
Yıldırım'ı bekliyordu Musa. Sık sık olduğu gibi, o gün de
geç kalmıştı Yıldırım. Bu defa çok sinirlenen Musa, Yıldır-
ım'a haddim bildirmeyi plânlıyordu... Çok geçmeden Yıl-
dırım görünmüştü. Musa'nın gözlerinde hüznün yuva yap-
mıştı, ama Musa onu anlayacak durumda değildi. Hızla
üzerine doğru yürüyen Musa bağırma"ya başladı:
— Sende hiç utanma yok mu be? Bu soğukta insan bu
kadar bekletilir mi? Ben burada beklerken, sen annenin
verdiği sıcak sütü içiyordun herhalde? Bence sen adam
olamayacaksın; annene söyle, sana sütü bardakla değil, bi-
beronla versin.
Yıldırım, kaşkolünü boynuna dolarken derin duygular
içinde olduğunu, hüznünü, kederini kapris perdesiyle ört-
meye çalışarak cevap yetiştiriyordu:
— Ne kızılıyorsun aslanım? Arkadaşlığımı beğenmi-
yorsan bir daha beni bekleme. Okula tek başına git. Alt ta-
rafı üç kilometrecik yol. Sen de, ben de bu yolda yalnız yü-
rüyebiliriz. Babamın dediği gibi eşek kadar adamlar olduk,
niye yalnız gidemeyelim ki?
Musa daha fazla sinirlenmişti:
— Aaa! Şuna bak! Hem suçlu hem güçlü. Daha doğru-
su güçlü görünmeye çalışan, ama sözünde durmayan bir
zavallı. Adam gibi sözüne sadık olamayacağını bildiğin
için sana göre tek çözüm, bana meydan okumak, öyle mi?
Peki... Mademki öyle istiyorsun, o hâlde ben de teklifini
kabul ediyorum. Hiç olmazsa sabahlan sinirlenmeden oku-

luma giderim.

Her şeyden bıkmış olan Yıldırım'ın cevabı çok sertti:

— Amaan, gidersen git be! Kendini ne sanıyorsun? Sana arkadaş dedikse tepemize çık demedik herhalde, kaval beyinli herif.

Musa biraz duraklayıp, "kaval beyinli adam"ın ne anlama geldiğini düşündü.

İkisi de kardan bembeyaz oldukları hâlde yürümüyor, durdukları yerde kavgaya devam ediyorlardı.

Bir ağacın altına bile gitmiyor, karların üzerlerinde yığın olmasını göze alıyorlardı.

Musa sert sert baksa da, hiçbirinin bakışları birbirine ulaşamıyordu:

— "Kaval beyinli" de nerden çıktı? Ne demek olduğunu açıkla ki hakaretinin ne anlama geldiğini bileyim. Yıldırım, umursamaz tavrını devam ettiriyordu:

— Amaan! Ne anlarsan anla, söylemiyorum. Kaval beyinlisin işte o kadar.

Musa, med-cezir gibiydi. Bazen çok şiddetli olarak atılsa da bazen sakinleşiyordu. Yine sakinleşmişti.

— Unutma! Arkadaşına müdanasız olana kimse müdana etmez. Senin yüzünden üç gündür Ayşe'yi göremedim. Bari suçunu kabullenip susmayı başarsaydın gam değildi. Sanki suçlu sen değil de, benmişim gibi konuşuyorsun. Burada seni beklerken kardan adama dönüşen benim. Unutma, dürüstlüğü kitabında suç bastırmak yoktur.

* * *

Lise, kasabadaydı. Kasabaya gidenler çok تنها yerlerden geçiyorlardı. Özellikle odun deposunun önünden ürkererek geçerdi her geçen. Çünkü depo sahibi köpeklerini bağlatmazdı. Çok kişiyi ısırılmıştı köpekler. Şikâyet etmeye kalkışanları da deponun sahibi tehditle sindirmişti. Zaten, zalimler cesaretini cesaretsizlerden almazlar mıydı!

12

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

13

Depo sahibi de bunun canlı bir belgesiydi. Herkesi korkutduğundan emindi ve gücünü korkutabildiğinden dolayı koruyordu.

Bütün korkusuna rağmen Musa kararlıydı. Mademki Yıldırım rest çekmişti, o da Yıldırım'la barışana kadar bir daha onunla okula gitmeyecekti. Çok sevdiği arkadaşına ses tonunu alçaltarak kırgınlığını da belirtmek niyetiyle konuştu:

— Yıldırım! Suçlu olduğun hâlde özür dilemek yerine hakaret ederek suç bastırmanı sana hiç yakıştıramadım. Benden özür dileyeceğini sanıyordum, ama aksi oldu. Artık senle selâmı kesecek, bugün de seninle beraber gitmeyeceğim. Burnum, ellerim, hatta ayaklarım donduğu hâlde, sen uzaklaşıncaya kadar burada bekleyeceğim. Sen gözden kaybolunca yürümeye başlarım.

Orta boylu, yeşil mavi karışımı gözleri olan ve o göz-

lerde derin acıları gömmeyi başaran Yıldırım, söylene söylene gidiyordu:

— Sen bilirsın oğlum. Sen Ayşe'yi özledinse, ben de Filiz'i özledim, ama sana bedel ödetmiyorum. Ayrıca, en ufak bir hatada bana meydan okuma, gönül dünyam seni ayıplıyor. Şunu da bil, sana yalvaracağımı sanıyorsan yanı-
lıyorsun. Ben hiç kimseye yalvarmam. Yalvarsam, ne olur başını açta babamla annemi gönderip seni isteteyim, diye Filiz'e yalvarırdım, ama asla yapmam bunu. Filiz için yap-
mayan herhalde senin için hiç yapmaz.
Musa'nın cevabı sitemliydi:

— Tabi ki yalvarmazsın. O erdemde adam değilsinki. Ayrıca ben de erdemli biri olmadığım için, sen yalvarsan da kabul etmeyeceğim? Unutma ki; yalvarmaya önem ver-
mek erdem ister. Dediğim gibi bende o erdem yok, sağ o-
lasın sende de yok. İki erdemsizin sonu elbette böyle olur. Filiz'e başını açmasını telkin etmek yerine, fikirlere

özgürlük masalı anlatan babana insanlık derslerinden biraz okusan daha iyi olmaz mı? Ya da kızıdan umudunu kessen. Biraz okusan daha iyi. Bak, Ayşe başını örtmüyor, aileleri-
mizde kültür ve görgü farkı var, diye sevdiğimi ona belli bile etmedim uzun süre.

Amaaan! Bunları seninle ne diye konuşuyorum ki. Bi-
zim arkadaşlık bağlarımız bu gün burada koptu. Ne hâlin varsa gör.

Yıldırım artık cevap vermiyordu. Kaşkoluyla yüzünü sarıp kasabaya doğru yürümeye başladı.

Yıldırım uzaklaşırken, Musa arkasından bakakalmıştı. Kar taneleri, kanatlı birer inci gibi gökten süzülerek iniyor-
du. Yol boyunca dizili olan ağaçlar, kardan gelinlik giymiş gibi görünüyordu. Musa bu şaheser manzaraya bakarken sinirleri biraz yatışmış ve yürümeye başlamıştı. Birilerine raslıyordu Musa, ama kimseyle konuşmu-
yordu. Zaten insanlar iyice yaklaşımadan kim olduklarıda tanınmıyordu.

Bazı yolcular at arabası, bazıları at ve eşekle, bir kaç kişi de traktörle giderlerdi kasabaya. Ama bu gün hiç biri-
si yola çıkmamış, radyo bağlantısı sağlanamadığı içinde, okulun yoğun kar yağışından dolayı kapalı olup olmadığı duyulamamıştı. Dedesi, "Gitme!" desede onu dinlememiş-
ti. Musa, Yıldırım'a olan sinirini gidermek için dedesiyle babasının tartışmalarını düşünmeye başlamıştı. Müftü emekli babası, Kore gazisi unvanını almış babasına yine aynı şeyleri söylemişti dün gece.

"— Baba! Allah aşkına "Kore gazisiyim," deme. Şe-
hitlikte, gazilikte Allah'ın koyduğu sıfatlar. Kore'de Ame-
rika için savaştın, Allah için nasıl gazi olabilirsin? Üstelik, kırılma ama babacığım, hâlâ Kore'de neden savaştığını bi-
le bilmiyorsun. Aradan onca yıl geçti öğrenemedin ayağı-
nı niçin ve kim için verdiğini bile bilmiyorsun. Sen nasıl

1

14

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

15

gazi olursun?" dediğinde, dedesinin hop oturup hop kalktığım "Ama ben Allah için gitmiştim." deyişi, babasının da "Allah senden Kore"ye savaş için git demedi ki, onu senden Amerika istedi. İslâm'da, bir kafir bir başka kâfire zulmediyorsa, üçüncü bir kafir, muzlum kafir için Müslümanlardan yardım istese, Müslüman bu isteğe evet der. Siz, kim kimi eziyordu bilmiyordunuz." gibi tartışmalar ninesi öldükten sonra hep devam etmiş, böylece beş yıldır Musa, dedesinin Kore hikayeleri ile büyümüş, dedesi de Kore'de "gazi" olmanın onuruyla yaşaren Musa'ya heyecanlı anlar yaşatmıştı. Yıldırım'ın babasının üzü ise pek iyi sayılmaz, annesine de bütün köylü acırdı. Zengindi Yıldırım'ın babası ve zenginliğini gösterebilmek uğruna her şeyi göze alırdı. İki kırgın arkadaş kar yağışı altında yollarına devam ediyorlardı.

İki arkadaş aynı köyde, aynı mahallede oturuyor, aynı okulda da okuyorlardı. Köyleri, elli altmış haneden oluşan, sadece ilkokulu olan bir köydü. Orta okul ve lise için çocuklar kasabaya gidiyorlardı. Köylünün çoğu çocuklarını okutamıyordu. Kimi "Okuyanlar anarşist oluyor." derken kimi de "Dindar olarak okula verilen çocukların çoğu dinsizleşiyor, çocuğumu neden okutayım?" diyordu. Bazıları da "Kapalı kızlarımızın başını açtırıyorlar, açmayanları da sözle taciz edip bunalıma sokuyorlar." diyerek, çocuklarını neden okutmadıklarını dile getiriyorlardı. Çocuklarını iş yaptırmak için göndermeyenler de "Çocuklarımızı neyle okutalım? Okutmak için para lâzım." diye dert yanıyordu. Böyle bir köyde emekli müftü olan Musa'nın babası çocuklarınızı okutun diye her fırsatta köylüye bir şeyler anlatırdı.

Yıldırım'la Musa sınıfa girdiklerinde şaşırdılar. Yeni bir öğretmen gelmişti. İkisi de öğretmen ve öğrencilere selâm verip yerlerine otururlarken, gecikme için öğretmenden özür dilemeyi ihmal etmediler. Bu okulun öğrencileri medeniyet kurallarını çok iyi biliyorlardı. Edebiyat öğretmeni Sema Hanım, güzel konuşma sanatına çok önem verdiği için bütün öğrencilerde bu değer hissediliyordu. Sema Öğretmen, ayrıca her hafta bir kitap okuyup özet yapana çeşitli övgüler yağdırırdı. Hangi öğretmen gelirse gelsin, hababam sınıfındaki, öğretmenlerle, alay eden terbiyesiz bir topluluk göremeyeceklerdi sınıfta. Sema Öğretmen bunun için ayrıca özen göstermiş, terbiyesiz öğrencilerin topluma yayılmasına sebep olan filmleri her izlediğinde, gülmek yerine midesi bulanmış ve öğrencilerine de, komedi adıyla görgüsüzlüğü yayan filmleri anlatmayı, prensip haline getirmişti. Sema Öğretmen sınıfa yeni gelen öğretmeni müdürün ricası üzerine öğrencilere tanıtip kapıyı kapatmıştı. Yeni gelen öğretmen öğrencilere selâm verip konuşmaya başladı:

— Öncelikle hepinize merhabalar! Arkadaşlar! Sizinle beraber uzun bir yolculuğa çıkıyoruz. Bu yolculuk, yorgunlukla beraber kollarında zevki de taşır. Tabi bu yolculuğun zevkli geçmesinin bazı şartları vardır. Siz biliyordunuzdur, ama yine de hatırlayalım. Bu şartlardan ilki, birbirimizi iyi tanımış olmamızdır. Bir insanın ismini ve memleketini bilmek, onu tanımak demek değildir. Yolculuğu-

muzun hedefi iyi insan olmak, ilim tahsil etmek olduğu için birbirimizi sevmemiz de gerekiyor. Hiçbir öğrenci sevmediğı öğretmenden dersi zevkle dinleyemez. Beni sevmeniz için artı bir çaba sarf etmeyeceğim, ama eğer varsa sevicecek yönlerim, onları da saklamayacağım. Yani, karşınızda daima maskesiz duran bir öğretmen olacağım tüm onurlu öğretmen arkadaşlarım gibi. ' ' >

16

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

17

Önce ben mi kendimi tanıtayım, siz mi kendinizi tanıtmak istersiniz?

Sınıftan hep bir ağızdan aynı ses yükseldi;

1 - Buyurun hocam, öncelik sizin!

Öğretmen teşekkür edip kendisini tanıtmaya başladı:

- Ben 1965'te Tekirdağ'da dünyaya gelmişim, yani Trakyalıyım, İlk ve ortaokulu Tekirdağ'da, liseyi ve üniversiteyi İstanbul'da bitirdim. Mecburi hizmet görevimi Şanlı Urfa'da yaptım. Sonra Ankara'ya tayinim çıktı. Orada iki yıl görev yaptıktan sonra sırf namaz kıldığım için buraya sürgün edildim. Tabi o zavallılar sürgün zannedyorlar. Hâlbuki sizin gibi gençlere ders verecek oluşum, dört yüz metre toprağın altında bile olsa, değil mi ki bildiklerimi size aktarmaya çalışacağım, benim için sürgün değil ödüldür. Ancak zavallılar bunu bilmiyorlar.

Eminim Trakya'dan bir dindarla karşılaşmak sizi şaşırtmıştır. Çünkü Trakya bölgesi, sanki Türkiye'ye ait bir bölge değilmiş gibi, devamlı Anadolu işlenir kitaplarda. Bazı insanların bilinç altında Trakya, adeta Türkiye haritasında yok sayılmıştır. Devamlı Anadolu sözü gündemde. Bazıları, Türkiye, sanki Anadolu'dan ibaret sanıyor, ama bu doğru değil gençler. Dikkatinizi bu noktaya çekmek istedim. Trakya'da mertler var... Yiğitler var... Mü'minler var...

Pardon adımı söylemedim. Adım Muzaffer Kaya. Evliyim, üç çocuğum var. Akşamları eşim ve çocuklarımla en az bir saat kitap okurum... Hep beraber yarışmalar yaparız... Böylece mutlu bir şekilde günü bitiririz. Kendimi tanıtışım biraz kural dışı oldu, ama bence zararı yok. Hatta gerekli gibi geliyor bana. Bizler ailede huzurun ne olduğunu da okulda ders olarak görmek zorundayız. Basmakalıp tanıtımlar öğretmen ve öğrenci için yeterli değildir. Onun için tanıtım faslını genişletiyorum. Belkide, böyle bir ta-

nıtışma yöntemini başka öğretmenlerden görmediniz. Olun! Basma kalıp, bütün öğretmenler, öğrenciler aynı olacak diye bir şey yok.

Size prensiplerimden üçünü söyleyeyim: Birincisi, dersime tam saatinde girerim. İkincisi; sözünde durmayanlarla, küfürlü ve müstehcen konuşanlarla arkadaşlık kurmam. Üçüncüsü; cumartesi günlerini, anne babama, eşime ve çocuklarıma ayırıyorum. Fobilerim: Sahtekârdan, yılan-
dan, akrepten, bulanık ve hızlı akan nehir suyundan ürke-

rim. Hobilerimden yani meraklarımdan bazıları; şiir yazmayı ve okumayı, balık tutmayı ve de fıkra dinlemeyi çok severim. Arkadaşlığı suistimal etmeden öğrencilerimle arkadaş olarak bu yolculuğa devam ederim. Suistimal başladığı zaman arkadaşlığı keserim. Çünkü suistimalci insanlara hiç tahammül edemem. Benden şimdilik bu kadar. Asıl tanışma zamanla olur. Şimdi sırayla sizi tanımaya başlayalım. Sizlerden de\inümkünse prensip, fobi ve hobilerinizden birkaçını dinlemek isterim. Ayrıca aile yapınızı da genel olarak anlatırsanız memnun olurum. Zararı yok, tanışma faslımız bugün bitmese de olur. Acele etmeyelim.

Musa, öğretmenin; "Trakya Bölgesi Türkiye'de yok sayılıyor." sözüne takılmıştı. Okuduğu bütün kitaplardaki kahramanlık şiirlerinde, "Anadolu yiğitleri" deniyordu. Gerçekten, Trakya Bölgesi, kahramanlık şiirlerinde, türkülerinde yok muydu? Varsa Musa neden hatırlamıyordu? İlk günde, öğretmenin bilgili ve donanımlı biri olduğunu anlamıştı Musa.

Öğretmenin sesiyle düşüncelerinden sıyrıldı:

— Önce kim kendini tanıtacaksa buyursun. Nasıl olsa bugün ve yarınımız birbirimizi tanımakla geçecek. İlk sırada Fehmi oturuyordu. Fehmi zayıf, önleri uzun, arka kısmı kısa saçlı, ok bakışlı, iki günde bir roman veya deneme okuyan bir gençti. Ayağa kalkıp konuşmaya başladı:

18

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

19

— Önce hoşgeldiniz. O kadar güzel konuştunuz ki, şahsiyetiniz kelimelerinize yansdı. Şahsen ben size hem çok güven duydum, hem de saygı... Sema Öğretmen, "Konuşma insanın kendini yansıtır." der. Gerçekten sizinle bu söz daha güzel anlaşılıyor. İyi ki sizi sürgüne göndermişler, eğer göndermemiş olsalardı, sizin gibi derin şahsiyetli bir öğretmeni tanımamanın eksikliği büyük olacaktı şüphesiz. Muzaffer Öğretmen tebessüm ederek Fehmi'nin iltifatlarına cevap verdi:

— Teşekkür ediyorum. İnşallah bu iltifatlarınızdan dolayı pişman olmazsınız. Buyurun, devam edin. Fehmi, arkadaşlarına bir göz gezdirdikten sonra devam etti:

— Adım Fehmi, soyadım Yıldız, Konya doğumluyum. Babam memur olarak buraya tayin oldu. Annem yedi sene önce öldü. Allah bana, çok temiz kalpli ikinci bir anne verdi. Ona üvey anne demeye dilim varmıyor. İki kardeşlik, şimdi üç olacağız. Şimdiye kadar hiç zayıf not almadım. Önceki başarımlarım, öz annemden, sonraki başarımlarım da ikinci annemden geliyor. Sema öğretmenimiz sayesinde okumayı sanatlaştırdık. Dilerseniz kısaca prensiplerimden bahsedeyim:

Prensiplerimden biri erken yatar, erken kalkarım.

İkincisi, dersime çalışmadan yatmam.

En sevdiğim şey, nisan yağmurunda yürümek, en nefret ettiğim şey, tuvaletten çıkan bir insanın elini sabunla-

madan bana meyve veya herhangi bir şey ikram etmesidir. Şimdilik bu kadar, sizin dediğiniz gibi tanışmamız zamanla tamamlanır. Fehmi yerine oturduğunda sınıf hâlâ el sabunlama konusuna gülüyordu. Sıra ikinci öğrencideydi. Şişman, kısa boylu, derslerini istemese de çalışan merhametli bir gençti. Kendisini ta-

nıtmaya başladığında sesi titriyordu.

— Ben Hasan Karadağ. Buralıyım. Annem, babam rençber. Kısmet olursa, ben de sizin gibi öğretmen olmak istiyorum. En sevdiğim şey, arkadaşlarla kıra gitmek. En nefret ettiğim şey de; ilâç kullanmak. Şişmanlığımın sebebi guvatr troit bezim büyümüş. Tedavi olsam şişmanlığım gidecekmiş. Ama malesef başaramıyorum. Benden bu kadar. Sıra Yıldırım'daydı:

— Ben Yıldırım Çiçek. Buralıyım. Üç kilometre mesafede bir köyde yaşıyorum. Annem, babam ve bir kardeşim var. Gelecekte ne olmak istediğime karar veremedim, ama galiba edebiyat öğretmeni olacağım. Edebiyatı Sema Öğretmen sayesinde sevdim. En çok sevdiğim şey, annemin anılarını dinlemek. En nefret ettiğim şey... Yıldırım birden hüzünlenmiş, yüz hatları gerginleşmişti. İçinde dağlar varmış da onu saklıymuş gibi bir hâl oluşmuştu onda. Arkadaşları arasında çok neşeli bilinen Yıldırım'ın bu hâli onu yakından tanıyanları şaşırtıyordu. Anı bir kararla kendisine çekidüzen veren Yıldırım, normal görünümü bir ifade takınarak hocanın gözlerine bakıp devam etti.

— Özür diliyorum hocam. En nefret ettiğim şey, benim en özelim, bunu söyleyemeyeceğim... Sizin gelişinizle kalbime güneş doğdu hissine kapıldım. Sizi tanımak bana huzur verdi. Beldemize hoşgeldiniz. Yıldırım'ın en nefret ettiği şeyi söylememesi, Musa'nın dikkatini çekmişti. Düşünmeye başladı. Yıldırım'ın kendisinden sakladığı ne derdi olabilirdi. Onunla yaptığı konuşmayı hatırlasa da bir sonuca varamadı.

Birkaç öğrenciden sonra sıra Musa'ya geldi:

— Ben Musa Tüzmen. Buralıyım. Babam emekli müftü, annem de emekli Kur'an kursu hocasıdır. Şu ülkede gitmediğimiz bölge kalmadı. "Ailenizden bahsedebilirsiniz."

20

dediniz. Ben babamdan bahsetmek istiyorum. Babam prensip sahibi biridir. Meselâ; herkese çocuğunu mutlaka okutması gerektiğini anlatır. Ayrıca randevusuna sadıktır. Beni de öyle yetiştirdi. Fakat, herkes kendi yetiştirme tarzına göre arkadaş bulamıyor. Emekli olduktan sonra "Şehirde, betonlar arasında neden küfleneyim?" demiş sonra da köyümüze yerleşmişiz.

Bir ablam, bir de kardeşim var. Dersime zamanında çalışır, ondan sonra top oynamayı, yatakta kitap okumayı uyuya kalsam da çok severim.

Gayesiz gençlerle arkadaşlık yapmam. Babamla ders çalışmayı, dedemden hikayeler dinlemeyi çok severim. Öğretmen, gülümseyerek sordu:

— O hâlde sen yaşadın demektir. Ders çalışırken dinini başkalarından değil, anne babandan öğreniyorsundur öyle değil mi?

Musa, gülerek cevap verdi:

— Tam tersi öğretmenim. Hocalar ve müftülerin çoğu,

başkalarının çocuklarına ders verdikleri gibi, kendi çocuklarına vermiyorlar. Çünkü eve geldiklerinde yorgun oluyorlar. Beni bıktıran konulardan biri de, müftü oğluyum diye, bazı insanların, benden müftülük beklemesidir. Arkadaşlarımdan çoğu babamın beni müftü yaptığını sanırlar. Hâlbuki babam: "Yıllardır ders veriyorum, çok yorulдум. Yöntemini öğreteceğim kendi dininizi kendiniz öğrenin." diyor, ama yine de diliyle öğretmese de tavrıyla çok şey öğretiyor. Anneme babama çok saygım vardır. Beni ilk etapta böyle tanımanızı tercih ettim. Benden bu kadar. Beldemize hoş geldiniz. Öğretmen, dikkatini çeken bir konuyu sormadan geçemedi. Sınıfa doğru bakıp sordu: – Arkadaşlar! Bir şey dikkatimi çekti. Sizler ne kadar güzel konuşuyorsunuz. Kendinizi ifade edişinize hayran

olmamak mümkün değil. Bunun sırrı nedir?

Cevap Musa'dan geldi:

Sema Öğretmendir efendim. Öteki öğretmenlerimiz alınmasınlar da Sema öğretmenimiz harika bir öğretici ve yönlendiricidir. Yönlendirmek, öğretmekten daha önemliymiş değil mi hocam?.

Tenefüs zili çaldığında kimse dışarı çıkmak istemese de, öğretmen itiraz etti:

– Kurallar yerine getirilirse, okumak daha da zevkli hâle gelir. Onun için hadi dışarı çıkalım.

Musa merdivenlerden inerken Yüdirim'dan bir kâğıdın düştüğünü gördü. Kâğıdı alıp okuduğunda Yıldırım'ın el yazısıyla yazılmış bir beyitti.

"Babamsız olsaydı köyüm

O zaman gülerdi göğüm."

Diyordu beyitte.

Musa şiiri okuduktan sonra bahçeye çıkıp, bir kenarda düşünmeye başladı. Ne demek istemişti Yıldırım bu beyitle? "Babamsız olsaydı köyüm/ o zaman gülerdi göğüm."

Bilmediği şeyin ne olduğunu çok merak ettiğinden, arkadaşları kartopu oynarken, o, okul bahçesinde geziniyordu iki katlı olan okulun çok geniş bahçesi vardı. Bahçenin tam orta yerinde Atatürk büstü vardı, biraz ötede ağaçlar ve açmak için yazı bekleyen çiçekler vardı. Okul müdürü çiçekleri çok seven ve her fırsatta bir fidan alır yada birine rica edip aldırır ve bahçeye dikerdi. Bahçedeki ağaçlara ve güllere baktı. Hiçbir şeyde yeşil yoktu. Sema Hanımın sözlerini hatırladı.

"Çiçek sevmeyen, ağacın önemini bilmeyen öğrenciler yetiştiren bir okul, aslında insan harcayan bir fabrikadır." Tekrar Yıldırım'a gitmişti aklı. Yıllardır bir kez bile Yıldırım

?22

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

23

omlara gitmemiştir, Yıldırım'da çağırmamıştı onu. Çok tuhafına gidiyordu bu durum, ama adlandıramamıştı. Galiba şimdi anlamaya başlamıştı...

Yıldırımların evi masallardaki perili ev gibi geliyordu Musa'ya. İşin içinden çıkamıyordu. Nasıl bir babası vardı ki, Yıldırım öyle bir şiir yazmıştı. Dışardan görüldüğü haliyle ailesi Yıldırım'ı çok seviyordu ve de çok mutluydular. Ayrıca ailesi çok zengindi. Tatil günleri Yıldırım her gün başka bir kıyafetle geziyor, arkadaşlarının imrenmesine sebep oluyordu. Musa ise, onun kıyafetine değil, ahlâkına imreniyordu. Onun ders çalışmasına hayran kalıyor, kendisine en yakışan arkadaşın her şeye rağmen Yıldırım olduğunu düşünüyordu. Fakat Yıldırım'ın kendisinden bir şeyler sakladığından emin olmuştu şimdi ve üzülüyordu. Randevuya saatinde gelmemesi onu deli etse de "Kaliteli arkadaş bulmak zor." diyor ve Yıldırım onun dünyasında en kaliteli, en beyefendi, en terbiyeli, en güzel ahlâklı., en namuslu, en candan arkadaş olma özelliğini hâlâ koruyordu, ama onu tam olarak tanımadığını yeni fark etmesi de onu Yıldırım'ı üzmüştü.

Öğrenciler okul bahçesinde kartopu oynarken, Musa'da üşüdüğü halde okul duvarına dayanmış, çeşitli köylerden gelen öğrenciler arasında Yıldırım'ı bulmaya çalışıyordu.

Teneffüs bittikten sonra herkes sınıftaydı. Tanışma faslı ilk günkü bölümü bittiğinde kız öğrencilerden birinin anlattıkları hâlâ kulaklardaydı.

— Ben Mine Işık. Psikolojik yönden farklı bir atmosferdeyim. Onun için de kendimi tanıtmaktan çok hayat hikayemi anlatmayı yeğliyorum. Nerde doğduğumu bilmiyorum. Beni doğuran kadın, belki de kocasıyla anlaşarak, bunu parantez içinde söylüyorum, İstanbul'da, Çocuk Esirgeme Kurumuna bırakmışlar. Sonra Ahmet Işık, Ayşe Işık

adında dünya tatlısı iki insan beni evlâtlık almış, ama evlâtlık olarak bırakmamış, gerçekten evlât yapmışlar. Beni evlât edindikten iki sene sonra da onların çocukları olmuş. Hayal meyal sanki hatırlar gibiyim. Galiba ona gösterilen ilgiyi kıskanmıştım. Kendi çocukları olduğu hâlde beni asla öz çocuklarından ayırmadılar. Sevgi verdiler, şefkat verdiler, gerektiğinde canlarım verebileceklerini bana hissettirdiler. Bakım evlerinde sürünmeye, sevgisiz, şefkatsiz büyümeye terk etmediler beni. Geçenlerde iki kişi çıkageldi kapımıza."

Genç kız anlatırken gözyaşları gözlerinden süzülmesin diye, gözyaşlarını gözlerinde dolaştırıyordu adeta.

— Bu gelen iki kişi, biri erkek biri kadın, tahmin edebileceğiniz gibi benim annem ve babamışlar da... Beni çok özlemişlermiş de... Yıllardır arıyorlarmış da... Hasreti-me artık dayanamaz olmuşlarmış da... Vicdan azabı çektikleri için lütfetmişler. Onlara; "Benim annem de var babam da, siz ne cesaretle kapımıza geldiniz?" dedim. "Bizi nasıl kovarsın?! Biz senin annenle babanız. Nasıl içeri almazsın?" dediler. Ben de. "Siz kundaktaki yavruya acımayıp dışarı attınız, ben kocaman insanları içeri almasam ne olur?" dedim. Görevlerini yapmayan insanların kendilerine yapılması gereken kuralları konu etmelerine bile dayanmıyorum.

Annem olduğunu söyleyen kadın, "Ama mecburdum, baban işsizdi." dedi.

Melek annem Ayşe Işık da koridorda beni dinliyordu.

O annt ve baba müsveddelerine dedim ki; "Şu komşumun kedisi doğurdu. Yaşlı amca, kedi doğurdu diye kediye hiç yiyecek vermedi. Kedi ne yaptı biliyor musunuz? Yav-

rularını bizim kömürlüğe taşıdı. Onlara süt verebilmek için bütün çöpleri karıştırıp, canhıraş bir şekilde çalışıp yavrularını besledi. Siz beni beslemek için birtek çöp bidonu ka-

24

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

25

aştırdınız mı? Veya bir merdiven şildiniz mi? Eminim hiçbirini yapmadınız. Hatta, Allah bilir, o zaman rahat yaşamınıza beni engel görmüşsünüzdür. Anna olduğunu sanan kadın "Baban seni alıcam diye kandırdı" beni, seni nikahsız olarak dünyaya getirdim, sonra terkedip gitti bizi. Baban, yıllar sonra vicdan azabı çekip bana döndü. Ben de senin vicdan azabından dolayı yaşama sevincimi kaybetmiş, kimseyle evlenmemiştim. Çok acılar çektim." dedi. Yani flört eden sevgili anne müsveddesi şehveti uğruna yaşarken beni kazanmış, aklı başka yerlerdeyken acıma duygusunu da yok etmiş, bahar rüzgârları son bulunca beni hatırlamış. Yani kısacası ben gayrimeşru doğmuş, fakat gayet meşru şahsiyetli bir insan olarak bu sınıfta yer almaktayım. Bu halimi de; beni büyüten anneme babama borçluyum. Öteki müsveddelerden ve böyle bir zemini hazırlayan düzenden de alacağım var. Ya kötü ellere düşseydim hâlim ne olurdu? Hayat hikayem bu. Bu sınıftaki erkekler ibret alsınlar, evlenmeyecekleri hiçbir kadına kıza böyle bir ihanette bulunmasınlar, diye anlatıyorum. Prensiplerimden bazıları: Beni sevmeyeni sevmem, sevene canımı esirgemem. Akşam haberlerini dinlemeden uyumam. Asla kopya çekmem, çok çalışırım. Azar işitmek için elimden geleni yaparım. En sevdiğim şey: Annem ve babamla kahvaltı yapmak, ay ışığında gezmek. Fobim: Hareket halindeki taşıta yakın yerde yürümek. Hobim: Hayal kurmak. Hayalimi bilmediği ve de oraya ulaşamadığı için kimse onu yıkamıyor. Bir de açıklama yapmak istiyorum hocam. Arkadaşlarım durumumu biliyordu, ama size özel olarak tekrar anlattım, aslında, babası belirsiz genç bir kızın bunu utanmadan anlatması sizi şaşırtmış olabilir, fakat ne için anlattığımı

Söylemiştim. Belki de, bazı arkadaşlarım, "Bir genç bu kadar özel bir konumunu kompleks duymadan nasıl anlatır?.." diye merak etmiş olabilirler. Şunu hemen söyleyeyim. eünahı bana ait olmayan hiçbir şeyden kompleks duymam. Beni ay ıpl ay anlar olursa bu da kişilerin kendilerini ilgilendiren ahlaki bir durumdur. Herkesi çok etkilemişti Mine'nin hayatı. Musa'yı ise açlatmıştı. Öğretmen de Mine'yi yadırgamadığını, kompleks duymadan anlatabildiği için daha çok takdir ettiğini sitayişle anlatmıştı.

Ertesi gün uykusundan uyanan Musa saatine baktı, okula geç kalıyordu. Annesine babasına görünmeden ace-

leyle bir şeyler atıştırıp yola çıktılar. Sokağın başına geldiğinde Yıldırım'ı görmek umuduyla onların evine doğru baktı. Hayret! Ortalıklarda ne Yıldırım vardı, ne de başkaları. Hava da bayağı bozuk olduğundan olsa gerek ortalık tam aydınlanmamıştı. Kasabaya geldiğinde şaşkınlığı hepten artmıştı. Yerler karla kaplıydı, ama kar yağışı biraz durmuştu. Musa ortalıkta kimsenin görünmemesine şaşkınlığı devam etse de yoluna devam ediyordu. Biraz yürüdükten sonra okulun önüne gelmişti, ama çevresinde hiç kimse yoktu. Caddeye göz gezdirdiğinde küçük el arabasında poğaça satıcısı gözüne ilişti, yanına yaklaşıp bir poğaça istedi. Poğaçacı, arabanın içini görmüyor musun, dercesine cevap verdi:

– Baksana arabada poğaça var mı? Evden yeni çıktım, firma daha yeni gidiyorum.

Musa hâlâ şaşkındı. "Buralara ne oldu böyle? Sokakta kimse yok, acaba Milli Eğitim kardan dolayı tatil mi yaptı. Yoksa insanlar evlerinde dondular mı? diye düşünürken kendisinden biraz uzaklaşan poğaçacıya yüksek sesle sordu:

26

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

27

– Afedersiniz saat kaç?

Poğaçacı el arabasını iterken cevap verdi:

– Saat altı buçuk

Musa çok şaşırmıştı, sesli sesli söylendi:

– Allah Allah! Ben de "Bir anormallik var, bu neyin nesi" diyordum. Havanın karanlık oluşunu, havanın bozuk oluşuna veriyordum. Demek saatime baktığımda yanlış görmüşüm.

Musa konuşurken poğaçacıya yaklaşmıştı. Poğaçacı bir an önce poğaçaları arabasına yerleştirmek istiyor, onun için masadan uzaklaşmaya çalışıyordu.

– Olur böyle şeyler. Ben de bir defasında akşam dokuzda yatınca gecenin on ikisinde "sabah oldu" diye fırına geldim.

1 Daha sonra poğaçacı hızla Musa'nın yanından ayrılıp yoluna devam ederken, Musa bir müddet olduğu yerde kaldı.

Kar yağışı tamamen durmuş, şimdi okul saatine kadar dışarıda kalacaktı. Eli cebinde okulun etrafında dolaşarak, kendini ısıtmaya çalışıyordu. Birden sınıf arkadaşı Selim'i görmüş, yalnız olmadığını düşünüp sevinmişti. Fakat Selim onu görmeden dalgın dalgın, okulun aksi yönünden yukarı doğru yürüyordu. Musa, Selim'in halinde bir anormallik olduğunu fark edip ardı sıra yürümeye başladı. Selim, gide gide bir binanın önünde durdu. İri yapılı Selim, elleri cebinde olduğu halde iki büküm olmuştu.

Sessizce Selim'e yaklaşıp sordu:

– Hayrola? Bu saatte burada ne işin var? Ayrıca bu halin ne?

Selim paniklemişti.

– Asıl senin bu saatte burda ne işin var?

— Ben saati yanlışı görüp geldim. Ya sen?
Selim yere bakıyordu. Her hâlinden bir şeyler olduğu,

ama saklamak istediği belliydi. Kafasını yere eğmiş sadece ayak uçlarına bakıyor, gözlerinin önüne dökülen sarı saçlarını eliyle yukarıya kaldırıyor ama Musa'ya cevap veremiyordu. Selim arada bir, kaçamak bakışlarla önünde durduğu binanın üçüncü katma baksada şaşkınlığından dolayı kendisi adeta kendisine dolanıyordu. Musa tekrar sordu.

— Burada ne işin var, dedim Selim? Beni duymuyor musun?

İkinci soruyla irkilmişti. :
Selim, eliyle sus işareti verdikten sonra Musa'nın kolumundan tutup çekti.

— Hadi hemen buradan gidelim, kimse görmeden gidelim.

Mal kaçırır gibi bir sokaktan öteki sokağa atmışlardı kendilerini. Okul yönüne doğru hızlı adımlarla yürürken Musa yine sordu:

— Eee! Hâlâ neden burda olduğunu söylemeyecek misin.

Selim söylememeye kararlıydı:

— Söylemem... Çünkü hem söylemem mümkün değil, hem de söylemiş olsam dillere düşerim. Takdir edersinki, herkes gibi ben de kimsenin diline düşmek istemem. Musa üzülüyordu:

— Bak Selim! Sen beni tanıımıyorsun. Ben sır saklarım, derdin neyse söyle. Kendinden kopmayacak bir dert gibi mi görüyorsun derdini? O halde belli ki bilmediğimiz bir şey var. Öyle değil mi?

Selim hüznü dolu gözlerle baktı Musa'ya:

— Evet öyle. ?

— Hadi söyle. Derse girmemize daha çok-var. Böyle imkan bir daha elimize geçmez. ;

Selim çok perişan görünüyordu. Tedirgin ifadeyle ce-

w

28

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

29

vap verdi:

— Sana nasıl güvenebilirim, nasıl inanabilirim?

— Benim şerefli bir delikanlı olduğumu bilmen lazım.

Başka da bir şey söylemem. İster derdini anlat rahatla, ister anlatmayıp patla. Benden günah gitti. Gerçi, biraz tahmin ettim, ama sana yakıştıramıyorum. Sen ahlâklı birisin. Aklımdan geçeni yapacak kadar aşığılık olamazsın.

Selim, merakla sordu:

— Benden şüphe ettiğin şey nedir?

Musa, lisenin demir kapısını açmaya çalışırken cevap verdi:

— Kızmak yok ama tamam mı?

— Tamam.
— O halde söylüyorum. Orda hırsızlık mı yapacaktın?
Ne olur sakın kırılma, içimden öyle geçti, ama senden asla ummuyorum. Elimde olmadan içimden geçen bir duygu.
Selim bu ifade karşısında cin çarpmışa dönmüştü.
Gökkubbe adeta kat kat olmuş, Selim'in tepesindeydi. Çok sevdiği arkadaşı Musa ondan nasıl olurda hırsızlık gibi çok aşağılık bir şey kendisinden beklerdi, Gözleri alev alev ateş fışkırıyordu adeta.
Musa'da fark etmişti Selim'in üzüntüsünü.
Selim:

— Vayy! Demek benden hırsızlık gibi, insanı aşağılık yapan bir şeyi de bekledin ha? Gerçi, benim yaptığım da adilik, ama bu başka bir şey. Benimkisi delilik, kendini kaybediş. Serhoşluk... Ya da din diri yanmak. Hırsızlıkla asla alâkam yok. Ve ölsem bile hırsızlık yapacak kadar adileşemem. Ama bu gün, dün yani her gün yaptığım hata benim irademle oluşmuyor. Gayriihtiyari, kapıldım bir bilinmezliğin akışına gidiyorum. Keşke imkanım olsa da çık-sam uçsuz bucaksız dağların tepesine, orada kurtlar kaplanlar yese beni. Bu hâlim, yani o evin etrafına gidişim

elimde değil.

Nasıl yani? Her gün niçin gidiyorsun? Sen bunu bil-miyor musun?

Selim başını eğerek devam etti. . . ?.

— Her gün bir değil, iki, bazen üç kez o binanın önü-ne gidiyorum. Bazen gece yarısı.

Musa hepten şaşırmişti. ? •

— İyi de niçin? ;

— Sana bir şiir okuyayım. Bakalım, ne anlayacaksın?
İki arkadaş müdahtemin kapıyı açtığını görünce oku-la girip konuyu orda devam ettiler.
Şaşkınlıktan daha kurtulamayan Musa, konuyu daha açık olarak anlamaya çalışıyordu:

— Oku bakalım şu şiiri de ne olduğunu anlayalım.
Selim çantasından çıkardığı şiiri gözyaşlarına hakim olamayarak okumaya başladığında, sınıfa girmişler ilk defa ikisi baş başa kalmışlardı.

"Bahan arayan kuş gibisin
Senin olduğun yerde olmak ne güzel
Ne güzel ağladığın yerde ağlamak
Yıldızlara senin baktığın yerden bakmak,
Aynı güneşi aynı yerden görmek her sabah
Işık dağıttığın anlara şahit olmak
Bunlar ödül, dünyada bana yeter
Bilirim ruhunu. "Bunlar boş şeyler." der
Bir de bana sorsan acaba bunlar nedir?
Bence sen yanlış coğrafyaya uçmuş,
Yanlış mevsimlerde bahar arayan kuş gibisin,
Biliyorum, dıştan görüldüğün gibi hiç değilsin
Herkesçe bilinir, lâleler kışın çiçek açmaz

30

Emine Senlikoğlu

Harcandık

31

Belki özenir kardelene istese de açamaz.

'Keşke senin ilkbaharın ben olsaydım,'

Keşke başka bahar aramasaydım."

'???> Yüreğinden vurgunsun seni anlıyorum,

: Dev yüreğin solmasına dayanamıyorum."

Musa şiiri dinledikten sonra arkadaşına konuyu çok büyüttüğü için acıyarak baktı:

— Anladım arkadaşım anladım. Sen âşıksın.

— Hayır! Âşık değil, ben kara sevdalının, bir delinin tekiyim!

Musa onu teselli etmeye çalıştı:

— Canım böyle ağlayıp sızlanmana ne gerek var? Sevdinse sevdin. Biz de sevdik, ilk seven sen değilsin. Kendini yıpratmaya gerek yok. Bak, ben senin gibi kendimi yıpratıyor muyum? Benim de sevdiğim bir kız var biliyorsun, asla da kapanmazmış üstelik. Yaşam tarzımız ayrı. Yine de umudumu kesmedim. Sen kendini bitiriyorsun. Buna ne gerek var ki? Kimin kıızıysa gidip isteriz olur biter. Kendini böyle harap etmenin bir anlamı var mı?

Selim alaylı ve acılı yüz hatlarını Musa'ya gösterircesine cevap verdi.

— Kimin kıızı mı? Ahh bir bilsen kim olduğunu benim yüzüme bile bakmazsın.

Musa anlayamıyordu:

— Allah Allah! Yahu bu kimin kıızı ki, yüzüne bakmayayım? İnsan ancak, nikahı düşmeyen birine âşık olursa o kişinin yüzüne bakmaz hatta o yüze tükürülür diyeceğim o da yanlış olur. Ancak sarkıntılık ederse olur o dediğim. Âşık olursa onu kurtarmanın yolları aranır, yuhlamanın değil.

Selim derin bir nefes almıştı:

— Sen ne kadar anlayışlı bir arkadaşsın. Seni böyle bilmiyordum. Teşekkür ediyorum. Ama önce şunu bil. ni-

kahlanmak ya da ona şehvet gözüyle bakmak diye bir şey yok haa! Sadece onu tahmin edemeyeceğin kadar seviyorum, tahmin edemeyeceğin kadar özlüyorum. Asla anlayamayacağın kadar beğeniyorum. Kendimi onda buluyorum. Anlamıyorsun ama, ben onun için ölüyorum. Onun sesini duymak için erkenden kalkıp onca yolları aşmış oturduğu binanın önüne kadar gidiyorum. Ben deliyim Musa, deli! Onun için büyük bir özenle süslenip, okula öyle geliyorum... Bir şiir okusa bana okuyor, bir güzel söz söylese bana söylüyor sanıyorum, sanıyorum ama aslında inanmıyorum haa! İşin garibi kötü sözü de üzerime alınıyorum... Üzerime alıyorum, ama bana kötü bir şey söylemeyeceğini de biliyorum haa! Geçen gün kısa kısa üç şiir yazmış defterine. Hemen onları göz ucuyla okuyup ezberledim. Sanki bana yazmış diyorum. Diyorum da aslında bana yazmayacağım da biliyorum haa!

Musa iyice sinirlenmişti:

— Aslanım kim bu ya, iyice merak ettim, söyleyeceksen söyle şunu?

Selim birden cevap verdi:

– Öğretmenlerimizden biri.
Musa hepten şaşırmişti.

– Haydaaa! Oğlum! Bizim senin yaşına uygun öğretmenimiz mi var? O ne yazıyor ki sen üzerine alınıyorsun? Selim daha rahattı. Sırtındaki kayadan parçalaya parçalaya yere atıyor, yükünü az da olsa hafifletiyordu adeta. Bak meselâ şu şiiri:
Şiir yazmak istiyorum
Çiçekli miçekli
Başaramıyorum
Her şey içimde kilitli.
Dışarı çıkaramıyorum.

32

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

33

Musa hayretle sordu: ? v '!.?.;,?

– Bu şiirin neresinde sen varsın sence?

Selim elini kolunu sallayarak cevap verdi:

– Ohoo! Psikolojik aklımla, neresinde yokum ki. Şiir yazmak istemesine sebep benim, ama hep karamsar yazıyor. Çiçekli miçekli yazamıyor, çünkü benim yüzümden çiçekleri renkleri ve hatta dünyasını kaybetti. İçinde beni kilitledi, ama kendisini de... Sen benim ne kadar saçmaladığımı bir bilsen? Saçlarını boyatmış, onu bile kendime yoruyorum. Aslında doğru olmadığını da biliyorum haaa! Yani gerçek aklım biliyor, delirmiş akhmsa böyle yorumluyor.

Musa:

– Sen ne diyorsun, ben anlayamıyorum? Saçlarını boyatan bir tek öğretmen var o da Sema Hanım ve de kırk beş yaşında. O olmaz. Eee, Zerrin Öğretmenin başı kapalı. Boyalı mı değil mi bilmiyoruz. Ayfer Öğretmenin saçları bembeyaz, eee n'oluyor?

Bu arada birinin geldiğini fark ettiler. Ali'ydi gelen. Selim ustalıkla konuyu değiştirmişti.

– Peki Musa, kavram oyununa devam edelim. Bir sen soruyordun bir de ben. Şimdi ben soruyorum, antoloji nedir?

Musa birdenbire değişen atmosferin içine girmekte zorlanmıştı ama "durumu kurtarmak" adına cevabını verdi.

– İki farklı felsefi kavram veya bir yazarın aynı kitabındaki fikri çelişki.

– Antoloji?

– Sanat eserlerinden meydana getirilen derleme. Yani bir sen, bir de ben soracaktım. O yüzden sıra bende. Antropoloji nedir?

– Toplumlari, ırk ve kültürel yönden inceleyen ilim dalı. ?.. .t-;;:)

Ali sıkılıyordu. Yüksek sesle sordu:

– Siz buraya sözlük çalışmak için mi erken geldiniz?

Musa, Selim'in kime aşık olduğunu çok merak ettiği

için Ali'ye "Nerden geldin, mademki geldin hemen çık." dercesine cevap verdi:

— Aslında özel bir konuyu görüşüyorduk, sen gelince konuyu değiştirdik.

Ali, dışarı çıkması gerektiğini anlamayacak kadar dalmış, ısrarla soruyordu:

— Nedir o konu?

Selim, sinirli sinirli Ali'ye bakarken, Musa cevap verdi.

— Ali! Bak arkadaşım! Bir insan "Özel bir işimiz vardı, sen gelince konuyu değiştirdik." diyorsa konu sorulmaz. Senin yanında konuşulacak bir şey olsaydı sen gelince susmamızın ne anlamı olabilirdi ki?

Ali bu sözlere bozulmuştu.

— Musa! Bak beni sinirlendirdin. İnsan bazen dalar ve görgüsüzlük yapabilir. Görgülü insan da onu bozmadan meseleyi hâller. Kendi kendime düşündüm. "Ben yabancı mıyım ki, benden saklasınlar." dedim. Senden de fırçayı yedim.

Musa, kaba tavrından dolayı mahcup olmuş, şakayla durumu kurtarmaya çalışıyordu.

— Zaten sır yabancından değil, tanıdıktan saklanır.; Selim sırrının anlaşılmasından korkuyordu. Ali'nin dışarı çıkmasını özellikle istemişti.

Sormaya devam etti:

— Antroponomi nedir?

Musa kasırlıcasına cevap verdi:

— Oğlum, biz gecesini gündüzünü öğrencilerine veren öğretmenlerin öğrencisiyiz. Antroponomi mi bilemeyeceğiz. Antroponomi; insan davranışlarını araştıran bilim dalı.

34

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

35

Ali söyleniyordu:

— Bunlardan bize ne? Biz Yunan mıyız ki, bize Yunanca kelimeler ezberletiyorlar? Bu kelimelerin Türkçesi yok mu? Kafama takılan başka bir şey daha var, Yunanlılar hiç bizim dilimizle kelimeler öğretiyorlar mı?

Musa. Ali'nin ağzından böyle sözler duyunca şaşır-mıştı.

— Bak seen! Ali sen neymişsin be! Aslında doğru söylüyorsun. "İnsanla ilgilenen bilim dalının ilki Hz. Adem'le geldi." der babam. Nedense, bizim tarafta insanla ilgili hiçbir araştırma, inceleme, buluş yokmuş gibi... Önce, Allah'ın mesajını, sonra bizim filozoflarımızın söylediklerini hiç sayıyorlar.

Zayıf, uzun boylu ve biraz da meraklı olan Ali sordu:

— Neden filozof diyorsun? Filozof, Yunancada düşünür, demektir. Bunun Türkçesini söylesene.

Selim adeta çatlıyor. "Bu konuşmalar bitse de derdimi Musa'ya döksem." diye düşünüyordu.

Musa, konuşmaya farklı bir bakış açısıyla yaklaşmıştı:

— Hah şöyle. "Herkes kendi dilince konuşmalı." di-

yorsun. Yunanistan'da Türkçe, Batıda da Arapça, Türkiye'de Kürtçe, Avusturalya'da Aburjince konuşmak suç ol-
mamalı değil mi? Ama daha geçen gün "Bu ülkede Türk-
çeden başka dil konuşulmaz." diyordun. Şimdi, herhalde,
herkesin dili kendine, hiçbir lisan ötekenden üstün değildir,
diyorsun, sevindim.

Ne yaptı! arsa konuya girememiş, konuşmayı daha son-
raya bırakmışlardı.

* * *

Musa, evinde akşam yemeğini yerken aklı Selim'dey-
di. Kimdi Selim'in sevdiği kadın? Dedesinin sesiyle irkildi.
- Musa! Biliyor musun oğlum; bizim şansımız vardı.

giz sazi olduk, ama siz olamayacaksınız. Nerde savaş çı-
kacak da siz gazi olacaksınız?

Musa'nın ablası İnci, kız kardeşi Hazal, anne ve baba-
sı hepsi birden Musa'nın yüzüne baktılar. Bu sözleri o ka-
dar çok duymuştuki Musa, herkes onun bıktığını düşünü-
yordu.

İnci, çok sevdiği Musa'nın kulağına eğilip şakayla
sordu:

- Musa efendi, ayağınızın kesilmeyecek ve de gazi
olma şansını yakalayamayacak bir genç olarak kendini na-
sıl hissediyorsun? Sanki savaş, nimetmiş gibi konuşuyor.
Musa, ablasına gülerek, kulağına eğilip cevap verdi:

- Sen benim dedem aynı sözleri söylüyor diye ona si-
nir olduğumu sanıyorsun, ama aldanıyorsun. Ben onun pi-
si pisine yaralandığı hâlde kendisini gazi zannetmesine
üzülüyorum, hepsi o kadar.

Müftü Bey konuşmalardan habersiz sordu:

- Oğlum! Babamın gazi masallarını dinledikten son-
ra bir gün gazi olsan bile eminim ağzına gazi sözünü alma-
yacaksın. , ?...<. İ

Herkes gülmüştü bu söze.

Ertesi gün Musa uyandığında, bu defa saatine daha
dikkatli baktı. Kalkıp elini yüzünü yıkayıp mutfağa gitti-
ğinde ablası İnci de kapıda belirmişti.

- Musa! Bana tembih ettiğin üzere sana çalar saatlik
yaptım ve seni ben uyandırdım.

Musa, esneye esne ye cevap verdi:

- Teşekkür ediyorum ablaların en iyisi. Sen de olma-
san ne yaparım bilmem.

İnci gülümseyerek karşılık verdi:

- Seni üçkağıtçı seni. İltifat etmeyi de hiç ihmal etmi-

36

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

37

yorsun. Ama Hazal alınıyor. "Ağabeyim benimle ilgilen-
miyor." diyor. Kızla biraz ilgilen. Ben ablansam o da kız
kardeşin. Tek kişiyi seven, herkes tarafından dışlanırmış.
Beni çok sevdiğini belli etme, ya da herkese aynı sevgiyi
göster.

Kahvaltıya oturduklarında annesi Yıldız Hanım oğlu-

na özel kahvaltı hazırlamış, ona iltifatta bulunuyordu.

— Sana sürpriz olsun diye ıspanaklı börek hazırladım oğlum. İnsan sevdiği birine özel bir şey hazırlarken ne kadar mutlu oluyor. Ayrıca, sen kimsesiz çocuklara hizmet vereceksin diye böreği daha bir itina ile pişirdim. Musa, emekli Kur'an kursu hocası olan annesinin bu sözü neden söylediğini hatırlamıştı. Bir gün Kur'an kursunun önüne on beş yaşlarında bir kız çocuğu getirmişlerdi de, bu.kızı Musa'nın gözleri önünde annesine vererek, "Bu kızın kimsesi yok. Bari dindarların elinde olsun. Dua mua öğrensin." demişlerdi Musa o kız çocuğunun boynu bükük haline çok üzülmüş, o günden sonra "Ben kimsesiz çocuklara sevgi verecek hep onlarla ilgileneneceğim." demişti annesi bu sözü hiç unutmamış en az senede bir kez hatırlatıyordu.

Musa, annesini kucaklayarak:

— Teşekkür ediyorum anne. Sizin sevginiz olmasaydı ben ne yapardım? Sevgi görmek, güven duymak ne güzel. O yüzden, öyle çalışacağım ki anne dediğin gibi kimsesiz veya gayrimeşru çocuklara sevgi sunacağım. Yıldız Hanım oğlunun bardağına çay doldururken cevap verdi:

— Oğlum, bu konuyu babanla konuştuk, o diyor ki, "Sivri sinekleri öldürmekle, sinekler yok olmaz. Bataklığı kurutmak lâzım. Çünkü sivri sineğin doğum yerleri bataklıkklardır. Gayri meşru çocuklarla ilgilenmeliyiz, onlar da bizim çocuklarımız kadar masum ve temizler. Ama asıl

enerjini, gayrimeşru çocuk doğumlarını artıran bataklık hâline gelmiş bozuk düzeni düzgün hâle getirmeye çalışmak için harcamalıyız."

Musa pencereden devamlı Yıldırımların evlerine doğru bakıyordu.

Yıldız Hanım, toplumsal problemlere çok duyarlı bir hanımefendiydi. Çok da zeki. Musa ile Yıldırım'ın konuşmadıklarını fark etmişti:

— Siz Yıldırım'la neden dargınsınız oğlum?

Musa bir yandan çayını yudumlamaya çalışırken, bir taraftan da annesine cevap veriyordu.

— Sorma anne! Beni sinir etti. Ama onun arkadaşlığını çok özleyorum. Ben ona, o da bana öğrendiklerimizi anlatırdık. En temiz arkadaşım oydu, ama sözünde durmuyor anne. Beni her gün bekletiyor. Gel beni evden al, beraber çıkalım demiştim, bir gün olsun onu da kabul etmedi. Bazen o bizim eve gelse de. o beni hiç davet etmiyor. Bu çocuğa akıl erdiremedim anne. Bir yanı çok içten, çok sıcak bir dost, bir yanı ise tamamen yabancı, buz dağı mübarek. Benden de sır saklıyor. Böyle arkadaşlık olur mu anne?

— Her insanın bazı yönleri öne çıkar oğlum. Sen kendine dikkat et, zamanla arkadaşına da yardımcı olursun. Sabah kahvaltısında anne oğul sohbet ederken baba da odasından gelip sohbete katılmıştı.

— Ooo! Benim yakışıklısı oğlum, ne haber? Epeydir görüşemiyoruz. Senin derslerin, benim arkadaşlarım var, derken bir kopuş yaşıyoruz.

Musa hemen Selim'i hatırlamıştı.

— Aaa! Ne iyi oldu da yanımıza geldin baba. Sana bir arkadaşımın derdini anlatacağım, ona çare bulamazsak aklını oynatacak diye korkuyorum.

Müftü Bey oğlunun karşısında, sandalyeye oturup sordu:

— Merak etme oğlum. Aklın kaçması sanıldığı kadar

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

kolay değildir. İnsanlar önceden, her şeyin insanlar için olduğunu öğrenirlerse, her türlü çileye karşı en azından şok olmayacak kadar hazırlıklı olurlar. Neymiş arkadaşının derdi?

— Tam konuşamadık baba. Ama galiba bizim en yaşlı öğretmenimize aşık.

— Aşık değildir oğlum, saplantıdır. Aşk, ya manevidir, ya da dengi denginedir. Büyük bir sevgi de olabilir. Haa! Aşk çok onurlu yapar insanı, aşkın gözü kördür derler ya inanma, aşık en ince olumsuzu görür ve çok derinden kırılır. Aşk ve sevgiden başka bir tutku, bir de saplantı vardır. Arkadaşına bu konuları ince ince anlat ve derin duyguların çoğu rüzgâr gibidir, gelir ve geçer telâşlanmasın. Ama saplantı onuru düşünmez.

-7- Her neyse baba. Bu arkadaşı ne yapacağız? Kendinde değil. Arkadaşımı getireyim, onu bir de siz dinler misiniz? Gerçi çocuk utanır, ama siz kabul ederseniz ben onu ikna ederim.

Yıldız Hanım, aklına yeni gelen bir şeyi söylemek için konuşmanın sonunu bekliyordu. Bir fırsatını bulup oğluna döndü:

— Musa aklıma geldi de; Yıldırım'ın babası bize biraz gıcık oğlum. Belki de Yıldırım'a, seninle konuşma yasası koymuştur. Çok asık suratlı, kimseyle konuşmayan kaprisli bir adam. Hani baban müftü ya! Herhalde, "Bu müftü bana kafir diyor." şeklinde, televizyonlarda gördüğü veya başkalarından duyduğu yalanların etkisinde de kalıyor olabilir. Karısı çok zavallı biri. Benimle konuşurken çok tedirgin konuşuyor. Devamlı sağa sola bakıyor. Belli ki yaşam biçimi dine göre ayarlı değil, kocasına göre ayarlı. Bir şey var bu ailede ama ne var bilemiyorum. Sen kafanı yorma oğlum. Yıldırım bir gün sana her şeyi anlatır. O çocuk arkadaşını satacak tiplerden biri değil.

Bu sohbetten sonra çabucak giyinen Musa çantasını alıp yola çıktı. Üç gün aradan sonra kar yine lapa lapa süzülüyordu.

Musa hızlı hızlı yürürken odun deposuna yaklaşmıştı. İle ? birkarartı görüyor, bu karartının insan olduğunu anlıyor, ama yağın kar sebebiyle tam olarak kim olduğunu çıkaramıyordu. Biraz daha sıklaştırdı adımlarını. O karartıyı tanımak istiyordu. Çok geçmeden görmüştü de... Yıldırım'dı önden giden. O olduğunu anlayınca yavaşladı. Birden köpek sesleri, ardından Yıldırım'ın "İmdat!" diye bağırdığını duydu. Bir an durakladı. Ne yapabileceğini düşündü. Aklına hiçbir şey gelmiyordu... Şuursuzca koşmaya başladı. Feryat sesi Musa'nın içini yakıyordu. İki köpek, birer paçasından yakalamış Yıldırım'ı çekiştiriyor-ken görünce, çantasını fırlatıp Yıldırım'ı kurtarmak için köpeklerin üzerine atıldı.

Musa eline geçirdiği sopayla köpeklerle vurmaya başlayınca, köpekler Yıldırım'ı bırakmış Musa'ya dönmüşlerdi. Bu arada her yanı kanlar içinde kalan Yıldırım, şok halinde sadece bakıyor, arada bir çığlık atarak "Bizi kurtaracak kimse yok mu?" diye bağıırıyordu. Birden odun deposundan çıkan bir adam, gözlerini oğuştura oğuştura köpeklerle bağırdı.

"Bırakın onları!"

Köpekler aldıkları emirle anında bırakmışlardı. Odun deposunun bekçisi hemen çocukları incelemeye başladı. Önce Musa'ya baktı;

— Senin paltonun kolu gitmiş... Başka bir şeyin yok.

Sonra Yıldırım'a döndü:

— Hin... Senin de kolunu ısırılmış.

Yıldırım ellerini göstermişti:

— Ellerimden kan akıyor.

Bekçi Yıldırım'ın koluna bakınca kolundan ısınılmış

40

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

41

olduğunu fark etti, sonra da ayağından. Telâşa kapılmıştı. Yeni girdiği zorla bulduğu işti bekçilik. Daha işteki ilk haftasıydı. Kendisine üzülmekle birlikte gencecik çocuklar da kan kaybediyordu.

Ne yapacağını bilmez bir hâlde etrafa bakındı. Etrafta kimseler yoktu. Zaten odun deposu kocaman bir alandaydı. Çevreden gelip geçenler de bu gün sözleşmiş gibiydiler; hiçbir insan silueti uzaktan dahi görünmüyordu. Çevreden ümidi kesip Yıldırım'a döndü:

— Hemen seni hastaneye yetiştirelim. Ben su getireyim. Sakın kar alıp ısırık yerine sürmeyin, kanın akmasını engellersiniz.

Bekçi suyu getirmiş, ısırılmış yere döküyordu... Telaş içindeydi bekçi.

— Kör olası patrona, bu köpekleri bağlayalım dedim anlamıyor. Adamın odunları insan hayatından daha önemli, sanki bilerek serbest bırakıyor gibi geldi bana, ama elimden bir şey gelmedi.

Bekçinin gözü kar üzerindeki kana ilişmişti.

Şaşkınlığı ikiye katlanmıştı.

— Bu ne! Her taraf kan içinde. Bu kan kimden geliyor?

Musa ve Yıldırım da şaşırmışlar, etrafa bakıyorlardı.

Bekçi Musa'yı tekrar incelemeye başladı:

— Pantolonunun paçasını kaldır bakayım.

Musa paçasını kaldırıncaya ortaya dehşet bir manzara çıktı. Musa'nın bacağından, neredeyse yumurta büyüklüğünde bir et parçası kopmuş, sadece bir deriyle asılı duruyordu bacağında. Buna rağmen Musa acı duymadığından bu durumdan habersizdi.

Bekçi bu defa Musa'ya su dökerken Yıldırım'ı çağırdı;

— Delikanlı! Gel bakayım, sen arkadaşına su dök ben gidip telefon açayım, patron arabasıyla gelip sizi hastane-

ye götürsün. :

Köpekler sanki hiçbir şey yapmamışlar gibi duvarın dibinde, olup bitenleri izliyorlardı.

Musa ayağını uzatmış, Yıldırım'da su döküyordu.

Musa'nın ayağına su döken Yıldırım bir taraftan da konuşuyordu:

•— Köpekler ısırınca. hemen ısırığın üst tarafından bağlamak lazımmış, sonra da bol bol su dökmek, kar de-ğerse kanı dondurur akmasını engellemiş. Şimdi ben ba-çağını sıkacak ipi nerden bulayım. Ey Allah'ım ne olur bi-ze yardım et! Musa'yı bana başışla Allah'ım!

Musa'ya karşı mahcuptu... Musa'nın yüzüne bakamı-yordu. Suçunu hafifletmek istercesine söylendi;

— Benim yüzümden şu olanlara bak. Namussuz kö-pekler!

Musa, Yıldırım'a bakıp ilâve etti:

— Evet namussuz birileri var, ama bunlar köpekler de-ğil, onları bilerek serbest bırakanlardır. Hayvanın suçu ne?

Musa'nın cevap verışı Yıldırım'ı çok sevindirmişti.

Yüz hatlarında sevinç izleri belirdi. Derin nefes aldıktan sonra devam etti.

— Aslında tek suçlu benim. İki kişi olduğumuz zaman bu köpekler böyle azgınlaşamıyorlardı...

Gurur yapıp neden senden ayrıldım, ya da neden karşı taraftan gitmedim ki? Akılsız kafam ne olacak.

Musa, Yıldırım'ın mahcup olduğunu fark edince işi şa-kaya vurdu.

— Yok canım! Akılsız kafam deyip durma. Sende ka-fa yok ki içinde akıl olsun. Kendine iftira etme.

Yıldırım acı acı gülümsemişti. Anlamıştı Musa'nın sözlerinin moral düzeltmeye yönelik olduğunu. Bu arada bekçi de geri dönmüştü.

— Tamam. Patron birazdan burda olur. Adamın paça-

42

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

43

sı tutuştu. "Sakin onları bırakma, doktora götürelim." dedi. Sorumlu tutulacak tabi. Yahu ne iştir anlayamıyorum. Kaç defa söyledim. "Abi," dedim... "ne olur bu köpekleri bağ-layalım," dedim... "birinin canı yanar." dedim... "iki dal odun için can yakmayalım." dedim...

Bekçi hiç durmadan konuşuyordu;

— "Abi." dedim... "bak sonra vicdan azabı çekeriz." dedim... "Yol yakinken, gel bu köpekleri bağlayalım." de-dim... Beni dinlemedi. Üstelik ben gelmeden önce de kö-pekler birkaç kişiyi ısırılmışlar.

Musa'nın gözlerine bakan bekçi devam etti;

— Böyle patronlar var ya... Bekçinin, işçinin lâfını adam lafından saymazlar... Hiç dinlemezler, valla ben, be-nim patrondan daha akıllıyım gibime geliyor. Şimdi diye-ceksiniz ki, "Akıllıysan neden sen bekçilik yapıyon?" Hah! İşte bu soruya benim de aklım ermiyor. Yahu ben orta

okulda sınıf birincisiydim. Bu adam elifi görse mertek sanır. Nasıl oldu da bu kadar işi başarıp zengin oldu? Nasıl hesaplar yaptı, nasıl başardı? Sonra ben nasıl oldu da, üniversiteye gitmem gerekirken buradayım, nasıl oldu anlamadım ülkenin şartları beni bu adamın bekçisi yaptı. Tamam, bekçi olayım. Bekçilik de şahsiyeti yok edici bir iş değildir. Ama bu adamın yanında, dürüstçe de bekçilik yapamıyorsun. Yalan dolan, sahtekârlık. Ah gözü kör olsun bizi süründürenlerin. Aman Allah'ım, ben neler konuşuyom böyle? Üzüntü ve sinirle sizi unuttum. Bekçi kendine gelip çocuklarla ilgilenmeye başladı.

— Kanınız hâlâ akıyor mu?

İkisi de evet demişlerdi.

— İyi iyi kan aksın. Bir de içlerinde kuduz köpek varsa. O yüzden kanın akması iyi olur.

Biraz düşünceli olarak dalmıştı. Heyecanlı ses tonuyla devam etti. •, - ., .-, . , ., ..? ..,

— Ama fazla akması da iyi değildir tabi. İnsanda toplam 5-6 kilo kan vardır. Damarda kan kalmazsa Allah esirhalimiz kül olur. O yüzden bacağın üst kısmını bağlayalım.

Musa elleriyle, ısırılmış bacağınım diz bağından biraz aşağısını sıkarken sordu;

— Kimi düşünüyorsunuz, patronunuzu veya kendinizi mi?

Çok temiz kalpli biriydi bekçi;

— Valla patron hariç hepimizi düşünüyorum. Birinin ölümüne sebep olmak da ölmek gibi bir şeydir. Allah esirgeye, hepimiz için kötü. Patron iyi insan değildir. Rüşvet verip yine kendisini kurtarır.

Bu arada patron gelmişti. Kışın ortasında bile fötr şapkasına tüy takmayı unutmamıştı. Aceleyle arabadan indi, çocukların yanma gelir gelmez ilk sorusu ilginç olmuştu.

— Köpeklerle bir şey mi ettiniz len? Bu köpekler neden saldırdı size?

Herkes şaşkınlıkla birbirine baktı.

Cevap beklemeden bekçiye döndü.

— Ulan ben sağa köpekleri bağla demem mi her zaman?

Bekçi adeta donakalmıştı. Şaşkınlıktan bir müddet dili tutulmuştu. Zoraki sordu:

— Anlamadım efendim? Ben mi size bağlayalım demiştim, siz mi bana bağla demiştiniz?

— Şimdi bunun sırası değil. Atla arabaya, kapıları da kilitlemeyi unutmayalım... Sen git kilitleri tak.

Bekçi şaşkın şaşkın odun deposunun büyük dış kapısına baktı. Sonra hızla gidip, köpekleri içeri atarak kapıları kapattı, sonra da arabaya bindi.

Patron hızla arabayı sürerken bekçi sordu;

— Efendim, kilit dediniz de pek anlayamadım ne kili-

ir

44

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

45

di dediniz?

Patron sinirlenmişti;

— Ne kilidi olacak len! Kapıların kilidi. Sana koca koca kilitler verip, "Bunlarla dış kapıyı kilitleyeceksin/" dememiş miydin?

Bekçi başım sağa sola çevirip aynı şaşkınlıkla sordu;

— Ne kilidi efendim, ne zaman verdiniz?

Arabanın önünde oturan bekçi, patrona dikmişti gözlerini. Ne diyecek diye merakla beklerken cevap gecikmedi.

— Sen yeni geldiydin ya... İşte o zaman kilitleri sana verivermiştim ya...

Sonra sinsi sinsi gülerek devam etti;

— Belki serhoştun da o yüzden unutuverdin len... Mönüm değil. Unutur insan.

Bekçi duyduklarına inanamıyordu. Gerçekten bir insan, insanlıktan yılanın derisinden sıyrılıp çıktığı gibi çıkar mıydı? İnanamıyor, şaşırıyor, zoraki cevaplıyordu kendisine atılan iftiraya yönelik soruyu.

— Aman efendim, ben hayatımda hiçbir zaman içki içmedim ki. Öyle bir kilit de vermediniz bana.

— Verdim... Verdim len. Goca adam ben yalan mı söylüyom?

Bekçi neredeyse aklını oynatacaktı.

— Valla vermediniz beyim.

Oduncu, bekçinin gözlerine sert sert bakarak devam etti:

— Verdim len... İnsanlık hâli unuttun demek.

— Hayır! Ben nutmam. Hafızam çok kuvvetlidir. Babamın bana beş yaşımdayken aldığı kadife pantolonu bile hatırlıyorum.

Patron, bekçiye böyle aldatamayacağını anlayınca kenara yanaşıp arabayı durdurdu. Bu defa tehdide başladı:

— Bana bak len! Suçu sen üstlenmezsen, ben yanarım.

Ben iş sahibiyim. Ben çok ceza alırım. Ama sen işçisin, köpeği bağlamayı unutsan da, kapının kilidini kaybet sen de sana ceza vermezler. Jandarma sorarsa öyle deyiver gitsin. Bunları yapıvermezsen, odun depoma girmiş kapıyı açık bırakmış derim.

Bu sözleri Musa da Yıldırım da nefretle dinliyorlardı.

Bekçi;

— Nasıl dersiniz?! Buna hırsızlık denir...

— Ne yapayım? Ben yanayım mı? Senin vicdanın buna razı gelir mi'len?

Hâlâ arabayı sürmüyordu patron.

Musa:

— Amca ne olur gidelim, çok kan kaybediyorum...

Ölebilirim. Siz sonra konuşsanız olmaz mı?

Patron, teklifinin kabul edilmesine uğraşıyordu.

— Hadi len! Geç galıyoz. Gabul edive gitsin. Sen hapse girsen de çocuklarına ben bakı veririn. Kabul et hadi. Bekçi, kan kaybeden gençleri düşünüyordu. Ama kendisi de leke almak istemiyordu.

Bekçinin halini göz ucuyla takip eden Musa, çılgına dönmüştü.

Bekçi patronuna yalvarıyordu:

— Beni hırsız gibi gösteremezsiniz. Ben burda çalışıyorum. Ne olur, sakın şerefimle oynamayın.

Sinsi sinsi gülüşüne devam eden adam cevap verdi;
- Hani ya sigortan? Adama sormazlar mı len? "Öyleysem niçün sigortan yok?" deye. Sigortasız işçi çalıştırmak yassak değil mi?
- Bilmem, yasak mı?
- Tabi yassak len. Sen nirde yaşıyon?
- O halde neden sigorta yapmadınız?
- Çok para gidiyo.
- O halde benim suçum nedir?

46

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

47

- Sen suçu muçu bırak. Bak gençler ölüyo kabul et gitsin şu teklifimi len.
- Hangisini?
- Ya hırsız olarak girmiş ol, ya da seni işe dün aldım, gapı kilidini sana teslim ittim, sen gaybettin. Köpekleri de bağlamayı unuttun.
Bekçi arka koltukta oturan gençlere baktı. Musa baygındı. Yıldırım kendini unutmuş, Musa ile uğraşıyordu:
- Musa, Musa kendine gel arkadaşım. Bayılma ne olur? Bunların hepsi benim yüzümden oldu. Kurbanın olayım gözünü aç. ,,
Bu duruma çok üzülen bekçi, kahrolmuş tavrı, nefret kusan bakışlarıyla patrona baktı.
- Tamam gidelim.
Buna çok sevinen patron sırtıtarak sordu.
- Tamam ama ne tamam. Hırsız mı olceyn, dün gelen işçi mi?
- Hırsız olamam. Dün gelen işçi olayım... Yeter ki çocuklar kurtulsun.
Tekrar kontak anahtarını çeviren patron mutluydu. Gaza basmış hızla gidiyordu.
Bekçi:
- Çok övündüğünüz bir söz vardı. "Hukuk devletinde, hukukun üstünlüğü önemlidir." diyordunuz. Şimdi hukuku kendi çıkarınıza çevirmeyi yine hukuka uygun olarak başarıyorsunuz. Sizin için kanunları, size göre oynatacağız öyle mi?
Patron:
- Hah... Aynen öyle. Gafan da çalışıyo len!
* * *
Hastaneye geldiklerinde onları acı bir sürpriz bekliyordu. Kuduz aşısı yoktu. Doktorlar, hemşireler gençlerin başına toplanmış herkesi bir üzüntü almıştı.
Doktor söylendi:
Yollar kardan kapalı... Bugün aksilik ya, son kuduz aşısını da biraz önce yaptık. Yolların açılmasını beklemekten başka çaremiz yok. Sizin okulunuz da, böyle karlı bir günde neden açık anlayamadım.
İki genci de muayene eden doktor, onları müşahade altına aldı.

Musa'ya kan vermişlerdi. Musa hemen ameliyathane-ye alınmış ve ameliyat edilmişti. Köpek, bacağından bir damarı parçalamıştı. Nasıl olmuşsa diz kapağında da mücadele esnasında bir kırık oluşmuştu. Saatler sonra ameliyat bitmiş, Musa yatağına yatırılmıştı bile. Doktor, kuduz üzerinde duruyordu. Jandarmalar da gelmiş olayı araştırıyorlardı... Bekçi, "Nasıl olsa bana ceza yokmuş." diye suçu üstlenmişti. Asıl ifadeler Musa kendine gelince alınacaktı.

* * *

Acı haberi duyan Musa'nın annesiyle babası oğullarının başucundaydılar. Yıldırım'la ikisi karşılıklı ranzalarda yatıyorlardı. Fakat Yıldırım'm kimsesi gelmemişti.

* * *

Köpekler de karantinaya alınmış, acı haber hemen yayılmıştı. Büyük bir ihtimâl, köpeklerden biri kuduzdu. Musa'yı da Yıldırım'ı da hangisinin ısırıldığı bilinmiyordu.

* * *

Akşama doğru Musa'nın şuuru tam olarak yerine geldiğinde anne babası, bekçi, jandarmalarla beraber başucundaydılar.

Jandarma elinde zabıt dosyası olduğu halde sordu:

— Sı/ı ısıran kaç köpekti? ,??>, : ,i?..??.,.- /,.

48

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

49

— İki.
— Bekçi ne zaman geldi?
— Yıldırım imdat diye bağırdıktan sonra.
— Bekçi sizi görüyor muydu?
— Bilmiyorum, ben bekçiye görmedim. Sonradan geldi. Musa'dan sonra Yıldırım'ın da ifadesi alınmıştı. İfade sırası patrondaydı.
: — Adınız soyadınız?
— Kelem Boğa.
r. — Uzman çavuş merak etmişti:
— Bu ismin manası ne? İlk defa duyuyorum böyle bir ismi.
Patron, isminin nereden esinlendiğini anlatmaya başladı;
— Ben anamın karnında ikene, anamı arılar sarmış. Anam da duymuşmuş bir yerden, hemen lahana köklerini kopartmış, dört beş kök yemiş. Bizim memlekette lahana köküne kelem derler. Anamı arılar soktuğu hâlde, kelem sayesinde ölmeyince, o zaman babam vadetmiş, "Bu avradın gamından ne çıkarsa adını Kelem koyucam" demişmiş. Babam da mert adam biliyon mu komutanım? Sözünde durmuş. Allah nazardan korusun, bizim sülâle doğuştan mert sülâledir.
Uzman çavuş:
— Şimdi anlatın bakalım. Mademki iş yeri sizindir. O halde cevap verin. Köpekler neden bağlı değildi?

Şapkasını eline alan patron Kelem cevap verirken çok rahattı:

— Efendim Allah korusun, ben öyle şey yapmam. Bü bekçiyi daha yeni işe aldım. Sıkı sıkı tembih ettiğim halde köpekleri bağlamamış. Aha kendisi burda, isterseniz sorun.

Musa ile Yıldırım acı acı birbirlerine baktılar.
Kelem devam ediyordu:

— Sonra, kapının goca goca kilitlerini teslim ettim kaybetmiş. Nah, kendisi burda isterseniz sorun. Bekçi genç çocuklara göz gezdirdi. Yüzünde çaresizliğin izleri vardı... Ama nasıl olsa ona ceza yoktu. O yüzden itiraz etmeden dinliyordu. Sorgulama sırası bekçiye gelmişti.

— Adın, soyadın?
— Durmuş Övünç.
— Ana baba adı?
— Ayşe Ali

— Suçlamaları duydun. Ne diyorsun ?
Bekçinin ses tonu titrekti.

— Ne diyeyim? Ağamın dediği gibi olsun.
— Ne demek bu? Öyle değil mi yani?

Kelem kaşlarını çatarak bekçinin gözlerine baktı.
Uzman çavuş:

— Cevap ver, Kelem Beyin suçlamaları doğru mu? :
Bu defa hiç düşünmeden cevap verdi bekçi.1

— Evet efendim doğru.

Uzman çavuş ifadeyi bitirdikten sonra yanındaki erlere döndü:

— Şunun bileklerine kelepçeyi takın da görevi suistimal etmek neymiş görsün.

Bekçi şok geçiriyordu;

— Ama neden efendim? Ben ceza almayacaktım.

Uzman çavuş bekçinin yüzüne ters ters bakıp bağırdı;

— Yok ya! Sahi mi söylüyorsun? Sen görevi suistimal edip, iki gencin köpekler tarafından ısırılmasına sebep ol sonra da, "Ben ceza almayacaktım." de. Böyle şey olur mu?

— Fakat benim ceza almayacağımı Kelem Bey söyledi.

Uzman çavuş tuhaf tuhaf bakıp sordu.

— Senin tahsilin ne?

— Lise mezunuyum efendim.

50

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

51

Sonra Kelem'e dönen Uzman çavuş, Kelem'den kendisinin hiç okumadığını öğrenince, sert tavırla sordu:

— Bu adam okumamış, sen okumuşsun. Bu nasıl okumak böyle, görevi suistimal etmek, hapis cezası demektir, sen bunu bilmiyor musun?

— Lisede bu tür konular öğretilmediğini hiç hatırlamıyorum. Ben şimdi hangi suçtan dolayı tutuklanıyorum?

– Görevi suistimal ettiğinden dolayı tutuklanıyorsun. Suçunu kendin itiraf ettin. Yıldırım, olup bitenleri takip ettiğinden artık sabredecek hâli kalmamıştı. Hırsından bağırarak itiraz etti:

– Fakat patron onu tehdit etti. Komutanım bana inanın. Bizim gözlerimizin önünde oldu tehditleri. Uzman çavuş, elinden bir şey gelmeyeceğini ifade etmişti:

' – Ama bekçi suçunu kabul etti. Tehdit edildiğini söylemedi. Hukuk devletinde deliller konuşur. En büyük delil de kişinin kendi itirafıdır. Yasalar böyle diyor. Bekçi kurtulamayacağını anlamıştı.

– Görevi suistimal etmekten ne kadar ceza alırım? Uzman çavuş bilmediğini söyleyince, doktor cevap verdi:

– Bilmiyorum, ama ölüme sebebiyet varsa durum vahim demektir. Bekçi acı bir feryatla hastaneyi çınlatırcasına bağırdı:

– Aman Allah'ım! Çocuklarım ne yapar? Bu adam hayatımı mahvetti... Bana iftira ediyoor! Allah'ını seven ona inanmasın. Uzman çavuş O hâlde neden suçu kabul ettin? İfadeni baskı altında verdinse söyle düzeltelim. Sen bu ülkeyi hukuksuz kabile ülkesi mi sanıyorsun? Unutmayın ki devletimiz bir hukuk devletidir. Hakkında delil olmazsa beraat edersin. Ama sen. itiraf ediyorsun ne

olacak bilemiyorum. İfadeni düzeltebilirsin. Yıldırım'da çağrışım yapmıştı bu söz. Hukuk devletinde her şey kanunlara uyacaktı. "Yapılan haksızlık da olsa, formül bulursa kurtulur suçlu. O yüzden önce adaleti, hukuku insanın kalbine ve beynine yerleştirmek gerek." demişti öğretmeni. Kanuna uygun bir formül bulunması gerektiğini patron Kelem iyi bildiği için hastaneye gelmeden suçu bekçinin üzerine yıkmaya çalışmıştı demek. Ve başarmıştı da. '

Yıldırım yine yerinden fırlayıp bağırmaya başladı.

– Hayır! Bu adam yalan söylüyor... Arabada... Yıldırım sözünü bitirmemişti ki patron Kelem araya girdi.

– Bak bak komutanım... Zamane yetmeleri pek açık-göz oluyo ne hikmetse. Şimdi... Ben patronum ya, bekçi de işçi. Ondan tazminat ney'm alamayacaklar, onun için beni suçlu gösteriyo. Ama sizin gözünüzden böyle dalavereler kaçmaz evel Allah.

Yıldırım uzman çavuşun yanındaydı.

– Bu adam yalancının biri. Ben doğru söylüyorum. Ben tazminat istemedim ki. Hem köpek ısırınca tazminat mı istenirmiş onu bile bilmem, neden yalan konuşayım? Patron Kelem:

– Bak bak... Allah'ın seversen bak! Nasıl da numara yapıyo!

Elinde kelepçeler olduğu halde uzman çavuşun yanında bekleyen bekçi de itiraz edecektiki, Kelem bir dirsek vurmuş, kulağına eğilerek tenbih etmeye başladı.

– Bak. Sakın olaki ifadeni değiştirme. Devlete yalan söylemekten dolayı altı ay ceza yersin. Sakın ha. İnsan sıkıntılı anlarda düşman sözüne de inanabilirmiş. işte bekçinin durumu bu söze tipik bir delildi. Kelem, şahitler için geçerli olan kanunu, zanlı için kul-

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

landığı halde, bekçi inanmıştı.

Bekçi ceza alırım düşüncesiyle, yalan söyledim dememiş tam aksine susmuştu.

Bekçinin susması Musa'yı da Yıldırım'ı da derinden üzmüştü, ama Musa hiçbir şey konuşmuyordu. Çünkü çok kan kaybetmiş ve de ameliyatın etkisiyle konuşmaya hâli kalmamıştı.

Yıldırım ise gözlerini Kelem'e dikmiş, nasıl olup da böylesine aşağılık olabildiğini düşünüyor, Kelem'i bir kaşık suda boğmak istiyordu. Yıldırım Musa'dan daha sağlıklı olduğundan, yırtıcı kaplan gibi atılmıştı patron Kelem'in üzerine.

— Sen tam bir şerefsizsin. Adamı çıkarın için yakıyosun. Kudurmaktan çok korkuyorum, ama şunu bil ki kudursam önce gelip seni ısıracağım.

Bekçi cesaret almıştı Yıldırım'dan. Benim suçum yok, demiyordu, ama yalvarmaya başlamıştı;

— Beni bırakın, karım evde yalnız. Üç aylık çocuğum var. Karım hâlâ lohusa sayılır. Yeminle söylüyorum, evde tüp yoktu, bugün bu alçak heriften para alıp tüp alacaktım. Ne olur beni bırakın evimin ihtiyacını temin edeyim. Elbette bir dost bulur üç beş kuruş borç alırım, sonra gelip size teslim olurum.

Kelem bağıırıyordu;

— Bana bak! Benim hakkımda ne biçim konuşuyorsun? Senden davacı olursam çıra gibi yanarsın haberin var mı? Hukuk devletindeyiz ya. Gurtulacan mı sandın? Neyse seni affediyom. Gendi gafandan ceza alacaksın, bir de benim yüzümden alma.

Yıldırım yerinde duramıyor, Musa'nın annesi babası onu zapt edemiyordu. Adeta çıldırıyordu Yıldırım.

Müftü Bey Yıldırım 'a yalvarıyordu:>

— Yapma oğlum, sakın ol.

Yıldırım bu defa ranzanın üzerinde ayakta bağıırıyordu.

— Vallahi bekçi suçu alsın diye bu sahtekâr adam plânladı. Garibanı yakıyor. Dayanamıyorum. Komutanım! jsfe olur ona inanmayın.

Uzman çavuş üzgündü.

— Bizim yapacağımız bir şey yok. Bekçi kendisi kabul ediyor suçu. Kabul etmiyorsa söylesin.

Kelepçeyi bekçiye bağlamış olan er, çok zeki biriydi. Yıldırım'a fısıltıyla fikrini söyledi:

— Bana öyle geliyor ki bekçi gerçekten masum, ama Patron onu tehdit etti diyorsun, mahkemede söylersin. Patron Kelem, erin konuşmasını duymuş, buna çok fena kızmış, fakat belli etmeden soruyordu.

— Sen ne diyon oğlum? Ben yaşlı başlı adam, hugging üstünlüğüne inanmış, lâik, çağdaş ve akli başında biriyim. Kendi menfaatim için bir garibanı yakar mıyım? Ben şerefli bir sülaleden geliyom.

Yıldırım yüz hatlarıyla nefretini ilân etmesine ilâveten çok sinirlenmiş bağıırıyordu:

— Senin şerefin batsın! Senin gibiler ömrünce kendi menfaati yoksa iyi bir şey konuşmaz, konuşsalar da dillerine kira isterler. Şerefle senin ne ilgin olabilir? Aman Allah'ım! Bu adama dayanamıyorum, bana yardım et! Yıldırım sinirini alamamış, bu defa ranzanın üstünden Kelem'in üzerine atılmış, rastgele vuruyordu. Odadakiler hemen devreye girdiler.

— Sen yat bakayım ranzana. O koca adama nasıl el kaldırıyorsun öyle? Utan oğlum, o kaç yaşında?

— Utanmak mı? Utanmayandan utanmak olur mu? Onun gayesi, üzümü kendi yemek, bekçiği de dövdürmek. Bu adam sansar, bu adam salağa yatıyor, bu adam çıkarını tanrılaştırmış, bu adam asla insan değil. Onu elime geçirirsem çiğ çiğ yiyeceğim.

54

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

55

Erlerden biri hayretle Yıldırım'a bakıyordu. Daha sonra dayanamayarak doktora sordu:

— Doktor Bey! Acaba bu çocuk kuduz mu oldu?

Doktor, Yıldırım'ı gözlemlerken. Yıldırım hızla Kelem'in üzerine atıldı. Doktor müdahale edene kadar Yıldırım dişlerini Kelem'in yanağına geçirmişti. Kelem avazının çıktığı kadar bağıırıyordu. Jandarmalar, Yıldırım'in belinden, kolundan tutup çekiyorlar, ama Yıldırım adamın yanağına diş geçirdiği için onu ayıramıyorlardı.

Dakikalar sonra, Yıldırım'ı ısırıldığı yanaktan koparmışlardı.

Uzman çavuş Yıldırım'a bağıırdı. Bunu fırsat bilen Kelem, yanağından kan akarken, elini kaldırmış Yıldırım'a vuracaktı ki, doktorun müdahalesiyle karşılaştı.

— Yooo! Benim hastama vuramazsınız beyefendi. Şikâyetiniz varsa işte devlet, işte hukuk.

Uzman çavuş:

— Hele de bizim karşımızda... Bu bize hakarettir. Şikâyetçi olursan hukuk var.

Yıldırım, dişlerine kan değdiği için ağzını çalkalayıp gelmişti. Bağııarak söyleniyordu:

— Evet hukuk var, ama hukuk yalanlarla aldatılırsâ o zaman durum ne olacak? İşte örneğini gözlerimle gördüm.

Uzman çavuş:

— Konuşmana dikkat et. Ayrıca, sakın bir daha öyle bir şey yapma, bu defa kulağını ben çekerim haberin olsun. Yıldırım'in gözleri yerinden fırlılayacak gibi oldu.

— Dayanamıyorum komutanım, dayanamıyorum! Bir insan kendi suçunu tehdit ve yalanlarla nasıl başka birinin üstüne atar? Bizim gözümüzün önünde oldu olanlar. Siz olsanız dayanabilir misiniz?

Ne demiş şair; Haksızlık karşısında rahatsa yüre-

ğın! içindeki düşmanı gör derim dostum.
Ben yüreğimde düşman taşımıyorumki haksızlık karşısında isyan etmeyeyim. Gözümün önünde cinayet işleniyor, siz isyan etmeyin diyorsunuz.
Doktorlar, hemşireler, koğuştaki herkes Yıldırım'a bakıyordu.
Ve herkes aslında Kelem'in entrikacı ve çıkarı için yapmayacağı bir şeyin olmadığını tahmin edebiliyordu. Kelem, Yıldırım'a yine vurmak isteyince doktor müdahale etti.
— Rica ederim delikanlı. Benim hastama vuramazsınız, demiştim size. Haddinizi bilin.
Kelem'in yanağından parça sarkıyor, kan ise durmadan akıyordu. >
Musa'nın annesi doktora gizlice sordu:
— Yıldırım gerçekten kuduz olmuş olabilir mi?
— Bu kadar çabuk kuduz olması mümkün değil. Yollar açılırsa hemen aşığı hallederiz ama...
Öte yandan Yıldırım, Kelem'i neden ısırıldığını anlatıyordu:
— Onu "Belki kuduz olmuşumdur." diye ısırdım. Bu sahtekâr adamı öldürsem bile hıncımı alamam. Biz kuduz olursak o da olsun dedim.
Kelem, üstü başı kan içindeyken bile yapacağını yapıyordu;
— Benden bir şey goparamaymca çıldırdı çocuk. Yıldırım saldırmak için yine harekete geçmişti. Bu defa onu Musa'nın babası tuttu.
— Dur oğlum. Çok ileri gittin. Hesap sormanın yolu sadece kaba kuvvet değildir. Başka yollarla da hesap sorulabilir. Sabırlı ol.
Bu manzarayı izleyen bekçi dayanamamıştı. Sıkıntısından ter içinde kaldığı hâlde nerdeyse kendi derdini unu-

56

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

57

1

tacaktı.
— Sen sakın ol arkadaşım. Beni savunmak için kendini yakma.
Yıldırım:
— Ben. haksızlığa karşı kendimi kale gibi hissediyorum. İnsanların harcandıklarını görmek beni delirtiyor. Yalan konuşuyor, şerefsiz. Ölmezsem bunun hesabını soracağım ona. İnsan harcamak neymiş görecekti o. Konu sen değil. Konu haksızlığa uğrayan insan.
Musa, sessiz kalıyor, sadece sinirinden ağlıyordu. Olup bitenlere o da inanamıyordu.
Musa'nın anne ve babası evlâtlarının başucunda ağlar-ken, Yıldırım'ın haline de üzülmüyorlardı.
Patron Kelem bekçiye bakıp ona vaatler savurdu;

– Sana yemin ediyorum, hanımına gidip kendim elle-
rimle para verecem, vermezsem namussuzum. Ben ilgilen-
mezsem çocuklarıyla kim ilgilenir?

Bekçi nefretle bakıyordu Kelem'e.

– İstemem. Senin kadar şerefsiz bir adam benim evi-
me gidemez. Şunu da bil ki, benim kinim Yıldırım'ın ki-
ninden daha büyük, buna inan... Çocuklarıma gelince, on-
ca komşu ve akraba içinde çocuklarımla kimse ilgilenmez
de sana muhtaç olursa, ölsünler daha iyi. Hiç olmaz benim
nazarımda bir kez ölürlər.

Bekçi, jandarmayla giderken bağırды;

– Bunun hesabım pahalı ödeyeceksin. Sakın ola ki
evime gitmeyesin. O zaman yapacaklarım iki misline çı-
kar.

Jandanna bekçiyi götürmüş, doktor ve hemşireler, Ke-
lem'i tedavi altına almışlardı.

Doktor. Musa'yı muayene ettikten sonra hastane gö-
revlilerine emir verdi.

– Musa için ameliyat masasını hazırlayın. Çünkü aya-

– a kan gitmiyor, tekrar ameliyata almamız lâzım. Kelem
A rnini bir operasyon geçirmek zorunda.

Yanağından sarkan parçasını eliyle tutan Kelem endi-
şeyle sordu:

Benim ameliyathk işim var mı doktor? Bir dikiş at-
sanız yetmez mi?

Doktor:

Bize görevimizi öğretmeyin. Bir dikişin adı da
ameliyattır beyefendi. Kaldıki sizi bir dikişle kurtarama-
yız. Hadi bakalım, bu koğuştan herkes çıksın.

Musa'nın annesi ile babası izin alıp oğullarının yanın-
da biraz daha kaldılar. Yıldırım'ın ailesinden kimsenin gel-
memesi bu aileyi çok üzmüştü. Bir çare düşünüyorlardı.

* * *

Musa saatler süren bir ameliyat geçirmişti. Her iki has-
ta da serum takılıydı. Hemşireler onların yanına sık sık gi-
rip çıkıyorlardı.

Musa'nın anne babası, Musa ve Yıldırım, kuduz ola-
cak diye endişe içindeydiler.

Yıldırım'ın anne babası ertesi gün de gelmemişti. Okul
arkadaşları ise, aralıklarla ziyaret ediyorlardı, ama içeri
alınmıyor, kapıdan konuşuyorlardı. Arkadaşlarının biri gi-
diyor diğeri geliyordu. Bazı arkadaşları da. ziyaret etmek
yerine selâm söyleyip, geçmiş olsun mesajıyla yetiniyor-
lardı.

Günler geçtikçe, Yıldırım'ın bakışlarına keder daha
bariz olarak yerleşiyordu. Yıldırım'ın dünyasından haber-
siz olan Musa bir ara sordu;

– Senin annenle baban neden gelmediler? Haberleri
yok desem, babam söylemiş?

Yıldırım bu soruyu beklemiyordu, hakaret görmüş gi-
bi hemen cevap verdi; .."??.. ;, ' ??•?-'??,

58

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

59

— Annemle babam hastaneye giremezler, ikisi de çok hasta.

Sonra birden sinirlenmişti Yıldırım.

— Canım senin annen baban geldi ya... Benimkiler gelmesine de olur. Neden soruyorsun ki?

Bu tuhaf cevaptan sonra Musa bir daha konuyu açmasa da Yıldırım'm aile yapısı kafasına takılmıştı Musa'nın.
* *

Doktor viziteye çıkmış. Kuduz tehlikesi olan koğuşa geldiğinde üzücü haberi vermişti.

— Musa! Yıldırım! Sakın üzölmeyin. Bugünden sonra koğuştaki ikiniz kalacaksınız, ziyaret de yasak. Ancak pencereden konuşabilirsiniz.

Yıldırım ve Musa heyecanla aynı soruyu sordular;

—r Yani biz ölecek miyiz?

— Yok canım. Baksanıza ölmemeniz için elimizden geleni yapıyoruz. Biz de sizin kadar merak ediyoruz. Hadi bakalım bir taşkınlık yapmayın. Güzelce dinlenin. Ölüm korkusuyla daha önce hastaneden birçok kişi kaçtı, sakın siz öyle bir hata yapmayın. Kar bu gece daha çok bastırdı. İle gitmemiz mümkün değil. Hep beraber elimizden geleni yapacağız.

İşte böyle durumlarda, devlet çok önemli. Bize helikopterle aşının getirilmesi lâzım, ama...

Kapının önünde konuşmaları duyan Musa'nın annesi can acısıyla bağırdı:

— Siz ne biçim doktorsunuz böyle? Doktor moral verir. Öyle konuşuyorsunuz ki, çocukların morali doğal olarak bozulur. Doktor cevap vermeden çıktı. Musa'nın annesi göz yaşlarını gizleyerek moral vermeye çalıştı!...

— Gelen gün geçer gençler. Gözümüzün bebeğisiniz, sakın umutsuz olmayın. Umut ilâçların en büyüğü, en etkili isidir.

Müftü Bey de, aklına ne kadar teselli sözcükleri geliyorsa hepsini kullanıyordu.

Hastane yetkilisi gelmiş koğuştaki önünde duran anne babaya rica ediyordu:

Hadi artık dışarı çıkın. Sizin gittiğinizi sanıyorduk.

Kapılar kapanacak.

Salona çıktığında gözyaşları içinde olan anne hastane yetkilisine yalvarıyordu:

— Ne olur biraz daha kalalım yavrumuzun yanında, hiç olmazsa sesini duyalım. Bakışları "Belki sizi bir daha göremem." der gibiydi.

Görevli üzgün olduğunu belirtiyordu;

— Ne olur bizi zor durumda bırakmayın, üzüntünüzü anlıyorum, ama bana gelen emir böyle. Benim elimden bir şey gelmez. Lütfen çıkın. Bu gençler karantinaya alındı, diye açıklama yaptı.

Hastabakıcı koğuştaki kapısını kilitlemişti.

Karantinaya alınmıştı gençler ve bunun farkındaydılar.

İkisi de ağlıyordu. Yanlarında kimse kalmamıştı. Uzun süre hiç konuşmadılar. Sessizliği bozan Yıldırım oldu. Gözlerine hüzün oturmuş, göz kapaklarını zor açıyor gibiydi. Ama yine de en merak ettiği soruyu Musa'ya sordu:

— Ölürsen, benim yüzümden öleceksin. Bana karşı duyguların nasıl?

Musa gözyaşlarını silerek cevap verdi:

— Bilmem. Hiçbir şey aklıma gelmedi. Çünkü ben ölürsem senin yüzünden ölmeyeceğim. İnsanlığımdan dolayı öleceğim. Ben insanlık vazifemi yaptım. Senin yerine bir başkası da olsa aynı şeyi yapardım. Bunu sana daha önce de söyledim. O hâlde ben, Yıldırım'ı değil, bir insanı kurtarmak isterken bu musibete çattım. Sen sakın başka türlü düşünme.
Yıldırım böyle bir cevap beklemiyordu. ,,>>.-

60

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

61

Musa canı yanarken bile işi gırgıra almak istiyordu.

— Görüyor musun bizdeki şansı? Ortaokul son sınıftan beri beraberdik, şimdi öteki dünyaya da beraber gideceğiz. Ne mutlu bana.

Yıldırım üzgün ses tonuyla cevap verdi:

— Ben o patron Kelem'den bu alçaklığının hesabını sormadan ölmek istemiyorum. Bir de bekçinin hanımını düşünüyorum. Ona bir tüp alıp götürebilseydim, biraz^da yiyecek... Ve ondan sonra ölseydim. Senin ölümüne sebebiyet verdiğim için çok üzülürdüm, ama kendi ölümüm için üzüleceğimi sanmıyorum.

Musa ne diyeceğini bilmez bir hâlde yutkundu.

— Boşver aslanım. Bunları düşünmeyelim... Kuduz olursak acıyı duymayız nasıl olsa.

— Olur mu? Bir film izlemiştim. Bir gençti, o da kuduz olmuştu. Öyle çırpıyor, öyle bağıırıyordu ki filmi izlerken fenalık geçirdim.

Musa başını çevirip arkadaşının yüzüne baktı.

— Biliyor musun, hep gençlerin nasıl öldüğünü merak ederdim. Şimdi ölümle karşı karşıyayım.

Şu anda öteki dünyayı düşünüyorum. Bir de annemi babamı... Kardeşlerimi de tabi. Peki sen ne düşünüyorsun?

•??? Yıldırım başını duvara doğru çevirip cevap verdi.

— Ben annemi ve kardeşimi düşünüyorum. Bensiz yalnız kalacaklar.

:?;?? — O niye? Baban yok mu, başka akraban yok mu?

Yıldırım, hüzün sarmış gözlerini Musa'ya çevirdi... Bir müddet durakladı. Ne diyeceğini düşünüyordu. İlginçti verdiği cevap.

— Annem beni çok sever de... İnsan ne zaman yalnız kalır? Bütün insanlar ölünce mi? Hayır! Sevdiği ölünce yalnız kalır. Bana öyle geliyor ki. benim sevdiğim yoksa, dünya insanla dolu olsa bana ne?

Yine sessizlik hakimdi koğuştta.

İkisi de tavana bakıyor, ne düşündüklerini bilmeden düşünüyorlardı.

Bu defa Musa'nın sesi bozdu sessizliği:

Yıldırım!

Yıldırım ona bakıp cevap verdi.

— Efendim!

Öteki dünyaya inanır mısın?

Yıldırım bu soruyu beklemiyordu. Başını tekrar duvara çevirdi:

— Tabi... Sen inandığımı bilmiyor musun?

— Hayır. Öteki dünya hakkında senden hiçbir söz duymadım. Hep ben konuştum sen dinledin.

— Benim öteki dünya hakkında hiç bilgim yok ki. Ama sen müftü oğlusun, senin var.

Tabi ki sen konuşursun. Bir defa "Öteki dünyada musalla taşında bekleyeceğiz." demiştim de, arkadaşlarımın hepsi birden bana gülmüşlerdi. Meğer musalla taşı öteki dünyada değil, bu dünyadaymış, o günden sonra bir pot kırarım diye öteki dünya hakkında hiç konuşmadım. Hem... Söylemek istediğini söyleyemiyordu.

Musa ona baktığında o tavana bakıyor, ama gözyaşları yüzünün yanından akıyordu.

Musa yavaşça sordu;

— Hem ne? devam et.

Keder yüklü trenin lokomotifi gibiydi Yıldırım. Bu haline rağmen bazen mizah yapmayı ihmal etmiyordu. Ama şimdi durum farklıydı. Derinden vurgundu ve dış görünüşüyle iç dünyası arasında ilk defa benzerlik vardı. Düşüncelerinden sıyrılıp, gözlerini silen Yıldırım, cevap verdi.

— Hem bu kadar genç yaşta öleceğimi bilemiyordum ki. sanki, öteki dünyaya yaşlılar gider gibi geliyor insana.

62

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

63

— Evet, bu sözün doğru. Ama gençlerin öldüğünü de görüyoruz. Biliyor musun ne düşündüm? Şimdi ölürsek, ki büyük bir ihtimalle öleceğiz, en azından böyle konuşup kendimizi ölüme alıştıralım. Dua edelim. Belki de umduğumuzdan daha çok rahat edeceğimiz bir alemdir orası. En güzeli, ölmeye kendimizi alıştırmak.

— Ben alışamam. Şu bekçiye yapılan, kuduz olmaktan bile daha acı veriyor bana. Ölmezsem o adamdan yaptıklarının hesabını soracağım. Sen olmasan biliyorum söyleyeceğim sözü.

— Ne söyleyeceksin?

— İnşallah kuduzumdur da ısırıldığım için o gaddar kuduz olur, demek istiyorum. O kuduz olsun ben ölmeye razıyım.

— Çok kincisin.

' — Hayır... Bunun kinle ilgisi yok. Hatırlıyor musun, alçak adam "Ben sana köpekleri bağla dememiş miydim?" derken de... "Neden kapıyı kilitlemedin?" derken de? bekçi nasıl şaşırmıştı. Bir de yalvarışı var içimi yakan. O yüz hatlarını bilmiyorum, ölsem unutmuyum! O adam bunların hesabını vermeli. Bir gün ona öyle bir oyun oynayacağım ki, ustaca yalan ve insanı harcamak neymiş göstereceğim. Alçaklığına hukuk devletinde kılıf bulduğuna sevinmek yerine, kılıf bulamadığı için üzülecek. Ölmezsem bu adamla uğraşacağım. Elimde değil Musa, insanların

harcanmasına dayanamıyorum. Bazen kendimin hatta an-
nemin bile harcanmışlardan olduğuna inanıyorum. Ben ga-
liba kuduz oldum. Yoksa böyle saçmalamazdım. Neyse, o
adama, bir daha insan harcamayacağı şekilde ders vere-
ceğim.
Birden duraklamıştı.
i - Ama param da yok, neyse iyileşelim de para eksik
olsun, zararı yok. Parasız verilen dersler de vardır elbet.

Yanlış düşünüyorsun. Kötüleri seA eğitemezsin ki!
Hasta bakıcının sesiyle sustular.
Hasta bakıcı kapının küçük camından sordu.
.- Çocuklar! Doktor Kelem Beyi de karantinaya alı-
yor. Sizin yanınıza getirsek rahatsız olur musunuz?
Musa, hemen atıldı:
- Sakın öyle bir şey yapmayın. Yıldırım o adamı öl-
dürür.
Yıldırım çok sevinmişti:
- Ne yapıyor o alçak? Ağlayıp sızlıyor mu?
Hastabakıcı da Kelem'e sinir olmuştu. Onun ısıdırabını
anlatırken adeta zevk duyuyordu.
- Ohooo... Kıyameti koparıyor. "Beni kurtar doktor.
Ne olur? Elini ayağını öpeyim, gözünün bebeklerini yi-
yem." diyor. Sizin metanetinizden eser yok onda... Böğüre
böğüre ağlıyor.
Yıldırım:
- Yine de "Bekçi suçsuzdu." demiyor değil mi? >•? -
- Hayır, demiyor.
- O adam domuzdan beter biri... Ölse yine söyle-
mez. Dinsiz imansız, bu dünyadan başka bir mahkeme
daha olduğuna inanmıyor ki. İnansa bunları asla yapmaz-
dı, yapamazdı. Hatta birçok dinsiz bile bu adamın yaptı-
ğını yapmaz.
Musa:
- Size bir şey sorabilir miyim ağabey?
- Buyur tabi, ama bana yaklaşmayın, yattığınız yer-
den sorun.
-- Sence biz ölecek gibi mi duruyoruz? Siz çok insan
görmüşsünüzdür. Nice insanları öteki dünyaya uğurlamış-
sınızdır. Biz onlara benziyor muyuz?
Hasta bakıcı güzel moral veriyordu;
- Yok siz ölecek gibi gelmiyorsunuz bana. Merak et-

64

Emine Şcnlikoğln

T

Harcandık

65

meyin ve şu duvarda yazan sözü okuyun, Allah'tan ölür-
ken bile ümit kesmeyin. En büyük ölümdür umutsuzluk.
Hastabakıcı gider gitmez, Yıldırım, Musa'ya döndü.
- İmandın mı?
- Evet inandım.
- Neden?

— Çünkü inanmak istiyorum. Buna ihtiyacım var.
Yıldırım:
— Aslında benim de ihtiyacım var. Ama ben bize gelecek hocayı düşünüyorum. Ya asık suratlı biri olursa? Musa şaşırmıştı.
— Ne hocası?
— Biz ölürken bize hoca gelmeyecek mi?
— Neden gelsin ki hoca?
Yıldırım hepten şaşırmıştı.
' — Aslanım! Galiba sen benden önce kuduz oldun. Hafızan durdu. Filmlerde görmüyor musun? Ölenlere telkin için papazlar gidiyor.
— Oğlum, sen bizim inancımızda ölürken, papazlar gibi din adamlarının geldiğine dair bir şey duydun mu? Bizde ölüm anı gelmeden ölüme hazırlık vardır. Ölünce hoca veya bilgili biri gelir.
Yıldırım sert sert bakıp cevap verdi;
— Ne bileyim? Bir film yıldızının dediği gibi: Ben hiç ölmedim ki.
Bu söz Musa'yı çok güldürmüştü. Bir taraftan da ağlıyordu. Yürek acısı çeken Yıldırım da ağlıyordu. İkisi de göz yaşlarını birbirinden saklamaya çalışıyorlardı. Çok geçmeden Musa'yı gülme krizi tuttu.
— Demek sen hiç ölmedin ha!
Hem katıla katıla gülüyor, hem de konuşmaya devam ediyordu;
?: ?? — İşte bir ömür unutamayacağım söz, olsa olsa bu olur. Sahiden hiç ölmedin mi?
* *
Yıldırım da acıyla karışık gülerek söyllendi:
. Tamam tamam. Galiba sen benden önce kuduz oldun. Bunda gülünecek ne var da gülüyorsun?
* * *
Gece yarısı Yıldırım bir ara kalkıp pencereden baktı. Gördüğü şey onu dehşete düşürmüştü. İkinci kattan hastane bahçesine bakarken irkilip, birden dimdik durup tekrar tekrar baktı. Hastanenin ışığı bahçeyi aydınlatıyordu. Bahçede bir kadın vardı ve bu kadın kardan bir kadına dönmüştü. İyice bakınca o kadının kim olduğunu tanımıştı, annesiydi. Hemen pencereyi açıp seslendi.
— Anne! Anne! Ben buradayım. Sen bu saatte burada ne yapıyorsun?
Kadın başını kaldırıp oğluna baktı. Omuzları çökmüş, sırtında cehennem ateşinden yük varmış gibi acı çekerek durduğu belliydi. Ağlamaklı ses tonuyla oğluna cevap verdi.
— Oğlum! Sesini duymaya geldim, canım yavrum! Nasılsın fidanım? Sen gideli canımın yarısı seninle gitti oğlum. Nasıl olduğunu söyle, duyanı o güzel sesinden.
— İyiyim anne, çok iyiyim. Sen neden şimdi geldin? Gündüz gelmedin?
Kadın başını öne eğdikten sonra tekrar oğluna baktı.
— Biliyorsun durumu. O uyuyunca, ancak fırsat buldım. Hemen eniştemle ablama haber saldım. Beni cami arkasında beklediler.
Yıldırım ağlıyor, ama annesine hissettirmemek için elinden geleni de yapıyordu. Ağlama duygusunu bastırmak, gelen ağlamayı geri çevirebilmek zordu ve bu zoru başarmak zorundaydı Yıldırım.
— Artık git anacığım, biz yakında döneriz. Sen merak etme. Bir gün gelecek... Mutlu günümüz de gelecek.

r

66

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

67

Annesi gidince pencereyi örtmüş, ağlayarak devam ediyordu.

Git benim nur yüzlü annem / Gözlerinin yaşı durma-
yan annem

Tüm bedeni kanat olsa da / Oğlun sensiz uçamaz an-
nem.

Evet sen git anne, birkaç gün sonra, ya ölümüz ya da
dirimiz evimize dönecektir.

Musa kızmıştı Yıldırım'a;

— Böyle konuşma... Hasta bakıcının okuduğu yazıyı
ne çabuk unuttun, "Ölürken bile Allah'tan umut kesme-
yin." dedi. Bu söz çok hoşuma gitti. Umutlarımı kırma.
Çünkü umuttan başka hiçbir şeyim yok benim.

1 Musa, Yıldırım'ın çok acı çektiğini anlıyor, sebebi sor-
maya cesaret edemese de onu bi şekilde oyalamak istiyordu:

— Sana bir şiir okuyayım mı?

1 Yıldırım isteksiz isteksiz mırıldandı.

— Okuu.

— Kimin olduğunu bilmiyorum. Sevdalı Şiirler isimli
bir kitaptan ezberlemiştim. Diyorki şair:

"ÜÇ DÜNYA

' İnsan,

Yaşar, üç türlü şu üç dünyada:

Evvelâ;

"Şunu sevdim, bunu sevdim." diyerek

Ömrü sevmekle geçer.

Sözde olgunlaşır ondan sonra:

"Şunu yaptım, bunu yaptım." diyerek

Ömrü saymakla geçer.

İhtiyarlıkta tanır dünyayı;

"Kahpe dünya,

Hey gidi dünya." diyerek,

Ömrü sövmekle geçer.

— Şiir çok anlamlı değil mi?

Yıldırım:

— Sen şiiri okudun mu? Ben hiç duymadım.

Musa kızgınlığını yatıştırdıktan sonra sessizce sordu:

— Peki aklın nerde?

Yıldırım bu soruya çok sinirlenmişti.

— Aklım mı? Nerde olacak, "Hangi ülkeye tatile git-
sem." diye düşünüyorum. Burda başka ne düşünülür ki.

Musa, vurdumduymaz tavırla cevap verdi:

— Düşünmene gerek yok. Hangi ülkeye gideceğin bel-
li de, o ülkede nasıl bir konak yerine gideceğin belli değil
gibime geliyor. Ne dersin, sana ayrılan yer nasıl bir yerdir
acaba?

Yıldırım tavana bakarak cevap verdi.

– Haklısın... Gideceğim ülkede nasıl bir konakta ağır-
lanacağım belli değil de oraya gidebileceğim her genç gibi
benim de aklıma gelmediğinden güzel bir konak için hiç-
bir hazırlık yapmadım.

Musa, Yıldırım'ın verdiği cevabı duymamıştı bile. Ak-
lına başka bir şey gelmişti:

– İstersen hiç uyumayalım ha? Belki ölürüz. Dünya-
ya daha çok bakalım. Biraz doyalım dünyadan.
Yıldırım artık cevap vermiyordu.

Musa anlamıştı Yıldırım 'ı. Annesini düşünüyordu,
ama annesiyle ilgili soru sordurmuyordu. Bir sırrı vardı
Yıldırım'ın. O yüzden onu rahatsız etmek istemiyordu...
Sonra kendi kendine düşünmeye başladı Musa. Eğer öl-
mezse dindar biri olacaktı. Babası ona iki üç defa "Oğlum!

68

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

69

Sıfatın dindar da, kendin ne zaman dindar olacaksın?" di-
ye sormuştu. Şimdi babasına hak veriyordu. Ölümüne her za-
man hazır olarak bekleyecekti. Bunun için "Allah'ım! Sa-
na söz veriyorum..." diye mırıldandı.

Yıldırım gözlerini Musa'ya çevirip sordu:

– Kime, ne söz veriyorsun?

– Duydun demek. Allah'a söz veriyorum tabi, ölmez-
sem ona döneceğim.

Yıldırım:

– Hadi be oğlum! Allah yutar mı numaranı? Ölümünden
korktuğun için böyle konuşuyorsun?

– Olsun. Ölümünden korktuğu için alkol alanlar var.
Ben ona döneceğim. En aciz kaldığım anda, eğer aklıma
Allah gelmişse, demekki benim en birincim, en güçlü gör-
düğüm, en güvendiğim, en yakınım onu görüyorum. Bu
benim kendi kararım, kötü bir karar mı? Sen ne yapmayı
düşünüyorsun? Ben eminim ki Allah iyi niyetleri ziyan et-
mez. Sen ne düşünüyorsun?

Yıldırım sabit bir noktaya bakarak cevap verdi:

– Ben şu Kelem'den intikam almaktan başka bir şey
düşünemiyorum. Allah canımı alacaksa sonra alsın.

– Oğlum sen de amma kincisin be! Kinci olmak insa-
na yakışmaz. Boşver gitsin.

– Hayır boşveremem... Yaşamak için tek gerekçem,
ondan hesap sormak. Biliyorum, aslında senin için de kay-
nıyor, ama bana belli etmiyorsun, yuttuğumu sanma.

– Sakın öldürmeyi düşünmeyesin. Filimlerden öğre-
nip öğrenip kızdığımızı öldürmek istiyoruz. Nefret ediyor-
um öyle filmlerden ve öyle insanlardan... Hayatını mah-
vetmeye değer mi? Öldürmek, insanın kendisini ziyan et-
mesi demektir. Ölenden çok öldüreni düşünüyorum. Sakın
bir delilik yapma. Hatırlıyorsun değil mi? Sana bir verdi
diye Metin Öğretmeni öldürecektin de ben seni zor zapt et-

miş' engellemiştim. Aslını sorarsan ben engellemedim, bil-
meyerek de olsa Filiz engelledi. Sana, "Sen onu öldürür,

ceza evine girersen Filiz'i başkalarına vermiş olursun." dedim de onun için hocayı öldürmedin.

— O bir hata idi. Adamı öldürseydim, bir anlık hırs için şimdi ceza evinde olacaktım. Dediğin gibi Filiz'le evlenme ihtimalimde yok olacaktı. Onunla evlenme umudum ölürse ben de ölürüm. Dediğim gibi, o zamanki öldürme girişimim bir hataydı.

— Yarın bunu da "hata" olarak göreceksin. "Genç karnı öldürmeye meyilli akar." diyen bir yazı okumuştum. O yazıyı yazan da gençliğinde çok sinir olduğu insanları öldürmek istemiş. Sonra ilim tahsil ettikçe yanlış düşündüğünü anlamış. Sen de anlarsın bir gün. Duygularını beğeniyorum da, eylemlerini beğenmiyorum. Yıldırım yine kalkmış yatağa oturmuş, sert sert Musa'ya bakmıştı. Mavi gözleri cam gibi parlamıştı, hiçbir şey düşünemez hale gelmişti.

— Bana bak Musa! Acaba biz kuduz olduk mu?

— Bilmem, şüphelendin mi?

— Evet ya. İkimiz de, sanki sayfiye bir yerde çay içerken sohbet ediyor gibiyiz. Birkaç gün içinde ölecek insana hiç benzemiyoruz... Olsa olsa bu hâl kuduz olma hâlidir herhalde.

Musa umursamaz bir tavırla cevap verdi:

— Sanmıyorum. Henüz sudan korkmuyoruz.

— Tamam, bu sanmamak da kuduz hâli olabilir.

— Bilmem ki. Senin daha önce hiç ölmediğin gibi ben de hiç kuduz olmadım. O yüzden bilemiyorum. Ha... Ağzımızdan salyalar da akıyor. Demek ki henüz kuduz olmadık.

— İnşallah olmayız. Zavallı annem, bensiz ne yapar? Bekçinin çocuğuna kim mama götürür? Kim tüp götürür?

70

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

71

Musa hayrandı Yıldırım'ın merhametine. Ama her şeye vurmak kırmakla çözüm araması canını sıkıyordu. Haksızlığa karşı akıl almaz tepkiler göstermesinden dolayı, Yıldırım'ın geleceğini merak ediyordu. Alçılı bacağında sancı olmasına rağmen merakını gidermek için sordu:

— Yıldırım! Sen şair yazar olmaya aday hem de istekli birisin. Benim bildiğim şairler sakın, oturaklı, ağırbaşlı, meselelerini düşünerek çözerler. Sen hop oturup hop kalkıyorsun. Bu nasıl iş böyle?

Yıldırım şaşkınlıkla bakıyordu Musa'ya.

— Bütün zekiler senin gibiyse, demek ki onların dünyadan haberi yokmuş. Ne kadar şair varsa hepsi aksiyon adamıdır... Hareket adamıdır... Ufuk açıcı özellikleri vardır. En karmaşık konulan bile ipek serer gibi masaya serer, gülden cümlelerle çözüm bulurlar. Ama hepsi de bazen fırtına'gibi eserler. Şiirsiz edebiyatçılar biraz senin dediğine yakındır. Ama onların da sözleri dolu doludur. Bazen bir cümleye dünyayı takarlar. Sen şair yazarları yanlış tanımissin. Tabi ki hepsi benim gibi olmaz, ama biraz daha olgun-

laştığımda onlar gibi olmayacağımı nerden biliyorsun?
Meselâ, bak sana bir şiir okuyayım, sen de ne anladığını
bana söyle.

GECE

Bu gece başka değil, ben bir başkayım
, Kaybolmuş benim güneşim ayım
Bana ne oluyor, söyleyin ne olur
Arada bir insan böyle mi olur?
Çağırın dostları söyleyin bir bir
Ya ben geceye, ya gece bana zehir
Anlıyorum hiç kimse beni anlamayacak
Yine, derdimin benimle, başı dertte kalacak

İşte bir şiir. Sence bunda şiddet veya çılgınlık var
mı? Kalitesi tartışılır, ama içeriği asla...

Musa cevap verecekti ki, hastaneyi çılgınlıklara boğan
bir sesle irkildiler;

— Ben ölmek istemiyoroom... Gurtarın beni... Hiç
ölmek istemiyorum... Beni bu hücreden çıkarım!

Musa ile Yıldırım sesi tanımışlardı. Patron Kelem'in,
sesiydi bu.

Yıldırım o bağırdıkça aklına eseni söylüyordu;

— Geber çıyan adam... Geber Gestapo namussuzu...
Sanki sadece senin canın var. Bizimki can değil mi, tepe-
den gözlü canı.

Sonra Musa'ya döndü;

— O adama oranla biz iyiyiz değil mi? Onun kadar çır-
pmıyoruz, bağırıyoruz. Demek ki benim dişlerim kö-
peklerin dişlerinden daha keskinmiş.

Musa, acı acı güldükten sonra cevap verdi:

— Belki Allah bizim kalbimize ferahlık veriyordun

— Gerçi benimki pek ferah değil, ama onun gibi de
kendimi yerden yere atmıyorum ya bu sevinç bana yetti.
Yıldırım birden, adeta atmosfer değiştirmişti.

-- Ah Filiz Ah! Bir bilsen nasıl şahsiyetli ve adaletli bir
genç kaçırıyorsun, başörtüsünü attığın gibi bana koşardın.
Musa gülmüştü bu söze:

— Babamın bir sözü var, hiç unutmuyorum. Bir kadın
bilinçli olarak başını örtüyorsa, ona dünyayı verseler aç-
maz, başörtüsüne inanmadığı için başını örtmüyorsa, o da
dünyayı versen örtmez. İnanmıyorsa, başörtüsünü senin
için asla örtmez. ;

* * *

Kâh ağlaya kâh güle uykuya dalmışlardı.

Sabah olduğunda önce Mus;ı uyanmış etrafa bakıyor-

V

72

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

73

du. Uyku sarhoşu olduğu için nerede olduğunu önce anla-
yamamıştı... Sonra fark etti hastahanede olduğunu. Bu ka-
çıncı defadır aynı ruh haliyle uyanıyordu. Kendisini yokla-

dı. Ayağında ağrı vardı, ama başka bir anormallik hissetmiyordu.

Birden kapının açıldığını fark etti. Doktor iki hemşireyle beraber içeri girdi.

— Hadi çocuklar, gözünüz aydın köpeklerde kuduz olmadığınızı anlaşıldı... Büyük geçmiş olsun.

Musa sevinçle yerinden fırladı. Arkadaşını uyandırıp müjdeyi kendisi vermek istiyordu.

Birden yere basınca ayağının alçıda olduğunu ve daha çok ağrı yaptığını hissetti.

Doktor kızmıştı;

— Bak bu olmadı Musa Bey! Biz o bacak için saatlerimizi verdik. Dikkat edeceksin. Sana söylemedik, ama umduğumuzdan kötü geçti ameliyatların.

Bu arada Yıldırım uyanmıştı. Yatağında oturmak için hamle yaptı.

Doktor söylemeden, Musa ağlayarak müjdeyi vermişti.

— Kuduz değilmişiz müjde arkadaşım, artık ölmeyeceğiz.

Ağzından çıkan sözün doğru olmadığını anlamış, düzeltmişti.

— Pardon, en azından şimdi ölmeyeceğiz.

Yıldırım sevinçle kalkmış Musa'nın boynuna sarılmıştı:

— Allah'a şükür! Yaşamayı verdi bize. Meğer yaşamak ne güzelmiş. Ben yaşamamın bu kadar güzel olduğunu hiç bilmiyordum. Suyun değerini balık sudan çıkınca anlamış ya.

İki arkadaş birbirlerine sarılmış ağlaşıırken, doktor ve hemşireler de duygulanmışlar, onlar da ağlıyorlardı.

Doktor:

Sabahlara kadar sizi düşünmekten uyuyamadık.

Böyle mutlu manzarayı görmek ne güzel bir şey, Yorulduğumuza değdi doğrusu.

Yıldırım hırsla sarılmayı bırakmış, sanki çok kötü haber almış gibi doktora sordu;

— O hâlde zalim Kelem'de kuduz olmayacak?

Doktor gülerek cevap verdi;

— Çok şükür öyle. O da kurtuldu. Çoktan gitti bile. Sizi ziyaret etmedi mi?

Musa, bir insanın bu kadar duyarsız olabilmesine akıl erdirememişti, ama Yıldırım'a teselli için konuşuyordu:

— Herhalde sevincinden bizi unutmuştur.

Yıldırım ağzını eğerek cevap verdi:

— Yok canım! Zalimliğindendir desen, ağzın mı eğilir. Gebertecem onu... Sevincim kursağımda kaldı. Keşke ben de kuduz olsaydım. O zaman o da kuduz olacaktı.

Doktor, acı acı baktı Yıldırım'ın gözlerine.

Bir an doktorla göz göze gelen Yıldırım doktorun anlam yüklü bakışıyla cin çarpmışa döndü... Şaşkın şaşkın sordu;

— Doktor bey, afedersiniz bana neden öyle bakıyorsunuz?

Doktor, düşünen, psikolojiden anlayan bir insandı.

Ağır ağır konuştu:

— Sendeki bu kin, beni korkuttu oğlum. Sen bu gidişle, kendine doğru dürüst bir çizgi edinmezsen, bana öyle geliyor ki, terörist olmaya çok müsaitsin.

Musa:

— Doğru söylüyorsunuz doktor bey. Benim bu arkadaşım tam asi ruhlu. Aslında çok iyi insandır. Meselâ bekçi-

nin ailesini düşünmekten uyku uyumadı. Hâlbuki kuduz tehlikesiyle karşı karşıya olan insan başkasını düşünür mü?

74

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

75

Düşünmez, düşünemez, ama Yıldırım düşünür. Çok merhametlidir. Bazen onu tanıyamıyorum. Ağzını da bozuyor. Bakın kocaman adama nasıl da küfrediyor. Sözde edebiyatçı olacak. Hocalarımız bunun bu halini görseler emeklerinin boşa gittiğine çok üzülürlerdi.

Doktor:

— "Teröristler, bencil ve merhametsizdir." yargısı çok yanlıştır. Tam tersi bencil insan başkasını kurtarmak adına kendisini yakmaz. Teröristlerin çoğu, merhametlidir ve merhamet adına aldatılmışlardır. Masum insanları öldürecek başka insanlara iyilik yaptıklarını sanıyorlar. Her aldanan inancı için ve iyi niyetle aldanır.

Yıldırım doktorun sözüne alınmıştı. Doktor gittikten sonra Musa'ya içini döküyordu:

— Böyle doktor mu olurmuş? Haksızlığa karşı geldiğim için bana uygun gördüğü sığata bak.

Musa biraz alaylı Yıldırım'a moral veriyordu:

— Haklısın aslında. Böyle doktor olur mu? Doktor dediğin, "vur kır" der.

Yıldırım cevap vermedi.

Arkasını dönüp uyumaya çalışıyor, devamlı sağa sola dönüyordu.

Musa sormadan duramadı:

— Ne o? Bir derdin mi var? Varsa bana da söyle. Atasözünü unutma, "Derdini söylemeyen, derman bulamaz."

Yıldırım arkası dönük olduğu hâlde cevap verdi:

— Bazen derdini söyleyen de derman bulamıyor.

— Söylemeye oranla güvenilir birine dert yanıp derman aramak hiç söylememekten daha iyidir. Tabi ki derman bulma ihtimâli olan dertlerden bahsediyorm.

— Biliyorsun en büyük derdim Filiz. "Başımı açmam." diyormuş. Babam da "Ölsem bile başı kapalı gelin

istemem." diyor. İki arada kaldım. Gerçi Filiz'e de akıl erdiremiyorum, hem makyaj yapıyor hem de başörtüsü takıyor. Bu ne pehriz bilemiyorum. Ben onu ikna ederim, bir evlense onunla. Beni seviyorsa, babamı dinlemez onunla evlenirdim, ama bu defa babam anneme zulmeder. Gönül meselem için annemi harcayamam.

— Sahi aklıma geldi Yıldırım. Dargın olduğumuz gün ona mektup verecektin, ne oldu verdin mi?

Derin bir ah çektikten sonra cevap verdi Yıldırım.

— Bende o cesaret ne gezer. Her gün evlerinin önünden geçiyorum da başımı kaldırıp onların penceresine bile bakamıyorum. Her gün "Yarın vereceğim." diye mektup yazıyorum, ama aylardır veremiyorum. O gün de veremedim. Bende kedi yüreği kadar bile yürek yok inan.

Musada aynı dertten muzdaripti.

– Tıpkı bana benziyorsun. Bende aynıyım. "Başım örtersen seninle evlenmek istiyorum." diye mektup yazıyorum ona veremedim yırtıyorum mektubu. Ne tuhaf bizim işler. Saçma sapan rastlantılar dolu Amerikan filmlerini hatta Brezilya filmlerini bile solluyoruz.

Yıldırım'ın canı sıkılmıştı.

– Sen neden başörtüsüne taktın anlamıyorum. Açık olanlar namussuz mu?

Musa bu soruya çok sinirlenmişti:

?– Kapalılar namussuz mu ki sen kapalı diye Filiz'i istemiyorsun? Babanı düşünüyorsun. Ben de öyle, hem kendimi hem de onu düşünüyorum. Bizim aile tesettürlü aile. Tesettürsüz bir gelin bizim aileye ailem istese bile olmaz. Çünkü, ya gelin bu durumu kompleks yapar ya da ailenin öteki fertleri. Biraz hayat bilgimiz var çok şükür. Kapalı kız istemeyenlere hiçbir şey sorulmazken, başı açık istemeyenler için hemen "Açıklar namussuz mu?" denmesi

76

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

77

beni deli ediyor. Her kesimin iyisi kötüsü vardır. Hemen tuhaf bir şablon içine oturtulmamız canımı sıkıyor. Hadi cevap ver. Kapalılar namussuz mu? Sen neden kapalı diye aşık olduğun kıızı istemiyorsun?

* * *

Öğretmenleri Muzaffer Beyle Sema Hanım ziyarete gelmişlerdi.

İki öğrenci sevdikleri öğretmenlerini karşılarında görünce çok sevindiler.

Muzaffer Öğretmen:

– Saygılı öğrenciler, öğretmenlerini ayağına getirirlermiş. Nasılsınız bakalım?

Yıldırım da Musa da çok şaşırmışlar, ne diyeceklerini bilemez halde cevap verdiler.

Yıldırım:

– Sağolun öğretmenim. Şu anda iyiye doğru gidiyoruz elhamdulillah. Kuduz olmadığımız anlaşıldı.

Sema Hanım Yıldırım'ı çok severdi. Gülerek takılmıştı ona;

– Sahi mi? Çok sevindim, inanıyorum ki kuduz mikrobu senden korkmuştur. Merak etme bir daha da gelmez. Gülüşmüşlerdi bu espriye.

Musa, öğretmenlerine minnettar olduğunu bildirmek istemişti;

– Size çok teşekkür ediyorum öğretmenim. Yani, ikinize de demek istedim. Bizi ziyaret etmeniz bize değer verdiğinizin bir belgesi oldu benim için. Size bir şey ikram edemiyoruz, ama kuduz tehlikemiz olduğunu bile bile bize yaklaştırmaya cesaret etmenizden dolayı, elimde olsa canımı ikiye böler, birer orkide buketine dönüştürür sizlere hediye ederdim.

Muzaffer Öğretmenin bu söz çok hoşuna gitmişti.

Ooo! Bu ne güzel iltifat Musa.

— Sema öğretmenimin öğrencisiyim. Bazen oluyor hocanı.

Yıldırım atıldı söze;

— Bir de bana edebiyatçı diyor.

Musa, Sema Hanım edebiyat öğretmeni olduğu için gönderme yapmayı ihmal etmedi.

— Eee! O kadarcık olsun. Biz kimin edebiyatından beslendik?

Sema Öğretmen, Muzaffer Öğretmene bakarken "Bu talebelerin edebiyat bilgisi bana aittir, bundan onur duyuyorum." diyecekti ki öteki öğretmenlerin de çok emeği geçtiğini düşünüp sustu.

Hastanın yanında uzun süre durmak hatadır." diyen Sema Hanım kalkmıştı.

— Çocuklar! Öğretmenlerinizin hepsinin selâmı var, onlar da yarın gelecekmiş. Bana mücade ederseniz biraz acelem var ben gideyim. Muzaffer Bey isterseniz siz kalın, ama bana kırılmayın.

Muzaffer Bey ayağa kalkıp cevap verdi:

— Rica ederim, kırılmak ne demek. Doğru, ben biraz daha durabilirim.

Sema Hanım çıkarken tavsiyesini de ihmal etmedi.

— Siz iyileşeceğinize gönülden inanırsanız, hücrelerde inanır ve hastalığı iyileştirmek için durmadan çalışırlar. Tedavinin en büyüğü beyinde başlar. En büyük hastalık umutsuzluktur. Umutla direnen nice kanser hastaları otuz yıldır hâlâ ölmedikleri gibi, sapasağlam hale gelmişlerdir. Sakın bu tavsiyemi unutmayın çocuklar ve umutla kaim.

Sema Öğretmenin sözleri iki gence de ilâç gibi gelmişti- Muzaffer Öğretmen, Sema Hanım gidince devam etti:

— Benim söyleyeceğim bir şey kalmadı gençler. Sema öğretmeninizin "Umudunuzu kesmeyin." cümlesinin önü-

78

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

79

11

ne bir de "Allah'tan" ibaresini koyar ve inanarak umudunuzu beslerseniz, kendinize doktorluk yapmış olursunuz. Öğretmenlerinin ziyaretiyle çok mutlu olan gençler, şimdi öğretmenlerine daha çok sevgi duyuyorlardı.

t- * *

Ertesi gün diğer öğretmenlerde gelmişler, her biri seçilmiş cümleleriyle gençlere biraz daha yürek gücü ilâve etmişlerdi. Öğretmenler ziyaret etmiş giderken iki gençle ilgilenen bıyıklı, uzun boylu esmer hasta bakıcı gelmişti. Gençler sevecen tavriyla gülerek espri yapmaya başladılar.

— Yahu siz ne çetrefil gençlersiniz böyle. Geldiğiniz günden beri olay çıkarıyorsunuz.

Musa'ya bakarak:

' — Yooo, sakın sen üzerine alınma. Sen iyisin, bu yeni yetme velet çok asi ruhlu bir şey. Başhekimle Doktor

Beyin arasını açtı.

Yıldırım hayretle sordu?

— Aaa! Ben ne yaptım ki? Ben nasıl ara açabilirim ki? Ben Başhekimini görmedim ki...

— Tamam sen görmedin de, Başhekim Bey sizi görmeye geliyormuş. Kapıda birdenbire, doktdorun senin için söylediği "sen terörist olursun" şeklindeki söz, Başhekim beyi çok sinirlendirmiş. "Hiç kimseye böyle bir söz söylemez. Özellikle çocuklara. Çocuğa, sen şöyle biri olacaksın dersin o çocuk muhtemelen öyle biri olur." dedi. Gençler de çocuklara yakın etkilenirlermiş. Doktorda karşı geldi. "Başhekim Bey, siz de tavsiyelerinizi yaparken bizi çocuk yerine koymasınız olmaz mı?" dedi, tabi tartıştılar. Aydınların kapışmasında insanı hayrete sürüklüyor. Ben lisedeyken...

Hasta bakıcı daha sözünü bitirmemişti ki, Yıldırım hayretle sordu?

Aaa! Kulaklarıma inanamıyorum. Siz lise mezunusunuz ve hasta bakıcısınız öyle mi?

Hasta bakıcı üzgün tavırlarla cevap verdi.

— Bu işi bulduğum gün sevincimden ağladım, senin dünyadan haberin yok galiba.

İki gün sonra Yıldırım taburcu edilmiş, Musa'nın biraz daha kalacağı bildirilmişti.

Yıldırım bir türlü vedalaşıp çıkamıyordu koğuştan. Çünkü kendisi taburcu olduğu halde Musa hastanedeydi. Bu duruma kendisi sebebiyet verdi diye düşündüğünden dönüp dönüp aynı şeyleri söylüyordu:

— Asıl taburcu olmak senin hakkındı. Ben sebep oldum, ben senden önce taburcu oluyorum. Bu durum beni utandırıyor.

Musa samimi arkadaşlığın verdiği rahatlıkla cevap verdi:

— Git be oğlum başımdan. Hasta mısın nesin? Sana defalarca suçun yok dedim, anlamıyorsun. Sen kadere inanmaz mısın?

— Bilmem herhalde inamyorumdur, ama hangi işler kaderdir onu bilmiyorum.

— İşte bu bizim işlerimiz gibi işler kaderdir. Kurtulduk ya burada bir yıl bile kalsam umurumda değil. Yaşamamın zevkini tadıyorum. Sen git evine, annen baban bayram etsin... Benimkilere telefon açtım, sevinçten uçuyorlardı. Meğer biz onlar için ne kadar değerliymişiz. Bu kadan sonra kendi değerimi bir kez daha öğrendim... Hadi aslanım sen git. Herhalde bir hafta sonra bende taburcu olurum. Okula başladığımda bu defa buluşma saatini unutmayacaksın tamam mı?

Yıldırım bakışlarını yere çevirip bir müddet durakladı.

— — İşte ona söz veremem

Musa adeta çılgına dönmüştü:

80

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

81

— Nee! Ulan başımızdan onca şey geçti, sen yine aynı şeylerimi söylüyorsun? Başımıza ne geldiyse senin randevuna geç kalışından dolayı geldi. Hâlâ akıllanmamışsın. Yıldırım bu sözlerden rahatsız olmuştu:

— Hani benim bir etkim yoktu, kaderdi? Şimdiden siteme başladın, n'aber?
Musa mahcup olmuştu.

— Sahi hata yaptım, özür diliyorum. Canım yaptığın bir hata var ortada. Şahsiyetli bir insan mutlaka sözünde durur. Ama sen durmuyorsun. Geç kalışına vurgu yapmak istemiştin.

Yıldırım duraklayıp kahrılı kahrılı konuştu;

— Musa! Biliyor musun, aslında ben çok şahsiyetli biriyim. Bana şahsiyetsiz deme olur mu? Biliyorum sözde durmamak insanı şahsiyetsiz gösterir. Buna rağmen erken gelmeye çalışırım, ama kesin söz veremem. Demek ki senin bilmediğin bir mazeretim var.

Her neyse şimdi gidiyorum, ilk işim Filiz'in mahallesinden geçmek olacak. Onu görmesem de mahallesini görmekle yetineceğim. Ayşe'yi görürsem selâmını söyleyeyim mi?

Musa kesin ifadesiyle cevap verdi:

— Hayır. Sevdiğim kıza bir erkekle selâm göndermem.

Yıldırım çok tepkiliydi: >

— Ne o, bana güvenmiyor musun?

— Böyle konularda hiç kimseye güvenmem. Bunu babamdan öğrendim.

— O hâlde ben de sana güvenmem.

— Sen bilirsin. Gözümüzden kıskandığımız hayırsız sevdiklerimizi birbirimizden kıskanmamız bence tabidir.

— Senin kalbin bozuk oğlum. Yengemize kötü gözle mi bakacağız?

-- Çevreden gören, senin gözlerini göremez ki. Ayrıca ben kimsenin gözlerine kefil olamam.

Konuşmalar bittikten sonra vedalaşıp ayrıldılar.

* * *

Viziteye çıkan doktor, şakayla karışık acı haberi veriyordu Musa'ya.

— Musa Bey! Seni kurtardık Allah'ın izniyle. Ama galiba bacağını sakatlıktan kurtaramadık. Büyük bir ihtimalle topal kalacaksın, egzersiz yapmayı aksatmazsan bacağın düzelebilir belki.

Musa'nın üzüntüsü yüz hatlarına işledi. O mutlu yüz gitmiş, yerine sanki ölüm haberi duyan insanın şok hâli gelmişti.

Doktor teselli veriyordu.

— Ama üzülmemelisin. Kurtuldun ya ona bak.

Doktor örnekler vererek teselli etmişti Musa'yı. Musa teselli bulmanın huzuruyla teşekkür etmeyi ihmal etmedi. Musa karakter olarak çok uysal ve prensipli bir gençti. Anne babası onu prensip sahibi yapmışlardı. Orta boylu olduğu için boynunu kompleks yapsa da, babasının telkinleriyle kompleksli dönemini atlatmıştı, bunu da atlatırdı elbet. Şimdi topal kalacaktı. Yine sineye çekmekten başka çare yok diye düşündüğü hâlde yine de, arkadaşlarına topal olarak nasıl görüneceğini hesaplıyordu. Ayşe'yi de ay-

nı şekilde düşünüyordu.

Musa tek tek hatırlıyordu hırçın günlerini. Mavi gözlü diye okuldaki kızların çoğu Yıldırım'a aşıkken çok sinirlenmiş, kızlara "Size birer mavi boncuk alacağım." demiş, kızlar sebebini sorduğunda "Siz insana değil maviye önem veriyorsunuz." cevabını vermişti. Başka takıntıları da olmuş, babasının altın harflerle yazılacak tavsiyeleri ile o günleri atlatmıştı. Elbet topallığın verdiği kompleksi de

82

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

83

atarım bir gün" diyerek, topallığı konusunda da kendisine teselli veriyordu. Ama kendi tesellisinin kendisini etkileyeceğinden emin değildi.

Hasta bakıcı, Musa'ya seslendi:

– Ziyaretçiniz var. Ziyareti çok fazla uzatmayın. Musa kapıya bakınca sınıf arkadaşı Selim'i gördü. Yatağında doğrulmaya çalışıp, sevincini belirtti:

– Ooo! Selim. Yahu ben de "Selim öldü mü?" diyordum. Nerde kaldın?

Selim Musa'yı kucakladıktan sonra, Yıldırım'ın yattığı boş ranzaya oturdu.

Elindeki buketi Musa'nın etejerinin üstüne koyup sordu.

. – Geçmiş olsun Musa. İnan çok üzüldüm. Şimdi nasılsın?

– Allah'a şükür iyiye doğru gidiyorum.

– Yıldırım nasıl?

– O taburcu oldu. Ben biraz daha kalacağım. Gerçekten hayat çok değerliymiş. Bu olaydan sonra anladım. Seni de çok merak ediyordum. O günden sonra bir türlü fırsatını bulup konuşamadık, seni öyle merak ettim ki anlata-mam. Sahi kimdi aşık olduğun öğretmen?

Selim perişandı, kendisini çaresiz görüyordu:

– Sorma be Musa. Utanıyorum. Kendimi sapık gibi görüyorum. Sapık gibi görüyorum diyorum ya, aslında gerçekten öyle mi görüyorum, ondan da tam emin değilim haa. Onun için sorma gitsin.

– Peki sormayayım mı?

Selim terlemeye başladı:

– Bilmiyorum ki. Öff, çok sıkılıyorum... Bunalıyorum. Böyle şey olur mu? Bir öğrenci, öğretmenine aşık olur mu?

Musa'nın aklı geçmişe gitmişti bir anda.

Hatırlıyordu Musa, kendi on yaşlarındayken, babası müftülük yapıyordu o da babasının yanma gitmişti de bir adam gelip ona: "Müftü Bey! Benim sekiz yaşındaki çocuğum elli yaşındaki öğretmenine aşık. Bu ne biçim şey hocam? Bana bir akıl verin." demiş. Babası da, "Öğrencilerin çoğu öğretmenlerine aşık hissederler kendilerini özellikle Öğrencisiyle candan ilgilenen öğretmenlere bu duygu beslenir, sonra unutulur gider." şeklinde cevap vermişti. Bu hatırasını anlatmıştı Selim'e. Selim'se içi dışına taşarcası-

na kendini savunuyordu.

– N'olur, beni onlardan zannetme. Ben ölüyorum
Musa, ölüyorum. Aklım başımda değil. Üç gün önce ders-
te onunla göz göze geldik az kaldı kalbim yerinden fırlaya-
caktı... Gözlerinden kaçırdım gözlerimi. Sanki içimi oku-
yor gibi bir hisse kapıldım... İnan bana kendi adımlı bile
unuttum. Kendime geldiğimde hemen şiir yazdım. Allah
aşkına şu şiire bak bu duygular içinde olan insan ne yapar,
kendini nasıl kurtarır. Bu çılgınlık beni nasıl söyletiyor.
İz kaldı gözlerimde, gözleştığımız günden
İçime çektim silemiyorum
Öldüm Allah'ım ben, ölmeden
Sormasın kimse bana bilemiyorum.
Musa şiiri dinledikten sonra kararını vermişti.
– Senin durumun gerçekten ağır vakıa. Büyüklerden
bunun çaresini sormalıyız. Beklersen birazdan babam ge-
lir. Sen olduğunu söylemeyiz. Bir arkadaşımın başında
böyle bir dert var derim. Ondan akıl alırız... Daha doğru-
su bilgi alırız.
– Ya ben olduğumu anlarsa?
– Nerden anlayacak ki?

84

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

85

– Bilmem. Benim hâlimi herkes anlıyor sanıyorum
da... Saçmaladıkça saçmalıyorum. Daha sonra saçmalıkla-
rını çok farklı dünyalara oturtup, bu defa farklı anlamlar
içeren şiirler yazıyorum. Onun mutsuzluğunu hissediyö-
rum. O hak ettiği hayatı yaşamıyor bence. Ve onu sadece
ben anlayabilirim. Benden başkası onu ne anlayabilir, ne
de değerini ölçecek kapasiteleri vardır. Mesela şu şiir:
, "Bir kristal gibi düştün elimden
Kırılan yanların görüldüğü kadar mı?
Sanma kendimdeyim, ben hâlâ dünlerdeyim
Senin yüreğinde, düne ait giz var mı?
Ruhumun kanatlanıp uçtuğu günlerdeyim
Yaşarken ölmüşlüğü, görüldüğü kadar mı?"
. Bir de ne var biliyor musun! Sanki o yıllardır benim-
miste, şimdi ellerin olmuş duygusu yaşıyorum. O yüzden
"Bir kristal gibi düştün elimden." demişim farkında olma-
dan. Benim derken de, senin zannettiğin gibi benim değil
haa... Onu öyle düşünmüyorum bunu bil. O başka türlü
benimmiş gibime geliyor. Ama onu sen anlayamazsın..
Böyle konuşuyorum, ama ben de anlatamam haa! Ona olan
sevgim başka bir şey Musa... Ne bileyim, ölmek gibi mi
desem? Kaynar kazanda pişmek mi desem? Ya da uçmak
mı gökyüzlerinde? Hani şarkı yok mu? "Sevdim seni, bir
ananın kuzusunu sevdiği gibi, sevdim seni, -bir arının çiçe-
ğini sevdiği gibi." der ya. İşte ben de, öyle. Anlayamadı-
ğım, anlatamadığım bir duygu işte. Görüyorsun değil mi?
Ne kadar bedbahtım. Hepsini ona olan sevgimden kaynakla-
nıyor. Azıcık üzgün görsem, onun başına dünya düştü sa-
nıyorum. Ayağına diken batsa, kalbine hançer soktular

duygusuna kapılıyorum.

Üstelik biliyorum, O da beni çok ama çok seviyor.

gense ölçüsüz seviyorum. Ve çok farklı dünyalardayım ben. Onun benim dünyamdan hiç haberi yok. Ya da var da, bana belli etmeden beni kendinden taksit taksit koparıyor. Gerçi böyle söylüyorum, ama inanmıyorum haa. Bildiğini bilsem dünyadan çıkarım. Bazen şüpheleniyorum. Geçenlerde "Sana torunumu vermek istiyorum ne dersin?" demedin mi? Sanki onunla evlenecekmişim, bana söz vermiş de sözünden vazgeçmiş gibi bir duyguya kapıldım. Kısacası arkadaşım ben, de-li-ri-yo-rum, olmayacak işler bunlar. Ama hiçbir şey elimde değil.

Selim ağlıyordu. Musa çaresizlik içinde sadece dinliyordu onu. Selim gözyaşlarını eliyle silerek devam etti:

— Biliyor musun akşama kadar hangi kaseti dinliyorum, Şair ve bestekâr Ramazan Yaman'ın İkram isimli kasetini dinliyorum, Ne olur adlı ezginin birkaç dizesi beni farklı âlemlere götürüyor, özellikle bana yazılmış gibi.

— O nasıl bir şey?

Selim Musa'nın ilgilenmesinden dolayı artık kendisini yalnız hissetmiyordu. Nihayet derdini dökecek birini de bulmuştu. Bir çırpıda okurdu şimdi dizeleri.

— Bak şu ezgiye.

Sorarsa isimli şiir. Özellikle bir yeri var ki, sanki bana özel yazılmış.

Kendini sorardı yine kendine

Kendi içinde kayıptı deyin.

Yabancı dururdu ruhu bedende

Onun yaşaması garipti deyin.

Musa ilgiyle dinlemişti ezgiyi. Sonra sordu:

— Bu kıta'da senin en ilginç çeken yer neresi?

Selim ağır ağır başını kaldırıp Musa'ya baktı. Her yeri ama özellikle diyor ya. "Onun yaşaması garipti, deyin."

,

86

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

87

İşte bu bir dize, gel de kalbime sor, ne yaptı ikimize? Gerçekten benim ilk baharımda yazımda olmayacak artık...

Onsuz dünyayı gözüm görmüyor mevsimleri ne yapayım?

Yaşamak bana göre değil.

— Anlaşıldı anlaşıldı. Senin durumunu babama bildirmem şart oldu. Babam çok kültürlü bir insandır. Senin derdine derman olur. Ortaokulda, ben de öğretmenime aşık olduğumu sanmıştım. Senin kadar değilse de sana yakındım. Öğretmenimin tayini çıktı, iki üç ay sonra bir de baktım ki unutmuşum. Merak etme dostum. Bir gün bu duyguların senden gidecek ve bir daha geri gelmeyecek. Tecrübe konuşuyor aslanım tecrübe. Beni iyi dinle.

Bu arada hasta bakıcı gelmişti: >î
S elim'e bakarak bağırdı.

, - Sen hâlâ burada mısın? Hadi hemen dışarı çıkın.
, Musa, misafirine böyle davranılmasından dolayı rahat-
sız olmuş, utanmıştı.

- Afedersiniz! Neden bu üslûpla hitap ediyorsunuz.
"Hadi kardeşim, bizahmet çıkın." deseniz ne olur? Öyle
deseydiniz biz anlardık. Daha doğrusu güzellikle söylenen
sözü herkes anlar.
Hasta bakıcı mahcup olmuştu.

- Haklısınız gençler. Ama ne yapalım, bir hasta bakı-
cı günde en az elli kişiyle muhatap olmak zorunda, yorulu-
yoruz. Sinirlerimiz dayanamaz oldu.

Musa:

- Siz de kendinizce haklısınız, biz de haklıyız.
Sonra Selim'e dönerek.

- Selim, kovmak gibi olmasın ama tekrar laf işitme-
yelim. Sen şimdi git. Babamla ben bu konuyu konuşup, sa-
na sonucu bildiririm. Sen hurdayken babam gelir zannet-
tim ama gelmedi.

Selim Musa'ya bakarken gözleri "Bana hiçbir çare bu-

lunamaz, boşuna uğraşıyorsun." diyordu sanki.

Hemen vedalaşıp çıkmıştı Selim.

Musa kendi derdini unutmuştu. "Bu gencin durumu ne
olacak?" diye için için ahlanıyordu. Kararlıydı. Ne yapıp
edip arkadaşını derdinden kurtaracaktı. Musa arkadaşını
düşünürken uyumuş, rüyasında Selim'e teselli verirken ba-
basının sesiyle açmıştı gözlerini.

Musa dedesiyle babasını anne ve ablası İnci'yi ve Ha-
zal'ı başucunda görünce çok sevinmişti. Dedesi makinalı
tüfek gibi olan konuşma üslubuyla başlamıştı konuşmaya?

- Çok şanslısın Musa. Kore'ye gitmeden gazi olmuş-
sun... Sizinki kolay gazilik, bizimki çok zordu çok... Bak
bir hatıramı anlatayım, ninenden bana mektup geldi. İlk
defa mektup alıyorum. Bizde öyle bir vatan kurtarma aşkı
vardı ki, o mektup için canımı vermeye hazırlanırken önce va-
tan dedim.

Müftü Bey müdahale etti?

- Kore sizin vatanınız değildi ki. Neden heyecan
duydunuz anlamıyorum?

Beyaz saçlı dede çok kızmıştı?

- Sen benim işime karışma oğlum. Bak hele bir anla-
tayım. Mektup elimde tam okuyacağım, "düşmana hücum"
dendi?

Musa?

- Düşman kimdi dede? Neden düşmanımız olmuştu?

Müftü Bey:

- Amerika söyleyince hemen düşman oldu birileri.
Dede duymamış devam ediyordu?

?- Hemen mektubu cebime koydum, koştum. Gözle-
rimi hastanede açtım. Bir de ne görsem iyi, hastanede ölü-
ler yaralılar üst üste. Aman diyen, yandım diyen kırla gi-

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

diyor. Bakıyorumda sen kral yatağı gibi bir yatakta yatıyorsun.
İnci de kardeşiyle konuşmak istiyordu.
Dedeciğim, mücade edersen Musa'yla birazda biz konuşalım. Daha ona sarılamadık bile. Herkesle sarılıp hasret gideren Musa ayağını unutmuştu.

kral gibi hissediyorum. Ne demişler; sevginin en güzel anlaşıldığı an ayrılık anıdır. Ayrılık bana çok şey öğretti. Herkes gülmüştü Musa'nın bu sözüne. Dede ise koltuğun üzerinde sızmıştı.

* *

> Bir hafta sona Musa da taburcu oldu. Musa'nın ahşap evinde bayram havası esiyordu...

Müftü Bey oğluna sarılıp sarılıp ağlıyordu.

— Siz ağladığıma bakmayın. Sevincimden ağlıyorum. Musa hastanedeyken, hanıma teselli vermek için ağlamamıştım. Şimdi ağlama sırası bende"
Geniş salonu olan ev Musa için gelenler yüzünden panayıra dönmüştü.

Musa oturma salonundaki çekyat üzerine yatırıldı.

Herkes bir şeyler soruyordu Musa'ya:

— Köpek nasıl ısırıldı?

— Neden kaçmadın?

— Sen o köpekleri bilmiyor muydun, neden dikkat etmedin?

Musa, bu sorulardan bıkmıştı. Çünkü Musa'nın akli Selim'deydi, annesi ise devamlı olarak Allah'a şükrediyor:

"Ya Rabbi! Oğlumu bana bağışladığın için sana ne kadar şükretsem azdır bunu biliyorum. Ama senin lütfunun sonsuz olduğunu da biliyorum. Sen benim az olan şükkrümü çok kabul etmeye kadirsin." diyordu.

Musa ailesinde gördüğü bu ilgi karşısında şakayla karışık duygularını söyledi:

— Yarın gidip beni ısırın köpeğe teşekkür edeceğim.

İyi ki beni ısırmış. Bu vesileyle aile içinde ne kadar sevildiğimi daha iyi anladım. Şu anda kendimi taht'ta oturan

Doktorun verdiği istirahat süresi devam ederken babası oğluyla ilgili yeni plânlara yapıyordu.

Oğlu, üç kilometrelik yolu, artık yürüyemezdi. Kasabada ona liseye yakın bir yerde, ev tutacak, sık sık yanına gidecekti.

Hemen kasabaya gidip oğluna uygun bir daire aramaya başlamış ve iki odası bir salonu olan ucuz bir giriş katı bulmuştu. Oğlunun yanına iki arkadaş buluncaya kadar oğluyla beraber kalacak, sonra evine gidecekti. Tuttuğu evi herkesten habersiz badana yapmış, bir ranza ve bir çekyat almış, sıra küçük bir buzdolabına gelmişti.

Kısa sürede oğluna idarelik bir ev kurmuş, bir tablo, çiçek ve birkaç vazo almayı da ihmal etmemişti. Dar bir sokaktaydı ev. En yükseği dört kattan oluşan binalar çok eski ahşap evler sokağını andırıyordu.

Güler yüzlü, emekli müftü çocuklarına sürpriz yapmayı çok sevdiğinden hiç durmadan koşturuyordu.

Akşamları eve gidiyor, herkes "nerdeydin" diye sorduğunda, nerde olduğunu kasabada ne yaptığını kimseye söylemiyordu.

Her şey bittikten sonra sıra sürprizi açıklamaya gelmişti:

— Oğlum! Hazırlan seni kasabaya götürüyorum, pardon hepinizi, ailece gidiyoruz.

Musa şaşırmişti:

— Kasabada ne yapacağız baba?

Müftü Bey gülerek cevap verdi;

Yi

I.V

90

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

91

— Canım şöylesine ailece bir gezinti yaparız.

Müftü Bey ailesini doğruca tuttuğu eve götürdü.

— İşte burayı sevgili yiğit oğlum için tuttum. Kendi ellerimle badana yaptım. Okula buradan gidip gelecek. Musa hem sevinmiş hem de üzülmüştü. Biraz buruk bir ifadeyle sordu.

— Ben topalım diye bunu yaptın değil mi baba?

Müftü bir an duraklamıştı. Ne yapacağını bilemez haldeyken birden toparlandı:

— Oğlum! Hayatın görünen rengini başka renge boyamanın göz ve mantık oyunundan başka ne özelliği var? Sana "Sen topal değilsin oğlum." desem, ne değişecek? İmanın ve şerefın topal olmasın. Bacağının topallığını iyice düşünürsen inan hiç önemi olmadığını anlarsın. İnsan değerini bacaklarından almaz, iman ve ahlâkından alır oğlum. Bunu sakın unutma.

Bu sözler Musa'nın çok hoşuna gitmişti.

— Bu sözlerinizi not edeceğim baba. Çok doğru söylediniz. Hiç bacakları olmayanlarda yatağından hiç kalkamayanlardan da çok önemli ve değerli insanlar olabiliyor. Tekrar ediyorum bu sözünüzü unutmayacağım. Bu iyiliğinizi de...

İnci, kardeşinin topallığını kompleks yaptığını anlayınca çok üzülmüş, kardeşine teselli vermek istemişti. Çekyatın üzerine oturan İnci konuşmaya başladı.

— Musa! Hatırlıyor musun, sekiz yaşlarında var mıydin bilmiyorum, gözleri görmeyen bir çocuk görmüşünde, "Madem ki o çocuğun iki gözü görmüyor, o hâlde bende bir gözümü kör edeceğim." demiştin. Dünyada milyonlarca topal insan var. Biri de sen veya ben olsam ne olur ki? Kültürlü insanlar, bedensel özürlerinden dolayı utanmazlar. Cahiller utanır, ancak sen cahillikten çıktın demeyeceğim, çünkü sen hiçbir zaman cahil olmamıştın. Aile orta-

mımız cahil olmaya izin veren bir ortam değil.

Musa:

— Aslan ablam benim. Sen ne güzel konuşuyormuş-

sun böyle.

Sabahtan beri hiç sesi çıkmayan dede artık dayanamamıştı.

— Kendi oğluna gelince hemen ona bir ev tuttun. Ama hâlâ annenin mezarını üstü örtülü türbe yaptırmadın. Bu söz herkeste soğuk düş etkisi yapmıştı. Müftü Bey saygın tavrıyla cevap verdi?

— Babacığım! Size defalarca söyledim, Müslüman mezarı normal olur. Senin dediğin gibi türbe İslamî kurallardan gelen bir şey değil. Ayrıca, halk kültüründe evliya denilen zatlara yapılır. Anneme neden türbe istiyorsunuz ki? Dede bu söze çok alınmıştı,

— Sana bunu hiç yakıştıramadım. Senin annen Hatice Sultan da evliya değil miydi? O zarif nadide bir sultandı. Allah'ın hatırını öyle çok sayardı ki, öleceğini bilse, onu gücendirecek bir iş yapmazdı. Şimdi söyle bakalım^ böyle-sine bir nadide evliya değilse evliya kime denir oğlum? Ben onun kalbini hiç kurnazdım biliyorsun, neden kırmazdım biliyor musun? O Allah'ı gücendirmemek için elinden geleni yapıyordu. Allah'ı gücendirmeyeni gücendirmeyi kendime yakıştıramazdım... Ayrıca ona kıyamazdım da. Müftü üzgündü.

— İyi de babacığım, ben annemin veli olduğuna inanıyorum. Allah'ı sevenler ve dinleyenler evliyadır. Ama sizin bilmediğiniz şey, İslâm'da velilere öyle görkemli mezar yapılma şartı yoktur. Siz bunları bırakın da baba Musa'nın evini nasıl bulduğumuzu söyleyin.

Dede şöylesine bakındıktan sonra cevap verdi?

— Güzel tabi. Musa'ya her şeyin en güzeli lâıyk. Ama , benim sultanıma da her şeyin, her mezarın en güzeli lâıyktır.

92

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

93

Kızlar temizliğe başlamış, Yıldız Hanımda eşine iltifat yağıdırıyordu. Bir ilginç şeyde, Musa'nın sevdiği Ayşe'yle Musa'nın evi arasında bir sokak vardı.

Musa kasabadaki evine yerleşmişti.

İlk gün kahvaltıyı hazırlayan babası oğlunu uyandırıyor.

— Hadi bakalım aslanım! Kalk oğlum! Bu gün okula başlayacaksın, kahvaltını hazırladım.

Musa gözlerini açtığı anda, babasının güler yüzüyle karşılaşmıştı. Çok mutlu olduğu hâlde biraz da mahcup olmuştu.

— Teşekkür ediyorum baba. Bilemiyorum, senin gibi bir baba daha var mıdır?

' Bu iltifat Müftü Beyin çok hoşuna gitmişti.

' — Benim ilgime değer verdiğin için ben de teşekkür ediyorum. Bir evlâdın, anne ve babasının güzel yönlerini görmesi o anne babayı mutlu eder ve dinlendirir. Zira hayat yorucudur oğlum. Dinlendirici sebepler olmazsa, insanlar yorgun yorgun yaşarlar.

Musa kahvaltısını yapmış, hazırlanıp okula gitmek için

evden çıkmıştı. Heyecanlıydı. Ayşe, okulun hemen karşısında olan sağlık ocağında hemşirelik yapıyordu. Ayşe onu topal görünce ne yapacaktı? Rüyalarına bile girmişti bu durum. Rüyasında Ayşe onu görünce topallığına gülmüştü. Ya rüyası gerçek olursa, diye aynı şeyi bacağının topal olduğunu göstermemek için yürüme oyunları yapmaya çalışıyordu. Sonradan babasının sözünü hatırlamıştı. "İnsan değerini bacaklarından almaz." demişti. Birden kendine güveni yenilenmiş doğal olarak yürümeye başlamıştı. Ayşe'ye rastlamamıştı o gün. Onu çok özlemesine rağmen yine de, topallığına alışmadan Ayşe'ye görünmek istem i vordu.

Musa'yı gören arkadaşları hemen etrafını sarmış, onu özlediklerini söyleyip teker teker sarılmışlardı. Musa çok kibar, güzel ahlâklı ve güler yüzlü olduğu için onu herkes seviyordu.

Yıldırım, Musa'nın bacağının sakat kalışına sebep olduğu için utanıyor ve ona yaklaşıyordu. Uzaktan bakıyordu Musa'ya... Musa'yı topallarken gördüğü an dünya başına yıkılmıştı sanki. Ne yapsa, kendisine nasıl teselli verse de Musa'ya yaklaşıp diye çözümler arıyordu zihninde. İçten içe ağlıyordu.

Musa fark etmişti Yıldırım'ın mahcup tavırla ona uzaktan baktığını. Hemen seslendi:

— Ooo, Yıldırım Bey! Neden uzaklardasın? Yanıma gelsene.

Yıldırım'ın gözleri dolu doluydu. Gözyaşları dışa akmasın diye adeta zincir ile bağlıyordu yaşlarını.

Hüzünlü ses tonuyla cevap verdi:

— Bazı dostlar uzaktan takip eder.

Musa, yavaş yavaş yaklaşıyordu Yıldırım'a Onun durumunu anlamazlıktan gelerek itiraz etti:

— Olur mu öyle şey? Benim en yakın arkadaşım sen değil misin?

Konu değiştirmek isteyen Musa hemen bekçinin hanımını sordu:

— Sahi sen ne yaptın? Bekçinin ailesiyle ilgilendin mi?

Yıldırım pek cevap vermek istememişti. ;

— O meseleyi yalnız yerde konuşalım.

Musa çok merak ediyordu.

Ders bitimi evlerine giderken tekrar sordu:

— Şimdi söyle bakalım. Bekçinin ailesiyle ilgilendin mi?

Yıldırım "ufukları fethetmiş" edasıyla cevap verdi:

— Tabi ilgilendim. Bilsen ne yaptığımı beni anlımdan

94

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

95

1

'"! U I'
Jîfö

opersm.

— Hayırdır, ne yaptın?

Yıldırım aheste aheste konuşuyor bir türlü sadede gelemiyordu.

— Yollar çamurlu ve çok soğuktu... Odun deposuna gittim...

Musa hayatım değiştiren odun deposunun ismini duyar duymaz düşünmeden konuştu.

— Odun deposunu hatırlamak bile istemiyorum orası bacağımı aldı.

Yıldırım Musa'yı Musa'nın silahıyla vuruyordu.

— Yok canım! Orası ne yapsın. O senin kaderindi. Öyle değil mi? Şimdi böyle konuşarak beni üzdün. Önceki fikrinle, antilojik duruma düşen yazarlara döndün.

' Musa şaşırmıştı...

— Ya sahi neydi antiloji, unutmuşum?

— Yazarın bir eserdeki fikri çelişkisiydi.

— O çelişkiye herkes düşebilir. Anlık çelişkiler oluşur insanda sonra her şey rayına oturur.

İnsan olur da, hayatı boyu hiçbir noktada çelişki yaşamaz olur mu? İnsanı dört dörtlük çok mükemmel olarak tanıtmak bir insandaki bazı çelişkilerden dolayı o insanı kaldırıp atmak bence hastalıktır. Yani hiç çelişkiye düşmemek mümkün değil. Sen benim bir anlık gafletimi hoş gör. Kader gelince: Babam diyor ki: "Kader konusunda şunu bilelim yeter. Haram işlemek veya işlememek kulun iradesiyle olur." Detayı ben de bilmiyorum.

Konuşurken sokağın başına gelmişlerdi.

Musa:

— Biz şimdi nereye gidiyoruz biliyor musun?

— Hayır! Nereye gidiyoruz?

— Benim evime.

— Senin evine mi? Aa! Buraya mı taşındınız? Neden

benim haberim olmadı?

— Hayır! Ailece taşınmadık. Babam benim için tuttu.

Sen de benimle kalırsın bir kişi daha buluruz, üç arkadaş ders çalışır, top oynar hafta sonları da köyümüze gideriz. Yıldırım konuşurken hüzünlüydü.

— Ben kiraya ortak olamam. Babam gurur yapar da beş kuruş vermez.

Musa bu söze kızmıştı;

— Saçmalama, beyni dökülmüş adam. Ben senden kira mı istiyorum?

— Sen istemiyorsun, ama ben haddimi bilmek isterim.

Mademki bu evde oturacağım, maddi imkânım olduğuna göre kiraya ortak olmam şart, diğer masraflara da... Sıhhatli olduğuma göre de temizliğe ortak olmalıyım, evin her işine ortak olmak zorundayım. Ben onurlu insanım, asalak olamam. Neyse bunları geçelim. Bu arada eve gelmiş içeri girmişlerdi. Yıldırım eve göz gezdirdikten sonra fikrini söyledi:

— Evin çok güzelmiş. Güle güle otur.

— Sağ ol. Sen de otur şu çekyat senin olur. Artık anlat şu bekçinin ailesini. Ne yaptın, ona tüp aldın mı?

— Tabi aldım. Nasıl almadan durabilirim ki? Kadıncağız çorbasını komşusunda pişirmiş. Soğuktan donmuş evde. Bir kamyonet kadar da odun aldım.

Musa çok şaşırdı. Duyduklarına inanamıyordu.

— Ne? Bir kamyonet odun mu aldın? Parayı nereden

buldun?

Yıldırım kasıla kasıla cevap verdi:

— Parayı sayın çok kıymetli patron Kelem Beyden aldım.

Musa olduğu yerde durmuş, şaşkınlıkla Yıldırım "in gözlerine bakıyordu;

— Ne!.. Ne!.. Nasıl? Nasıl aldın?

96

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

97

— Dayadım silahı alnına, ondan on beş bin dolar tazminat aldım.

— Neee! On beş bin dolar tazminat mı? Silâhla mı?

Musa'nın aklına hemen patron Kelem'in "Bu çocuk benden tazminat almak için çırpıyor." sözleri gelmişti. Yıldırım'ı küçümser tavırlarla süzdü.

— Sana yazıklar olsun! Ben de senin o çıldırışlarını bekçi için sanıyordum. Meğer sen kendini düşünen bencilin tekiymişsin. Kendi çıkarın için başkasını kullanıyormuşsun.

Yıldırım arkadaşını dinledikten sonra cevap verdi:

— Sen uçmuşsun oğlum. Arkadaşını hâlâ tanımamışsın. Ben o parayı kendime almadım ki, bekçinin tazminatını aldım. Kaval beyinli çocuk... Beyni delik çocuk. Ben kendi menfaa-tım için öyle şeyler yapar mıyım? Sana tees-süflerimi bildiriyorum. Ayrıca şunu da söyleyeyim. Aslında fazla alacaktım, ama yoktu.

— Parayı kadına mı verdin?

— Tabi hem de aynı gün verdim. Kadına nasıl aldığı-mı söylemedim. Patron gönderdi dedim. Kadın nerden bil-sin patronun kim olduğunu.

— Görünüşte iyi yapmışsın gibi duruyor, ama çok kötü bir şey yapmışsın. Tek başına mı yaptın?

— Hayır! Beş arkadaş ayarladım. Zaten gençleri biliyorsun, vurma kırma işine bayılırlar.

— Evet bilirim. Beyinlerinde geleceğin muhasebesini yapacak akıllı olmayan gençler, yani ot takımı olan gençler senin söylediğin gibidirler. Vurmayı kırmayı yiğitlik sanırlar. Akıllı gençler öyle basit şeyler için eline silah almazlar. Peki silahı nerden buldun?

— Bir arkadaşımın babasının silahını çaldık. Ama o arkadaşın kim olduğunu sana asla söylemem.

Musa ürkmüştü: ,; .

— Sen gerçekten doktorun dediği gibi olursun. Yakalansaydınız, çete oluşturmaktan kodesi boylardınız... Ayrıca arkadaşlarına da yol göstermiş oldun. Zaten onlar filmlerden gördükleri anarşist tiplere özeniyorlar. Onlarda gider başkasına silah dayarlarsa ne olacak? Mutlaka para da vermişsindir. Böylece alın teri dökmeden, haram yolla ve çok kısa zamanda kazanılan paranın tadını da aldıldın onlara. Bir de Allah'tan korkulan yoksa, haram helâl nedir biliniyorlarsa...

Yıldırım düşünceli düşünceli cevap verdi:

— Evet, doğru söyledin. Yan etkisini hiç düşünmemiştim... Gerçekten haklısın. Ben başka şey için yaptım, zaten yapmasam ölürdüm herhalde, ama onlar ya zevk için yaparlarsa ne olacak? Düşünmediğim tek yer burası oldu. Musa'nın aile ortamından edindiği sosyal olaylara bakışı da düzeyliydi;

— Ülkemizde binlerce çete mafya varmış. Hepsi de böyle küçük işlerle başlamışlar, sonra işi büyütmüşler, böylece de büyük belâlara uğramışlar. Sakın böyle bir şey yapma'bir daha. Polis yakalarsa hapı yutarsın. Ayrıca iyiliğin yaptığı faydalı etki kötülükte yoktur.

Yıldırım çok sinirlendi.

— Yahu sen ne anlamaz adamsın! Bu Kelem denilen vicdanı delik adam iyilikle yola gelmezdi. Adam göz göre göre nasıl entrikalar çevirdi görmedin mi? Zorla değil ya, dayanamadım.

— Sen işi devlete bırakmalısın. Devletin yapamadığını fertler yapamaz.

Yıldırım:

— Devlet mi? Yahu o adam sahtekârlığından devlete açık vermiyor ki, devlet onu nasıl yakalayacak?

— Olsun. Her haksızdan biz hesap sorarsak, kendimizi harcarız. Zaten gençleri herkes harcıyor.

98

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

99

— Bir yazarın dediği gibi.

Gençleri herkes harcıyor.

Başta bozuk düzen harcıyor, sonra millet harcıyor,

Kimi Lenin'in adına,

Kimi dininin adına,

Kimi Atanın adına,

Kimi paranın adına,

Kimi şeytanın adına,

Kimi sanatın adına...

Sonuçta, gençleri harcamayanlar çok az... Şimdi sende harcanmanın eşiğindesin... Gel arkadaşım, bu tavrından vazgeç.

Yıldırım el kol hareketleriyle cevap verdi.

— Yeter be oğlum! Palavracı politikacıları geçtin. Epey nutuk attın... Artık çeneni kapat! Artık sus! Artık bir kelime söyleme! Artık o işin adını anma! Artık bana akıl verme! Artık bana teröristmişim gibi davranma! Artık beni düşünme! Ve artık yakamı bırak! Ne o be, senin çenenin yüzünden, nerdeyse kuduz olmadığımı pişman olacağım. Musa sadece acı acı gülümsemekle yetindi... Artık susmuştu.

Yıldırım birden susmuş, sesini alçaltarak daha sakın konuşmaya özen gösteriyordu:

— Demin ne güzel şeyler söyledin öyle. Yine öyle konuş, gençliğin harcandığını söyle. Ama Kelem konusunda beni suçlama. O adam bir alçak. Gözümüzün içine baka

baka bize nasıl yalan söyledi. Ona öyle bir yalan söyleyeceğim ki, ömür boyu unutamayacak. Bu sözümü unutma. Bu arada şunu da söyleyeyim. Karanlık bir geceye gökkuşağı serer gibi konuşuyorsun. Senin gibi bir arkadaşım olduğu için çok mutluyum. Yine öyle konuş. Ama o sahtekârın lehine konuşma.

Koyulaşmış sohbet esnasında Müftü Bey gelmişti. Yıldırım, Müftü Beyi gördüğü zaman çekingen davrandı. Müftü Bey çekingenliğin sebebini anladığı hâlde anlamazlıktan geldi. İki candan arkadaşın gençlik dönemindeki hatıralarından bahsederek, onlarla iyice arkadaş olup daha sonra gençlik üzerine kurulan rengarenk tuzakları, anlattı. Sıra Müftü Beyin gelmek istediği konuydu. Gençlerin yıkımlarının gönül dünyalarıyla, içki ve gece alemleriyle, olduğunu biliyor, özellikle gönül işlerinin gençlere yeterince öğretilmediği inancındaydı. Her gördüğü gence önce gönül işleriyle ilgili bilgiler verirdi. Aynı maksatla Yıldırım'a sordu:

— Söyle bakalım delikanlı, gönül dünyanda ne var ne yok?

Yıldırım'ın yüzü kızardı:

— Ne olsun hocam.

— Kızlar seni, daha doğrusu ikinizi rahat bırakmıyorlardır. Aman ha dikkat edin. Kızlar erkekler için, erkekler kızlar için birer tehlikedir. İşin içinde evlilik varsa iş değişir. Bir gencin gönlünde biri varsa, onun için başka kimse-ler yok demektir. Gönlünüze alacağınız kişiyi iyi seçin, sonra hüsrana uğramayın. Gönlünüzde birileri varsa istemeye gideriz haa. Beni de arkadaş bilin. Unutayın, içimdeki genç, yaşlansam da aynı yerinde duruyor. , Yıldırım ne diyeceğini şaşırmıştı.

— Ne diyeyim bilmem ki.

— Çekinme doğru söyle. Hatta varsa Musa da söyle-Sın- Gönlünüzü kaptırdınız mı? Beni arkadaş bilin. Söylediğim gibi benim yaşıma aldanmayın gönlüm sizinle aynı yaşta. Hadi bakalım, kalbinizde birileri varsa söyleyin. Yıldırım Musa'yı unutarak cevap verdi:

bizi

Valla bir şeyler var hocam. Ama ikimizin sevdiği de 2]nı format I ara uygun değil.

w

100

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

101

'1/1

Il '

Musa Ayşe'yi aile içinde kimseye söylememişti. Onun için de arkadaşına sus işareti verdi. Müftü görmüştü bu işareti. Görmezlikten gelip konuyu kapatı. Bir şeyler yiyip içtikten sonra, şimdi üçü birden köye

gidiyorlardı.

* *

Pazartesi günü herkes sınıftaydı. Musa önden ikinci sıranın sağında Selim de karşı sıranın solundaydı. Musa öğretmen defterlerini incelerken Selim'in kulağına eğilip sordu:

— Sema Öğretmen geldi.

Selim cin çarpmışa dönmüştü. Musa'nın kulağına eğilip cevap verdi:

— Sen delirdin mi Musa? Bir duyan olursa kendimi camdan atarım, böyle şeylerin konuşulacağı yer mi burası? Musa ders kitabına bakıyor gibiydi, ama akıllı Sema Öğretmendeydi. Öğlenden sonra o gelecek, Selim'in hâllerini o zaman takip edecekti. İşte beklediği an gelmiş, Sema Öğretmen sınıfa girmişti.

— Merhaba çocuklar! Bu gün nasılsınız bakalım? Hep beraber "Sağolun!" sesleri yükseldi sınıftan. Musa belli etmeden Selim'e bakıyordu. Selim ise başını kitabın sayfaları arasına sokmuş, önündeki öğrencinin başının hizasında saklıyor, bir türlü öğretmene bakamıyordu. Musa anlamıştı durumu. Bu "platonik aşk" diye adlandırıldıkları hastalıktı.

Öğretmen derse başlamadan önce öğrencileriyle sohbet etmek istemişti.

— Size bu gün başıma gelen olayı anlatmak istiyorum, beni dinlemek ister misiniz.

Öğrenciler "Şeref duyarız." anlamında cevaplar verince Sema Öğretmen anlatmaya başladı:

— Dikkat edin, paylaşmak istiyorum demedim. Çünkü paylaşma apayrı bir yerde kullanılır. Nerden çıktıysa, son

dönemlerde hep paylaşmak diye nitelendiriliyor bu kelime, hem de alâkasız yerlerde. Ekmeği paylaşırsın, yarısını verirsin diğer yarısı sende kalır. Paylaşmak budur. Diğer derdini dökmek, ya da derdine ortak olmaktır. "Bu gün başıma gelen bir olayı sizinle paylaşacağım." demenin neresinde mantık var? Şans kelimesi de öyle. Anlamsız anlamsız kullanılıyor. Örneğin, bilim adamı diyor ki, "Pilotun o bombayı hedefe atma şansı yok." Hâlbuki orada "imkanı yok." denmesi gerekiyordu. Çünkü bomba atmak şans değildir. "Amerika savaş açma şansına sahip değil." diyor. Hâlbuki, "Savaş açma hakkına sahip değil." demesi lâzımdı. Kısacası gençler, kelimeler yerli yerinde kullanılmıyor. Aklıma gelmişken söyleyeyim dedim. Şimdi anlatacağım olaya geçiyorum.

Evimden çıktım, bir sokak sonra baktım bir adam, köpeğe bir sopayla nasıl vuruyor görseniz şok olurdunuz. Hayvanın galiba belini kırmış, hayvan yürüyemiyor. Yanına yaklaştım. Beyefendi, affedersiniz! Dayanamayıp karışıyorum ama iyi niyetle soruyor ve sizden saniye de olsa düşünmenizi istiyorum, düşünün o sopayla bizim başımıza vursalar ne yapardık, dedim. Bu soruma ne diyeceğini bilemedi. Sonra devam ettim: "Acaba siz bir rahatsızlık geçirmiş ve merhamet duygularınızı kaybetmiş olabilir misiniz? İyi niyetimle soruyorum. İnsanlık hâli, olabilir. Eğer acıma hissi diye bir his duymuyorsanız, hemen bir psikiyatriste gidin. Bu bir hastalıktır. Kimse, doğuştan merhametsiz değildir. Kimi insan kin ve nefretinden dolayı merhametsizleşir, kimi de yaşadığı hayata göre bir kimliğe sahip olur. Bazı insanlar hasta kimlikli oluverirler. Lütfen sözlerimi önemseyin. Biz de köpek olarak yaratılabilirdik, dedim. Adam öyle etkilendi ki, "Haklısınız abla." deyip,

köpeği eline alıp veterinere götüreceğini, yaptığından çok bandığını söyledi.

102

Emine Şenlikoğlu

F

Harcandık

103

Şimdi söyleyin bakalım. Ben o adamla nasıl konuşsaydım faydalı olmazdı?

Musa cevap verdi:

– "Terbiyesiz adam! Sen utanmıyor musun böyle canavarlık yapmaya?" Deseydiniz sizi dinlemezdi. Belki de sopayı size çevirirdi.

– Evet çok doğru söyledin Musa.

Bir başka öğrenci:

– Muzaffer Öğretmenimiz her zaman söyler ya, güzel söz, ancak din düşmanlarına etki yapmaz. Çünkü o, en altın kelimelerinize takiye yaftasını yapıştırır. O kötü niyetlilerin haricindeki herkese güzel söz fayda eder. Ya hemen etkiler, ya da yıllar sonra gösterir etkisini. İsterse bu insan cahil olsun, yinede faydalı bilgiden yararlanır, demişti. Sizin tavırlarınızda örneği görüldüğü gibi.

Okuldan çıkarlarken, Selim Musa'nın yanına gelip .sordu:

– Musa! Sen müftü oğlusun. Ben düşündüm taşındım, ya intihar edeceğim, ya buralardan kaçıp gideceğim. İntihar etsem ne olur?

– Aptal bir ölü olursun. Çünkü cahiller intihar eder. Sen hiç alim birinin intihar ettiğini gördün mü?

– Ben cahilini de görmedim. Televizyon dışında. İnsan intihar eden birini duyunca, intihar etme cesareti daha çok artıyor.

Peki ben ne yapacağım Musa. Düştüm kordan bir âlemin içine, ben her gün böyle yanacak mıyım? Yanarsam bu sevgiyi nasıl tartarım. Ne olur bana bir şeyler anlat, ben anlayamasam bile.

Musa, Selim'e bakınca, onda bir anormallik hissetmişti. Bir taraftan yürüyor bir taraftan da konuşuyorlardı:

– Kendini nasıl hissediyorsun?

– Hissetmiyorum. "Kendimde değilim." dedim sana.

Var mıyım yok muyum, adım atarken bile, adımlarımı nasıl attığımın farkında değilim. Onu görünce bayılacak gibi oluyorum. Kalbimin çarpıntısını herkes duyacakmış gibi geliyor bana. Çaresizim... Şaşkınım... Ne yapacağımı bilemiyorum.. Hakkımda bir haber duyarsan, n'olur benim için, bir sapıktı, deme. Ben sapık değilim. Bu öldüren sevgi, benden habersiz geldi bana. Elimde olmadan geldi. Senden başka hiç kimselere söylemedim. N'olur, beni sakın rezil etme. Öldüğümü duyarsan ölüme, alıp başımı gidersen dirime sahip çık.

– Böyle konuşma. Babama gidelim, o sana çare bulur, ne olur inat etme. Söyledim de "İlgilenirim gelsin." dedi.

İsmini vermedim tabi hemen endişeye kapılma.
Selim tuhaf bakışlarla bakıyordu çevresine. Ruhsal
yönden iyi değildi.
Çeşmesinin kenarlarına oturmuş, konuşmalarına orda
devam ediyorlardı.
— Benden selâm söyle babana. "O gence bir çare bu-
lunmamış." de. "Çareler, çaresi olmadı." de.

* *

Ertesi gün okuldan çıkarken okulun merdivenlerinde,
Musa ile karşılaşan Selim'in çok üzgün olduğu anlaşılıyor-
du. Musa'ya tuhaf tuhaf bakan Selim, Musa'nın eline bir
mektup tutuşturdu.
Musa mektubu alır almaz bir kenara geçip mektubu
okumaya başladı:
"Dostum ve gerçek kardeşim Musa,
Nasıl bir dünyada yaşadığımı bilmez bir hâlde gezini-
yorum. Akıl almaz saçmalıklar geliyor aklıma. Öyleki,
kendimi kontrol edemez oldum.
Neler düşündüğümü, ne hâlde olduğumu, sanıyorum
Çok sevdiğimi söylediğim Ramazan Yaman'ın kasetteki şu
dizeleri sana anlatacaktır.

104

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

105

î

Hakkını bana helâl et ve sırrımı ölene kadar sakla.
"SORARSA
Bir gün sorarsa beni mutluluk
Hep seni aradı yılmadı deyin.
Ruhuna nakşolmuş içten yalnızlık
Çareler, çaresi olmadı deyin.
Biçare yangınına hep su aradı
Akışan seller vermedi deyin.
Bir saf tebessüme ömür adadı.
Dostları yüreğini görmedi deyin.
Kapanırdı kapılar onun yüzüne
Hırçındı, aksiydi, beterdi deyin.
Dolması için yaş gözlerine
Bir çocuksu gülüş yeterdi deyin.
Dipsiz bir kuyudan çıkmak isterdi
Bir adım kala geri düşerdi
Dost bir yüz görse bakar titrerdi
Konuşur, anlatamaz, susardı deyin.
Ne bir gün gördü ne de gösterdi
Sevgiye doymazdı susuzdu deyin
Bir kez mutlu etse, o bin beklerdi.
Nankörün biriydi, huysuzdu deyin.
Kendini sorardı yine kendine
Kendi içinde kayıptı deyin
Yabancı dururdu ruhu bedende
Onun yaşaması garipti deyin.
Selim sana veda ediyor ey güzel dost.

Günler sonra Selim'in acı haberi duyulmuştu. Selim
•'Okula gidiyorum." diye evden çıkmış, bir daha geri dön-
memişti-
Selim'le ilgili çeşitli söylentiler, dilden dile dolaşıyor-
du: Kimi, "Kendisini nehre atarken görmüşler." derken, bir
başkası "Dağa vurmuş." Bir başkası da, "Ölüsü morgday-
mış" diyordu.
Okulu matem havası basmıştı. Herkes üzgündü. Mu-
sa'nın kulağında hep aynı sözler vardı: "Benden selâm
söyle babana; 'O gence bir çare yokmuş.' de."
Musa, Selma Öğretmenle konuşmayı düşünüyor, gün-
lerdir buna cesaret edemiyordu. Konuya nasıl başlayacağı-
nı bir türlü bilemiyordu. Sonunda karar vermişti. Sema
Öğretmen okuldan çıkarken yanma gelip sordu:
- Affedersiniz hocam. Sizinle evinize kadar yürüme-
me izin verir misiniz?
Sema Öğretmen gülümseyerek cevap verdi.
- Tabi, buyur gidelim. Herhalde bir derdin var.
- Ah hem de nasıl dert. Selim'i düşünüyorum hocam.
Onun hâllerinden veya sözlerinden, ondaki problemin ne
olduğunu anlıyor muydunuz, diye size sormak istedim.
- Hayır! Ne vardı?
- Hiçbir şeyden şüphede mi etmediniz?
- Hayır! Senin şüphelendiğin bir şey var mıydı?
- Evet hocam, birine aşıktı. Ya da onun deyimi ile ka-
ra sevdaydı.
- Yaa! Kime aşıkmış?
- Onu söyleyemem hocam. Bana sır verdi. Ben sizin
haberiniz olup olmadığını merak ettim de...
Sema Öğretmen bir an duraklayıp bu sırrı söylemezse
°nu sınıfta bırakacağını söyleyerek tehdit etti.
Musa, öğretmenine bakıp acı acı gülümsedi:
-- Siz öyle bir şey yapmazsınız, ben de ölsem söyle-

106

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

107

liiiiili

mem hocam.
Sema Öğretmenin, Musa'daki şahsiyetli duruş çok ho-
şuna gitmişti.
- Aferin. Biliyordum sır vermeyeceğini. O hâlde sa-
na sır verilir. Evet, Selim'in durumundan haberdardım.
Onu kurtarmak için çok uğraştım. Anlamamazlıktan gelip
benden kopması için neler yaptığımı bilemezsin. Hatta bir
psikolog arkadaşım vardı, durumu ona anlattım. "Tedavi
şaft, seni görmemesi şart. Elinden geldiğince, ona sevgi
gösterme, önemsemiyormuş havasına gir... Arada bir ko-
nuş, dedi. Her şeyi denedim. Sert davrandım... Soğuk dav-
randım... Hiç iltifat etmedim... Ne yapacağımı şaşırdım.
Evlâdım, bir girdabın içine girmişti. Bir anne şefkatiyle
onu kurtarmanın çarelerini, beni aşırı sevdiğini anladığım

günden beri araştırıyordum. Bana aşık olan öğrencim olurdu, en küçüğünden en büyüğüne, ama Selim hepsinden farklı sevdi beni... Aşk bile diyemiyorum, aşktan da ağır bir şey olsa gerek... Onu kurtardım zannederken işte görürsün ne oldu nereye gitti belli değil, inan oğlum Musa, ben senden daha çok üzülüyorum. Onu ben de çok sevdim. Ama ondaki sevgi başka bendeki başkaydı. Tanrı hiç kimseyi sevgiyle imtihan etmesin.

Musa, Sema Öğretmene hayran kalmıştı:

— Ne kadar anlayışlıymışsınız hocam. Sizin bu kadar ince anlayışa sahip olduğunuzu bilmiyordum. Başkası olsa kızardı.

— Bana açık açık söyleseydi, öyle bir küstahlığa cesaret etseydi kızardım, ama evlâdım kendi kendine çırpındı durdu. Elinde olmayan durumdu, bana karşı saygısında hiç kusur etmedi. Ne yapsın çocuk? Sevgi konusu derslere girmiyor, sevgi konusu, yeterince işlenmiyor. Bu yönden, birini çok seven genç ya da çocuk, yaşlı fark etmez, kendisini, başkasına kötü gözle bakan sapık gibi görüyor. Selim

de öyle oldu. Çocuk beni çok sevdi ve bu sevgiyi aşâğılık bir şey sanıp, yüzüme bakamaz oldu. Neyse... Olan oldu, inşallah düzelir. Geçen gün gördüm, gazeteye resmini verip, halktan, bulunması için yardım istemişler. Belki sonuç alınır. Ben ne yapayım oğlum? Genç kız değilim ki, ona yüz verdiğimden oldu desek. Onunkisi bir başka durum. Sen kimseye bir şey söyleme, bekleyelim bakalım.

Musa biraz rahatlamış olarak evine döndü:

Hafta sonu evlerine geldiklerinde, annesinin verdiği haberle durakladı Musa.

— Oğlum! Bugün mahkemeden sana celp geldi. Bu ayın yirmi yedisinde şahit olarak çağınılıyorsun.

Musa hemen anlamıştı durumu.

Üzerini çıkarmadan Yıldırım'a da celp gelip gelmediğini öğrenmek için evlerine gitti. Musa kapıya yaklaştığında Yıldırım'ın babasının ona bağırdığını duymuştu. Babası çok ağır konuşuyor ve bu konuşmalar dışardan duyuluyordu.

•— Seni başıma belâmı aldım ulan? Benim evimden birinin mahkemelerde ne işi var? Piç! Sen benim şerefime nasıl leke sürersin?

Ardından annesinin sesi duyuluyordu:

— Yavruma vurma! Vurma ne olur! Ona ağır konuşma. Beni harcadın, bari oğlumu harcama.

Babanın sesi daha gür çıkıyordu:

— Sen sus! Sus ulan! Zaten bu piçe sen yüz veriyorsun!

Musa üzgün bir şekilde kapıyı çalmadan geri döndü... Yıldırım'a yapılan hakaretlerden anladığına göre, Yıldırım, babası denilen adamın üvey, üstelik zalim bir üvey babasıydı. Yıldırım'a çok acımişti.

Pazartesi sabahı randevu yerinde yine Yıldırım'ı bekliyordu. Bu defa çok bekletmeden gelmişti Yıldırım. Bir gözü iyice morarmıştı.

Musa hiçbir şey bilmiyormuş gibi sordu:

— Gözüne ne oldu?

Yıldırım Musa'ya bakmadan cevap verdi. j

Sobaya çarptım.

— Allah Allah! Bu nasıl çarpış böyle?

— İşte öyle çarpış. Sen benim gözümü bırak da sana da celp geldi mi onu söyle.

— Evet. Ayın yirmi yedisinde şahit olarak çağırılıyoruz.

* * *

Mahkeme salonu hınca hınç doluydu. Eski bir binanın giriş katındaydı mahkeme salonu. Musa'nın ve Yıldırım'ın arkadaşları da gelmişlerdi. Hakim önce, Musa'ya sordu:

— Bütün bildiklerini anlat. O gün olay nasıl oldu?

Musa sanık sandalyesindeki bekçiye baktı. Bekçinin rengi kül rengine dönmüştü.

Olayı olduğu gibi anlatıyordu;

— ... Sonra patron Kelem Bey bizi alıp arabasına bindirdi. Arabada, bekçi beye "Ben iş sahibiyim. Bana ceza verilir, ama sana verilmez. Suçu sen üstlen. Aksi hâlde "Odun depoma giren bir hırsız olduğunu söylerim." dedi. Bekçi bey de bizi düşündüğü için tamam, dedi.

Hakim gözlüklerinin altından bakarak sordu:

— Sen onun düşüncesini mi okudun? Nerden biliyorsun sizi düşündüğünü? Hem neden sizi düşündüğü için bir suçu üstlensin ki? Siz daha önceden tanışıyor muydunuz?

— Hayır efendim. Biz çok kan kaybediyorduk. Bekçi bey bizim hemen hastaneye kaldırılmamızı hem de acele olarak kaldırılmamızı istiyordu. Kelem Bey ise, "Teklifi-

mi kabul etmezsen hemen götürmem." şeklinde bir şeyler söyledi. .?-...-

Hakim: ,... : ? ,/,?;/, ,

— Tamam geç yerine otur.

Patron Kelem'in bütün çırpınışları "Onlar yalan söylüyor." deyişleri fayda vermemiş, hakim azarıyla kalmıştı. Sıra Yıldırım'a gelmişti. Yıldırım kin doluydu.

— Şaşırdım Hakim Bey. Öyle rahat tehdit ediyordu ki: Kelem itiraz etti:

— Hakim Bey! Yalan söylüyorlar. Bunları konuşturmayın.

Hakimin sert tepkisi salona yayıldı:

— Sen sus bakayım! Kimi konuşturacağımın emrini senden mi alacağım?

Sonra Yıldırım'a döndü:

— Ne dedi anlat bakalım?

— Bekçi beyi tehdit etti.

Kelem tekrar ortaya atılmıştı:

— Yalan efendim. Bu genç beni bile tehdit etti. Bana silah çekti.

Hakim:

— Ne zaman?

— Bir iki ay önce Hakim Bey.

— Jandarmaya bildirdin mi?

— Hayır efendim.

— Neden bildirmedin?

— Beni tabancayla tehdit etti. Korktum efendim.

— O hâlde şimdi nasıl korkmuyorsun? Bir defa sen, tehdit aldığın hâlde jandarmaya bildirmemekle suç işlemişsin... Doğru olduğundan da emin değiliz.
Hakim Yıldırım'a döndü;
— Doğru mu? Sen bu adamı tehdit ettin mi?
Yıldırım, Kelem'in gözüne baka baka yalan söyleye-

110

Emine Şenlikoğlu

Hare andık

1'1

rek, insanı deli etmek neymiş gör, der gibi ondan intikam alıyordu.

— Hayır efendim. Olay gününden sonra onu hiç görmedim. Ayrıca ben ömrümde filmlerin haricinde hiç silâh görmedim ki. Ona nasıl silah çekeyim?

Kelem çıldırıyordu adeta:

— Yalan efendim. Kur'an'a el basayım yalan söylüyor. Silâhı babası vermiş.

Yıldırım, Kelem'e "İnsanın gözünün içine baka baka nasıl yalan konuşulduğunu senden öğrendim." der gibi bakıyordu bu defa.

— Efendim, kendi çıkarı için, yanındaki zavallı bekçi-yi yakan adamın bana iftira etmesini doğal karşılamak lâzım.

Hakim bekçiye döndü:

— Şahitlerin söyledikleri hakkında ne söyleyeceksin? Bunlar doğru mu söylüyorlar?

Bekçi önce Kelem'e sonra iki gence baktı. Durgun ve şaşkıncı.

Herkes heyecanlıydı;

— Evet efendim. Tamamen doğru söylüyorlar. Bir kelime dahi yalan söylemediler.

Hakim mahkeme heyetiyle kulaktan kulağa konuştuktan sonra karan açıkladı:

— Sanığın tutukluluk halinin devamına, mahkemenin gelecek ayın 27'sine ertelenmesine, Yıldırım'ın babasının şahit olarak dinlenmesine oy birliği ile karar verilmiştir. Yıldırım "Efendim babam gelmezse olmaz mı?" diyecek oldu... Ama diyememişti.

-î» -T- "P

Bir ay sonra Yıldırım'ın babası şahit sandalyesindeydi. Hakim sordu:

— Adın soyadın?

— Adım Karun, soyadını Mansiroğulları
İzleyici bölümünde oturan Musa hemen yanında oturan Yıldırım'a baktı.

Yıldırım başını eğdi. Dakikalar sonra Musa'ya baktığında yüzü ateş gibi yanıyordu. Musa arkadaşındaki utanç fark etti.

Karun Mansiroğulları öyle bir şey olmadığını hayatı boyunca, eline bir kez bile silah almadığını söyleyip yerine oturmuştu.

Bekçinin hanımı da kucağında çocukla mahkeme salonunda bekleyenler arasındaydı... Kocasını izlerken çok heyecanlı olduğu fark ediliyordu.

Kelem Boğa'nın avukatı ise herkesi şaşırtan savunmalar yapıyordu. Kendi yöntemleriyle bütün delilleri çürütmüştü... Odun deposunun kapısının her gün kilitli, köpeklerin bağlı olduğuna dair, çevre halkından beş yalancı şahit dinletmiş bekçinin beraatını yine engellemişti. Gün boyu sarhoş gibiydi Yıldırım. Akşama doğru biraz açılmıştı.

* * *

Musa çok düşünüyordu. İlk defa fark etmişti, babasıyla Yıldırım'ın soyadı aynı değildi. Daha önce de biliyordu bir problem olduğunu, ama üzerinde hiç düşünmemişti. "Neden senin soyadmla babanın soyadı tutmuyor?" diye sorsa mıydı? Yıldırım'ın kendisinden sır saklamış oluşuna akıl erdiremiyordu.

Şimdi anlaşılıyordu hastaneye neden geleni olmadığı. ^e annesinin gece ziyarete gelip gündüz gelmediği... "O uyuyunca geldim." demişti annesi de, Musa "o" nun küçük Çocuk olduğunu sanıyordu. Demek babası sandığı adamdı. üvey babasıydı, üvey evlâdını böyle acımasızca döveni fi-

F

112

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

113

İmler haricinde ilk defa görüyordu. Yıldırım'm babası nerdeydi acaba? Kimdi Yıldırım'ın öz babası? O neden gelmemişti? Yoksa o ölmüş müydü? Bütün bu sorular beyninde yük gibi duruyordu. Bunları soracak beyninden yükü boşaltacaktı. Bu yüzden Yıldırım'ı kendi evine davet etti. Akşam yemeğini yiyip oturmuşlar bu günkü mahkemenin bahsetmişlerdi. Sonra vefalı arkadaşlardan konu açmışlardı.

Musa sırası geldiğine inandığı soruyu sordu:

— Sahi arkadaş dedik de, biliyor musun, sen tam güvenilir arkadaş ya da dost değilsin. Babanın öz olmadığını neden benden sakladın?

Yıldırım bu soruya şaşırmıştı. Hiçbir zaman söylemek istemediği özel sırrını Musa'ya anlatmak mecburiyetinde kaldığını fark etmişti.

Boncuk boncuk ter döküyordu Yıldırım. Ağlamamak için kendini zor zapt ediyordu. Birdenbire ve hızla anlatmaya başladı:

— Saklamadım o benim babam. Ama zalim bir adam. Ben iki ay erken doğmuşum diye anneme "Bu benden değil." demiş. Nüfusuna almamış beni. Ben dedemin üzerine yazılmışım. Oh bee. Nihayet söyleyebildim. Ölüm ağırlığında olan sırrı söyledim ve rahatladım.

* * *

Aradan geçen günlerden sonra dördüncü mahkemede sona ermiş, hakim kararı açıklamıştı. Bekçi suçlu bulunarak

temyize açık olmak şartıyla bir yıl hapis cezası almıştı. Yıldırım ayağa kalkmış avazının çıktığı kadar bağırıyordu.

— Olmaaaz! Haksızlık bu! Bizim gözlerimizin önünde olan olay nasıl böyle bitebilir? Bu nasıl olur? Bu adalet değil, böyle adalet olmaz, adalete cinayet işletiliyor.

Hakimin azarıyla susmuştu Yıldırım.

Bekçi, kelepçe kolunda jandarmalarla giderken Yıldırım koridorda yere çökmüş sesli sesli ağlıyordu.

Hayır! Olamaz! Böyle haksızlık olmaz! Yalancı şahitlerle hallettiler meseleyi. Okula gitmeyecek bu işin peşine düşeceğim, aksi hâlde yaşayamam. Arkadaşları onu sakinleştirmeye çalıştılar, ama bir türlü başaramadılar.

O hep aynı şeyi söylüyordu;

— Bu nasıl insanlık? Nasıl olur da yalan şahitlik yaparlar? Bu insanlar alçak... Bu insanlar çıyan... Bu insanlar şeytan... Bu insanlar namussuz...

Musa, Yıldırım'ın yanından ayrılmıyordu.

Bekçinin hanımı gelip ona seslendi;

— Yıldırım kardeş! Bizim için üzülme. Ben her şeyi öğrendim. Biz senin gibi dost kazandığımızdan dolayı çok memnunuz. Biz artık hem ısınıyor, hem de rahat rahat doyuyoruz.

Kadın teşekkür edip uzaklaşınca Yıldırım da kalkmış, ağlamaya devam ederek adliyeden çıkmıştı.

Ana caddeye vardıklarında herkes Yıldırım'a bakıyordu. Yıldırım insanları görmüyordu bile.

Musa'ya Bağıra bağıra içini döküyordu.

— Göreceksin. Ben terörist olacağım. Bu alçaklar varken başka bir şey olamam. Terörist olunca onlardan hesap soracağım. Yalancı şahitlik neymiş görecekler. Beni şartların anarşist yapacağını zaten biliyordum doktor da söylemişti.

Bu konuşmayı duyan yaşlı bir adam, Yıldırım'ın kulağına eğildi.

— Sen terörist olmadan sana hak almayı öğreten bir dinin var oğlum. Neden o dinden olmuyorsun da terörist oluyorsun?

114

Emine Şenlikoğlu

r

Harcandık

115

Yıldırım acı dolu gözlerle yaşlı adama bakıp sordu:

— Şimdi hakkını arayan Müslüman'a da terörist demiyorlar mı?

Bu defa Müftü Bey sordu Yıldırım'a:

— Sen terörist olursan alçaklar yüksek mi olur oğlum? Veya başka türlü sorayım: Çözüm yolları terörizmden mi geçer? Bunu sana Amerika mı öğretti? Şunu zihnine yaz ve iyice düşün olur mu, terörist olmadan da çözüm yolları bu-

lunur.

Sınıf arkadaşları, okul tatillerinde toplanırlardı. Zeki, Ali, Yıldırım, Mehmet, Musa ve diğer arkadaşları yine bir araya gelmiş, yayla tepesi denilen yerdeki büyük çam ağa-
1 cinin dibinde piknik yapıyorlardı. Sık sık geliyorlardı bu-
? raya. Avlanıyor, geziyor, çınar ağaçlarının temizlediği ha-
vayı ciğerlerine indirmekten ayrı bir zevk alıyorlardı. Yıldırım bu ağacın altında balık yemeyi çok seviyor-
du. Ona özel olsun diye Musa da özellikle balık getiriyor, mangalda pişiriyordu. Nedense babasının yaptığı haksızlı-
kları anladıktan sonra, Musa, Yıldırım'a çok acımıştı. Ama bunu asla hissettirmiyordu. Zira, düşman ruhların yaptığı "Bana acıma, acınmaktan nefret ederim." dedirten psikolo-
jiyi biliyordu. İnsanlardan acıma duygusunu yok etmenin ilk yolu, acımakla aşağılanmak aynı şeymiş, telkini yap-
maktı.

Güle oynaya orman sefası sürerlerken, hâlâ haber al-
madıkları Selim'den bahsetmeyi de unutmadılar. Birden neşeleri kaçmıştı.

Selim'e ne olmuştu? Herkes, onunla neden ilgilenme-
dik, diye üzülmüyordu.

* *

Yıldırım hiç durmuyordu. Eskiden o köpeklerin ısır-
dığı üç kişiyi bulmuş, Kelem'in hilelerini anlatmış ağlayarak
yalvarıyordu:

.- Bakın okuluma gitmiyorum. Bu haksızlık karşısın-
da dayanmak mümkün değil. Resmen masum insan hapse,
iftira atan dışarı gönderildi. Çünkü adaleti yanılttı canı
adam. Ne olur temyize sizin durumunuzu ilâve ederek gön-
derelim? "Beni de ısırmıştı. Köpekler bağlı değildi." deyin.
Üç kişiye saatlerce dil dökmüş, bekçinin aç kalan karışım
çocuğunu anlatmıştı. Üç kişiden söz aldıktan sonra, temyiz
dosyasına üç isim ilâve etti. Temyize gönderilen dosyadan
sonra, Yıldırım bu defa yalancı şahitleri bulmaya karar
vermişti. Bu arada bir hafta geçmiş, okula uğramamıştı.
Yalancı şahitlerden biri olan Musa Karcı'nın evini
buldu.

Sabah erken saatte yalancı şahidin evinin önüne gel-
miş, sağa sola volta atıyor, evden birinin çıkmasını bekli-
yordu. Ah bir ikna etseydi yalancı şahidi dünyalar onun
olacaktı. Dakikalar geçiyor hâlâ kapı açılmıyordu. Hava
soğuktu. İyice üşüyordu. Ama yine dayanmaya çalışıyor
asla geri adım atmaya düşünmüyordu.

Ev bir bahçe içinde tek katlı ahşap bir yapıydı. Demir
kapısı vardı, ama kitlenmişti. Üstünden atlasa ayıp olur di-
ye düşündü. Sabrı da iyice azalmıştı.

Nihayet evin kapısı açılmış, on yaşlarında bir çocuk
okul için evden çıkıyordu. Yolcu edende muhtemelen an-
Yüksek sesle bağırdı:

- Abla bakar mısınız? Bir şey sormak istiyorum. Ka-
dın kafasını uzatıp cevap verdi.

- Buyur oğlum. Sor ne soracaksan.

- Musa ağabeyi soracaktım. Kendisiyle görüşmem
Mümkün mü?

Kadın biraz mahcup tavırla cevap verdi:

— Oğlum! Musa ağabeyin yatıyor. Birazdan kalkar Sen buyur. Salonda otur, soba yanıyor ısınırsın.

Yıldırım biraz düşündükten sonra cevap verdi:

— Çok teşekkür ediyorum abla. Şimdi evin erkeği uyurken eve girmek yakışık almaz. Ben biraz dolaşıp geleyim.

Derken, kadının başının üzerinde bir baş belirdi.

— Ne oldu delikanlı? Ben Musa. Bir şey mi söyleyecektin?

Yıldırım ellerini nefesiyle ısıtmaya çalışarak cevap verdi.

— Evet ağabey. Allah için... Ve de insanlık namına sizinle görüşmem gerekiyor.

' — O hâlde buyur bakalım. Sabah sabah belli ki mühim ?bir şey vardır.

Yıldırım içeri girdiğinde titriyordu. Yalancı şahit Musa hemen bir tas içinde soğuk su getirerek emrivaki söylendi:

— Elin donmuş nerdeyse. Şu soğuk suya elini sok biraz ısınsın. Sonra konuşuruz.

Yıldırım elini soğuk suya sokunca rahatlamıştı:

— Musa ağabey! Bu su soğuk değil sıcak.

— Senin ellerin donduğu için sana öyle geliyor. Birkaç dakika öylece dur.

Yalancı şahit bir taraftan da şaşkınlığını dile getiriyordu:

— Yahu sabah sabah, buraya gelişinin sebebi o kadar büyük mü? Böyle donmaya değer miydi? Merak ettim.

Yıldırım adamın yüzüne bakıp cevap verdi:

— Bence ölmeye bile değer ağabey.

Adam hanımına dönüp seslendi:

— Hanım bize birer çay getir, içimiz ısınsın. Daha doğrusu yüzü bana hiç yabancı gelmeyen misafirimizin içi

ısınsın benim zaten sıcak.

Yıldırım ellerini sudan çıkarmış, birazda ısınıp kendine gelmişti.

Yalancı şahit:

Eee delikanlı, söyle bakalım derdin nedir?

Çok güzel karşılandığı evde konuya nasıl gireceğini bilemiyordu Yıldırım. Zoraki başlangıç yaptı.

— Size bir hikaye anlatmak istiyorum. Sonra sıra rica- ma gelecek.

— Tabi. Buyur bakalım seni dinliyorum.

Bütün olup bitenleri başından sonuna kadar anlatan

Yıldırım son sözüne gelmişti.

— İşte o Kelem denilen adam, kim bilir size nasıl bir yalan söylediye sizi inandırmış. Bir yuvayı yıktı şeref- siz. Beş şahit olunca hakim de mecburen inandı. Kelem'in delilleri daha fazlaydı. Yalan söyleyen ustalıkla söylüyorsa evliyaı bile inandırılmış. Müftü Beyin söylediğine göre; "Yalana inanmayacak olan sadece Allah'tır". Şimdi durumu vicdanınıza havale ediyorum. İsterseniz mahkemeye gidip "Beni kandırdı ona inandığım için yalancı şahitlik yaptım," deyin, isterseniz bekçiye bir yıl hapiste yatırtın. Adınız da bir peygamber adı. Artık buradan ötesini siz dü-

şünün.

Yalancı şahit Musa nasıl oyuna geldiğini üzüntü içinde anlatmaya başladı:

— Yahu adama inandım. Eskiden beri ben odunu on-dan alırım. Geldi bir gece, "Benden haraç isteyen bir grup bana tuzak kurdular." dedi. Ağlaya ağlaya bir sürü şeyler anlattı. Bende Allah'ın işine bak, o kadar gittim oraya hiç köpek görmedim. O zaman "Bir adamı eşkiyaların elinden kurtarmak sevap olur." dedim. Ama farkında olmayarak Meğerse kendime cehennem gömleği biçmişim. Şimdi ne yapacağım?

18

Emine Şenlikoğlu

T

Harcandık

119

Yıldırım sevinçten ne yapacağını şaşırıyordu. Hemen cevap verdi:

— Ama bu işin sonunda hapis cezası var ağabey. Bazı yalan şahitlikler iki aydan başlıyor, üç yıl, on yıl, hatta ço]k daha ağır cezalar varmış. Dün gece Türk Ceza Kanunun 286. maddesine baktım. Orada 288, 289 gibi bir sürü de açıklayan madde göstermiş. Senin cezan mutlaka olacaktır. Herhalde bunu da sen kabul edemezsin değil mi? Adam ayağa kalkıp salonda bir tur attıktan sonra cevap verdi:

— Hazreti Muhammed' boşuna dememiş, gözünüzle görmediğiniz hiçbir şeye şahitlik yapmayın diye. Üstelik yalancı şahit mutlaka cehennemini kendisi hazırlar. Ben şimdi ne yapacağım? Tabi ki hemen mahkemeye gidip durumu olduğu gibi anlatacağım. Üç yılda hapis yesem, beş, yıl da yesem, cezamı bu dünyada çekmiş olurum. Senin gi-, bi bir sübyan, bu kadar dert eder de, ben etmez miyim? Yarın hemen gidip dilekçemi vereceğim.

Yıldırım sevincinden ağlayarak adamın boynuna sarıldı.

— Yiğit adammışsın ağabey. Çok teşekkür ediyorum. İnanıyorum ki, Allah sizin bu iyiliğinizi, asla silinmeyecek bir kitaba kaydetmiştir bile. Şimdi bir şahit daha bulunsa durumu, yani bekçiye kurtarırız.

— Allah yardımcın olsun delikanlı. Haa... Yalancı şahitlerden biri de benim kayınçoydu. O zalim herife o da inanmıştı. Ben onu hallederim. Sen artık rahat et. O da mert adamdır hapsi göze alır. Sahtekâra prim vermez. Unutma ki mertler de aldanırsa namertlik yapabilirlermiş. Bilerek, ölsem yapmazdım ama...

— Buna çok sevindim. Ne diyeceğimi şaşırdım. Şimdi sıra bir avukat bulmakta. Gerçi her mahkuma devlet bedava avukat veriyormuş ama, o da başarılı birine rastlarsak işimiz iyi gider, aksi olursa bekçi yine hapiste kalır. Ben

.. ce parasını ayarlayıp sonra avukat tutacağım.

Adamın gözleri dolu dolu olmuştu.

Senin gibi yiğit gençlerin nesli tükendi sanıyordum.

Var olası delikanlı.

Yıldırım artık emindi, bekçiyi kurtaracaktı. İlk işi Kelem'in yanına gitmek oldu. Kelem, odun deposunda bir müşteri ile konuşuyordu. Yıldırım'ı görünce cin çarpmışa dönmüştü.

— N'oldu len? Yine niye geldin?

— Şöyle kenara gelebilir misiniz? Söyleyeceğim çok önemli.

Kelem korkmuştu. Müşterisinden müsaade isteyip odun deposunun öteki ucuna gitmişlerdi.

Yıldırım, adamın çok rahat yalan konuşmasını ona ödetmek istercesine senaryosunu kurmuştu.

— Şu anda benim ıslığımı bekleyen eli silahlı 15 kişi kulağını bana çevirmiş durumdalar. Hemen avukat parası vermezsen ıslık çalacağım, silâhla daha fazlasını alacağım. Böylece alçaklığının bedelini ödeyeceksin.

Kelem şoke olmuştu. Korkudan gözleri büyümüş, rengi kaçmıştı. Yine de meydan okumayı, tecrübelerine göre hareket etmeyi tercih etmişti.:

— Şimdi telefon açıp jandarma çağıracağım.

Yıldırım mavi gözlerini Kelem'in gözlerine ok misali batırır gibi bakarak cevap verdi;

— Hele bir dene... Bir ıslıkla canını nasıl alacağımı gör. Hadi diyorum sana, azrailin ben olmadan çık şu parayı. Kelem gözlerini kısarak bakıp hemen iftirasını yapıştırmıştı:

— Bana bak len! Yoksa sen bekçinin avradına yanık-Sın da ondan mı bu kadar koşturup duruyon?

Yıldırım adeta çıldırmıştı. Kelem'in yakasına yapışıp, Sesinin çıktığı kadar bağıırıyordu:

120

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

121

— Ben senin gibi namussuz muyum? Şimdi ıslık çalıp arkadaşlarımı çağırıyorum. Ya da hemen sözünü geri al. Kelem iyice korkuya kapılmıştı.

— Şaka yaptım yahu.

— Bir daha böyle şaka yaparsan yakarım deponu. Şimdi ver şu parayı.

Kelem parayı hemen vermişti.

Yıldırım ertesi gün avukat tutmuştu bile. Bu arada okulunu da iyice ihmal etmişti.

Yıldırım'ın kahramanlığına, olayı duyan herkes hayran kalıyordu.

* * * ??? ? ? ?

Aylar sonra temyiz lehte kararı bozmuş, bekçinin avukatı, daha önce ışınlan üç kişiyi ve iki yalancı şahidi hakinin huzuruna çıkarmıştı.

Yalancı şahitler nasıl oyuna geldiklerini, odun alırken de orada hiç köpek görmedikleri için, "Köpekler bağlıydı." diye ifade verdiklerini... Şimdi çok pişman olduklarını... Böyle can yaktıklarının farkında olamadıklarını izah ettiler.

Salon yine dolmuştu. Geçici olarak kurulan mahkeme nasıl karar verecek diye yüzlerce meraklı salonu ve çevresini doldurmuştu.

Yalancı şahitler ve gerekli görülen kişiler dinlenmiş, sıra karara gelmişti.

Bekçinin hanımı ve ailesinin öteki fertleri de salondaydı. Bekçinin hanımı, Musa, Yıldırım, öğretmenleri, arkadaş çevreleri, Musa'nın babası ve dedesi, Musa'nın kız kardeşleri de salondaydılar. Ve adeta nefes almadan kararı bekliyorlardı.

Mahkeme heyeti kulaktan kulağa konuşma ve izleyici-

ri dışarı çıkarma faslını bitirmişlerdi, ama hâlâ karar açıklanmıyordu.

Yıldırım, yıldırım gibiydi sanki. Kim ona bakıyorsa, I gözlerinde farklı farklı ateşin kaydığı duygusuna kapılıyorlardı.

Hakim, elindeki dosyaya bir şeyler yazıyor, dosyayı evirip çeviriyor, ama hâlâ kararı açıklamıyordu. Bekçi de çok heyecanlıydı. Kelem, tepesine tavuk tüyü takmış olduğu şapkasını eline almış devamlı olarak çeviriyordu. Ter içinde kalması, çok sıkıldığını veya heyecanlı olduğu izlenimi veriyordu.

Yıldırım sağa sola bakarken, birden Filiz'le Ayşe'nin de arka sıralarda olduğunu görünce neredeyse aklı başından gitmişti. İçinden sevimli bir gurur yaşıyor, "Demek ki yaptıklarımı o da duymuş." diye sevincini ayyuka çıkarıyordu.

Nihayet hakimin, herkes ayağa kalksın, kararı açıklıyoruz, sesi salonda yankılanmıştı.

Nefesler tutulmuş, gözler, hakimin ağzına takılmıştı adeta. Ne diyecekti hakim? Çok geçmeden karar açıklanmış, bekçinin beraatine karar verildiği açıklanmıştı.

Herkes sevincinden gözyaşı dökerken, Kelem ne olduğunu sordu. Hakimin azarıyla tekrar yerine oturdu.

Her iki yalancı şahit de birer yıl ceza almışlar, fakat daha önce sabıkaları olmadığı, mahkemede iyi hâl gösterdikleri ve birkaç hafifletici sebeplerden dolayı cezaları paraya çevrilmişti. Bekçi beraat edince Kelem de ne netice alacağını merakla bekliyordu. Olup bitenler karşısında şoke olmuş hâlde hakime bakıyordu.

Kekeleyerek yine sordu:

— Ha... Ha... Hakim bey ne oluyo böyle? Her şey değişiyö hakimim.

Hakim. Kelem'in sahtekârlılığını artık anlamıştı.

122

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

123

— Sen! Devletin yüce müessesesini entrikalarınla yanlışlığa şevket sonra da soru sorma hakkını kendinde bul. bu ne cüret?

Hakim, Kelem'e ters ters bakarak devam etti.

— Birazdan seninle ilgili kararı da açıklayacağız. Hiç

merak etme.

Kelem şaşkıındı. Ağzından salyalar akıyor, gözleri yerinden fırlamış gibi olduğu hâlde etrafa bakıyordu. Kekeleyerek sordu:

— Efendim benim neyim var ki?

Hakim sert bakışlarını Kelem'e dikerek cevap verdi:

— Senin neyin yokki? Bütün entrikaların ortaya çıktı. Köpeklerin ısırıldığı gençler de bekçi de sana tazminat davası açmış.

Hakimler baş başa verip kendi aralarında karar hakkında konuşuyorlardı. Şimdi sıra kararı açıklamaya gelmişti. ? — Kelem Boğa'nın; Musa, Yıldırım ve bekçiye ödenmek üzere tazminata, ayrıca üç yıl hapis cezası almasına temyiz yolu açık olmak suretiyle oybirliği ile karar verilmiştir.

Şaşkın şaşkın bakan Kelem yaptığı kötülüklerin bu dünyada da bazen insanın karşısına çıkacağıının farkında olmadığından itiraz ediyordu.

— Aman efendim ben ne yaptım ki bana bu cezayı nasıl verirsiniz?

Sinir krizi geçiren Kelem'i jandarmalar tutmuş, eline kelepçe bağlayarak ceza evinin insanlıkla alakası olmayan hücre tipli arabasına koymuşlardı.

Yıldırım sevinçten uçuyordu. Musa'ya sarılıyor, sonra şahitliğini düzeltenlere... Bu arada Kelem'in götürüldüğünü fark edince, hızla fırlayıp onu bulmuştu. Ceza evi arabaının kapısı kapanmak üzere iken Yıldırım'la Kelem göz göze geldiler. Yıldırım yüksek sesle bağırdı.

— Kelem Bey! Anneannem derdi ki: "Bu evcilik dünyası, etme bulma dünyasıdır." Kimi etmeden bulsa da, sen kesinlikle ettin ve buldun. Cezan hayırlı olsun. Dilerim içerde insanlık dışı işler yaptığınızı hatırlarsınız. Kelem dişlerini sıkarak bağıırıyordu:

— Defol başımdan şeytan!

Yıldırım:

— Bak düzgün konuş, bir ıslık çalarsam... Anlarsın ya...

Jandarmaların arasında sinirden bağırarak Kelem salyalar akıtarak ağzına geleni söylüyordu:

— Ulan yankesici! Ulan terörist! Ben sana gününü göstereceğim.

Jandarma Yıldırım'ı uzaklaştırmaya çalışırken, Yıldırım Kelem'e cevap verdi;

— Para yalayan, paraya tapan adam. Dilerim içerde kendini gözden geçirirsin.. Bir de hilenin ne olduğunu.güzelce anlamış olursun.

Jandarma kapıyı kapattığında Kelem hâlâ bağıırıyor, Yıldırım'sa alaylı alaylı arabanın arkasından el sallıyordu. Adliyenin önünde bayram havası vardı.

* * *

Musa'nın gözü 9-10 yaşlarında ağlayan bir kız çocuğuna çarptı. Hemen yanına gidip ne olduğunu sordu. Çocuk ağlamasını daha da artırarak cevap verdi.

— Kelem Boğa benim babam. Babamı hapsedtiler ona ağlıyorum. "

Tam bu arada Yıldırım da gelmiş duruma vakıf olunca Çok üzölmüştü çocuğun önünde diz çökerek konuştu .

— İşte aşağısı sakal, yukarısı bıyık sözü tam buraya göre söz. Şimdi ne olacak Musa?

Musa küçük kıza sorular sordu: . ,

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

— Senin annen nerde küçük kız?
 — Annem evde. Babamın mahkemesine gelmedi.
 — Neden gelmedi?
 — Bilmiyorum ama annem babama, "Allah senin kara habarını getire." dedi. Babam da hapse girdi.
 Musa:
 — Bak küçük kız. Acını anlıyorum. Ama inan ki baban bazı yanlışlar yaptı. Hapiste yatarsa belki düzelir iyi insan olur.
 — Annemi artık dövmez mi?
 — Belki dövmez. Ama benim anlayamadığım bir şey oldu, sen neden babana görünmedin?
 — Ağabeyimle bana, mahkemeye gelirsiniz sizi bertirir demişti.
 Musa ile Yıldırım üzülerek küçük kızını uzun süre teselli edip gözyaşlarını dindirmişlerdi.
 Yıldırım:
 — Hadi bizimle gel seni evine götürelim. Küçük kız iki gence baktıktan sonra cevap verdi:
 — Olmaz! Annem, akıllı çocuklar tanımadıkları insanlarla bir yere gitmez, dedi. Ben evimizi biliyorum, hemen şu caminin arkasında evimiz, kendim giderim.
 İki genç küçük kızın arkasından bakarken, Kelem'in hapse girişinin sevinci kursaklarında kalmıştı.
 * * *

yulmuştu. Öğretmenler, öğrenciler hep üzgündü. Yıldırım'ı çok seven öğretmenlerin hepsi ne yapıp yapıp Yıldırım'ı kurtarmak istiyorlardı. Ateist bir öğretmenle, Sema ve Trakyalı öğretmen, Yıldırım için çırpıyordu. Müdür Beyi ikna etmeyi başarmışlardı. Zaten Müdür de bir destek arıyordu.

Müdür. Yıldırım'ı odasına çağırdı.

— Senin gibi adil, fedakâr ve kahraman bir gencin bir yılını yakmak hoşuma gitmediği gibi, beni çok üzüyor. Senin gelmediğin günlerin en az yarısını "izinli" göstereceğim. Bir yanlışlık olmuş diyeceğim. Olay meydana çıkarsa, ne yapalım senin için her şeye katlanacağım. Sen sakın kimseye söyleme, öğretmenlerine de teşekkür et.
 Yıldırım, müdür Beyden gördüğü bu ilgi, övgü ve fedakârlık karşısında çok memnun kaldı. Diğer öğretmenler de yardım edince Yıldırım sınıfta kalmaktan kurtulmuştu. Ateist Öğretmenin yardım edenlerin içinde olması, Yıldırım'ı minnettar kalma duygusuna itmişti. İnsan, kimden ilgi görürse oraya akan bir kalbe sahip oluşunu olaylar bir kez daha ispat ediyordu.

Yıldırım'in yaptıkları her tarafta duyulmuştu. Ne ki, okula devamsızlığı yüzünden sınıfta kalacağı söyleniyordu. Yıldırım gençlerin gözünde bir kahramandı artık. Ke-

lem'in de nasıl bir sahtekâr olduğu duyurulmuştu. Zira sahtekârlık uzun ömürlü olamazdı. Şimdi herkesin üzüldüğü bir şey vardı. Yıldırım çok fedakârlık yapsa da sınıfta kalacağı herkes tarafından du-

Harcandık

127

II. BÖLÜM

Uykudaki Uyanış

Yıldırım, Musa'nın evine taşındı. Babasından iyice kopmuş, babasının kendisine takındığı tavırlara tahammül edemez hâle gelmişti.

Yıldırım, Musa'yla dertleşiyordu:

— Adam sırf hava olsun diye bana her hafta bir şey alıyor, görünüşüm zengin çocuğu, ama elime kurş vermiyor. Suratıma bakmıyor. Kelem olayında bile insan bir afe-rin der değil mi? İnsan babasından övgü bekliyor. Konu bi-le açmadı. Dışarıda milletin yanında ise "Benim oğlum öy-le kahramandır." diyormuş. Benim babasız büyümeme göz yumdu. Hiç olmasaydı daha iyiydi. En azından "Babam yok." derdim. Şimdi ise ne var diyebiliyorum, ne yok. Sof-rada yüzüme hiç bakmıyor. Ama bir gün pişman olacak. Benim gururumu hiçe saymak neymiş görececek.

Musa şaşkındı:

— Gerçekten havayı çok seven bir adammış. Senin gi-yimin ancak kontlarda olur. Ben de sanıyordum ki babanla aran çok iyi. Seni çok seviyor, her güzel işimde sana hedi-ye alıyor. Bir insan, masum bir çocuğa nasıl bedel ödetir Dilemiyorum. Yine de o yanlış yaptıysa sen yapma. İllâ da karşımızdaki iyi olunca mı iyi olacağız? Karşıdaki iyi °lunca herkes iyi olur. Marifet, kötüye rağmen iyi olabil-

128

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

129

mekteymiş. Bu da annemin her zaman söylediği söz. Yıldırım'in gözyaşları yanaklarından sicim gibi akı-yordu.

— Dayanamıyorum, öleceğim kahrımdan. Yedi ayhk doğmuşsam benim ne suçum var? Annemin ne suçu var? Madem annemden şüphelendin ve kabullenemiyorsun o hâlde onu boşasaydın. Kadına niçin cehennem azabı çektiriyorsun?

— Haklısın ama boş vermeyi öğrenmek zorundasın. Bir gün düzelir bu durumlar...

— Yoo! Fazla sabredemeyeceğim Musa. On sekiz ya-şıma girer girmez onu mahkemeye vereceğim. DNA testi yaptıracağım. Sonradan ona diyeceğim ki "Al işte senin oğlun olduğumun belgesi. Ama sana bundan sonra baba demeyeceğim."

Musa üzgündü:

— Sen her şey yaparsın arkadaş. Ve de bu konuda hak-

lısın. İnsan haklıya ne diyeceğini bilemiyor.

— Anneme de kızıyorum. Senden şüphe eden bir kocayla neden yaşıyorsun ki? Bırak gitsin. Eminim babam gururundan bırakmıyordun Hele bir on sekiz yaşına gireyim her şeyi ortaya çıkartacağım. Piç neymiş görececek. Gerçekten ben gayrimeşru olsam bile benim suçum var mıydı bu olayda? Biliyorsun seni çok severim. Hayatımda ilk defa sana açıldım haberin olsun Musa. Beni seviyorsan sırrımı sakla. Allah'ın bir kulu duyduğunda sen yandın demektir.

— Ben şerefli bir insanım Yıldırım. Bunu sana söylemiştim. Şerefli insanlar sır saklar. Bana güvenin yoksa bir daha sakın anlatma sırrını. Üstelik sır sevgiden dolayı değil, ahlâktan dolayı saklanır. Bir de şunu merak ediyorum—Sizin ailenizdeki bu durumu neden kimse bilmiyor?

— Bilemez. Çünkü babam, annemi kimselerle görüştür-

müyor. Annemin, derdini döneceğinden korkuyor. Annem sadece ailesiyle görüşebilir. Kadını öyle korkutmuş ki... Günler sonra bir sabah yataktan kalkan Yıldırım, Musa'nın tepesinde bitmişti. Musa da yatakta uzanmış kitap okuyordu. Yıldırım sıkıla sıkıla sordu:

— Affedersin Musa. Müftü oğlusun diye sana bir soru sormak istiyorum. Biraz da utanıyorum ama.

Musa gülümseyerek cevap verdi:

— Babam müftü, ben müftü değilim. İstersen sen yine de sorunu sor. Belki bildiğim bir şeydir.

— Şey... Gusül abdesti almam gerekti, nasıl alındığını bilmiyorum. Şimdiye kadar gusül abdesti almadan gezdim, ama çok büyük günahmış. Gusül abdestinin farzı kaç? Musa beyninden vurulmuşa dönmüştü. Gusül abdesti alıyordu, ama hangisinin farz, hangisinin sünnet olduğunu bilmiyordu. Şimdi ne deseydi arkadaşına? Gusül abdestinin farzlarını bilmiyorum diye nasıl söyleseydi. Utancından boncuk boncuk terler döküyordu.

Sonunda itiraf etti:

— Gusül abdestinin nasıl alındığını biliyorum ama farzları nelerdir onu bilemiyorum. Doğrusu bu soru aklımı başıma getirdi. Dini bilgileri temelinden öğreten kitaplar okumanın şart olduğunu şimdi daha iyi anlıyorum. Zira, ömrümde bu kadar çok utandığımı hiç hatırlamıyorum.

* * *

Musa yanma bir arkadaş daha bulmuştu. Şimdi aynı evde üç arkadaş oturuyorlardı. Musa'nın aklına beş altı arkadaş bir araya gelip ders yapmak gelmişti.

Üç arkadaş birlikte kahvaltı yaparlarken konuyu açtı.

— Arkadaşlar! Müslümanız, diyoruz, ama dinimizi bilmiyoruz. Televizyonlarda duyduğumuz kimi doğru kimi

130

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

131

yanlış bilgilerden bıktım. Kendi dinimizi kendimiz öğrene-
lim mi, ne dersiniz?

Yıldırım ve üçüncü arkadaşları Ali'ye bu teklif gayet cazip geldi.

Ali:

— Çok iyi olur. Ben Subhaneke'den başka bir şey bilmiyorum. Biliyorsunuz okulda dinsiz arkadaşlar var. Öyle tuhaf sorular soruyorlar ki... bocalayıp kalıyorum. İnsanın doğru cevap vermesi için doğruyu bilmesi gerek, diyor babam.

Musa:

— Tek sermayeleri kafa karıştıran sorular. Başka bir şeyleri yok ki zavallıların. Onlar da ne yapsınlar, bizim gibi toyları bulunca balık avlar gibi avlıyorlar. En iyisi biz donanımlı olmalıyız. Dikkat ettiniz mi? Önce derdimizle ilgileniyor, arkadaş oluyorlar, sonra da Allah hakkında, sonsuzluk, ahiret hakkında ayetler vb. sorular başlıyor. Biz de, dini bilgimiz yok ya çantada keklikleriz.

Ali hayretle bakıyordu Musa'ya:

— Gerçekten aynen öyle. Her neyse hep de bana soruyorlar cevap veremiyorum. Gerçekten aramızda ders yaptım. Anlayamadım gitti, neden bilmeyenlere soruyorlar?

Musa.

— Her canlı avını tanır. Cevap verebileceklere niye sorsunlar ki?

Yıldırım: :

— Peki bize kim ders verecek?

?! Musa:

— İllâ birisi şart mı ya? Güzel kitaplar alalım okuyalım. Birbirimize anlatalım. Ne yani, adam tek başına mucit oluyor, biz hazır yazılmış kitaplarımı okuyup anlamayacağız? Aklımızı verirsek başaramayacağımız bir şey yok.

Yıldırım atılmıştı:

Ama herkes İslâm'ı başka başka anlatıyor.

Musa:

.— Biz de en doğru anlatanları buluruz. Babam diyor ki: "İslâm âleminin eserleri olarak tanınanların bir kısmı doğrudur. Bazısı kafa karıştırıcıdır. Ama dikkatle okunursa kafa karıştıranlar ayıklanır. Dinsizler yani ateistler ve başka dinlerin militanları bazen çok güzel konuştukları için, yanlış konuştukları hemen anlaşılamıyor ancak zamanla anlaşılıyor." Hele biz ders programıyla kitap okumaya başlayalım. Bakalım ne kadar başaracağız.

Üç arkadaş kararlarını verdiler. İşe nerden başlamaları gerektiğini öğrenmek için Musa'nın babasına başvurdular. Müftü Bey de "Akide bilinmeden din bilinmez. Fıkıh bilinmeden din yaşanmaz. Siz işe size ilk etapta lâzım olan kitaplarından ders yaparak başlayın. Size, sizin çok kolay anlayacağınız bir kitap tavsiye edeyim, ondan ders yapın. Akide'den ilmi hâle, evlilikten hayvan haklarına kadar her şey var kitapta. Kitabın adı, Kılavuz İslâmı Doğru Anlamak. Bunun dışında haftada en az bir adet dini bakış açısı verecek romanlar okuyun. Meselâ, Hüseyin Üzmez'in, Çilenin Böylesi gibi kitaplar da olsun aralarında. Sonrada sahabe hayatını tanımakla işe devam edin. Bilâhare, arada Batı klasikleri de okursunuz. Ama, önce inancınızla ilgili altyapı sağlamlaştınsın." demişti.

Gençler Müftü Beyin tavsiyelerini uyguluyorlardı.

Çok da feyiz alıyorlardı. Üstelik sayıları altıya çıkmıştı. Okul derslerini çalıştıktan sonra bir saat yürüyüş yapıp geliyor, bu defa özel programlarını uyguluyorlardı.

Bu altı genci bulmak için Musa çok uğraşmıştı. Ayla-

nnı almıştı bu derse başlayana kadar. Öğrencilerin çoğu okul sonrası ya çeşitli kumar oyunlarına dalıyorlar ve ya ahlâksızlık aşıl原因 dergi-kitap okuyor, onlar da değilse, gençler için olan filmler seyrediyorlardı. Musa gidip her

132

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

133

'1h

birine ayrı ayrı yalvardı: " Hayat eğlenceden ibaretmiş gibi, bizi hep eğlence, içki v.s. telkin ediyorlar. Sonuçta elimize ne geçiyor? Sadece günahınızla başbaşa kalıyoruz. Bakın Müslüman gençler olarak gusül abdesti nasıl alınır bilmiyoruz. Bize kimseler bunları öğretmiyor. Adımız Müslüman ama Müslümanlık ne demek onu bilmiyoruz. Geçmişte de bu hatalar yapılmış. Dedem Amerika'nın emriyle gitmiş, Kore'de, suçu olup olmadığını bile bilmediği insanları öldürmüş, yara almış, kendisini gazi sanıyor. Gelin beraber dinimize ait bir şeyler öğrenelim de, hiç olmazsa biz bu hatalara düşmeyelim." demiş ve altı kişiyi ikna etmeyi başarmıştı. Musa'yı İslâmı öğrenme aşkı sarmıştı. İki haftadır ders çalışıyorlar çokta memnun kalıyorlardı. Musa'nın babası oğlunun gidişinden tedirgindi. Oğluyla beraber, gençleri taassupçu olarak yetiştiren bir örgütün eline geçip geçmediğini merak ediyordu. Bir gece karşılıklı otururken konuştu:

— Binlerce kişiye aynı şeyi anlatırsak en az yarısı farklı anlar ve anlatır. O yüzdendirki, ayetler ve hadisleri de farklı farklı anlayanlar vardır. Bu farklı anlayanlardan bazıları kendi grubundan başka bir gurup beğenmeyen, bütün gruplara münafık, tekfirci, tevilci, fasık veya kafir diyorlar. Böyle olanlar, binlerce genci ve yaşlıyı perişan eden gruplar oluştu. Doğrular da var tabi. Ama sen nerdesin? Oğlum senin gidişin güzel. Namaza başlaman, ibadetleri daha dikkatli olarak yapman hoşuma gidiyor. Ama korkuyorum. Bir örgüt evi filan olmasın senin gittiğin yer. Musa çok kırılmıştı:

— Aşkolsun baba! Örgütle ne ilgisi var? Biz sizin dediğiniz gibi bir araya geliyoruz. Önce bahsettiğiniz kitaptan okuyoruz, değerlendirmesini yapıyor sonra da tefsir okuyoruz. Hepimiz haftada bir kitap bitirmekle mükellefiz. Bunun örgütle ne ilgisi olabilir? Üstelik bu gençleri ben

ayarladım baba. Ben mi örgüt lideriyim?

Müftü Bey sevinmişti.

— O hâlde yolunuz açık olsun oğlum. Dikkatli okuyun. Temel bilgileri öğrenmeden tavan bilgilere çıkmayın. Akaid bilgisi çok önemlidir oğlum. Akidesini ve İslâm ruhunu öğrenmezsek aldanmamız kolay olur... Aman ha oğlum! Dikkatli ol!

Dersler çok güzel gidiyordu. Gençlerin dersleri güzel güzel devam ederken, bu güzel gidişten hoşlanmayan şeytan da boş durmuyordu, insandan askerleri iş başındaydı.

Şeytanın planları olacaktı elbet. Önemli olan bizim planımız var mı sorusudur.

Dersler güzel güzel devam ederken. Bir zatın şanı duyulmaya başlanmıştı. Gençler de merak ediyorlardı bu şahsı.

Ali arkadaşlarını bu şahsı görmeye ikna etmişti.

Ali'nin arkadaşlarına söylediğine göre bu zat Türkiye'yi kurtaracak büyük bir zattı, kerametleri vardı ve mehdiydi.

Onu görmekten mutluluk duyulacaktı. Hep beraber bu zatı merak edip görmeye gittiler. Gittikleri ev geniş bir daireydi ve geniş olan oturma salonunda toplanmış gençler vardı. Bahsi geçen gizemli lider rüzgâr gibi esen bir tip görünümündeydi. Uzun boylu, kumral, sakalsız ve bıyıksız, simsiyah iri gözleriyle gençlere tek tek göz gezdirerek bakıyordu.

Gayet nazikti gördükleri kişi. Türkçeyi farklı bir aksan ile konuşuyor, ama herkese en yakın kendisiymiş gibi sıcak ve yakın duruyordu. Üstelik çok heyecanlı biriydi bahsedilen şahıs. Konuşmaya başladığında, çok önemli problemlere değiniyordu. Konuşması da çok etkileyiciydi.

– Bakın, burası sizin ülkeniz. Size iktidardakilerden

135

i il

134

Emine Şenlikoğlu

biri hakaret ettiğinde siz hakaret edemezsiniz. Ama size hakaret edilir. Bir Allah'ın kulu da çıkıp, sizi göstererek "Durun! Hakaret etmeyin. Onlarda devletin koruması altındadır." diyor mu? Genelevlerinde kadınlarımız satılıyor.

"Bu kadınlar bizimdir. Onları fahişe erkeklerin zevki için harcamayız, onlar da bizim, bizim evlatlarımızdır." diyorlar mı? Sokaklar çıplak doldu. "Bekâr veya evli erkekleri tahrik eden bu çıplaklık yasak edilsin." diyen var mı? Sakallı veya başörtülü Müslümanlar gittikleri devlet dairelerinde ve hatta bazı hastahanelerde hakaret görüyorlar:

"Onlar bizim vatandaşımızdır, isteyen istediği gibi inancını yaşar. Siz ne hakla onlara hakaret ediyorsunuz?" diyen var mı? "İnsanlar içki içip yüzlerce kaza yapıyorlar. Binlerce insan ölüyor, yaralanıyor, yuvalar içki yüzünden yıkılıyor. Bu içki halkımıza zarar veriyor. Onu yasak edelim." diyen çıkıyor mu? Farz edelim ki böyle biri çıkıyor, hemen adına irticacı diyor çağdaş müşrikler. Onlara hesap soran "Siz kime irticacı diyorsunuz? Bu hakaretiniz anayasaya aykırıdır." diye hesap soran var mı? Yani irtica denilen şey sizin dininiz irticacı da siz oluyorsunuz. Kısacası, sanki bu ülkedeki dindar Müslümanlar, bu ülkenin potansiyel düşmanı gibi gösteriliyor.

Bütün bunlar bir yana, öğrettikleri dine bakın. Dini daracık alana sıkıştırıyorlar. Neymiş; "Dinde siyaset yokmuş." Sanki İslâm bir kabile diniymiş gibi. Sanki devleti idare edecek güçte değilmiş gibi, dinde çağdaş problemlere çağdaş çözüm yokmuş gibi." Alın işte kısas yönünü.

Amerika uyguluyor onlara bir şey diyen yok. Devlet idaresini kim yapacak? Onlara göre bilinçli Müslümanın haricindeki herkes yapabilir. Ama bilinçli Müslüman devlet başına gelirse o zaman kıyamet kopuyor. Dinin bütünlüğü halktan gizleniyor. Yarısı bile anlatılmıyor halka. Bu durumda siz seyirci mi kalacaksınız? Hocam diyor ki; "Genç-

Harcandık

ler şuurlanırsa millet dininden çok kopuk yaşadığını bilir. Hiç olmazsa akidesi sağlam olur."

Musa adamı dinledikçe hayran kalıyordu. Zihninde soruyordu. Öyle ya seyirci mi kalmsmdı?

Bu konuşmaları yapan şahıs ustalıkla soruyordu.

"Seyirci kalmaya razı olan var mı?" diye sordu. Kim-seden ses çıkmayınca, "Güzel... Demek hepiniz buna dur demeye varsınız." diyerek, gençleri şevklendirmeye, moti-ve etmeye devam ediyordu.

— Aferin sizi tebrik ediyorum. Evlerde dini ders yapıp bununla yetinmeye, böyle uyutulmaya razı değilsiniz. Si-zin için tekrar geleceğim. Hepiniz adreslerinizi bana verin. Ben geldiğim zaman size haber vereyim. Sizde boş durma-yın. Beraber çalışacağımız arkadaşlar ayarlayın. Vedalaşıp ayrıldıktan sonra, şahsın haklı sözleri Mu-sa'nın kulağında çınlıyordu. Babasının, "Akideyi ve İslâm ruhunu öğrenmezsek, aldanmamız kolay olur! Dikkat!" deyişini unutmuştu bile.

Evine gittiğinde, babasına sordu:

— Baba! İslâm'da devlet idaresi yok mu?

Müftü bu sorudan rahatsız olmuştu.

— Şimdi bu soru nerden çıktı oğlum?

— Sordum baba.

— İyi de neden sordun?

— Senden devlet yönetimine ait, İslâmî bir kavram hiç duymadım da, onun için merak ettim.

Müftü biraz durgun cevap verdi:

— Var tabi. Ama bizim ülkemiz laik Türkiye Cumhu-riyeti kanunlarıyla yönetiliyor. İslâm kanunlarıyla yönetil-miyor ki.

— Olsun baba. İnsanlar dinlerine göre bir devlette ya-şamasalar bile, dinlerinin aslını bilme hakkına sahip değil-ler mi? Ben dinimin ne olduğunu bileyim, en azından yan-

136

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

137

lış konuşmam. Sence de öyle değil mi? Dinimizin bizden saklanması seyirci mi kalacağız?

Müftü, oğlunun bu sorularından rahatsız olmuş, ama belli etmemişti.

— Oğlum dikkat et. Her doğru konuşan seni doğru yo-la davet etmez. Kendince doğru olduğunu sandığı yere da-vet eder. Doğru söylüyor diye, sakın gizli ve bilmediğin ör-gütlere girmeyesin. İnsanı, din adına da katil yaparlar yav-rum.

Musa itiraz ediyordu.

— Olur mu baba? Daha öncede söylemiştim. Benim gizli örgütlerle ne alâkam olabilir? Kim beni dinimle aldata-bilir?

— Hiç belli olmaz oğlum. Artık İslâm düşmanları da dinle reyting peşindeler. Dinsizlikle vatan düşmanı yapa-

madıklarının, dinle aldatarak, bin doğruya bir yanlış katarak hain yapanlar var.

Musa esrarengiz adamdan çok etkilendiğini babasına söylemişti. Babasının uzun süre nasihatlerini dinlemişti. Bu arada grup arkadaşlarıyla beraber yaptığı derslerden ilk günler almış olduğu feyzi alamaz olmuştu. Fakat zaman içinde, dersin manevi atmosferinde tekrar canlılık kazanmaya başlamıştı. Daha çok yeni olsalar da gayretleri vardı. Hepsi heyecanlı, temiz dinlerini kompleksiz yaşayan gençlerdi... Hem dinlerini öğreniyorlar hem de öğrendikleri ile amel ediyorlardı. Bu gençlerin beşi Musa'nın sınıf arkadaşlarından. Özellikle, Musa, Zeki. Mahmut ve Faruk ile Mehmet Ali çok dikkatliydiler. Derslerini hiç aksatmazlardı.

Zeki ateşli ateşli konuşuyordu sınıfta.

— Bir gün elime imkan geçerse, yerel bir televizyon kuracağım. İnsanları tahrik eden filmlerden kurtaracağım. Kardeşim şu televizyondaki reklâmlara bakın, sanki ürün

je&il kadın vücudu satıyorlar. Ben onlara baktıkça, gençlerin beynine ders girmeyeceğinden eminoluyor, çok üzülüyorum. Bir televizyon kurarsam.. Siz de göreceksiniz, Allah'ı gücendirecek bir film göstermeyeceğim, bir reklâm koymayacağım. Musa öğretmen olmakta kararlı olduğunu söylüyordu. Mahmut da Musa'yla aynı düşüncedeydi. O da öğretmen olacağını, Faruk kararsız olduğunu, Mehmet ise gazeteci ve yazar olacağını, korkak ve döneş yazarlar gibi olmayacağını tüm yazarlara örnek olacağını, İslâm'ın insanın tekelinde olmadığını anlatacağını, İslâm'ın nasıl çağdaş bir din olduğunu yazacağını ve asla taviz vermeyeceğini defalarca anlatmışlardı.

Yıldırım ise "Harika bir şair ve yazar, edebiyatçı olacağını söylüyor, hep aynı kelimeyi tekrar ediyordu. "Siz de şaşıırıp kalacaksınız. Öyle romanlar yazacağım ki; kitaplarımı okuyan gençlik kitaplarımın deryasına dalacak ve derya olan o kitapların sayfaları arasından tertemiz yıkanmış olarak çıkacaklar." diyordu.

Musa alaylı alaylı sordu.

— Sayın edebiyatçı yazarımız rica etsem ilk olarak benim romanımı yazar mısınız?

Öğretmenlerini beklerken bu söze sınıf arkadaşlarının hepsi gülüyordu.

Yıldırım da gülümseyerek sordu:

— Hangi hayatınızı roman yapmamı istiyorsunuz beyefendi? Kundaktaki hayatınızı mı yoksa benim bilmediğini roman olacak hayatınız mı var? Öykü desen neyse de...

Musa biraz düşündükten sonra cevap verdi.

— Bir atasözünde söylendiği gibi "Gönlü olan çoban tekeden süt çıkarır." Benim öğrendiğim kadarıyla usta edebiyatçılar da insanın gözlerinden içine girer, ordan bir roman yazmış olarak çıkarlar. Ama lütfen dikkat ediniz be-

138

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

139

yefendi "usta edebiyatçılar" diyorum.

Musa bir an dalmıştı. Onun dalgınlığını fark eden Ali sprdu:

— Musa! Hayrola. Karadeniz'de gemilerin mi battı?

Musa başını kaldırıp cevap verdi:

— Keşke batan gemi olsaydı. Selim'i düşündüm de, umudun batışı geldi aklıma. Ben yazar olursam, sanmıyorum ama, eğer olursam, ilk önce Selim'in hayatını roman yapacağım ve ismini 'Olmayan Yazlar' koyacağım. Gerçi, ismiyle umut vadetmediği belli olan romanda pek gitmez ya, ne bileyim, bana öyle estiler işte.

Sahi! Selim'den bir haber yok mu? ;

Herkes birbirine baktı.

Yıldırım?

— Ben de onu düşündüm. Dün annesine rasladım. Kadıncağz yıkıktı. Hiçbir haber alamamışlar. Evinin her tarafına yazılar yazmış. Sensiz olmuyor... Sensiz olmuyor... Sen yoksan ben de yokum... Sen benim içimsin, sen benim camınsın, ama benim değilsin, gibi yüzlerce yazı yazmış. Birden Sema Öğretmenle göz göze geldi Musa. Sema Öğretmen heyecanla sordu?

— Ne o çocuklar! Selim'in ismi geçti bir haber mi var? Öğrenciler, öğretmenin geldiğini görünce toparlanıp cevap verdiler.

— Hayır! Sadece konuşuyorduk. Onu çok merak ediyoruz da.

Sema Hanım:

— Yazık oldu Selim'e. Onu da sizi sevdiğim kadar, çok severdim.

Ali:

— Derdini bizimle paylaşmadı, pardon derdini bize söylemedi. Bıraktığı mektupta "Çareler, çaresi olmadı deyin." dedi ve gitti. Bize söyleseydi, derdine ortak olurduk.

Sema Hanım:

Ama bazı dertlere kimse ortak olamaz. Ancak Tan* n dilerse o dertten kurtulmak mümkün olur.

Konuşmalar Selim'in üzerine odaklanmıştı.

Musa'nın aklından çıkmıyordu bıraktığı mektuptaki iki kıta:

"Bir gün sorarsa beni mutluluk,
Hep seni aradı yılmadı deyin.
Ruhuna nokşolmuş kordan yalnızlık,
Çareler, çaresi olmadı deyin!
Kendini sorardı yine kendine
Kendi içinde kayıptı deyin.
Yabancı dururdu ruhu bedende,
"Onun yaşaması garipti." deyin."

Musa, defterine gayriihtiyari bir şeyler karaladığını fark edince ne yazdığına baktı. "Selim'in hayatını roman yapacağım ve ismini belki de Gönül Eğitim Sanatı koyacağım. Gönül eğitmesini bilen sanatçılar yetişmelidir." diye not düştüğünü farketti.

* *

Musa'nın ders arkadaşları Musa'yı iyice benimsemişti. Musa'da kendine güveni suistimal etmiyor, gençlerin eğlence ihtiyacını da bir ders önemiyle yerine getiriyordu. Yine balık alıp büyük çınar ağacının dibinde piknik yapıyorlardı. Musa meçhul lideri hatırladı:

"Bu gençler eğlenerek, dini dersli, sporlu günler yaşarken, diğer gençlerin bir kısmı tatil günleri hangi kızı ayartacağını, nerede kafa çekeceklerinin planlarını yaparak yaşıyorlar, ama onlar hakaret görmüyor siz görüyorsunuz." Şeklinde konuşmalar yapmıştı. Musa'yı bu sözler etkile-

140

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

141

Sınıfta rastlaştıkları zaman birbirleriyle düşündükleri mesleklerle alâkalı şakalaşmaları devam ediyordu.

Zeki'yi gören;

— Na'ber? Televizyon iyi gidiyor mu, diye sorar, o da. İnşaallah iyi gidecek, derdi.

* * *

Musa ile Yıldırım yine odun deposunun önünden geçiyorlardı. Ayşe'yle Filiz'den bahsettiler. İkisi de onları sevdiklerini tekrar söyleyememiş, ikisi de, onlara mektup yazdıkları hâlde sırf reddedilme korkusuyla veremiyorlar, ama gözleri de başka hiçbir kıza takılmıyordu. Zaten gözlerini mümkün olduğu kadar haramdan koruyorlardı.

Yıldırım, Musa'nın bacağını hatırladı. Musa'ya hissettirmeden sağ bacağına baktı... İçinden bir şeyler kopmuş, gibi hissediyordu kendisini.

Musa fark edip durumu kurtarmak için şaka yapmaya başladı.

— Yahu, şu bizim Kelem Bey ne oldu acaba?

• Yıldırım nefret dolu ses tonuyla cevap verdi;

— Bilmiyorum. Ama eminim ömrü boyunca, hatta cehennemde yanarken bile beni unutmayacaktır. Adamın yaptıklarını hâlâ unutamıyorum. O adamın yüzünden neredeyse sosyalist olacaktım. O zamanlar zulme karşı gelen sadece sosyalizm var sanıyordum. Dinden haberim yoktu ya iyice kopmuştum kendi kendime "Ben, siyaseti içine almayan bir dini ne yapayım? Türbelere git gel. Eee! Sonra? Sonrası hep aynı şeyler, diyordum. Yani, sosyalizm tek kurtuluştu benim için. Yenilikçiydi. Meğer asıl yenilikçi olan İslâm 'mı.

Musa kesmişti konuşmasını:

— Bütün dünya her zaman yeni olan İslâm'ı araştırıyor. Ayrıca, sen dinde siyaset yok sözünü nerden çıkarıyordun? Acaba, bu telkinleri nerden alıyordun? Hiç düşünmez

miydin? Dinde, din devlet ilişkileri ayrı değil, bu tanım lâikliğindir.

-- Olur mu, Cumhurbaşkanımız bile "Din devlet işleri ayrı." demiyor muydu? İnsan etkileniyor. Dinini bilmezse demek istiyorum. 2000'li yıllara doğru gidiyoruz. Hala, birilerinin sözlerine göre hareket ediyoruz.

— Onu söyleyen cumhurbaşkanının inandığı din, devlet işine karışmıyor olabilir. Ama İslâm dininde din, devlette karışabilir. Zaten dinin karıştığı devlet, adaletle yönetilirse orda kadınlar satılamaz. Orda hiç kimse aç kalmaz. Din devlet işinden ayrı, evet, ama o laikliğin tanımı. Hem,

Cumhurbaşkanı Demirel'in dini anlayışı ayrı bizimki ayrıdır. Ama onu da anlayamıyorduk değil mi?

Bu konuşmalar uzayıp gitti.

Sınıfa girdiklerinde Musa, yine Zeki'ye takıldı:

— Ne olur, televizyona beni de çıkar.

Zeki gülerek cevap verdi;

— Tabi arkadaşım, tabi çıkarırım. Hele o gün bir gel-sin. Sen de haber değeri olan bir iş yap, ondan sonra görüşürüz.

— Ya ölümünden başka, hiçbir işimde haber değeri bulamazsan?

Mehmet'e de takılmayı ihmal etmedi Musa.

— Sen de yaz beni olur mu? Topal bacaklı Musa de. inan ki hiç üzülmem. Eskiden üzüliyordum. Cahillik işte. Artık umurumda bile değil. Bacağım ya hiç olmasaydı? O zaman ne yapardım? diyorum. Bunu bile yazsan yeter.

^ ^ ^ . ?' ?• .

Musa, evde yemekten dedesi sordu: ;

— Dersler nasıl gidiyor?

— İyi gidiyor dedeciğim.

— Aferin, aferin! Okumayanlar kendilerine düşmanlık yaparlar.

142

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

143

't

'?i.

İnci'nin sözleri ise daha başkaydı:

— Böyle olmuyor be Musa! Seni çok özliyoruz. Aile-ce özliyoruz, ama sanıyorum ben herkesten daha çok öz-lüyorum.

Hazal kırılmıştı:

— Ben ne oluyorum abla? Ağabeyim gelecek diye hafta sonunu dört gözle bekliyorum.

Müftü beydeydi sıra:

— Ya oğlum, hafta sonu dendi de aklıma geldi. Kom-şu kızlarından senin yolunu gözleyenler varmış. Biliyo-rum, sen evlenmeyeceğin kıza umut vermeyecek kadar na-muslusun, ama bazen kazara göz göze gelirsiniz, işte o göz göze gelişten bile bazıları senin onu sevdiğini sanır. Aynı şey erkekler için de geçerli tabi. İçlerinde varsa beğendiğin 'biri ve kendi niyetinden; duygularından çok eminsen, o da ' seni seviyorsa liseden hemen sonra söz keselim, kısa süre sonra da düşün yapalım.

Musa başını önüne eğip cevap verdi:

— Baba, okul karşısındaki hastanede Ayşe isminde bir hemşire var. Doğrusunu isterseniz onu çok sevdim, ama "Başımı örtemem, ailem buna izin vermez, ben de hazır değilim." demiş. Bu cevaptan sonra ne ona yaklaşabiliyo-rum, ne de tam olarak kopabiliyorum. Gönlüm hiçbir kıza bakmıyor, bakamıyor.

— Oğlum! Ailelerimizin aynı fikirde olması, sizin

mutluluğunuz için çok önemlidir.

Hazal:

— Ama baba! Ya genç çok iyi, babası çok kötüyse ne olacak?

Müftü Bey, henüz on dört yaşında olan kızının bu sözünün sebebini merak etmiş, ama herkes gibi o da gülerek geçiştirmişti.

Gençler her hafta birinin evinde toplanarak gördükleri derslerden sonra, Kur'an okumasını öğrenmişler gelecek için plânlarını bile kurmuş birbirlerine anlatıyorlardı. Her biri dindarlıklarını asla bırakmayacaklarını vadederek konuşuyorlardı. Her biri her gün bir gazetenin bazı makalelerini okuyor ve günlük tutuyorlardı. Derslerdeki önemli konuları defterlerine not edip ezberliyorlar günlük hayatlarında günahlardan sakınmaya çalışıyorlar, televizyonun erotik film ve programlarından uzak duruyorlardı. Hiçbiri namazlarını geçirmiyordu. Bu gençler birbirlerini çok severlerdi. Her biri aile içinde de çok seviliyorlardı. Kendileri azimetle yaşadıkları için ana babalarını ve akrabalarını "Siz de benim gibi yaşayın." diyerek tahakküm altına almıyorlardı. Dillerinden çok yaşantılarıyla vaaz veriyorlardı. Hepsi çok kibar gençlerdi. Ayrıca, bu gençler, aldıkları derslerle anne ve kız kardeşlerinin emeğini sömürmemek gerektiğini de bilirler, boş zamanlarında ev işi yapmaktan utanmadıkları gibi bilhassa görev bilirlerdi. Bu gençleri gören konu komşularda oğullarının neden onlar gibi olmadığını birbirlerine sorarlardı. İçkiden, kumardan, her türlü haram eğlenceden uzak duran bu gençler tek kelimeyle sahabe devrinin seçkinlerini örnek alıyorlardı.

* *

Sahabeleri tanıma dersine başlamışlardı. Altı arkadaş Mehmet'in evnide toplandılar. Bu defa başkan Ali idi. Karşılıklı duran çekyatların üzerinde oturan gençler, Ali'yi dinlemeye başladılar.

— Mademki, bu gece başkanlık sırası bende, ben de diyorum ki, bu gece sahabeden ders alalım, uzaklara İslâm ışığını taşıyan ilk öğretmen, ilk elçi olan Musab bin Umeyr'i okuyacağım. Ders olarak çalıştığımız kitabın adı,

144

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

145

İslâm ve Müslümanlar Tarihi. Bakın yazar konuya şöyle girmiş.

Bismillahirrahmanirrahim. Allah'ım, derslerimizden ders almayı bize lütfeyle.

Hepsi birden amin dedikten sonra Ali İslâm ve Müslümanlar Tarihi adlı kitaptan Mus'ab bin Umeyr'e ait olan bölümün ilk sayfasından okumaya başladı.

Şehitlerin Yıldız'ı Mus'ab bin Umeyr

Bu ismi duyup da kalbi titremeyen Müslüman kalbi

ışsız gibidir diye bir hisse kapılıyorum hep. O, İslâm'ın nur-

lu pınarından Medine'ye kanal açan ilk kahraman, bu anlamda ilk bahtiyardır.

Mus'ab bin Umeyr'i ilk kez okuduğum zaman ağlamaktan artık yazıları göremez olmuştum.

İslâm tarihinde, peygamberden sonra alnımızın akı olabilecek hiç kimsemiz olmasaydı bile Mus'ab bize yeterdi. Övüne bileceğimiz, ömür boyu iftihar edebileceğimiz ömür boyu yürek gücünü görebileceğimiz, ömür boyu örnek alabileceğimiz, ömür boyu hayran kalıp "Bu nasıl imandır Allah'ım?" diyebileceğimiz yıldızımızdır o. Duy bizi ey dünya! Mus'ab bin Umeyr gibi tarihte başka birine rastlanmamış kahramanımız var.

Şimdi bu sahabiye yakından tanıyalım.

Adı: Mus'ab

Baba adı: Umeyr

Ana adı: Hunas bint-i Malik

Doğum yeri: Mekke

Konumu: Sahabi ve İslâm'ın ilk kez uzaklara giden öğretmeni, tebliğcisidir.

Uhud savaşında, yani Medine'de şehit olmuştur.

* * *

Çok zengin bir ailenin oğluydu anne ve babası tarafından şımartıldığı hâlde, o efendiliğini bozmayan, toplantılarda aranan biriydi.

Kaynakların çoğunda "Mekke'nin en yakışıklısıydı."

İfadesi yer olsa da, göreceli bir sıfat olan yakışıklıktan önemli olanı şahsiyetiydi. Mekke kızlarından ona aşık olanların çok fazla olduğu söylenir. Bu da değildir Mus'ab'ı kaliteli yapan yön. Mus'ab çok güler yüzlüydü. Cömertti, atikti, ama Mus'ab puta tapan bir ailenin çocuğu olması hasebiyle o da puta tapıyordu. O günün putçuları aynen bu günküleri gibiydiler, Allah'ın gönderdiği dine inanmazlardı.

Babasına kıyasla, annesinin çok otoriter, kişilikli sözüne önem verilen olduğu kaynaklarda kayıtlıdır.

Çok çeşitli nimetler içinde, debdebeli bir hayat yaşayan Mus'ab bin Umeyr'in saltanatını terk edebileceği hiç kimsenin aklına gelmezdi. Çünkü, insanların çoğuna göre zenginlik ilâhlaştırılmıştı. O hâlde zenginlik nasıl terk edilebilirdi. Zenginliğin terk edilmesine değer, ne olabilirdi hayatta?

Annesi putatapıcılık dinine çok bağlıydı.

Peygamberimize vahyi geldikçe o vahyi insanlar tarafından duyuldukça, kimini çok kızdırıyor, kimine ilgi çekici geliyordu. Mus'ab da kırk yıldır güvenilen Muhammed'in yalan söylemeyeceğine inanıyordu. Çünkü kırk yıldır bir yalanı, hilesi dalkavukluğu, merhametsizliği, gösterişi seven bir tavrı, insanları hor görmesi gibi, insanı küçülten durumları onda hiç duymamıştı... Hatta çocukluğunda olağanüstü hâller sergilediği de söylenirdi. Onun gençliği de çok ilgi çekiciymiş.

Mus'ab Muhammed Sallallahu Aleyhi Vessellem gibi dürüst bir şahsiyetin ne anlattığını mutlaka dinlemesi gerektiğini düşünüyor, çok da merak ediyordu.

Ufuk dünyası çok genişti Mus'ab İbni Umeyr'in. Peygamberi hiç dinlemediği hâlde O'nu ufkuyla görüyordu. İşte ilk önemli özellik burada başlıyordu Musab'da. Onun dürüstlüğünden emindi. Görmediği biri, sanki Mus'ab'm kalbine doğru fısıldamıştı.

Mus'ab, Peygamberi nerde dinleyecekti? O kimin evindeydi? Bütün gayretiyle onu bulmaya çalışıyordu. Sonunda izini buldu. Erkam isimli bir sahabinin evindeydi ve iman eden Müslümanlara ders veriyordu. Tek tek öğretiyordu. Allah'ın ayetlerini, sünnetlerini.

Mekkeli putçuların-müşriklerin akıllı olanları yaratıcının bir din gönderdiğini kabul ediyor ve akın akın o dine gidiyorlardı. İlk günler birer birer sonra üçer dörder, derken gruplar halindeydi bu akın. Erkam'in evini aramıştı Mus'ab bin Umeyr. İlk günlerde bu gün Amerika'da, Batıda, bazılarında olduğu gibi Müslüman olanlarla sadece alay ediliyor, onlar hayatı yaşayamıyorlar, saçma sapan bir dine inanıyorlar diye Müslümanları küçümsüyorlar, onların beyinlerinin çalışmadığını çağın dışında kalan zavallılar olduklarını söylüyorlardı.

Erkam'in evini bulup, orada arkadaşlarıyla sohbet eden Peygamberle karşılaştı. Onu ilk gördüğünde bütün bedeni titremiş, kalbine, anlayamadığı sarsıcı bir duygu gelmiş, ilk defa feyz almış olmanın verdiği heyecanla göz yaşlarını tutamamıştı.

Mus'ab ölümüne karar vermişti. Onu hiç kimse Allah yolundan ceviremeyecekti.

Derslere devam ediyordu, o yüzden hiç kimsenin aşılması alay etmesi onu etkilemiyordu. Hâlbuki

Mus'ab'm dediği dedik müşrike bir annesi vardı ki ondan korkmaması daha önce mümkün değildi. Daha ilk kez Hazret-i Muhammed'i dinlemeye gittiği gece Allah'a ve onun elçisine iman etmişti! Peygamberin ezberinden oku-

(juğu Kur'an'ı dinlemiş, onun namaz kılışını gördüğünde kalbindeki korkular yok olmuştu.

Kalbine giren iman Mus'ab'a adeta kanat olmuş, uçurcasına geziyordu.

Musab biliyordu ki; Kureyş kabilesi onun akrabaları olduğu için, Mus'ab'ın üzerine yürüyerek ona işkence yapacaklardı. Mus'ab öylesine iman ile coşmuştu ki.

Mus'ab'ın karşısına Mekke müşrikleri putlarıyla beraber çıksa korkmuyordu. O nasıl imandı Ya Rabb?

Bu gün "beni atarlar" diye iş yerinde, okulunda namaz kılmaktan korkanlar Mus'ab'ı hiç mi okumadılar, diyesi geliyor insanın. İman ettiğini saklaması teklif ediliyordu. Feyz aldığı Hz. Erkam'm evine sık sık gidiyordu.

Ne ki, Kureyş'in gözleri kulakları Mekke'nin her tarafına yayılmış gibi, Müslüman olanları görebilme avına çıkmışlardı. Mekke'deki her ayak izinin arkasından çoğu kez Müslüman takip edenler çıkardı. Tıpkı bugünkü gibiydi takip hastalıkları. Osman İbn Talha onu Erkam'in evine giderken görmüştü. Bir defasında da Hazreti Muhammed'in kıldığı gibi namaz kılarken de görmüştü. Genç bir kızın ve ya erkeğin namaz kılması ona çok yakıştığı hâlde, bu müşrike kötü görünüyordu namaz. Tıpkı, müşrikler, Müslü-

manların sevdiği ibadetle ilgili her şeylerinden nefret ettikleri gibi namazlarından da nefret ediyorlardı. Osman İbn Talha büyük bir ipucu yakalamanın sevinçiyile Mus'ab'ın annesine haberi yıldırım hızıyla ulaştırdı. Annesi haberi duyduğunda, adeta, aklı başından gitti. Oğlu nasıl olur da Müslüman olurdu? Gencecik çocuk, o kadar şımarttıkları, onu en lüks elbiseler, ayakkabılarla giydirdikleri hâlde, o nasıl olur da, çoğu fakirlerden oluşan topluluk içinde olabilirdi. Kadın çıldırıyordu. Olamazdı bu. Onun biricik oğlu Müslüman olamazdı. Mus'ab annesinin öğrendiğini anlayınca annesinin ka-

148

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

149

bilesiyle beraber tüm dünyaya meydan okurcasına onların karşısına Kur'an okumak niyetiyle çıktı ve besmeleyi çekip Kur'an okumaya başladı. Annesi hiddetle yanma yaklaşıp, şiddetli bir tokat patlatacağı ki oğlunun yüzündeki nuru fark etti. Bu değişikliğin verdiği şaşkınlıkla o anda vurmadı, ama onu bir şekilde bu yoldan vaz geçirecekti. Oğluna önce İslâm'dan dönmelerini telkin etti. Yalvardı. Oğlunda hiçbir değişiklik görmeyince onu evinin en ücra bölümüne hapsetti. Kapıyı da üzerine kilitledi. "Sen İslâm'dan dönünceye kadar sana kapıyı açmayacağım." dedi. Aynı anneyi bir fakültede dekan veya yardımcı olduğunu hayal ediyorum da sesini duyar gibi oluyorum. Müslüman kızlara diyor ki; "Başınızı açmadıkça, bu fakültenin kapısını size açmayacağım." , Mus'ab kilitli bulunduğu yerde aç kalıyordu susuz kalıyordu, ama asla dininden taviz vermiyordu. Annesi oğlunu adeta rehin almıştı ve "Ver inancını, al hürriyetini." diyordu. Bu arada işkencenin artmasından dolayı, Peygamberimiz Habeşistan'ın kralı Necaşi'ye sığınmak üzere bazı Müslümanları hicrete göndereceği haberi yayılmıştı. Mus'ab hücre gibi yerde kilitlenmiş kapı arkasında dururken, annesinin kapıya bıraktığı bekçileri atlatıp o da Habeşistan'a hicret etti. Tabi, müşrikler bu gün Avrupa'daki dini emirleri yaşayan Müslümanları Batı devletlerine terörist olarak ispiyonladıkları gibi, Mekkeli Müslümanları Necaşi'ye jurnallediler. Ama adil bir Hristiyan olan Necaşi'yi inandıramadılar. Orada olaylı geçen günlerden sonra tekrar Mekke'ye döndü. Biliyordu çok sıkıntı çekeceğini. Onca zenginlik ve saltanatını terketmiş ve Mekke'deki işkenceye aldırış etmeksizin geri dönmüştü. Annesi onu mirasından çıkarmış ona kuruş vermiyor, ama onun gözü Allah yolunda olmaktan başka bir şey görmüyordu.

Mus'ab dillere destandı. Mus'ab'a herkes, cesaretinden dolayı gıpta ediyordu. Mus'ab'ı hiçbir kadın, kız yoldan çıkaramıyordu. Musab namuslu ve iffetli bir gençti ibadetlerini de aksatmıyordu. Güneş kalbine sızmıştı bir kez. Kalbi, Kur'an ayetleriyle fethedilmişti. O artık haram-

larda eğlendirmiyordu gönlünü. Helâllerden başkada hiçbir şey mutlu etmiyordu kalbini. Mus'ab'ı görenler, "Şu yakışıklı genç var ya, bütün zenginliğini tepip çileyle dolu olan İslâm yoluna girmiş." diyorlar, bu defa İslâm'ı daha çok merak ediyorlardı. "Uğruna bunca zenginliğin ve saltanatın terk edildiği İslâm'ı nasıl bir şeydir?" diyorlardı. Sözüne sadık... Efendiliği tescilli... Vakarlı bir Müslüman Mus'ab, dikkatleri İslâm'ın üzerine çekmişti. Peygamberdi onun öğretmeni. Kainata rahmet olarak gönderilen peygamber. Tek gayesi insanlara İslâm'ı bildirmek olduğu hâlde, sanki ülkeyi talan eden biriymiş gibi taşlanan, hakaret gören peygamberden Mus'ab çok güzel unvanlar almıştı. Bunlardan biri hayırlı Mus'ab'dı. Hayırlıydı; çünkü Allah'tan başka ilâh tanıımıyordu. Hayırlıydı; çünkü nefsi harama bakmayı istese bile, asla nefsinin emrinde gezmeyordu... Hayırlıydı; çünkü o Allah'ın emirlerinden hiçbirini çağırdığı görmüyor, o Allah'ın gönderdiği en zor görünen emirleri bile seviyordu. Hayırlıydı; çünkü o çok mert biriydi. Hayırlıydı; çünkü o Allah'tan sonra en çok peygambere ri seviyor, dinini yaymak için canı pahasına çalışıyordu. Bir gün, Peygamberimizin yanında sahabeden bir grup vardı. Karşıdan gelen Mus'ab'ı görür görmez ağlamaya başladılar. Onların en önemli özelliklerinden biri, din kardeşlerinin derdini kendi dertleri gibi görür, çok sevilen insanı kıskanmazlar, ihlâsla çalışanı takdir ederlerdi... Mus'ab'ı gördüklerinde ağlama sebebi ise, o Mekke'nin en

150

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

151

şıklarından biri olan Mus'ab eski elbiseler içinde karşılarında duruyordu. Onda öyle bir sevgi vardı ki, üzerindeki eski elbisesinden zerre kadar kompleks duymazdı. Çünkü o izzeti, şerefi elbisede aramaz, bütün güzelliklerin kalpten dışa doğru gökkuşağı gibi yayıldığına inanırdı. O kendisini İslâm'ın kollarına bırakmıştı ya. Üzerindekilerin eski olması umurunda bile değildi. Rasûlullah onun gelişini uzaktan izliyor, sevgi ifadeleriyle gülümsüyordu. "Bir zamanlar şu Mus'ab'dan daha rahat daha saltanat içinde yaşayan biri yokken şimdiki hâlinin hepsi Allah sevgisinden dolayıdır." diye onu öven sözler söylüyordu. Bir ara annesi Mus'ab'ı yine eline geçirdi. Yine hapse-decekti. Annesine el kaldırmayan Mus'ab biliyordu ki, annesinin gücü onu tek başına hapsedmeye yetmezdi, annesine yardımcı olacaklara meydan okuyarak "Vallahi anneme yardımcı olup beni hapsederseniz hepinizi öldürürüm." dedi. Dediğini yapardı Mus'ab. Onun için kimse cesaret edemedi annesi de bu sözüyle oğlunun İslâm'dan asla kopmayacağını anlamıştı. "Defol evimden! Ben artık senin annen değilim." dedi. Bu söz üzerine annesine hüznle bakan Mus'ab cevap verdi. "Anneciğim! Ben sana iyilik ediyoy-

rum sana acıyorum. Ben seni dine, sen beni dinsizliğe çağırıyorsun. Yani ben sana iyiliği, sen bana kötülüğü tavsiye ediyorsun. Benim Allah'tan dönmeyeceğimi hâlâ anlamadın mı? Ben Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in Allah ile kullar arasında bir elçi olduğuna inanıyorum. Ölse yolundan dönmem. Senin de İslâm ile şereflenmeni istiyorum anneciğim."

Annesi bu teklife müthiş hiddetlenmiş "Yemin olsun senin dinine girmem. Girmiş olsam benim saygınlığım kalmaz, kimse benim fikrime önem vermez." dedi. Mus'ab'm yalvarmaları, ağlamaları "Ne olur dön anneciğim, yanlış

yoldasın, bu yoldan sana hayır gelmez. Şu anki yolun şeytanın yoludur." gibi telkinler yapması annesini etkilemiyordu.

Oğlundan ümidi kesen, Allah'a inanan, ama Allah'ın dinine inanmayan müşrik anne; "Müslüman olan biri, tanrılarımıza inanmayan biri demektir. Böyle biri benim ekmeğimi yiyemez, bu benim oğlum bile olsa, diyerek onu mirasından mahrum ettiği gibi, bir dilim ekmek bile vermedi.

O dinsiz kadının direncine bakınca, insanın kendi direncini gözden geçirmemesi mümkün değil. O müşrik kadının putlara bağlılığını okuyunca, Allah'a bağlılığımıza dikkatimizi vermememiz mümkün mü?

O müşrik kadının iman edenlere, dine olan kinini öğrendikten sonra, Müslümanların, dinsiz yakınlarına karşı merhametli davranışları, bir lokma ekmeğini ondan esirgemeyeceği akla gelince aradaki farkı anlamaması da hiç mümkün değil.

Mus'ab Peygamberimizin göz bebeklerinden biri gibi hissediyordu kendini. Peygamberimiz Hazreti Muhammed (Sallallahu Aleyhi Vessellem) de onu hem çok seviyor hem de çok güveniyordu. Allah'ın rasulüne göre Mus'ab, İslâm akidesini iyice öğrenmişti. Artık karanlıklara sızan ışık olabilirdi... Nurlu pınardan Medine'ye ark açacaktı Mus'ab. İslâm güneşinden ışık alıp orada yıldız olacaktı Mus'ab bin Ümeyr. Medine'ye Peygamberi temsilen gidecekti. Peygamber artık Mus'ab'ı o seviyede görüyordu. Ne demekti peygamberi temsil etmek? Böylesine ulvi olan bir görevi almış olmak insana çifte kanatlar taktırmaz mıydı?

Ne müthiş bir duyguyduki, Mus'ab fırtına gibi olmuş, karanlığı yırtıyordu.

Hiç olmazsa rüyamızda görebilsek de içimizi döksek

152

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

153

ona "Ey can kardeş Mus'ab! Ne mutlu sana! Âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberden böylesine sevgi görüyor, onun verdiği görevle Medine'ye tebliğ etmeye. İslâm'ı sunmaya gidiyorsun. Bir can, Peygamberinden böylesine güzel bir görev alırdı o canı o göreve vermez mi?

Neler hissediyorsun ey Mus'ab? Bize duygularını anlatılmıştın? İnsan nasıl bir hâl alıyor peygamber tarafından sevildiğini ve güvenildiğini anladığı zaman? Onunla konuştuğu zaman, onu dinlediği zaman... Anlat ey Mus'ab anlat. Onunla göz göze gelmek nasıl bir şey?"

Rüyamızda Mus'ab bin Ümeyr'i görmesekte kendimizi bir anlığına Peygamberimizin karşısında hayal edersek onu kısmen anlayacağımız muhakkak. Meselâ bir hayal kuralım: Şu satırları okuyan okuyucum, sizinle beraber yolda gidiyoruz. Birden Peygamberimize rastlıyoruz. Bize "Selâmun almeşküm ey sevgili ümmetim! Nasılsınız? Sizze hakaret ederek tuzaklar kuranların karşılarında duruşunuz Mus'ab bin Ümeyr ve diğer arkadaşlarına benziyor mu? Benim sahabelerim gibi sabırla çalışıyor musunuz? Şeytanın hilelerinin şeytanlaşmış insanları fark edip çevrenize de fark ettirmeye çalışıyor musunuz? Ben sahabemle beraber çok çileler çektim. Özellikle sahabenin bazıları öyle işkence gördüler öyle çok acılar çektiler ki, eğer onların çektiklerini gözlerinizle görebilseydiniz, eminim şu anki hâlinizden çok daha gayretle okur, çok anlayışlı olur, son derece sabırlı olurdunuz, ama yeri geldiğinde de vakarınızı, inancınızı daha çok savunurdunuz. Ben size Allah'ın ilham ettiği hadis ve Kur'an dışında da bilgiler vermedim. Bazıları benim adıma hadis uydursada akidesini bilen ve firaset sahibi olan uydurmaları ilim yoluyla anlarlar. Siz bu konuda nasılsınız?" diye bize sorsa, ben ne yaparım, ne söylerim, konuşabilir miyim bilemiyorum. Ey manevî yol arkadaşım, değerli okuyucum size sorsa siz ne söylersiniz

u bilebiliyor musunuz? Çok resmi sordum benim kardeş sıcaklığını ifade eden formüle göre, soruyu başka açıdan sorayım. Sen de ne var ne yok kardeşim? Sen ne söylersin âlemlerin rahmetine?

Ben de düşüneyim sen de düşün ey yoldaş.

Altı genç büyük bir hayranlıkla Mus'ab'la ilgili yazıyı dinliyor, heyecanla sonunu bekliyorlardı. Yıldırım, Mus'ab olacağını heyecanla söylüyordu.

Musa daha önce Mus'ab'ın hayatını okuduğu için, Mus'ab'ın genç yaşta hayatının nasıl devam ettiğini çok iyi biliyordu.

Yıldırım'a sordu:

— Mus'ab olmanın bedeli vardır. O bedellerden hiç olmaz birkaçını verebilecek misin?

Yıldırım ayağa kalkıp heyecanla cevap verdi:

— Ben veririm.

Zeki sordu:

— Siz oraları bırakında son soruya cevap verelim. Yazarın dediği gibi, hayalimizde canlandıralım. Şimdi Peygamberimiz kapıdan içeri girse biz ona ne söyleriz?

Yıldırım'dan gelmişti cevap:

— "Bana. hiç kimse dinimi öğretmedi Peygamberim. Bundan sonra kendi gayretimle öğreneceğim." derim.

Mehmet:

— Araya girmeyelim de sonra ne oldu Mus'ab? Anne-si olacak cadı kadın imana geldi mi? Mus'ab Medine'de ne yaptı? Onları öğrenelim.

Musa:

O hâlde İslâm ve Müslümanlar Tarihi isimli eserden devam edelim.

Yıldırım:

— Özet bile olsa, bu yazı sayesinde Peygamberimizin

arkadaşlarına sahabe dendiğini ve bunlardan birini tanıdı-

154

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

155

ğımızı unutmayalım. Şahsen ben asla unutmam. Şehitlerin yıldızı, Mus'ab bin Umeyr'di. Çünkü ben de bir Mus'ab olacağım. Hadi devam et. Sonra sonra ne olmuş?

— Tamam okumaya devam ediyorum.

"İşkence zulüm çekse de, peygamberine yâr olan Mus'ab annesini babasını, tüm akraba ve dostlarını Mekke'de bırakarak, o günün zor şartlarında Medine yoluna girdi. Yollar kumdandı. Kum fırtınası çıktığı zaman göz gözü görmez bir hâlde yoluna devam ediyordu Mus'ab. Allah yolunda gözlerine giren kumlara bile mahşer gününde kendisine şahitlik yapacak olanlardan olacak şeklinde görüyor ve aşkla yürüyordu gece gündüz demeden... Yılan çıyan çıkar önüme korkusuna kapılmadan... İslâm'ı anlatacağı için çok mutluydu... Yüreğinde edata kanatlar Vardı... "Ey Rabbim. Senin yolunda, İslâm'ı öğretme imkanını bana verdiğin için sana şükürler olsun." demeyi de ih-mâl etmiyordu.

* *

Medine'ye ulaştı Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vessellem)'in ilk elçisi, Mus'ab uzaklara gönderdiği ilk öğretmendi.

Mekke'den Medine'ye gidenlere Muhacir denirdi, yani hicret eden. Mekke'den gelenleri misafir edenlere de Ensar. denirdi, yani Mekke'den gelenlere kucak açan, yardım eden, demektir. Mus'ab bin Umeyr'i misafir eden Es'ad İbn Züreneydi. Ve Mus'ab İslâm'ı anlatmak olan tebliğ görevine başlamıştı. Puta tapanlara ayrı, Hristiyan ve Yahudilere ayrı bilgiler veriyordu. Sık sık işlediği konuların başında Allah'tan başka —peygamberler de buna dahil— kimsenin ilâh olamayacağı idi. Medine halkını topluyor onlara vaaz veriyordu. Etkilenenler de çıkıyordu iç)e" rinde. Hem ilginç, hem doğru şeyler öğretiyordu Mus'ab.

Çok zaman geçmeden Mus'ab'dan Mekke'yi yönetenlerin haberi olmuştu. "Yakışıklı zarif, kibar bir genç, hem de inancını yaşayarak Medinelileri etkiliyor." Şeklindeki duyumlar kabile başkanların çileden çıkarıyordu. Mus'ab ise, öğrenmiş olduğu Allah'ın ayetlerini büyük bir aşkla anlatıyordu. Bu dinde insanlığa zarar veren hiçbir şey bulunmadığını ancak İslâm düşmanlarının, İslâm sanki bir felâket dinmiş gibi lanse ettiklerini her fırsatta anlatıyordu.

Mus'ab'ın ilgi görmesi Medine'deki Abdü'l-Eşhel oğullarının efendisi Useyd'i fena hâlde sinirlendiriyordu. Bu Mus'ab denen gencin haddini bildirmeliydi. Mus'ab bin Umeyr'in vaaz verdiği bir günde başkan Useyd hiddetli hiddetli Mus'ab'ın bulunduğu yere geldi. Sinirli bir ses tonuyla sordu:

— Sen niçin bizim yurdumuza geldin? Ve neden içi-

mizdeki zayıf kimseleri aldatmaya uğraşıyorsun? Eğer sağ kalmak istiyorsan bizim yurdumuzda dinini anlatma gayretinden vazgeç.

Asil bir genç olan Mus'ab kaba davranana karşı kaba davranır mıydı? Tıpkı deniz gibiydi. Yerine göre çok sakin, yerine göre önüne geçilmez dalgaların sahibiydi. Useyd'in karşısında her zaman olduğu gibi kibarlığını muhafaza ederken, sanki onda sabah ışığının parlaklığı vardı. Gülmseyerek cevap verdi sert başkana:

– Kızdığınız kimseye niçin kızdığınızı bilmek istemez misiniz? Buyrun şöyle oturun, size ne anlattığımı anlatayım. Eğer tanıttığım dini beğenirseniz siz de kabul dersiniz, eğer beğenmezseniz, size zorla kabul ettirecek değiliz." şeklinde cevap verince Useyd duraklamıştı. Useyd aklını kullanan bir adamdı. Teklifi düşünüyor-du. Öyle ya, adamın ne anlattığını bilmeden ona neden düşman oluyorum, diye düşündü. Vicdanına soruyordu du-

156

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

157

*.

rumu. Genç adam, "Dinleyin, dinimizi beğenirseniz kabul edersiniz, beğenmezseniz size zorla beğendirecek değiliz ?> diye kibarca anlatmıştı durumu. Şimdi dinlemezse karizmatik bir şahsiyete yakışmazdı bu. Sonunda kararını vermişti.

– Sen haklısın, tamam seni dinleyeceğim.

Herkes şaşkın şaşkın bu reise bakıyordu. Başkan mızrağını yere koyup dinlemeye başladı.

Mızrağı yere koymak, Araplarda; saygıyı, "Benden sana zarar gelmez, ayrıca sana güveniyorum." mesajını vermek anlamına geliyordu.

Mus'ab, Euzübesmele çekip önce ona Kur'an'dan Zuhruf Suresinin ayetlerini okudu. Sonra açıklamalar yaptı.

Mus'ab, öyle güzel anlatıyordu ki, öfkeli reisin öfkesi yatışmış candan dinler hâle gelmişti. Mus'ab'in konuşması bitince, reis sordu:

– Anlattığınız sözler çok güzel ve doğru. Bu dine girmek isteyen ne yapması gerekiyor?

Mus'ab ve onu sevenler bu soruya çok sevinmişlerdi.

– Kalbindeki yanlışları temizlemesi. (Buna elbiseni temizle denir Arap kültüründe) Sonra Allah'tan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in onun kulu ve Rasûlü-elçisi) olduğuna iman etmesi gerekiyor. Sonra da İslâm'ın bütününe tabi.

Useyd, Müslüman olmuştu. İman edenler için bu çok sevindirici haberdi. Haber şimşek gibi Medine'ye yayıldı. Ardından Sa'd bin Muaz gelip Müslüman oldu. Onu Sa d bin Ubade takip etti. Bunların Müslüman oluşuyla Medine'de adeta bir devrim olmuştur. Diğer ileri gelenler. Müslüman olanları duyunca, "Onlar Müslüman olmuşlarsa, bu

dinde mutlaka doğruluk vardır. Neden, Mus'ab bin Umeyr'i bir de biz gidip dinlemiyoruz?" dediler.

Toplanıp bir gittiler, pir gittiler... Ondan sonra taa cennete kadar beraber gittiler. Derken halk da etkilendi. Ve bu yoğun çalışmanın sonucu, Medine'nin çoğunluğu Müslüman olmuştu.

Düşmanlar, İslâm'ın böylesine ilerlediğini gördükçe, daha önceki anlayışlı tavırlarını, insanî tutumlarını, "Herkes istediği dine girebilir." Anlayışlarını değiştirmeye başlamış artık şiddete başvuruyorlardı. Şiddetin başlaması demek şüphe yokki savaş çağrısıydı. Ayrıca, karşı tarafı güçlü görmekte olduklarının belgesiydi.

Düşmanların sinsi planlarına rağmen İslâm güneşi Medine tepelerinden doğmuş Medine'ye manevî aydınlık gelmişti. Ancak ebedî âlem için hazırlananlar bu güneşin farkındaydılar... Sonsuzluğa yolculuk vardı ve cennete giden kervandaydılar artık... Bu kervanın cennete kolay yoldan gidemeyeceğini biliyorlardı. "Biz İslâm'a girdik. O hâlde artık dert görmez, çile çekmeyiz." demiyorlar, aksine, bu yolun çileli olduğunu ve sonsuzluk âleminin kolay kazanılamayacağını biliyorlardı. Bilmeyenler ise şu mealdeki ayetin gelişine sebep olmuşlardır. "Öyle insanlar vardır ki, Allah'a bir harf miktarı ibadet ederler. İşleri iyi giderse Allah bize yardım etti, derler, kötü giderse 'Biz ibadet ettikçe Allah bize yardım etmedi.' diye yaptıkları bir harflik ibadetlerini de bırakırlar." Bu mealdeki ayetleri biliyorlardı. Onlar, bu dünyada, inananında inanmayanlarında, Allah'ın kurduğu fizik kurallarına göre yaşadıklarını biliyorlar, yaptıkları ibadete karşı Allah'tan peşinen, ibadetlerinin karşılığını beklemiyorlardı.

Ey o günün sahibi!

Bizleri Mus'ab'larla görüştür, bize lütfeyle o izzet ve ikramı.

* *

158

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

159

Aradan geçen uzun zamandan sonra Medine'ye Müslümanlar hakim olmuşken Mekke'ye hâlâ müşrikler hakimdi. Ve Müslümanlara akıl almaz işkenceler yapıyorlardı. Medineli Müslümanlar Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi Ves-salem)'in Medine'ye gelebileceği zemini hazırlamışlardı. Ve peygamberimiz, kalabalık bir toplulukla Medine'ye doğru yola çıktı, yani hicret etmekte olduğu duyulmuştu. Medineli Müslümanların heyecandan gözlerine uyku girmez olmuştu... Bekliyorlardı âlemlere rahmet olarak gönderileni... Bekliyorlardı Allah'ın elcisini... Bekliyorlardı, insanlığa insanlığı öğretecek kaynağın taşıyıcısını... Bekliyorlardı, Allah'tan sonra en çok sevdiklerini... Peygamber ve beraberinde hicret edenlerin Medine'ye gireceği gün gelmişti. Medineli Müslümanlar heyecandan yerlerinde duramı-

yor, gözlerini Veda Tepesinden ayırmıyorlardı. Nerdeydi neden gelmiyordu Rasûl-i Ekrem? Onu Medine'nin kumları bile özlüyordu. Çocuklu kadınların bazıları heyecandan çocuklarını unutuyor, yemek içmek, adeta akla gelmiyordu. Onu sevenlerin her biri ayrı ayrı dile getiriyordu heyecanını.

— Yüreğim dayanmıyor kardeşler. Onu görmeye nasıl dayanacağım.

Bir başkası:

— Gel ey Rasûl gel! Gözlerimizin ferî kalmadı. Neresin?

— Gel... Gel ey Allah'ın rasûlü. Gel de Medine güneş görsün... Gel de şereflensin Medine'miz. Gelde bir kez görelim senin gül yüzünü...

Kalpler çarpıyor, heyecandan kimse kimseyi göremiyordu. Öğle güneşi tepeye geldiği hâlde görünmüyordu Allah Rasûlü... Herkeste bir telâş vardı. Ne olmuştu da gelmemişti Allah elçisi!

Kalpleri kuş gibi çırpınıyordu

Canlar canı hâlâ gelemiyordu

Günlerdir olduğu gibi, Harra mevkiine çıkıyorlardı bugün de. Bu gün son gündü ve cumaydı.

Saatler geçiyor, geçiyor hep geçiyordu, onlar hep bekliyorlar, hep bekliyorlardı. Bu arada Efendimiz Ranûna vâdisinin ortasına gelmiş, daha sonra mescid inşa edilen boş yerde cuma namazı kıldırıyor, ilk ve son kez iki hutbeyi burada okuyordu.

Gecikmişti Cihanşümül Peygamber. Gecikmişti, çünkü, Medine'ye gelmeden önce Küba'da kalmış, bu zaman zarfında on günde Küba mescidini yaptırmıştı.

Bu arada Peygamberimizin Sallallahu Aleyhi vesselem bazı emanetleri sahiplerine vermesi için Mekke'de bıraktığı Hazreti Ali'de Küba köyüne gelmişti. Küba o zamanlar köydü Hazreti Ali'nin üç gün boyu yürümesi sonucu ayakları şişmiş yaralanmıştı. Rasûl-i Ekrem Hazreti Ali'yi Küba'da görünce ağlayarak ona sarılmış, Hazreti Ali de ağladığından sarılma faslı ağlaşıp devam etmişti. Medineliler ise Harra mevkiine kadar gidip gidip geri dönüyorlardı.

Mus'ab bin Umeyr'in hazırladığı Medine'nin Müslümanları günlerdir bekledikleri müjdeyi nihayet, evinin damından onları gören Yahudiden almışlardı.

Birden herkes dışarıya çıkmış, sevinç çılgınlıkları, göz yaşları, dualar hepsi birbirine karışmıştı. Demek ki, Müslümanın mutlu olmasını isteyen bir Yahudi varmış Medine'de. Sevincin verdiği heyecan yerleri gökleri inletiyordu. Devesinin üzerinde gülümseyerek Medine'ye giren 'in elçisi, Müslümanlardaki coşkuyu görünce,

T

160

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

161

Mus'ab bin Umeyr'in çok çalıştığını da yakinen gördü Dostu Ebu Bekir de Rasûl-ü Ekrem'in yanındaydı Medine halkı, Rasulullahı coşkuyla karşıladılar. Heyecanının ayyuka çıktığı bir meydan olmuştu Medine meydanı.

Herkes Rasûl-i Ekrem'i evine davet ediyordu. Rasûl-i Erkem de, "Birinin evine gitsem öteki kırılır, ötekinin evine gitsem başka biri kırılır" diye düşünüp hemen çözümü bulmuştu. Zaten o öyle bir dinin peygamberiydi ki, bu dinde çareler tükenmezdi. Kendisini ısrarla evine davet edenlere seslendi:

— "Hepinizden Allah razı olsun. Bana gösterdiğiniz ilgi ve ikram için teşekkür ediyorum. Bu arada kimseyi de kırmak istemiyorum. Devem Kasve'yi serbest bırakacağım. Deve kimin evinin önünde durursa o evde misafir olacağım." dedi. Deveyi kendi haline bıraktı, deve de Eyyubü'l-Ensar'ın evinin önünde durdu. Bayram Hazreti Eyyüb'ün evindeydi. Sevinç göz yaşları dinmiyordu. Karısı da kendisi de sevinçlerinin önüne geçemiyorlardı.

Haklı değiller miydi?

Sevgili okuyucum, o bizim evimize misafir olsa biz göz yaşlarımıza engel olabilir miyiz? Dünyanın en derin sevincini belirten şeydir sevinçten ağlamak... Artık hicret edenler ve Peygamber (Sallallahu Aleyhi Vesselem) Efendimizde Medine'ye yerleşince, İslâm düşmanları savaş isteklerini hızlandırmışlardı. İlk olarak Bedir Savaşını başlattılar. Müslümanların galibiyetiyle biten Bedir Savaşından sonra yenilen kumarcının kumara doymadığı gibi yenilenlerde savaş açmaya doymuyorlardı. Hâlbuki, hak din getiren Peygamber sallallahu aleyhi vessellem kimsenin malını mülkünü elinden almıyor, kimseyi ülkesinden kovmuyor, kimseye işkence ettirmiyor, çocukları, yaşlıları, düşmanların davarlarına, ağaçlarına, inançlarına zarar vermi-

vordu. Buna rağmen Uhud Savaşını başlattılar. Bu savaşların ikisinde de Rasûlullah sancağı Mus'ab bin Umeyre verir. Öyle ya, Medine'yi o feth etmişti, sancak da öncelik olarak onun eline verilmeliydi.

Uhud Savaşında çok önemli olaylar oldu. Ancak konumuz itibarıyla biz Mus'ab'ımız üzerinde duralım. Savaş esnasında bir de bakıyor ki, düşmanlar Rasulullah'ın bulunduğu yere doğru gidiyorlar. O kıyar mıydı Allah'tan sonra en çok sevdiğine? Canını onun önünde siper yapmaz mıydı? Mus'ab bu Mus'ab! Onca saltanatını Allah için terk eden, çektiği onca çilelere rağmen yine namazını aksatmamış, hiçbir zaman İslâm'a girdiğine pişman olmamıştı. Hazreti Muhammed'i canından çok sevmişti. Şimdi bunun ispatına sıra gelmişti. Canını Rasûl'e onu göstermek adına perde yaparak ikram etmeliydi. "Benim canım dururken, senin canın uğruna ben canımı nasıl olurda ortaya koymam." dercesine, sancak elinde olduğu hâlde öyle yüksek sesle bağırdı ki sanki yalnız Mus'ab değil, ordunun tümü bağıırıyordu. Düşman bu ses üzerine Mus'ab bin Umeyr'imize, dinimiz için canını feda eden canımızın şeref canı Mus'ab'ımıza kana susamış kılıçlarla yöneldiler. Düşmanları canından çok sevdiğinin yanından ayırmıştı. Mus'ab bin Umeyr devamlı olarak, devamı sonra gelen şu ayeti okuyordu: "Muhammed ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir..." Mus'ab ve diğer Allah dostları iman etmenin bedeli olarak canlarıyla mallarıyla mücadele veriyorlardı. Mus'ab'ı gö-

züne kestiren at üzerindeki düşman tarafından İbn Kumay'e gelip kanlı kılıcını Musab'm bayrak tutan öpülesi sağ elini koluyla beraber Mus'ab'dan kopardı. Yapma! Kıyma Mus'ab'ımıza! O savaştan yana biri değil... Merhamete gel ey Kumay! Mus'ab kolunun kesilerek kendisinden koparıldığını

162

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

163

görünce bu defa sancak yere düşmesin diye sancağı sol eline aldı... Allah'tan başka ilâh yoktur. Ve Muhammed onun elçisidir. Daha öncede elçiler gelip geçmiştir. Ya Rabbi! Rasul-i Ekrem'i koru.! şeklinde dualarla kendi kopan kolunu düşünmeden hâlâ peygamberini düşünebildiğini belgeliyordu. Bu nasıl imandır ya Rabb! Bize de aynı imanı ih-san et. Biz de peygamberimizi çok seviyoruz. Sevgimizi daha çok artır. (Amin)

Daha sonra can Mus'ab'ımızın sol kolunu da kanlı kılıçlarıyla vurdular ve onuda kopardılar. Fidan gibi delikanlı artık hem sağ hem de sol kolsuz kalmıştı. Ondaki öyle bir aşktı ki hâlâ kaçmayı düşünmüyor, İslâm'ın izzetini düşündüğünden bu defa sancağı kol kaslarına sıkıştırıp yine dalgalandırıyordu. Düşman bu defa mızrağını sapladı Mus'ab'ımıza. Ve Mus'ab Uhud Savaşında şehit düştü... Gittin! Gittin Mus'abı'ım şehitlerin yıldızı kumların üzerine yüz üstü kapanmış olarak son nefesini vermişti. Onun yüz üstü oluşuna yapılan bazı söylentiler varsa da, gerçek olan onun iki kolunu verdiği hâlde hâlâ davasında azimle devam edişi ve şehid düşüşüdür.

Peygamberimiz Mus'ab'mm ölüsünü görünce gözle-rinden yaşlar döktü ve "Mü'minlerden Allah'a verdiği söz-lerde duranlar vardır." (Ahzab/23) ayetini okudu. Gözyaş-larıyla ona bakmaya devam etti. Biliyordu ki, Mus'ab onu duyuyordu. Mademki yok olmak yoktu, mademki Mus'ab duyuyordu o hâlde ona seslenmez olur muydu?

— "Selâm sana ey Mus'ab'ım! Yolların en güzeline çıktın. Ben senden razıyım Allah'ta razı olsun." şeklinde iltifatlarını bildirip bir müddet sonra onun başucunda du-rup ona şöyle seslendi:

— Ey Mus'ab! Seni Mekke'de ilk kez gördüğümde en şık elbiseler senin üzerindeydi. Senden daha zarifi saçları senden daha güzel ve düzenli kimse yoktu çevrende. Şim-

di kısa gömleğinin içinde saçların dağınıksın." diye ağla-masını sürdürdü.

Şehitlerin yıldızı Mus'ab onca zenginliği bırakıp İs-lâm'a gelince ona sarılacak kefen bile bulunamadı. Sonsuz âlemde ebediyyen cennet elbiseleri giyeceği için, onun son döneminde eski ve kısa bir gömleğinden başka bir şeyinin bulunmaması Mus'ab için yaşarken önemli değil, şehit ol-duktan sonra, zaten, bedeni toprağa girmeden belki de o cennet bahçesindeki şehit tahtına çoktan oturmuş, olaca-ğından hiç önemli değildi.

Onu toprağa gömerken, gömleği ile başını örtüyorlar ayakları açılıyordu, ayaklarını örtseler başı açılıyordu. Rasûl-i Ekrem "Başını gömleği ile ayaklarını da ızdır otuyla örtün." emrini verdi. Ve onun bedenini toprağa koydular. Peygamberimiz bir müddet mezarı başından ayrılmadı. İşte böyle bir yıldızdı Mus'ab. Ondaki imanın aynısı veya yakını günümüz gençleri edinemezler mi? Kur'an ayetlerini, Peygamber (sallallahu aleyhi vessellem) sözlerini anlaya anlaya, sindire sindire okurlarsa neden olmasın? Ey Uhud dağı! Dünya tarihinde görülmemiş yiğit senin bağrında yatıyor. Ey Uhud kumlan! Ona değdi yüzünüz. Sizde onun kokusundan mutlaka bir kalıntı vardır. Kısmet olur, sana bir daha gelirim bunun ibadet olmadığını bile bile seni öpecek ve koklayacağım. Allah izin verirse."

Gençler Mus'ab bin Umeyr'den çok etkilenmişlerdi. Kimi ağlamış, kiminin gözleri yaşarmıştı. Yıldırım yine aşka gelip bağırdı:— Allah izin verirse ben Mus'ab olacağım. Onun gibi dininden ve kendinden emin olacağım.

m

164

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

165

Musa:

— Ben de çok etkilendim. Yazarda da dikkat çekici bir şey fark ettim, ibadet olmadığını söylemesi. Söylüyor ki insanlar bu defa Bedir kumlarını öpmek sevaptır sanmasın Zeki:

— Ben de çok etkilendim, ama Peygambere çok çeşitli isimler, sıfatlar kullanıldı kafam karıştı biraz.

Musa:

— Gelecek derse kadar sıfatları araştırıp o gün birbirimize anlatalım.

*T- •& j"

Bir gün umulmadık bir şey olmuş. Ateist öğretmen, kalorifer dairesinde Yıldırım'ı namaz kılarken görmüştü. Bu duruma morali bozulan, ateist öğretmen üzüntüsünü belli etmeden Yıldırım'ın namaz kılışını bekledi. Yıldırım'ı çok seviyordu. Onun "dinci" olmasını istemiyordu. Yıldırım namazını bitirince sanki hiç üzgün değilmiş gibi gülümseyerek sordu:

— Merhaba! Yahu sen namaz kılar mıydın?

— Hayır, ama başladım hocam.

Öğretmen hiç şaşırmamış gibi yaparak devam etti:

— Daha çok gençsin. Sonra başlayabilirdin.

— Sonra dediğiniz yere kadar yaşayacağımı bilmiyorum ki.

Bu söze biraz şaşırın öğretmen;

— Dikkat et, dinciler insanı yanlışla yönlendirir.

Yıldırım saygılı bir şekilde cevap verdi:

- Dinsizler yanlış yönlendirmezler mi hocam? Her kesimde yanlış yapan varmış.
 - Yazık olacak sana dogmatizmin kurbanı olacaksın.
 - Asıl dogmatizm dinsizliktir bana göre.
- Öğretmen kalorifer dairesinin kapısına dayanarak so-

devam etti:

- Peki sen gideceğin dünyayı gördün mü? İslâm veya başka bir inanca ilk girenler çok heyecanlı olurdu, Yıldırım da yeniydi ve yeni öğrendiği her şeyi çok yerinde kullanıyordu, öğrendikleri oturmuş olmasa da...
- Yıldırım, aynı hızla devam etti:

- Siz geldiğimiz dünyayı gördünüz mü? Hayır. Ama bir yerden geldik. Geldik ki şimdi varız. Neden bin yıl önce biz yoktuk, o zaman nerdeydik? Siz geldiğiniz yeri görmediniz, biz de görmedik; ama âlemi yaratan bizi haberdar etti. Aynı şekilde de gideceğimiz yerden haberdar ediyor. Eee öğretmenim? Hangimiz şartlanmışız?

Yıldırım çok güzel cevap veriyordu. Ama bir kişinin devamlı güzel cevaplar vermesi, devamlı okumasıyla ve okuduklarıyla uyum içinde yaşamasıyla mümkündü.

Ateist öğretmen Yıldırım'a o kadar candan davranıyordu ki, ondaki baba sevgisizliğinden doğan boşluğu dolduruyor, ona devamlı diyalektik materyalizme ait kitaplar veriyor, "Hem dinciliğe ait eserler hem de din tanımayan eserler oku, daha aydın Müslüman olursun." diyordu.

* * * ;,

Çok geçmeden Yıldırım'ın babası, bir evde toplantı yapıldığını, burada dini kitaplar okuduklarını duyunca Yıldırım'ın gelişini iple çekmeye başlamıştı. Ona bir ders verecekti.

Nihayet bir cuma akşamı Yıldırım eve gelmişti. Yıldırım'ın annesi durumu bildiğinden adeta titriyordu. Yıldırım'ın babası Yıldırım'a ters ters baktıktan sonra sordu:

- Nerden geldin piç? Akşamları hangi örgüt sizi bir araya topluyor, oraya neden gitmedin de bu eve geldin?

Yıldırım şok geçirmişti:

- Bana piç deme. >

166

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

167

Adam hızla kalkıp Yıldırım'ın perçeminden tutup onun kafasını duvara vurarak sordu:

- Piç desem ne olur ulan? Anana sorsana, piç misin değil misin?

Yıldırım'm annesi de donmuş gibi olduğu yerde şaşkın şaşkın ama daha önceki tavırlarından farklı bir duruşla duruyordu.

Yıldırım:

- Biz sadece dini kitaplar okuyoruz. Hiçbiri yasak kitap değil... Hiçbirisi bize kötü olun, içki için, kızları satın, adam öldürün, demiyor.

Adamın gözleri dönmüştü.

— Ulan bir de kızdan kadından mı bahseder oldun?

Vay piç vay! Yüzünün astarı iyice yırtıldı desene. Sizi jandarmaya ihbar edeyim de dünyanın kaç bucak olduğunu işkenceyle görün. Birileri, nerdeyse Kur'an okuyana irtica diyor, örgüt militanı diyor da, size mi demeyecek? Hemen sizi jandarmaya bildireceğim, aksi takdirde evimde yaşayan bir piç olarak ben de lekelenirim.

Yıldırım'ın başından kanlar süzülüyordu. Gözlerinin üzerindeki kam temizleyerek yalvarmaya başladı:

— Ne olur! Sana yalvarıyorum. Oraya jandarma getirme. Komşular bizi sahiden örgüt militanı sanırlar. Arkadaşlarıma karşıda çok utanır, mahcup olurum. Bırak dini mi öğreneyim. Dini bilenden, büyüklüğe" de küçüklere de zarar gelmez. Beni engelleme baba. Bırakın dinimi öğreneyim. Eğer beni engellersen, dini derslerden, kitaplardan beslenemezsem bozulabilirim. Dinden kopabilirim! İslâmı öğrenme aşkımın önüne set çekmeyin.

Adam dişlerini sıkarak cevap verdi:

— Utan ulan! Sende utanacak yüz varsa utan! Benden istediğin şeye bak. Bir daha o geceye katıl da seni göreyim. Hemen jandarma getireceğim. Gerçi ben senin yerinde ol-

saydım piç damgası yemektense intihar ederdim ya o başka. Yıldırım'm annesi hızla dışarıya çıkıp bir balta getirmiş elindeki koca baltayı kocasına kaldırarak bağırmaya başlamıştı:

— Al ulan sözünü geri! Çabuk, çabuk al! Yıllardır canıma tak ettirdin benim. Yıldırım'a piç deyişinden dolayı o sözü geri al, sözünü aaaaal! Al diyorum, yoksa seni ikiye böleceğim!

Adam yıllardır kendisine sabreden, karşı gelmeyen karısının bu tavrı karşısında şoke olmuş sadece "dur" diyebilmişti.

Yıldırım:

— Yapma anne! Elini kana bulama. Onun kanı ellerinden çıkmaz anam. Ceza evlerinde sürünürsün. Sakın öyle bir şey yapma.

Kadın, çıldırması gibiydi.

— Sen de sus! Sakın bana doğru bir adım atma baltayı baban olacak namuzsuzun tepesine indiririm! Yıllardır çektiğimi sen değil oğlum, ben biliyorum. Sen iki ay erken doğdun diye bana kahpe damgası vurdu. Gururundan ne boşadı, ne de bana iyi bir gün gösterdi. Bu adam bir de senin hayatını mahvedecek. Onu geberteyim de bari sen kurtul. Kadın baltayı kaldırmış öylece duruyor adamda karısındaki kararlılığı fark etmiş kımıldamıyordu.

— Çabuk oğlumdan da benden de özür dile. Bu çocuk senindi, ama artık değil. Bizden özür dile.

Adam gurur yapmıştı.

— Özür dilemek mi? Ölüüm daha iyi.

Kadın şiddetle bir adım daha atıp baltayı adamın kafasına indirecekti ki, oğlu arkadan hızla gelip annesinin elinden baltayı almıştı.

Adam derin bir nefes almış, sözde oğluna teşekkür etmişti:

î

— Piç de olsan hayatımı kurtardın.

Yüzü gözü kan içinde olan Yıldırım cevap verdi:

— On sekizime girmeme az kaldı. Seni mahkemeye vereceğim. Sana o zaman piç neymiş göstereceğim.

— Şimdi anneni nasıl kurtaracaksın elimden?

Yıldırım kararlı bir tavırla babasının karşısına çıktı:

— Hele bir dene. Derhal baltayı annemin eline veririm. Anne baba katilinin cenaze namazı kılmmazmış, din bana bunu öğretmeseydi sana sorardım, ama dua et inandığım ilâha.

Yıldırım hızla annesine döndü:

— Anne! Hemen hazırlan. Kardeşimi de al. Bu evden gidiyoruz sana kahpe diyen bu adamdan hemen ayrılacaksınız. Hadi hemen eşyalarını topla, artık bu iş burada bitsin. Adam hiç böyle bir şey beklemiyordu:

— Öyleyse kolundaki bilezikleri ona ben taktım onları bırak. Ben de hemen bir tane karı bulurum. Yıldırım'ın gözleri dönmüştü:

— Kadına takılan altınlar kadınındır. Onlara karışamazsın: Sana yıllardır kölelik yapıyordu onların yerine de sayabilirsin. Ben de mahkemeden sonra mirasımı alacağım. Bana çocukluğumu burnumdan getiren bir adama artık zaten baba diyemem. Kadın bulmaya gelince; ilk karısı niçin ayrılmış diye araştırma yapmayan öyle çok aptal kadın vardır ki hepsi seni bekliyordur koş git al ve artık annemin yakasını bırak.

Bir saat içinde hazırlanmışlar küçük kızı da alıp evlerinden çıkmışlardı. Hava iyice kararmıştı. Önce Musaların evine gitmişlerdi. Musa, Yıldırım'ı görünce çok şaşırılmıştı- Yıldırım sinirliydi. Hemen önünü kesti Musa'nın:

— Arkadaşım! Bana bir şey sorma, kasabadaki evin anahtarını bize vermen mümkün mü? Annemle biraz orda kalalım. Sonra bir çare buluruz.

Musa:

İçeri girin, yüzün gözün kan içinde. Elini yüzünü ika.

Yıldırım kararlı bir tavırla cevap vermişti:

— Hayır! Şimdi, hem kahveye, hem de camiye gidip yüzümü göstereceğim. Babamın bana piç dediğini, dini kitaplar okuyoruz diye bize terörist muamelesi yaptığını başıra başıra anlatacağım.

Musa tanıyordu Yıldırım'ı, ısrar etmeden anahtarı vermişti.

Yıldırım önce kahveye, sonra camiye gidip söylediğini yapmış ve ağlayarak sormuştu insanlara:

— Allah için söyleyin! Buna can dayanır mı? Bir baba evladına hem sevgi göstermeyecek, hem güvemeyecek, hem sık sık dövecek, hem de piç diyecek, buna şerefli yürek tahammül eder mi? Bunu insan onuru tartabilir mi? Bir evlât kalbi, bu kadar ağır suçlamayı taşıya bilir mi? Babam iyi insan değil. Öldüğü zaman "Onu iyi biliriz." dersiniz mahşer günü hepinizin yakasmdayım onu bilin. Şimdi Al-

lah'a emanet olun.

Ağlayarak kasabaya doğru yola çıkmışlardı.

Annesi de o da küçük kızda ağlıyordu. Ama onun ağlama sebebi başkaydı:

— Anne! Biz gidiyoruz. Babamın yemeğini kim yapacak? Ya aç kalırsa babam. İsterseniz siz gidin, babamın yemeğini ben yapayım.

Yıldırım:

— Sen onu düşünme canım. O yemeğini yapar.

Küçük kızın gözyaşları boncuk boncuk dökülüyordu yanaklarından.

— Ama babam beni özlerse ne olacak?

Yıldırım:

— Anne! Bu kızı babasına bırakalım mı? Ben bunun

170

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

171

sözlerine dayanamıyorum. Benim babam yoktu, ben baba sevgisi görmedim, ama o gördü. Çocuk yıkılır.

— Sonra yavrumu bana bırakmaz oğlum. Göstermez yüzünü.

— Onu yapamaz anne. İşte o zaman daha kötü oluruz. Bu defa onun karşısına dev olarak çıkarım.

— Peki. Yavrum mademki bu kadar üzülüyor. Onun dünyasını yıkmayalım.

Geri dönmüşlerdi. Küçük kız pencerenin dibine gelip babasına seslendi:

Adam başını pencereden çıkarıp sordu:

— Ne oldu yavrum?

/, — Ben seninle kalmak istiyorum baba.

Adam şaşkın şaşkın cevap verdi:

— Çok sevindim canım kızım, gel. Gel benim güzel kızım gel.

Çocuğu babasına veren Yıldırım, kanlı gözlerini babasına çevirerek konuştu:

— Annem ne zaman görmek isterse o zaman gelip alacağım. Şimdi elimizle efendice veriyoruz, sende efendi gibi sırası gelince vermesini bil. Yoksa dünya hepimize zindan olur.

Küçük kızı babasına teslim edip yollarına devam ettiklerinde, zalim baba pencerenin önünde onların ardından bakakalmıştı. ;

* * *

Yıldırım çareler aramıştı. Aklına koymuştu. Bir ev kiralayacak masraf parasını babasından alacaktı.

Pazartesi ilk iş olarak okula gidip öğretmenine durumu anlatmış, izin almıştı.

Ev aramaya giderken karakolun önünden geçtiğini fark edip hemen içeri girdi. ?-, , ?, ;

Kapıdaki nöbetçi askere komutanla görüşmek istediğini söyleyip, prosedür yerine getirildikten sonra komutanın karşısına çıktı.

Komutan: •?, t

-- Söyle bakalım delikanlı, nedir derdin?

— Komutanım! Biz altı yedi arkadaş bir araya gelip dini kitaplar okuyoruz. Bir örgüte bağlı değiliz. Babam bizi ihbar edeceğini söylüyor. Babam ihbar ederse bir cezası var mı bu işin?

Komutan gözlerini Yıldırım'ın üzerinde gezdirdikten sonra cevap verdi.

— Hayır! Yasak kitap okumuyorsanız, bir illegal örgüte bağlı değilseniz hiçbir yasağı yok bu işin. Fakat, tahkiyat yapan polis veya bir ordu mensubu bir şeyler şüphelenirse o zaman işler değişebilir.

Yıldırım teşekkür edip oradan ayrılınca, yol boyu düşünüyordu. "O zaman işler değişebilir." ne demekti? "Olsa olsa kitaplardaki gibi işkence yapılır, arkadaşlarım benim yüzümden işkence görmüş olurlar, o hâlde artık ben oraya gitmeyeyim, babam da şikâyet etmesin." diye düşünüp ertesi gün bu düşüncesini Musa'ya anlattı.

— Aşk olsun Yıldırım. Böyle şeyler sana yakışmıyor. Sen hani Mus'ab olacaktın? Bu yürekle mi Musa'b olacaksın? Şeytan seni böyle aldatıyor Yıldırım. Zaten son dönemlerde okuduğun kitaplar çaktırmadan dine hakaret eden, bilinç altında gezinerek insanın inancını yıkmaya yönelik kitaplardı. O kitaplar sendeki oturmamış imanı yıkar.

— Bende ki imanı kimse yıkamaz, gibime gelir. İki tarafın kitaplarını da okumak lazım. Aydın bir genç olmak için bunlar şarttır.

Musa:

— Bu söylem moda, ama babam diyor ki balon gibi şi-

172

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

173

şirilmiş yanlış bir yargı. Doğru, insan, bütün ideolojüerj başarabiliyorsa okumalı ama önce kendi dinini çok iyi bilmeli insan. Beyni dinsizlerin sorusuna karşı kale gibi olmalı, veya altından kalkamadığı sorular sorulursa nasıl cevap bulacağını bilecek hâle gelmelisin.

Yıldırım'ı kızdırmıştı bu tavsiye.

— Sen beni bir görsen, ohohoooh karşımdakinin nefesini kesiyorum.

— Senin bu hazır cevap oluşunu babama anlattım. Ay-nen şöyle söyledi: "Önceleri öyle olur, ama sorular o kadar değildir. Psikolojik savaş kurallarını bilenler, öyle sinsice çalışıyorlarmış ki, o entrikaları bir genç hemen anlayamaz." dedi. Ben de geçenlerde gazetede bir yazı okudum da şaşkırdım kaldım. Oyuna gelmeyelim Yıldırım. Biz dinimizi öğreniyoruz. Bizi terörist ilân edenin biz de terörist olduğunı söyleriz. Kendisi terörist olmayan kimse bizim masumane öğretilerimizin altından teröristlik belgesi aramaya kalkmaz. Sakın ihmâl etme Yıldırım. Annen içinde acele etme, Öteki odamızda kalsın. Zaten beni mahcup ediyor. Etrafı temizlediği yetmiyomuş gibi yemeğimiz de hiç

eksik olmuyor. Bunları yapmasa bile her zaman bizim evde kalabilir.

Yıldırım:

— Sağol benim can arkadaşım, sağol. Ama ne gereği var? Babam zengin, versin paramızı. Galiba itiraz etmeden verecek.

Yıldırım ve annesi başka eve taşınmış babasından gerekli parayı almışlardı.

Yıldırım haftada bir kız kardeşini annesinin yanına getiriyordu. Babasının tehdidinden sonra artık dini derslere katılmıyordu, iki gecede bir sosyalizmi öven veya dine ha-

etmek için yazılmış kitaplar okuyor, fikirleri karışıyordu.

Dengeli okumaması, babasının baskısı, ruhuna çöken bunalım, her geçen gün Yıldırım'ı dinden koparıyordu. Babası son ikazım yapmıştı. Bir daha o derse giderse onları ihbar edecekti. "Benim yüzümden arkadaşlarım işkence çekmesin." diye, derslere gitmiyordu, fikirleri med cezire dönüşmüştü. Ama yine de Musa'yı çok seviyordu.

Gençlerden bir grup arkadaşlarına teklif getirdi:

— Var mısınız, bu hafta sonunu Mehmetlerin ildeki evinde geçirelim?

Gençler teklife sevinmiş, "Bizim için değişiklik olur." diyerek durumu ailelerine bildirmişler, onay da almışlardı. Dokuz genç olmuşlardı artık. Annelerine sarma, börek türü yiyeceklerden hazırlamalarını rica etmişler, anneler de ricaları yerine getirmişlerdi.

Yıldırım'a da teklif etmişti Musa, fakat Yıldırım ya-
naşmamıştı. Her geçen gün, Yıldırım'ın manevi dünyası içten içten çöküyordu.

Şehir içindeki eve geldiklerinde önce yemeklerini yemişler, sonra çay demleyerek, çerezleri de ortaya koymuşlardı.

Fıkralar, anılar derken eylenceli saatler geçirdikten sonra sıra kitap okumaya gelmişti. Bu defa Mehmet Göktaş'm Ravza Yayınlan'ndan çıkan Namaz Göz Aydınlığım isimli kitabını okumuş, önemli noktaları not almışlardı.

Musa:

— Hadi sırayla aldığınız notları okuyalım.

Mehmet:

— Benim aldığım notlar şöyle:

* Ey yüceler yücesi, sen ancak anlattığın gibisin.

174

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

175

* Senin adınla başlıyorum seninle birlikte olmaya.

* Senin adınla başlamıyorsa bir şeye, başlanması uygun görülüyorsa... O şey güzel değildir ve öyleyse başlanmamalı. Senin adınla başlıyorum şimdi, senin ayetlerini okumaya.

* Senden başkasına, ibadet anlamına gelecek en ufak bir tavır davranışı sergileyip sunmayız.

* Sana kulluk etmeyenler řu anda birilerine kuldurlar.
Benim notlarım beşi bunlardı.
Sıra Zeki'deydi.
* Seninle kuvvet bulmayanlar (manen) zayıftır.
* Seninle zengin olmayan herkes fakirdir.

* Senin huzurunda bütün uzuvlarımla, etimle kemi-
ğimle eğiliyorum.
* Eğilmemek için başkasının huzurunda.
* Senden başkasını rab olarak tanımiyorum, tanıyanla-
nnkini reddediyorum.
Herkes aldığı notlara dikkattim verirken Musa arka-
dařlarına hissettirmeden not defterindeki bir şiiri okuyor-
du. Çünkü o şiiri Selim yazmıştı oraya.
Kırık Kalp
Ne ölmeye benzer ne dirilmeye
Kırgın bir kalbi gördün müki sen?
Ne ışığa benzer ne karanlığa
Ömründe yanıp yanıp söndün müki sen?
Allah'ım! Allah'ım! Kalbimde çiçek aç.
Ruhum buna muhtaç ben buna muhtaç.
"Sevda biter belki, aşk batar gider.
En bitmez sandığın bir yerde biter!"

Gönül kırgınlığı ölümden beter,
Tutarak sağ yanını yaktın mı ki sen?
Allah'ım! Allah'ım! Kalbimde çiçek aç.
Ruhum buna muhtaç ben buna muhtaç.
Derken olanlar olmuştu. Aniden polis tarafından kuşa-
tılmışlardı.
Neye uğradığını şaşıran gençler bir otobüse bindiril-
diler.
Her şey çok ani olarak gelişmişti.
Ali sordu:

— Ne oldu? Bizi neden böyle bir anarşist götürür gibi
götürüyorsunuz?"
Polisin verdiği cevap sertti:
— Kapatın çenenizi! Siz ne haltlar karıştırdığınızı bi-
lirsiniz." Bu cevaba, sakın ve hassas yapıllı Musa bile isyan
etti.
— Biz İslâmî ilimlerden bir şeyler öğreniyorduk. Ne-
den bize böyle muamele ediyorsunuz? Suçumuz dinimizi
öğrenmek veya öğretmek mi?
Bir polis memuru:
— Hakkınızda ihbar var. Fazla konuşup başımızı şişir-
meyin. Sizin ayak oyunlarınızı yutmayız biz.
Gençlerin hepsi birden cevap veriyor sesler seslere ka-
nşıyordu polis arabasında.
Aynı polis memuru yine bağırdı.
— Siz kimsiniz ki Türkiye Cumhuriyeti'ni yıkacaksınız
ulan!
Musa şaşkındı. Polisin ne söylediğini anlamıyordu:
— Ne... Ne yıkması?! Kim Cumhuriyetimizi yıkmak
istiyor?
Polis çok sinirlenmiş Musa'nın sözünü kesmişti.

— Kes ulan! Seni dinlemeye gelmedik. Zaten bunları yutmuyoruz da. O zaman, boşuna neden konuşasın ki? Musa neredeyse ağlayacaktı:

— Aman Allah'ım! Televizyonda örgüt evleri basılıyordu da, onlara, namussuzlar yakalandılar, diyordum. Yoksa onlarda bizim gibi masum insanlar mıydı? Yaşadıklarım inanmıyorum. Babam dikkat sizi anarşist zannederler demişti de ben babama kızmıştım. Şimdi olanlara bakınca şaşıyorum. Bunlar haksızlıktır. Bu insana zulmetmektir. Biz, gizli bir örgüt değiliz. Biz...

— Sen hâlâ konuşuyon mu ulan? Sana şimdi bir cop indiririm neye uğradığını şaşırsın. Bir başka polis, dindar gençlere yapılan bu hakarete üzülen, ama bir şey söyleyemiyordu.

Musa:

— Zaten şaşkınlıktan küçük dilimi değil, büyük dilimi yutacağım... Gerçi kendimi yutmamda mümkün tabi.

Çatık kaşlı polis dik dik baktı Musa'ya.

— Bu örgütün lideri sensin bunu anladım. Ama aptal bir lidere. Öyle olmasaydın kendini ele vermezdin. Musa oturduğu yerden kalkmak istiyor, fakat kafası tavana çarpıyordu.

— Ne diyorsunuz siz? Ne lideri, ne örgütü? Biz dini kitaplar okuyorduk.

Çırpınıyordu Musa. Tertemiz niyetini anlatmaya çalışıyor, bu arada meçhul liderin sözlerini de hatırlıyordu. Dakikalar sonra dokuz genç hücredeydi. Demir parmaklıklar arkasına atılmışlar, şok hâlinde ne yapacaklarını düşünüyorlardı.

İşkenceci olan polislerden dört kişi geldi. Gençlere işkence yapacaklardı. Önce hepsini tek parça iç çamaşırıyla!1 kalıncaya kadar soymuşlardı. Gençler utanıyorlar, yalvarıyorlar, masum olduklarını anlatmaya çalışıyorlardı.

Buz gibi hücrede dişleri birbirine vuruyor, adeta donuyorlardı. Elinde kaim bir hortum olan polis memuru hücrenin önünde belirdi. Yüksek sesle "açın" emrini verdi. Kalın hortumdan aynı kalıp da tazyikli olarak akan suyu gençlerin üzerine sıkmaya başladı. Gençlere buz gibi suyu sıkıyordu hortumcu polis.

Gençler birdenbire irkilmişti. Bağırıyorlardı. Kimi "Bizim suçumuz nedir?" diye sorarken, bazıları polise hakaret ediyordu. Polis bu defa daha yüksek sesle bağırıyordu:

— Konuşun ulan konuşun bakalım. Lideriniz kim?

Hangi örgüttensiniz?

— Biz hiçbir örgütten değiliz. Kendi aramızda toplanmıştık.

Polis sadece ders yaptıklarına inanmıyordu.

Musa meçhul liderinin sözlerini hatırladı. "Ne yaparsanız yapın, Müslüman kaldığınız sürece bu düzene yaranamazsınız." sözlerini düşündü. Musa işkence görürken kararını pekiştirmişti. O Meçhul lideri bulacaktı. Çünkü onun söyledikleri gerçekleşiyordu. Gücünün yettiği kadar bağırıyordu.

— Göreceksiniz! Göreceksiniz! Ben buradan çıkınca sizin deyiminizle en anarşist olacağım.

Polis sakızını çiğneyip tazyikli suyu gençlere sıkmaya devam ederken cevap verdi:

— Ulan baştan aşağı anarşist olsan ne yazar? Cürmün kadar bile yer yakamazsın.

Çok acı çekiyordu gençler. Musa kahrından ağlıyordu:

•— İşkencenizi duymuyorum, sadece yüreğimi acıtıyor. Optiğiniz hatayla beni yakıyorsunuz. Devlete sevgimi güvenimi yok ediyorsunuz. Bir insan insana böyle işkence yapar mı?

Hortumcu polis kahkaha ile güldü.

— Nee! İşkence mi? Hah hah! Ulan sen daha işkence

178

Emine Şenlilcoğlu

Harcandık

179

görmedin çocuk. Asıl işkenceyi birazdan göreceksin. Dakikalarca sürmüştü buz gibi suyun sıkılması. Bitkin hâldeydi gençler. Yorulmuşlardı. Her biri duvarın dibine çöktürüldüler. İnliyordu gençler. Biraz dinlenmek için yalvarıyorlardı.

Gür bir ses Musa'yı çağırdı. Musa bitkin hâlde yığıldığı yerden doğrulmak istiyor, ama doğrulamıyordu. Yorgun bir sesle cevap verdi.

— Kalkacak gücüm yok.

İki polis Musa'nın başında bitmişti.

— Gel lan! Biz seni götürmesini biliriz.

İki polis memurunun biri sağ biri sol kolundan tutmuş işkence odasına doğru sürüklüyorlardı.

— İt oğlu it. Ulan bu örgütün taşoran lideri sensin. Bunu anlamadığımızı mı sanıyorsun.

Bağırıyordu Musa.

— Biz bunları hak etmiyoruz... Biz bir şey yapmadık... Bize inanın. Biz masumuz.

Musa'nın sesi bodrum katı inletiyordu. İki polis Musa'yı işkence odasına doğru fırlatıp oradaki polise teslim ettiler.

— Al bunu Burunkesen. Eti de kemiği de senin değil, iz bırakmadan konuştur bu it oğlu iti.

Burunkesen lâkaplı polis kapıyı örttükten sonra yerde uzanmış olan Musa'ya tepeden bakarak sordu:

— Beni yormayacaksın değil mi? Elektrik vermeyi hiç sevmem.

Musa sessizce betonda uzanmaya devam ediyordu.

Gözlerini kapatmış işkenceyi bekliyordu. Uzun bir süreye geçmesine rağmen polisten ses çıkmıyordu.

Polisten ses çıkmayınca Musa yavaşça gözlerini açıp polise baktı. Burunkesen polis duvara dayanmış üzgün üzgün düşünüyordu. Musa şaşkındı. Zorla başını kaldırıp polise sordu:

.— Bana neden işkence yapacaksınız?

Burun kesen üzgündü.

— Allah kahretsin böyle dünyayı! İşkenceden nefret ediyorum, ama "Bana, işkence yap." diyorlar. Ne olur, im-

dat diye bağır da sana işkence yaptığım sanılsın.

Musa şaşırmişti.

— Ne! Yani şimdi siz bana işkence yapmayacak mısınız?

— Hayır! Ben ölsem işkence yapamam. İşkence yapan polislerden de nefret ediyorum. İleriki yıllarda işkence yasak edilecek diyorlar, inanmıyorum ama umutla o yılların gelmesini bekliyorum.

Musa duyduklarına inanamıyordu:

— Şimdi iyi polisi oynayıp, güya beni konuşturacaksınız öyle mi? Ben bu oyunu yutar mıyım?

Gözleri dolan polis devam etti.

— Yanılıyorsun. Ben sana bir şey sormayacağım. Sa-dece bağır. Şu işkence aletinin yanına gel.

— Tabii. Daha kolay elektrik vereceksin, değil mi?

— Saçmalama delikanlı. Ben istesem de seni buraya alamaz mıyım? Yapma, bana inan ve bağırmaya başla.

— Bağırmaya halim yok.

Polis çok sinirlenmişti:

— Bana bak, başımı belâya sokma bağır, diyorum. Yoksa gerçekten elektrik verirsem nasıl canlandığını ikiliz birden görürüz. Hadi bağır. Çok acı çekiyormuş gibi bağır.

Musa bağırıramayınca polis memuru hepten sinirleniyordu.

— Bana bak! Musa mısın İsa mısın nesen! Bağır diyorum!

— Bağırarak halim yok diyorum, neden inanmıyorsun?

Polis, hafif elektrik verince, Musa avazının çıktığı ka-

180

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

\%\

dar bağırdı.

' Polis memuru:

— Nasılmış? Hâlin varmış değil mi?

Şimdi aynı hızla bağır. "Gözünün bebeklerini yiyeyim yeter!" diye bağır. Sakın beni sinirlendirme tekrar basarım elektriği feleğini şaşırsın.

Musa bağırıyordu, ama polis memuruna bağırma beğendiremiyordu.

— Daha içli bağır, daha. "Allaaah!" diye bağır. Ne bileyim daha önce nasıl bağırıyorsan öyle bağır.

Yüz hatlarını kırıştıran Musa cevap verdi:

— Ama ben daha önce hiç işkence görmedim ki!

Polis memuru çok üzülüyordu:

— Yapma oğlum, beni işkence etmeye mecbur etme.

Sesini duymazlarsa pirelenenler olur. Allah kahretsin bu anlayışı. Bir iş bulsam hemen ayrılacağım. Her zaman böyle rol yapmaktan psikolojim bozuldu. Bazen işkence yapmadığım psikopatlar da beni ele veriyor! Allah'tan tippim bozuk, benden merhamet ummuyorlar da işi kurtarıyoruz. Hadi oyalama beni adam gibi bağır yoksa bu defa ger-

- Benim de aklım o şahsın sözlerine gidiyor. Çok gü-

zel konuşuyordu. Babamda her doğruyu söyleyen, doğru yola davet etmez." diyor. Şaşırdım kaldım. Tek bildiğim bir şey var, kin ve nefret içinde yaşıyorum. Senin Kelem'e olan kinini düşün, onu ona katla bana bak. İşte o zaman beni anlarsın. Kim ihbar etti bir bilsem, dünyaya geldiğine onu pişman edeceğim.

Yıldırım:

— Aranızdan ayrıldığıma şimdi daha çok memnun oldum. Eğer ben aranızda olsaydım, eminim babamdan bilirdim ihbarı. Sizin yüzünüze bakamazdım. Şimdi, babam olmadığınızdan eminim. Çünkü babam orayı bilmez.

Musa'nın gözlerinden yaşlar süzölmeye başladı. Yıldırım'in gözlerine hüzünle bakan Musa, sözleriyle imanlı yürekleri yakıyordu:

— Keşke aramızda kalsaydın da, iki kez daha işkence çekseydik yine sana bedel ödetmezdik. Senin aramızdan ayrılmandan daha büyük bir acı duyacağımı sanmıyorum. Siz de amma yüreksizmişsiniz be. Düzen bozuxsa vatanın ne suçu var. Hemen ölkemizden nefret etmeye başladınız, çok yazık.

Poliste işkence gördükten sonra Musa çok değişmişti-Yıldırım da farklı yöne doğru değişim göstermişti. Son sınıftaydılar. Kısa süre sonra ayrılacaklardı. Dokuz arkadaş on ikiye çıkmıştı, birlikte son günlerini geçiriyorlardı. Birbirini çok seven on iki arkadaşın içine Musa tarafından Yıldırım her zaman davet ediliyordu. Zaman zaman kıra giden bu arkadaşlar, jdağıllacakları için çok üzgün" düler.

Büyük çınar ağacının dibinde piknik yaparlarken, Ze"

jd'nin aklına izlediği bir film gelmişti. Filmde, sınıf arkadaşları sözleşmişler, her yıl belirli bir yerde buluşuyorlarmış. O hâlde onlar da aynı yöntemle buluşabilirlerdi. Teklifini sundu:

— Var mısınız arkadaşlar? On yıl sonra buluşmak üzere randevulaşalım?

Herkes birbirine bakmıştı.

Yıldırım:

— On yıl sonra mı? Haydaaaa! On yıl sonraki randevuyu kim hatırlayabilir ki?

Her kafadan bir ses çıkıyordu, kimi tamam derken kimi itiraz etmiş, ama sonunda karar vermişlerdi. Herkesin bildiği, İstanbul Şehzadebaşı Camii'nin önünde buluşacaklardı. Söz verilen tarihi hepsi nüfus kağıdına yazdı.

Yıldırım heyecanlıydı:

— Böyle şey duymadım. On yıl sonra, sırf kimler gelecek, kimler gelmeyecek diye merak ettiğim için aynı tarihte orada olacağım. Bu randevu benden kaçmaz.

Musa:

— Her yıl birbirimizi görsek de gevşeme yok tamam mı?

— Tamam.

Zeki, kendi teklifinin gerçekleşeceğine kendi de inanmıyordu:

— Öğrencilik, askerlik ve mahkumluk dönemindeki arkadaşların en sadık olanı öğrencilik dönemindeymiş. Çil Yavrusu gibi dağılsalar da yine bir araya gelenler çoğunlukta olurmuş. İstersek büyük iş adamları olalım, ister Amerika'ya, ister Çin'e gidelim, ama mutlaka sözümüzde buralım ki, çocuklarımıza on yıllık randevuyu unutmayan "abalar olarak anılarımızı anlatalım. Benim dedem, Ko-

re'de geçen bir anısını anlattı da çocuk olduğum hâlde tutamadım. ??-,, ,,,. " ,,,,,. ... ,.

184

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

185

Bir Güney Koreli ile arkadaş olmuşlar, savaştan beş yıl sonra İstanbul'da buluşmak için sözleşmişler, ikisi de sözünde durmuş.

Konuyu dönüp dolaştırıp işkence olayına getirmişlerdi. Herkes arkadaşlarından etkilendiğini ve birer arkadaş hatıralarını anlatmıştı. Hepsi Yıldırım'a gönderme yapıyordu. Musa, içten vurgun yemiş gibiydi:

— Görüyorsun, babamın sözü nasıl da doğru çıktı. İnsanlar kimlerle arkadaş olursa, onun çekim alanına giriyor, veya onun bedelini ödüyor. Bazen de arkadaş fikrini hemen benimsiyor insan. Onu söyleyin. Hem de yavaş yavaş benimsediği için farkında bile olamazmış değiştirildiğinin. Yıldırım sinirlenmişti:

— Neyse... Bunları boşverin. Neler okuyorsunuz?

— Önce seninle başladığımız gibi dinimizi öğreniyoruz.

— O hâlde devam edin.

Mehmet:

— Sen neler okuyorsun Yıldırım? Senin için komünist takılıyor diyorlar doğru mu?

Yıldırım elini kolunu sallayarak cevap verdi:

— Abartıyorlar, ben komünist olmam, sosyalist takılıyor, deseler neyse. Gerçi sosyalist de olamıyorum. Çünkü zihnimi bazı tabulardan anndıramıyorum.

Gençler anlamıştı bu sözün ne anlama geldiğini

Ali:

— Tabular dediğin dini kur allar s a, unutma her inancın her idealin kuralları vardır. İnsanlar dinsizlikle aldatılıyor-Yıldırım boyundan büyük laflar ediyordu;

— Siz de unutmayın Ali Bey, aldatmak yalnız dinsizlikle olmaz, insan din adına da aldanabilir. Bu sözde sana benden hatıra kalsın. Adamın ülkemizde gözü varsa, sem dindar görünerek de vatanına düşman edebilir.

Musa, Yıldırım'm savunmaya geçmesinden, dini inançlardan tabu diye bahsetmesinden anlamıştı ki, Yıldırım ötelere kaymıştı bile:

Ali itiraz etti:

— Komünist ile sosyalist arasında küçük bir nüans vardır. Bana göre hepsi aynı kapıya çıkar. İkisi de dini temelinden reddeder. Belki bana biraz refah verir, ama karşılığında ahretimi, cennetimi alarak. Beni cehenneme götürdükten sonra, bir sistem bana altından bir dağ verse ne olur. Yıldırım kararlı konuşuyordu; kararlı konuşmakla, kararında durabilmek arasında fark olduğunu bilmeden:

— Siz korkmayın, ben dinsiz olmam. Ama sizin gibi dinci olmaya da niyetim yok...

Musa:

— Biz dinci değil, Müslümanız.
— Biz neyiz? Herhalde biz de Müslümanız değil mi?
Ali arkadaşına anlamlı anlamlı baktı. O da çok gayretliydi. Küçük yaştan beri dedesinden dini bilgiler alırdı. Şimdi daha iyi pekişmişti bilgisi.
— Sun'i ve uyduruk kavramların peşine düşme ve kavram tuzağına yakalanma arkadaşım. Biliyorsun, seni severiz. Artık çocuk değiliz. Koca koca gençler olduk. Biz kimse aldatamamalı. Fakat unutma ki, aldanmamak için de akla, kalbe, ayrıca bilgiye emek vermek gerekir. Başladığımız dersi bile bitiremedik. Boşluğa düşmeye başladık. İnşallah bu boşluğu doldurmak için bataklığa düşmekten kurtuluruz.
* * *

Lise bitmiş, öğrencilerin çoğu imtihanlar sonucu istemedikleri bölümleri, Yıldırım ve Musa ise Edebiyat bölümünü kazanmışlardı. Yıldırım dinini öğrenemeden derslerinin dağılmış olmasından dolayı son derece üzgündü.

186

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

187

Aylar sonra veda zamanı gelmişti Musa ile Yıldırım'ın.
Son geceleriydi. Musa, Yıldırım'la baş başa kalmak, dertleşmek istiyordu. Konuşmaya Filiz'le Ayşe'den başladı:
— Yıldırım! Filiz'e mektup yazdın mı?
— Zaten her zaman yazıyordum, önemli olan vermekti. Boyalı kokana... Sinir oluyorum ona, ama yine de kalbim ondan başkasına bakmıyor. Başını bir açsa...
— Aynen bana benziyorsun. Ben de senin tersi kelimelerini söylüyorum.
— Geçen gün çıktım karşısına; "Filiz Hanım" dedim. Yıllardır başörtünüzden bıkmadınız mı? "Hayır! O benim ölene kadar ruhumun bir parçasıdır. Bundan dolayı kimseye hesap vermek zorunda değilim." dedi. Ben de sinirlendim, "O halde niçin bu kadar boyanıyorsunuz? dedim. Bal na ne dese iyi, "Benim bu en zayıf noktam. Evlendiğim erkek benim bu zayıf yönümü telafi eder diye düşünüyorum. O yüzden ben, benden güçlü, benden daha kaliteli Müslüman, ama geniş ufuklu, aydın bir beyin taşıyan biriyle evleneceğim. Babam başörtüsünü istemiyor, o halde başını aç, diyecek bir zavallıyla asla evlenmem. Beni unutun. Bir daha da bu açıklamaları yapmam." dedi. Ben de "Artık başörtüsünü aştım. Babamla görüşmüyoruz bile. Siz beni olduğum gibi kabul edin, ben de sizi olduğunuz gibi kabul edeyim, ne olur evlenelim." dedim.
Yüzüme tuhaf tuhaf baktı. Ayak üstü yolda konuşurken oluyor bunlar. Sanra ne dedi biliyor musun? "Siz ne söyledüğünüzün farkında mısınız? Aynı fikirde olanların zor anlaşmaları devirde, iki zıt fikir sahibi nasıl anlaşırırlar, bu bir. İkincisi, bir dindan kız dinli mi dinsiz mi olduğu belli olmayan bir erkekle evlenir mi? Ayrıca, çocuklarım bana, "Anne! Sen bize neden dindar baba seçmedin?" derse ben ne

cevap veririm.?" demesin mi?! İnanki kan beynime çıktı.

Böyle bir cadolozu nasıl sevdim bilemiyorum. İşin ilginç yanı "Sen beni hiç sevmedin mi?" diye sordum. "Evlenmeyeceğim bir erkeğe duygularımdan niye bahsediyim, derdim size ilgi duysaydım. Siz, daha kararlı ve şahsiyeti, görüşü oturmuş bir genç olsaydınız, doğrusu yüreğiniz beğendiğim bir yürekti. Fakat evlilik bir yürek temeli üzerine oturmaz." dedi.

Kız konuştukça beni deli etti. "Seni örtünle kabul ediyorum." dedim, "Ya..; Bana ne büyük lütufta bulunuyorsunuz." deyip çekip gitti. Kendini beğenmiş şey. Sen madem o kadar şahsiyeti oturmuş bir kızsın, sahne sanatçısı gibi niçin makyaj yapıyorsun? Öyle değil mi:

Musa gülümseyerek:

— Gerçekten şaşırtıcı. Sen öylesine şahsiyetli dindar bir genç kız ol, ama kendini vitrin mankenine benzet. Valla benim senin kıza aklım ermedi.

Yıldırım da aynı kelimeleri söyleyecekti.

— Bu kadar olur ancak. Benim de senin kıza aklım ermedi. Üstelik seninki seni seviyor, benimki belli bile etmiyor. Keçi inatlı ikisi de. Sonuçta gidiyoruz. Yazdığımız onca mektuplar onları etkilemedi. Doğrusu canımın yarısı burda kalacak.

Musa derinleştirdiği bakışlarını boşlukta gezdirdi. O da aynı şeyi düşünüyordu. Bunun nedeni Ayşe'si değildi aslında, ama ruhuna bunu anlatamıyordu. İnsan psikolojisini derin derin düşündü. Mademki Ayşe onun olup olmayacağı belli değildi. Keşke gönül vermeseydi. İnsanın kalbine söz geçirme yöntemini öğrenmeliydi. Çünkü çok kahrına gitmişti sevdiği hâlde sevilmemek.

Yıldırım çekyata uzanıp elini kolunu sallayarak boşvermiş edasıyla söylendi?

— Amaan! Beni sevmeyen kız için neden kendimi yıpratıyorum bilmiyorum. Gözü kör olsun gönlümün. Be-

188

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

189

ni dinlemiyor ki. Ama yooo, kendimi harcamayacağım mutlaka onu unutacağım.

Musa derin bir nefes aldıktan sonra kalbinin durumunu açıkladı.

— O beni sevmese de onu unutacağıma asla ihtimal vermiyorum. Fikir çatışması oldu ne yapalım... Onu hayalimde yaşatacağım ta ki o evlenene kadar... Ahh Ayşe ah! Sırf şeytanın dediğini yapmak uğruna beni harcadı... Uzun uzun konuştular gelecekte geçmiştten

— Sahi, sen annen ve kardeşini ne yapacaksın?

— Onları da götürüyorum. Kardeşimi babam gönüllü olarak bize verdi, bakamadı. Annem artık bir günyüzü görün diyorum.

— Babanda pişmanlık yok mu?

— Var gibi. Ama gururundan annemden bir özür bile

dilemiyor. Benden ölse dilemez. Hâlbuki, onun bana yaptığı kötülüğü hiçbir üvey baba üvey çocuğuna yapmamıştır. Bütün aşklarımı yok etti. Ne okuma aşkım kaldı ne de ötekiler.

Musa çok üzgündü:

— Mus'ab olma aşkı zaten öldü diyorsun, öyle değil mi?

— O aşk öldü mü, hayır, yine hayranım ona.

Cevap verdiği hâlde refleks halindeydi.

— Bize huzur vermeyenler kahrolsunlar. Tam bilinçlenmeye doğru gidiyorduk. Ben bile bozulmaya başladım. Artık namazlarımı zorla kılıyorum. Yine bu konulara girmeyelim. Erken yatalım ki, erkenden yola gireceğiz.

* * *

İki arkadaş birbirlerine sarılıp ayrıldılar. Biri İstanbul, feirisi de Ankara yokuşuydu artık.

Musa. Yıldırım'dan ayrılırken gözyaşı döküyordu:

— Mus'ab olacaktın unutma. Mus'ab olmak için önce güçlü bir iman sonra da kaya gibi yürek gereklidir. Ne olur Yıldırım sakın dinini iyice öğrenmeden zehir saçan kitapları okuma.

Yıldırım'da ağlıyordu:

— Merak etme ve sakın beni mektupsuz koyma.

Aradan yıllar geçmiş, birisi Ankara'dan birisi İstanbul'dan yaz tatilinde köylerine gelmişler, birbirlerini uzun zamandır ilk defa görüyorlardı. Bu zaman içinde çok olaylar olmuştu. Musa ile Yıldırım, Musaların evlerinin önünde karşılaştılar.

Musa, Yıldırım'ı görünce sevincinden ne yapacağım şaşırılmış bağıırıyordu.

— Vayy! Canım arkadaşım sen ha?

Yıldırım biraz değişmişti ama yine de Musa'yı çok özlediği belliydi. O da Musa'yı gördüğü için sevinçliydi.

— Evet ben. Nasılsın Musa? Yahu seni görmeyeli inan ki çok özledim. Ama eski görüşlerimden koptuğum için sana yazdığım mektubu bile gönderemedim. Hatta son yazdığım galiba cebimde. Okurdum, ama utanırım.

— O hâlde bana ver, ben sonra okuyayım.

— Veremem. Vazgeçtim.

— Olur mu canım? Benim için yazdığım bana veremeyeceksin de kime vereceksin?

Yıldırım konuyu değiştirmek istiyordu:

— Sahi, Kelem'den ne haber? Yine can yakıyor mu acaba?

— Bilmem. Ben de yeni geldim, onu değil de tüp aldığın bekçi ailesini merak ediyorum, onlar ne oldu?

— Bilmiyorum. Bir daha ilgilenemedim. Hayat, daha küçük yaşta omuzlarımı çok fazla yükte doldurdu.

190

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

191

Musa:

— Beni oyaladığın artık yeter. Şu mektubu ver bana,
— Şimdi vermem... Söz. Sana postayla göndereceğim.
— Aynı halin hiç değişmemiş. Vermezsen verme. Sahi
sen "Eski görüşlerimden koptum." dedin. Ne oluyor? Na-
sıl böyle bir söz kullandın?

Ne demek istedin? Hani sen Mus'ab bin Umeyr ola-
caktın?

Yıldırım durgunlaşmıştı:

Değişen inanç dünyasını açıklasa, arkadaşı üzülecekti.
Musa'yı oyalıyordu. Bu arada Yıldırım'ın evine gelmişler,
hoşbeş faslından sonra çekyatın üzerinde otururken aynı
konuya dönmüşlerdi. Musa cevap istiyordu. Mus'ab olup
olamayacağım soruyordu. Yıldırım üzgün tavrıyla cevap
verdi:

1 — Olamadım arkadaşım. Din bana göre değilmiş, ak-
lım yatmadı. Babam beni dersten koparmasaydı, biliyorum
gerçekten Mus'ab olurum.

Musa eskiye oranla biraz daha sakindi:

— Olur mu öyle şey? Din herkese göredir, 'aklım yat-
madı'ya gelince. Mademki aklın yatmadı, o hâlde sen aklın
ne olduğunu, nasılını izah da edersin ha? Tutup akıla da te-
sadüfen oluşan şey diyemezsin değil mi? Ya da "şey" der-
sin ama "Ney?" diye sorsam izah edemezsin. Durum böy-
leyken, ki böyle, akılcı bulmadım sözü havada kalmaz mı?

— Bana telkine kalkışma. Hem zaten ben Allah'ı ka-
bul ediyorum.

Musa bu defa alaylı alaylı cevap verdi:

— Sahi mi be? Yahu Allah'a ne büyük lütufta bulunu-
yorsun böyle. Eeeee! Allah'a inanıyorsun? Başka? Senin
inandığına göre Allah'ın varlığı bir işe yarıyor mu bari? Ne
yapar Allah?

— Dalga geçme. Tabiatı yaratmış işte.

— Sonra? Yaratmış bırakmış, bir daha karışmamış mı?
Ya da neden yaratmış? Hiçbir şey bildirmemiş mi?

— Bak! Beni sıkıştırma. Zaten geçirdiğim bunalımla-
rımın haddi hesabı yok. Millet ikileme düşer, ben, bir bir
çocuğun dediği gibi dörtleme düştüm. Yeniden bunalıma
girmeyi düşünmüyorum. Şu kadarını bil yeter: Mavis B.
Jolly "İslâm'a karşı koymak istediğim zaman her noktada
direnişim kırıldı." demiş. Aynen ben de öyleyim. Üzerime
gelme. Ben seni özledim, sana geldim. Sen de beni özlemiş-
sindir diye kendimi de sana getirdim. Gerisini karıştırma.
İki arkadaş sohbeti öyle devam ediyorlardı. Musa'nın
kız kardeşi Hazal, kapıdan kafasını uzatıp seslendi:

— Hoş geldiniz?

Sonra Musa'ya dönüp sordu:

— Çay mı yapayım ağabey, yemek mi hazırlayayım?

— Yemek olursa iyi olur.

Musa başka konudaydı:

— Az önce bir şeyler söylüyordun. Ne bunalımı ge-
çirdin? Bana neden yazmadın? Adam yerine koymadın
değil mi?

Yıldırım gözlerini Musa'ya "Bilmediğin çok şey var."

dercesine baktıktan sonra cevap verdi:

— Öyle sorular takıldı ki zihnime nerdeyse deliriyor-
dum.

— Bu durumda, ya bilenlerden sorunun cevabı bulu-
nur ya da tümünden inkâr edilir. Sen hangisini yaptın?

— Sorma... Bilmiyorum. Sen ne yaptın onları anlat.

Beni bırak. Ayşe'yle Filiz'den ne haber?
Musa'nın gözleri doldu.

— Seni bırakmam arkadaşım. Sen benim çocukluk arkadaşımsın. Sen de beni bırakma. Ben de boşluktan başka bir boşluğa düşüyorum. Ama Allah'tan kopmadım çok şükür. Ne zaman seni arasam ulaşamadım, rüyalarım girdin.

192

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

193

Hep de "Ben Musa'ya olacağım." deyişini görüyordum.
Yıldırım etrafa bakınırken cevap verdi:

— Bilinçaltı,
— Olsun. Demek ki o sözün beni çok etkilemiş. Bilinçaltı az bir şey mi?
— Bunları bırakalım. İnşallah öğretmen olduğumuz zaman öğrencilerimizi ikileme düşecek şekilde yetiştiremeyiz.
— İnşallah, deminki söz çok hoşuma gitti, bizim öğrenciler dörtleme düşmezler. Sahi! Kaç yıldır yaz tatiline gelmedin? Şimdi ne oldu da geldin? Babanı mı özledin?
— Hayır. Küçüklüğünde evlâdına sevgi vermeyen babayı hangi evlât özler?

— O hâlde neden geldin?
Yıldırım başını yere eğerek konuştu.
— Söylemek istemiyorum.
— Sen bilirsin.
Yıldırım, Musa'nın ısrar etmesini istiyordu. İsrar görmeyince çok sinirlendi:
— İşine gelen yerde ısrar ediyorsun da burada neden ısrar etmiyorsun?
— Keçiliğin hâlâ gitmemiş, "söylemem" dedin mi söylemezsin.
— Bunu söyleyebilirdim.
— O hâlde mutlaka söyleyeceksin. Yoksa seni bu gece buradan dışarı çıkarmam.
Gülmüştü Yıldırım:
— Zaten giden kim? Ben bu gece burdayım. Babamın yüzünü görmek istemiyorum.
Bu arada Musa'nın annesi içeri girdi:
— Yıldırım, oğlum hoş geldin sefalar getirdin. Nasılsın bakalım?
— Teşekkür ediyorum abla. Âdet olmuş, iyiyiz, diye-

lim de belki iyi oluruz.

— Babanla görüştün mü?
— Hayır! Onu görmek istemiyorum. Sadece merak ettim. Evlendi mi?
— Hayır! Çok perişan görünüyor. Son günlerde cuma namazına da gidiyormuş.
— Onun namazı kabul mü olurmuş? Zavallı. O önce nasıl bir zalim olduğunu anlamalı. Hayatımı mahvetti. Annemi mahvetti. Madem mutlu edemeyecektin el âlemin kıl-

zının kanına, hayatına neden girdin?

— Merak ediyorum; anneni hiç aradı mı? Kızı mı istiyorum diye tutturmadı mı? Boşanma davası açtı mı? Sizin yiyecek içecek paranızı gönderdi mi?

— Ben de merakınızı gidereyim. Mahkemeye vermedim. Her hafta telefon açıp kardeşimle konuşuyor. Paramızı gönderiyor. Hem de hiç aksatmadan. Doğrusu bunu ondan beklemiyordum. Pişman mı diye düşündüm; öyle olsa özür dilerdi.

Musa'nın annesi derin bir iç çekişle cevap verdi:

— Her insan pişmanlığını dile getiremez evlâdım. O pişmanlığını içten içe yaşar ve içten içe de erir. Özür dilemesi için ailesi daha o çocukken ondan özür dilemeliydiler ki, o da özür dilemeyi öğrenmiş olsun. Kim bilir vicdanı nasıl sızlıyordun

— Sanmıyorum. Onda öyle vicdan olamaz. Size bir hatıramı anlatayım da siz onun vicdanı hakkında hüküm verin? Dinlemek ister misiniz?

— Tabi.

— İlkokul bire gidiyorum. Hiçbir şeyden haberim yok. Baba diye seviyorum. Başka çocukları taklit ediyormuşum meğer. Öyle olduğunu yıllar sonra anladım. İlkokulun birinci sınıfını bitirdim. Bir karne aldım baştan aşağı pekiyi öyle çok sevindim ki. "Bana şimdiye ka-

194

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

195

dar bir kez bile sarılmayan babam, karnemi görünce sarılır." diye koşa koşa ona gittim. Tarladaydı. Taaa karşıdan başladım bağırmağa: "Babaaa! Baba karnemin tamamı pekiyi geldi baba." Sevincimden onun yanına gitmeye kadar tahammül edemediğim için uzaktan bağırdım. Sonra yanına gittim. Kollarını bana açsın diye bekliyorum, baktım babam tuhaf tuhaf yüzüme bakıyor. Bir sevinç belirtisi olmadığı gibi, nefretle bakıyor. Ben kucak açmasını beklerken, o bana baktı baktı ondan sonrada "Hastir ulan! Senin karnenden bana ne, defol git başımdan." dedi. Öyle şaşırdım, öyle üzüldüm, öyle dondum, öyle şoke oldum, öyle ıstırap duydum, öyle farklı bir acı yaşadım ki o gün benim için hem babam, hem içimdeki çocuk öldü. Çocukluğum öldü, ümitlerim sevincim öldü. O günden sonra kimse beni oyun oynarken göremedi. Ama üzüntüsünü içte biriktiren dış görünüşü şakacı biriydim, meğer isyanlarımı içimde biriktirmişim. Hatta Musa bile beni mutlu bilirdi. Ama benim içim gülmezdi. Hâlâ da gülmüyor. Fakat aklımı kullanıyorum yeni yeni. Birinin hatası yüzünden, hayatımı zindan etmemeyi prensip edindim.

Musa'nın annesi duygulanmıştı.

Musa kırgınlığını ifade etti;

— Vay benim arkadaşım vay! Demek ki hiçbir zaman beni arkadaş görmemiş. Bunları bana neden anlatmadın? Yıldırım da çok duygulanmıştı.

— Bilemiyorum. Kendi kendime ağlar, anneme bile

söylemezdim. Hatta bir keresinde annem sevinsin diye "Anne! Bu gün babam beni öptü." dedim de, annem hiç düşünmeden "Yalan söyleme oğlum. O adam öpmeyi bilmiyor." dedi. Kardeşim doğunca gördük. Zavallı annem beni, ben onu mutlu edebilmek için binbir çeşit yalan uydururduk. Babam bir gün bana çok pahalı bir palto almıştı-Zengin ya. Zenginliğini bir insan başkasına nasıl gösterir,

çocuklarını aşın sık giydirir. Onlara sık sık elbise alarak çevreye kendisini ispat etmiş olur. Neyse annem bana paltoyu giydirirken ne dedi biliyor musunuz, "Giy oğlum bunu, baban 'Aslan oğluma çok yakışır.' dedi." Hâlbuki ben ne dediğini duymuştum. Merdivendeydim "Al kız şu paltoyu piçin giysin. Kışın ele güne karşı ince bir ceketle gezmesin." dedi. Anacığırma söylemedim.

Musa'nın annesi gönlünden vurulmuşa dönmüştü:

— Olsun oğlum, o kabul etmese bile senin baban. Biz köpeğe acıyan, ona yemek vermenin, iyi davranmanın ibadet olduğunu bilen bir milletiz. Git babanı gör.

Musa:

— Sahi! Neydi şu geliş sebebin onu anlatsana ısrar ediyorum, lütfet.

— Hayır anlatmam.

Musa kızmıştı:

— Bana bak daha akşam namazımı kılmadım canımı sıkma da anlat.

Yıldırım kızgın kızgın cevap verdi.

— Seni görmeye geldim geri zekalı... Tabi bir de Filiz'i, acaba evlendi mi, diye çok merak ediyorum. Delik beyinli... Adam olsan anlarsın. Çocukluğumdan kalan sevgi bir annem, bir kardeşim, bir sen varsın, gönlümde de Filiz. Bu zamana kadar nasıl dayandım bilmem. Bir de şu gerçeğe dikkatini çekmek istiyorum: Sen de hayırsızmışsın ha. Sen beni niçin aramadın?

Musa:

— Aramaz olur muyum? İki defa geldim ikisinde de bulamadım. Mektuplar yazdım geri geldi.

Yıldırım başını öne eğerek cevap verdi:

-- Haklısın. Ben sadece birini gördüm kasten almanın. O zamanlar Müslüman olan herkesten, sen dahil, nefret ettiğim dönemdi. Sahi nasıl oldu da o zaman öyle ol-

196

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

197

dum bilemiyorum. Ezan sesinden, camiden, dindar grünen herkesten nefret ediyordum. Sonra örgüt toplantılarına gidemedim, annem hastaydı. Sonra da benden o durum geçti. Dedim kötü insan mı? Her kesimde var. Önemli olan adaletse, İslâm'da da adalet var. İnsanlar uygulamıyorsa İslâm'ın suçu ne? İslâm'a karşı sevgim limitim bitirse de yine içimden gelerek arkadaşlarım gibi, dine hakaret etmedim. Aziz Nesin'in dediği gibi, öteki dünya varsa, ben zaten kötü insan değilim, ben cennete girerim.

Musa acı acı gülümsedi:

— Sahi mi? Sen cennete inanmayacaksın, ama cennete gireceksin. Yapma Yıldırım! Cennet Allah'ın, oraya giriş kurallarını da Aziz Nesin'in isteğine göre değil, Allah kendi isteğine göre düzenlemiş ve "İman edip salih amel işleyenler cennete girer." Bunu cennetin sahibi söylüyor. Ben böyle biliyorum. Yoksa, sizin bildiğiniz kualsız kaidesiz girilen bir cennet mi var?

Yıldırım:

— Ne olur bu konuşmaları bırakalım. Ben artık ne din ne de dinsizlik atmosferine girmek istiyorum.

Musa hayret ederek sordu:

— Allah Allah. Yahu ben ne kadar cahil bir insanım. Dinle dinsizlikten başka bir üçüncü atmosfer mi var? O atmosfer nasıl bir yer veya şey? Biraz anlatır mısın?

— Ne olur başka konuya dön. Yarın ne yapacağız? Onu konuşalım. Senin Ayşe'den ne haber? Onu anlat. Büyük çınar ağacının altına gidip piknik yapalım mı? Geçmiş günleri yad edelim mi, hı ne dersini

— Tabi çok iyi olur. Oduncunun oradan bir geçelim.

Kelem'i soralım. «^

Yıldırım: «*

— Orayı bana hatırlatma. Benim yüzümden total kalışın aklıma geliyor.

Musa sinirlenmişti:

Sen hâlâ orda mısın? Ben bacağımın total olduğunu bile unuttum. Babamın dediği gibi insan şerefini bacağından almıyor.

Sahi Necip Fazıl'ın çok güzel beyti var.

"Kalmadı ;, . '...???"

Yıkılan sarayımdan tek bir nakış kalmadı

Dışa mihlandı gözler, içe bakış kalmadı."

İnsanlar içe bakmasını öğrenmeliler. Sırf dışa baktıkları için dış yapıyı görüyorlar. Bacağım topalmış, elim çolakmış, tüm bedenim felçmiş, gözlerim görmüyormuş. Bunları görürler. Dışardan bakan insan uzuvlarını değil, insanı içiyle, ruhuyla görebilmek için bakmalı. O yüzden ben topallığı yıllardır önemsemiyorum.

— İyi de, bu işe kızlar ne diyecek? Seni beğenecek kız bulabilecek misin?

— Ben, benim topallığımdan utanabilecek bir kızı hem sevemem hem de onunla evlenmem. Artık içe bakmasını bilen kızlar da erkekler de var. Meselâ bizim Ali; ayağı total, pardon ayağı aksak bir kızla evlendi, kız da erkek de kompleks yapmadı.

Yıldırım:

— Bence erkeklerden dış görünümüne bakmayanlar yoktur. Hele de televizyonlardaki, estetik ameliyatlı kadınların erotik görüntülerini gördükten sonra, sanmamki Ali'den başka bir yiğit daha çıksın. Mesela sen bile total kız olmazsın.

— Sen öyle zannet. Benim öğretmen okulunda da bir arkadaşım var, bir bacağının dizden altı olmayan kıza aşık. Gönül ve beyin işi bu işler. Bir de insanı görebilmek ince-

dum bilemiyorum. Ezan sesinden, camiden, dindar görü-
nen herkesten nefret ediyordum. Sonra örgüt toplantılarına
gidemedim, annem hastaydı. Sonra da benden o durum
geçti. Dedim kötü insan mı? Her kesimde var. Önemli olan
adaletse, İslâm'da da adalet var. İnsanlar uygulamıyorsa
İslâm'ın suçu ne? İslâm'a karşı sevgim limitini bitirse de
yine içimden gelerek arkadaşlarım gibi, dine hakaret etme-
dim. Aziz Nesin'in dediği gibi, öteki dünya varsa, ben za-
ten kötü insan değilim, ben cennete girerim.

Musa acı acı gülümsedi:

— Sahi mi? Sen cennete inanmayacaksın, ama cenne-
te gireceksin. Yapma Yıldırım! Cennet Allah'ın, oraya gi-
riş kurallarını da Aziz Nesin'in isteğine göre değil, Allah
kendi isteğine göre düzenlemiş ve "İman edip salih amel
işleyenler cennete girer." Bunu cennetin sahibi söylüyor.
Ben böyle biliyorum. Yoksa, sizin bildiğiniz kurlsız ka-
idesiz girilen bir cennet mi var?

Yıldırım:

— Ne olur bu konuşmaları bırakalım. Ben artık ne din
ne de dinsizlik atmosferine girmek istiyorum.

Musa hayret ederek sordu:

— Allah Allah. Yahu ben ne kadar cahil bir insanım.
Dinle dinsizlikten başka bir üçüncü atmosfer mi var? O at-
mosfer nasıl bir yer veya şey? Biraz anlatır mısın?

— Ne olur başka konuya dön. Yarın ne yapacağız?

Onu konuşalım. Senin Ayşe'den ne haber? Onu anlat. Bü-
yük çınar ağacının altına gidip piknik yapalım mı? Geçmiş
günleri yad edelim mi, hı ne dersin'î

— Tabi çok iyi olur. Oduncunun oradan bir geçelim-
Kelem'i soralım. •<<*

Yıldırım: *?

— Orayı bana hatırlatma. Benim yüzümden total kalı-
şın aklıma geliyor.

Musa sinirlenmişti:

— Sen hâlâ orda mısın? Ben bacağımın total olduğu-
nu bile unuttum. Babamın dediği gibi insan şerefini baca-
ğından almıyor.

Sahi Necip Fazıl'ın çok güzel beyti var.

"Kaldı > ? : , '...;? :

Yıkılan sarayımdan tek bir nakış kaldı ,... , ;

Dışa mihlandı gözler, içe bakış kaldı." (

İnsanlar içe bakmasını öğrenmeliler. Sırf dışa baktıkla-
rı için dış yapıyı görüyorlar. Bacağım topalmış, elim çolak-
mış, tüm bedenim felçmiş, gözlerim görmüyormuş. Bunla-
rı görürler. Dışardan bakan insan uzuvlarını değil, insanı
içiyile, ruhuyla görebilmek için bakmalı. O yüzden ben to-
pallığı yıllardır önemsemiyorum.

— İyi de, bu işe kızlar ne diyecek? Seni beğenecek kız
bulabilecek misin?

— Ben, benim topallığımdan utanabilecek bir kızı hem
sevemem hem de onunla evlenmem. Artık içe bakmasını
bilen kızlar da erkekler de var. Meselâ bizim Ali; ayağı to-
pal, pardon ayağı aksak bir kızla evlendi, kız da erkek de
kompleks yapmadı.

Yıldırım:

– Bence erkeklerden dış görünümüne bakmayanlar yoktur. Hele de televizyonlardaki, estetik ameliyatlı kadınların erotik görüntülerini gördükten sonra, sanmamki Ali'den başka bir yiğit daha çıksın. Mesela sen bile topal kız olmazsın.

– Sen öyle zannet. Benim öğretmen okulunda da bir arkadaşım var, bir bacağının dizden altı olmayan kıza aşık. Gönül ve beyin işi bu işler. Bir de insanı görebilmek ince-

198

Emine Şenlikoğlu

T

Harcandık

199

ligi var tabi. Tabi asıl şahsiyeti evlendikten sonra meydana çıkacak.

– Doğru söylüyorsun. Aklıma bir şiir getirdin oda Necip Fazıl'dan. Birilerinin içimi görmelerini çok istedim zamanında ezberlemiştim bu şiiri; Aynadaki Hayalime

Akmayan yaşlarla sıcacık yüzün;
Yavrum bu gün seni pek ölgün gördüm.
Gözünde bir küçük noktadır hüznün
Neşeni ne bu gün ne de dün gördüm.
Eğri dallar gibi halsiz yorgunsun,
Birikmiş sulardan daha durgunsun
Görünmez bıçakla içten vurgunsun,
Seni öz yurdunda bir sürgün gördüm.
Musa pek anlamamıştı:

– Bu şiir çok genel bir şiir. Sen bunu özele nasıl indirgedin?

– Yaa! İşte bu soru çok önemli. Benim içimi görenim yoktu. Bu şiiri bana babam okuyormuş gibi hayal edip ağlardım. "Yavrum bu gün seni pek ölgün gördüm. Neşeni ne bugün ne de dün gördüm. Görünmez bıçakla içten vurgunsun." Babam veya başkaları bunu bana söylüyorlar, ya da şair benim için yazdı gibi gelirdi bana. Çünkü neşem ne dün, ne bu gün görünmüştü, sebebi de neşeyi dışa yansıtan içim görünmez bıçakla içten vurulmuştu. Sen yine ne yaptın ettin Ayşe konusunu kaynatmayı basardın. Yahu söyle Ayşe ne oldu? Musa'nın yüz hatları değişmişti:

– Ne olsun, senin gibi... Hep önüne çıktım ama, salak

kız, hepsini raslantı olarak yorumladı. Baktım onu unutamıyorum, bu yıl ona mektup yazdım. Tenezzül edip, iki satır yazmadı. Bu sefer ne yapıp edip onunla konuşacağım.

– Bizim gibi aptallar ulaşınca kadar kızı çoktan kapmışlardır. İkimiz de tam kalite salakız. Hem de katıksız birer salak. Kendime hâlâ kızıyorum. Biraz durakladıktan sonra cevap verdi.

– Hayır. Salak değil, şahsiyetliyiz.

Musa ile Yıldı mı ertesi sabah kahvaltılarını yapıp evden çıktılar. Yıldırım buruk bir acıyla evlerinin olduğu yö-

ne doğru baktı. Bu arada komşuları olan yaşlı bir adama rastladılar. Adam Yıldırım'ı da Musa'yı da hoşladıktan sonra sordu:

- Babanı gördün mü oğlum?
 - Hayır amca görmedim. Görmek de istemiyorum.
- Yaşlı adam biraz düşünüp sonra tavsiyede bulundu:

— Git oğlum git. Epeydir omuzları düşmüş hâlde geziyor. Anneni de getir ona. Barıştır onları. Bu adamın kötü yönü olduğu gibi, iyi bir yönü de olmasaydı, annen gider gitmez zengin olduğu için hemen bir kadın bulur evlenirdi. Bak bunu yapmadı. Demek ki iyi yönleri kötü yönlerinden fazla. Git onunla konuş.

— Ben bunu nasıl yaparım? Bir kez bile bana "Anneni getir." demedi ki.

— Cahiller söylemez oğlum. Cahiller yalvarmayı da ima karşıdan bekler.. Sen onun söylememesine aldanma. Hâlâ evlenmediğine göre, bu adam kimseye belirtmeden anneni bekliyor oğlum. Yıllar önce benimde başımdan geçti bu iş. Karımı hakaretlerle babasının evine gıtturup bıraktım. Benim gidip Özür dileyip onu almam gerekirken, onun gelmesini bekle-

200

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

201

dim. Bana beni özlediğini belirten mektup yazmasını bekledim durdum. Tam dört yıl. Ne o geldi ne ben gidebildim Gurur yaptım. Boşuna denmemiş "Gurur şeytandandır." diye.

Musa ile Yıldırım hayretle dinliyorlardı adamı.

Musa:

- Sonra ne oldu?
- Araya birileri girdi. Aslında dört yıl geç yaptılar vazifelerini ondan sonra hanımla barıştık. Sen beni dinle oğul. Git anneni getir.

Yıldırım'ın kafası karışmıştı.

Yaşlı adamdan ayrılıp giderken Musa'ya sordu:

— Sahi hiç düşünemedim. Mahkemeye başvurmadiğın göre demek ki annem de babamı bekliyor. O hâlde babama gidip soralım mı? Gerçi yüzünü görmek istemiyorum, ama tutumunu da beğeniyorum doğrusu. En önemlisi bizim nafakamızı hiçbir zaman aksatmadı.

— O hâlde hadi babana gidelim.

Beraberce gidip babasının kapısının ziline bastılar.

Musa vurmuştu kapıya. Yıldırım kapının uzağında durdu. Heyecanlıydı, bu kapıdan her gün ağlayarak çıktığı gözünün önüne gelmişti. Kısa bir süre sonra kapı açılmış, Yıldırım'ın babası kapıda görünmüştü. Beli bükülmüş, omuzlar daracık kalmış, gözlerinin altındaki kırışıklar, çukurdan yollara benzemişti. Yıldırım duvarın dibine doğru çekildiğinden adam önce Musa'yı gördü.

- Ooo! Hoş geldin Musa! Oğlum ne zaman geldin?
- İki gün oldu.

: - Gel içeri, kahvaltı yapıyordum. Bir çay içelim.
- Olur da, ben yalnız değilim amca. Yanımda bir arkadaşım var.
- Kimmiş o? O da gelsin oğlum. Beni bir bardak çayla mı korkutacaksın?

Yıldırım çekingen bir tavırla babasının karşısına çıktı. Adam Yıldırım'ı görür görmez şaşkınlık ifade eden bir hâl aldı.

- Siz de hoş geldiniz Yıldırım Bey! Ne zaman geldiniz?

Yıldırım yere bakarak cevap verdi:

- Dün geldim.

- O hâlde neden babanın evinde değil de başka yerde kaldın?

Yıldırım ayağıyla toprağa karışık şekiller çizerken cevap verdi:

- Babamın kim olduğu yıllardır belli değil, o yüzden rahatsız etmedim. Ama şimdi kim olduğu belli. Biliyorsunuz. Bakın belgemi de cebimde taşıyorum. Sanıyorum size de bir nüsha göndermişlerdir.

Adam mahcup bir edayla karşılık verdi;

- Haklısın. Ben de senin yerinde olsam babamı bulmak isterdim. Bulunca da öyle babaya baba demezdim.

Yıldırım aynı durgunlukla cevap verdi:

- Yoo, kendim için aramadım babamı. Bana baba küçük bir çocukken lâzımdı. Küçük yaşta bana baba sevgisi vermemiş bir insanı bundan sonra neden rahatsız edeyim? Ben zavallı gariban annemin şerefini kurtarmak istiyorum. Adamın gözleri açılmıştı. Heyecanla sordu:

- Annen garip gibi mi duruyor?

Yıldırım babasının bu sorusu altında ne yattığını anlamıştı.

- Sizinle annem hakkında konuşmak istemiyorum.

- Senin annense benim de karım. Hayat arkadaşım.

- Hayır! Doğru değil söylediğiniz. İnsan hayat arkadaşına değil, sıradan bir arkadaşına bile iftira edip onun hayatını zindan etmez.

- Şimdiki hayatı zindan değil mi?

202

Emine Şenlikoğlu

T

Harcandık

203

Yıldırım acı acı baktı babasının gözlerine:

- Söylemiştim. Size annem hakkında bilgi vermem

- Zaten aramızı sen açtın. Sen onu götürmeseydin o gitmezdi.

- Haklısınız. Cehennem hayatı yaşar, kendisine iftira eden kocadan ayrılma cesareti gösteremez, harcardı kendisini. Sanki senden ayrılmakla ilâhından ayrılmayı aynı tehlikede görüyordu. Her gün ağlayan, her gün ciğerleri yanan, her gün kalbi param parça olan, her gün onuru darbe

alan, her gün defalarca ölen kadını kurtarmak onu ayırmak mı yoksa kurtarmak mı olur? Annem her gün sizden güler yüz görseydi, onun şerefiyle oynamasaydınız insan onuruna yaraşır bir hayat verseydiniz, oligarşik devletler gibi özgürlüğünü elinden almasaydınız, yavrusuna "piç" demeseydiniz... Ben onu sizden ayırabilir miydim? Hiçbir kadın, kendisine saygı duyan ve seven, sevginin ve saygının kurallarını yerine getiren kocayı bırakmaz efendim.

Adam biraz düşünüp cevap verdi:

— Haklısın. Ama neden baba demiyorsun?
— Siz oğlum demediniz ki ben size baba diyeyim?
— Yine haklısın. Sen piç bile olsaydın senin suçun yoktu. Sana çok çektirdim. İçeri girin sen de benim çektiğimi gör ve için rahat etsin. Bak, yemeğimi kendim yapıyorum. Şekerim dört yüze çıktı, zor nefes alıyorum. Bunlar senin içindeki intikam duygusunu biraz hafifletir sanıyorum.

Yıldırım:

— Sizin çektiklerinizle benimkiler kıyas olmaz. Ayrıca, sizin çileniz benim çektiğim acılan silmez. O acıyı ben yaşadım. O hiçbir şeyle yok edilemez. Bu durumda oluşunuza yine de üzüldüm.

— Öyle mi? Ben "oh olsun!" diyeceğini sanıyordum-
Aferin. Helâl süt emmişsin. ...? >, . • ;; .

— Sizin sanılarınız doğru çıksaydı, en başta benimle ilgili yorumunuz doğru çıkardı. Her neyse size hesap sormaya gelmedim zaten. Nasıl hayat hak ettinizse o hayatı yaşayın. Allah'tan istediğim, Allah sizi benim elime muhtaç etmesin, başka bir şey istemiyorum. Bunu istememin sebebi de, elime düşerseniz, kahrınızdan her gün ölürsünüz. Sizi öylesine mahcup görmek istemem. Bu da sütümle ilgili değil, ahlâkımla ilgilidir.

— Ben de onu dilerim. Gelin içeri oturun biraz. İki genç içeri girdi. Yıldırım evin içinde geziniyordu. Yıllar önce çıkartıp yüklüğe fırlattığı gömlek hâlâ orda duruyordu. Evin içi pislikten tanınmaz hâle gelmiş, babasının kamburu çıkmış, zor adım atar hâldeydi. Elleri titreyerek çayları doldurmuştu. Böyle bir manzara beklemiyordu Yıldırım.

Yıldırım bu duruma çok üzülmüştü. Daha fazla dayanamazdı.

Çayını içip ayağa kalktı.

— Hemen gitmem lâzım. Bana müsaade. Birkaç gün sonra yine geleceğim. Musa, seninle yaptığım gezi planlarını da şimdilik iptal ediyorum. Beni affet. "Zaruret varsa, sözleri iptal mubahtır." bunu beraber öğrenmiştik, değil mi?

Babasının evinden hızla çıkan Yıldırım, Musa'yı babasının yanında bırakmıştı.

Yıldırım üç gün sonra yine babasının kapısındaydı. Vakit gece yarısıydı. İçerden babasının sesi geliyordu:

— Kim O?

Yıldırım cevap verdi:

— Benim, ben Yıldırım.

Adam öksüre öksüre geliyordu kapıyı açmaya. Sonun-

da açmıştı.

— Hayrola? Bir geldin kayıplara karıştın. Gel içeri gir

— Hayır! Ben girmeyeceğim. Size iki misafir getirdim kabul ederseniz.

Adam kafasını çıkarıp misafirlerin kim olduğuna bakınca şoke olmuştu. Birisi karısı, diğeri kızıydı.

Karısına sarılarak sevincinden ağlamaya başlamıştı.

— Nerde kaldın Güldal'ım? Yıllardır nerde kaldın?

Sonra kızım kucağına alan adam hemen bırakmıştı:

— Çok büyümüşsün yavrum seni tartamadım.

Yaşlı adam hem ağlıyor, hem de Yıldırım'a dua ediyordu.

— Tanrı senden razı olsun.

Onlar kucaklaşırken Yıldırım çoktan gözden kaybolmuştu.

, % * * ?

Musa'nın annesi, âlim bilge kişiyle yaşamının avantajını görüyor, bilgi düzeyini gittikçe yükselten kadın olma unvanını aile içinde koruyordu.

Musa ailenin tek oğluydu ama, bilinçli anne babanın evlâdı olduğu için, tek erkek olmanın saltanatını yaşamak gibi bir talihsizliğin içinde değildi.

Ablası İnci yakında evleniyordu. Ve Musa bunu yeni duymuştu.

Musa, İnci ablasının ayrılığına dayanamıyordu. Çünkü İnci ablası Musa'nın aile içindeki en samimi arkadaşıydı. Birgün akşam yemeğinde Musa merak ettiği soruyu babasına sordu:

— Baba! , ' ,

Müftü merakla oğluna baktı.

— Buyur oğlum. • :

— Baba, bir şey sormak istiyorum davacaba ayıp eder

205

Harcandık

fniy, diye düşünüyorum. Seni kızdırmak istemiyorum baba, ama kendimi yiyip bitiriyorum. İnci ablamı verdiniz, şimdi düşünüyorum. Ben ablamın evleneceği kişiyle neden tanıştırılmadım bana bir şey sorulmadı?

Müftü gülümseyerek sordu:

— Sana sormamız mı gerekiyordu oğlum?

Musa üzgündü.

— Siz daha iyi bilirsiniz, ama sormanız gerekmez mi?

Arkadaşlarımla babalarıyla arkadaşlarıma soruyorlar.

Müftü, oğlunu süzerek sordu:

— Peki oğlum, arkadaşlarının babası oğullarım--evlendirirken kızlarına da sorarlar. Kızların birisi beğense biri beğenmez, beğeneni değil beğenmeyen görüşünü uyarırlar. Bense, sadece evlenecek olanların fikrini sorarım, kendime ait araştırmamı da yaparım. Sence böylesi daha iyi değil mi? Ayrıca, sen burda olsan, tabiki seninle istişare ederdim.

Musa:

— Peki İnci ablama sordunuz mu?

— Sordum tabi. O genci yıllardır seviyormuş.

Musa hayretinden elindeki kaşığı düşürmüştü:

— Nee! Yıllardır mı? Seviyor muymuş?

Ablasına dönüp sordu:

— Peki abla bundan benim neden haberim yok? Ben ikimiz arkadaşız sanıyordum. Sana her zaman Ayşe'yi anlattım ben. Ben her şeyimi sana anlattım. Demek ki arkadaş değilmişiz ha? Sana yazıklar olsun abla! Bana söylememekle bana ihanet ettin.
Bu defa annesi cevapr verdi:
— Sen de çok hassassın oğlum. Bu kadar hassas olma. Hayat boyu mutsuz yaşarsın. Herkesin arkadaşı olduğunu zannetmen de hata.
Musa çok üzölmüştü.

206

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

207

— Ben ablama her şeyimi anlatayım, o bana sevdiği olduğunu bile anlatmasın. Onu asla affetmeyeceğim. Musa birkaç lokma daha yedikten sonra sofradan kalktı.
— Baba! Müsadenizle şöyle köy içine doğru gideceğim.
Herkes Musa'nın arkasından bakakalmıştı.
Annesi Yıldız Hanım söylenmeye başladı:
— Bu çocuğun hassaslığı beni öldürecek. İnsan biraz geniş olur. Duygusallığı küçük çocuklarda bile yok. Musa'dan küçük olan Hazal durumu kavrayamamıştı:
— Anne! Ben anlayamadım ağabeyim niçin sinirlendi.
— Sinirlenmedi kızım, üzöldü. Keşke sinirlenseydi çabuk düzelirdi.
Müftü Bey girdi araya:
— İşte çok sevmenin bedeli budur. Küçüklüğünden beri İnci ablam der de başka bir şey demezdi. Çok sevdiği için çok ilgi bekliyor. Çok ilgi beklediği için hayal kırıklığı da o nisbette büyük oluyor.
Gerçekten çok kırılmıştı Musa. Kendisini ablasına en yakın arkadaş, en yakın dost görüyordu. Musa'ya göre İnci ablasının kendisinden başka kimsesi yoktu. O günden sonra ablasıyla konuşmamıştı Musa. "Hiç kimsenin bir tanesi ben değilsem, onlardan hiç kimsede benim bir tanem olamaz." demiş, ablasıyla başını koparmıştı. Düşünü olmuştı İnci'nin, ama Musa düşünde bulunmamıştı.
İnci kahroluyordu. Musa'nın durumuna. Ama ne yap-sa kendisini affettirememişti. Aradan aylar geçmesine rağmen. İnci'yle Musa görüşmemişlerdi.
Musa, ablasının nasıl biriyle evlendiğini merak ettiği halde, "O neden bana önceden söylemedi, neden evleneceğim insanı araştıır demedi, diye her geçen gün kırgınlığının) eriştiriyordu. Aradan aylar geçtikçe, İnci'yle kocasının sık sık tartıştıkları haberi duyuluyor, Musa ise oralı oluyor görünümünü koruyordu.
Müftü Bey de çok üzgündü.
Bir hafta sonu, Musa evdeyken İnci kocasıyla kapıda belirmişti. Musa eniştesine sarılarak ona hoş geldiniz, de-

miş, ablasının tarafına bile bakmamıştı.

İnci artık isyan ediyordu:

— Sen hasta mısın oğlum? Günahım nedir benim? Sevdiğimi söylememişim. Kime söyledim ki sana söyleyecektim.

Musa "Yine pot kırdın." dercesine bakmıştı ablasına.

— Demek, kime söyledin ki, bana söyleyeceksin ha abla? Kime söyledim ki sana söyleyeyim? İşte bu sözünle gönül dünyamdan tamamen sildim seni abla. Sildim. İnci, üzüntüsünden ağlamaya başladı.

İnci'nin ağlaması Müftü Beyi üzmüş, İnci'nin başka yerde dolup, Musa'da boşaldığını anlamış, damadına kızına hiçbir şey söylemeden onlarla sohbet ediyordu: Musa biraz daha sohbet ettikten sonra eniştesinden mücadele isteyip dışarı çıkmak için kalktı. Evden çıkarken merdivenlerde Hazal'a rastladı.

Hazal üzgündü:

— Abi, ablam buradayken gitmen ayıp değil mi?

— Değil. Sen de bana onun yaptığını yaparsan sana da aynı tavrı alırım.

Musa ceketinin öteki kolunu giyerken iniyordu merdivenleri. İki katlı ahşap evin son merdivenlerindeyken, Hazal ağabeyine cevap verdi:

— Ben söylerim. Ama benim sevdiğim senin arkadaşın çıkarsa ne yaparsın?

Musa aceleyle cevap verdi.

— Fark etmez. Gönül işlerinden biraz anlıyorsunuz. Ben gü-

208

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

209

ven ve dürüstlük isterim.

Musa bahçe kapısına geldiğinde birden durakladı. Şimdi fark etmişti Hazal'ın sözünü. Hemen geri dönüp Hazal'a sordu:

— Kimmiş benim arkadaşım?

Hazal korkmuştu: ;

— Amaan abi? Öylesine söyledim işte.

— Öylesine de olsa, bu sözün altında bir şeyler var demektir, Benden çekinme. Başkasından duyarsam... Ya da her şey bittikten sonra duyarsam seninle o zaman konuşurum.

Hazal, Musa kapıyı çekip çıkarken arkasından seslendi:

— Tamam. O hâlde söylüyorum; arkadaşın Yıldırım.

Musa bu itirafı duymuş olduğu yerde bir müddet kala kaldı. Şaşkındı. Ne karar vereceğini bilmez hâlde köy içine doğru giderken, kız kardeşinin söylediğini duymamazlıktan gelmeyi tercih etti.

Hazal ise, nasıl olup da ağabeyine Yıldırım'ı sevdiğini söylediğini şaşırarak, utancından olduğu yerde şok hâlinde çökmüştü.

Üst katta ise Müftü Bey damadıyla sohbet ediyordu.

Müftü Bey'in gözünden kaçmayan bir durum vardı, damadı çok kibar biriydi, ama kızıyla dargındı. Kızı da da-

madı da belli etmemeye çalışıyorlardı.
Akşam olduğunda, kızıyla damadı kapıdan çıkarken
kızının eline bir not sıkıştırdı.
İnci evine gidinceye kadar tahammül edememiş, arabalarının içinde lâmbayı yakarak babasının notunu okumaya başlamıştı:
"Sevgili kızım, kızlar içinde inci yavrum. Biliyorsun, ben sık sık şunu söylemiştim: Evlâtlarım! Kendinize öyle eş seçin ki, yaşlandığınız zamanda sizinle sohbet edecek biri

olsun karısı için babasını, anne babası için karısını harcayan kişiyi eş olarak seçerseniz, ister kadın olun ister erkek, bir ömür stres yaşarsınız. Sakın bir insanın fizikî güzelliğine aldanıp kişinin ruh güzelliğini unutmayın," diyordum. Evleneceğin kişiyi sen seçtin, ben de araştırdım kibar insan dediler, dindar dediler verdim. Zahirî bizim görevimiz bu noktada bitiyordu. Zira insanların gerçek yüzleri bazen dışta durur bazen içte saklıdır. İşin doğrusu şu; aslında insan içte gizlidir. Kocanın içteki yüzünü karısı, kadının içteki yüzünü en iyi bilen kocasıdır. Sizi iki ayrı ana doğurdu. 20 yıl boyunca milyonlarca olay veya detaylar birikimi kalbinizi ayrı anlayışlara, ayrı beklentilere, ayrı umutlara, ayrı konulardan haz duymaya yönlendirdi. Her şeyden önce, kalplerinizin bazı konularda dili farklı, anlayışı farklı kavrayışı farklı. Böyle olunca, bir bardak suda fırtına kopabilir. Çünkü herkes kendi özverisini görüyor, kendi özlemini, kendi sıkıntısını, kendi acısını biliyor. Erdem ise, karşı tarafın da acısını hissetmektir. Karşını anlayamıyor san, bunun sebebi her fedakârlığı kendinden bilmendendir. Anladığım kadarıyla dargınsınız. Bilmiyorum, barışmanız için size ne yapabilirim? Bilemiyorum. Eğer, birbirinize karşı ağır bir yanlışlık varsa şunu unutma: Dünyanın kuruluşundan beri insanların hep aynıdır. Size ne diyeyim? Bilgi, ancak dinleyenlerine göredir, kalpler sadece Kur'an'la düzeltmek mümkündür mü diyeyim size? Ancak 'ayınıza öyle oturursunuz mu diyeyim? Böyle bir tavsiyeyi size yaparsam utanırm. Çünkü siz bunu biliyorsunuz. Birbirlerini seven için. bir sevgili ötekine çölde su gibidir. Bir adam düşünün çölde günlerdir yürüyor, kum kaynar, güneş tepesine oturmuş kadar etkili. Adam susuzluktan yanıyor. Önce ah bir damla su deyse dilime." der. Bir

h
?s.

210

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

21

damlayı bulunca bir avuç o bir avuç su ona o kadar tatlı gelir ki, sonra pınara raslayan adam, kana kana su içtiği hâlde o bir avuç suyun tadını bulamaz. Benim sizden anladığım, ya birbirinize çölde su olamı-

yorsunuz, ya da birbirinize pınar oldunuz. Bir ihtimal daha var. Onu belki bir başka zaman söylerim. O zamana kadar size şu tavsiyede bulunmak istiyorum?

* İki ayrı kalp taşıyorsunuz. Bu kalpler aynı kalp gibi olamaz.

* Sevginizi yıpratmayın.

* Birbirinize olan sevginizi birbirinizin burnundan getirmeyin.

* Birbirinizin yanlışlarında hemen tepki gösterip hoşnutsuzluğunuzu dile getirdiğiniz gibi, birbirinizde beğendiğiniz konuları da aynı anda dile getirin. İşte bunu maa-
lesef insanlar uygulamıyor.

Hayatta dava aşkından başka hiçbir aşkı kalmamış, geçirdiği tecrübelerle defalarca kül olmuş bu acizin sözüne önem verin.

* Severseniz sevilirsiniz.

* Sevginizi yıpratmayın. (Bunu ikinci kez yazışımın farkındayım.) Sözlerimi önemerseniz bu sizin lehinize olur sanıyorum. Kim bilir belkide sadece bir sanıyorumdur. Olsun. Yine de önemseyip okuduğunuz için teşekkür ediyorum.

Son söz:

Sevgi canlı gibidir. İki taraflı bakılmazsa ölür. Sevgisiz insan ise, ölü ölü yaşar.

Beni anlayacağınızdan eminim, uygular mısınız? Onu bilmiyorum.

Sizi önemseyen, Sizi değer bakımından anlayan ve siz' tanımaktan dolayı kendisini bahtiyar gören baban.

İnci, mektubu okuyunca, kocasına baktı:

— Bak, senin yüzünden babamı üzdüm.

— Hayır, benim yüzümden değil.

— Beni, sadece kendi malın görmek istediğinden dolayı öyle oldu. Beni, ailemi sevdiğim için kıskanıyorsun. Ben sadece senin olamam ki, sen de sadece benim olamazsın. Biraz anne babamın, biraz kardeşlerimin de malıyım ben. Daha doğrusu, onların da senin de canınız olduğumu biliyorum. Ama sen beni sevdiğin için kıskanıyorsun.

— Haklısın canım. Eve gidince babanın aslında bir kitap değerinde olan mektubunu tekrar okuyalım. Adam ne kadar zeki değil mi, seninle konuştuğumuz hâlde anladı dargınlığımızı.

Gaza basıp hızla evlerinin yönüne döndüklerinde damat hâlâ bir kelimeyi düşünüyordu: İki ayrı kalp taşıyorsunuz. Bu kalpler aynı kalp gibi olamaz.

* *

T

Harcandık

213

111. BÖLÜM

Hayat bazen istisnadır.

Viyadük

İki yıl aradan sonra iki arkadaş yine buluşmuştu. Bu defa fırtınalı döneme rastlamışlardı. Arada bir kar da serpiştiriyordu.

Yıldırım'la Musa çocukluk ve gençliğin ilk dönemle-

rinde gezdikleri yerleri geziyorlardı. Musa arada bir dini konuya girmeyi düşünse de bunu yapmıyor, onu bıktırmak istemiyordu.

Musa Yıldırım'a bakıp sordu:

— Yıldırım! Büyük çınar ağacının dibine gidelim mi?

— Tabi, iyi olur. Bu karda fırtınada çılgınlık olur, ama olsun. Ben de özledim oraları. Geçen akşam rüyamda, o büyük çınarın dibinde lâlelerin arasındaydım. O lâleleri de oraya güya sen ekmişsin.

Sohbet devam ederken, iki arkadaş uzun bir yürüyüşten sonra, çam ormanının tepesindeki büyük çınarın dibindeydiler. Eski günleri yad etmişler, çok üşüdükleri içjn he-men, güle oynaya tekrar kasabaya dönmüşlerdi.

İki genç kasabanın altını üstüne getirmiş, gezmedik yer bırakmamışlardı.

Bu kasabaya bazen turistler gelirdi. Bu yıl ise turist da-

214

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

215

ha sık görülüyordu.

Musa'nın kasabadaki turistlerin çokluğu dikkatini çekti-

— Yıldırım bu ne iş? Kışın ortasında ömrümde bu kadar turisti bizim beldemizde hiç görmemiştim.

— Ben de görmedim. Demek kasabamızda görebilecekleri güzellikler varmış. Onu da yeni fark etmişler. Güzel yerleri gezmek insanı güzel duygulara yönlendirir.

— Ben biraz şüpheli yaklaşıyorum. Kimi de proje peşindedirler herhalde.

— Doğru. Mesela şu Arap turist. Bizi arkadan vuran Araplar lehine gelmiş olabilir.

Musa bu söze çok sinirlenmişti:

— Hiçbir Arap turist buraya gizli ölçümler yapmak, önemli bölgelerimizi, özellikle askeri bölgelerimizin yerlerini, öğrenmek için gelmez. Pardon, Saddam yapmış olabilir. Ondan başka hiçbir Arap ülkesinin ülkemizde gözü yoktur. Ama Yunanistan, Ermenistan, İngiltere gibi eskiden ülkemizi elimizden almaya kalkanlar şimdi neden kalkmasınlar, diye insan düşünüyor.

Düşünüyordu Musa:

"Yıldırım öyle bir örgütün eline geçmişti ki, bu örgütün telkinine göre, Türkiyeli bir Türk veya Kürt, Çerkez, Gürcü, Lâz veya başka ırkların ülkesine, 'benim ülkem' diyecek hâl bırakmamışlardı. Devamlı olarak, Müslümanlar şöyle, Müslümanlar böyle, diyerek gençlerin bir kısmı ülkesinden utanmaya başlamıştı.

Yıldırım, Musa ne derse itiraz ediyordu:

— Ama zaten bizim ülkemizin bir kısmı başkalarınınmış.

Musa şaşırılmıştı bu savunmaya

— Zaten dünyada eskiden beri kendi ülkesi olan kaç halk var ki? Başta Amerikalılar, boşaltsın ülkeyi eski sahiplerine versinler. İsviçre boşaltsın, Almanya'ya versin.

Avusturya, Fransa'nın bir kısmı, İsrail'in tamamı, Rusya'nın en az yarısı, İspanya'nın tamamı ve daha yüze yalan ülke hep eskiden başkalarınınmdı. Herkes sahiplerini koruyarak kondukları ülkelerde yaşayıp, hiç kimseyi kovmadığımız ülkemize mi göz koyuyorlar? Hele bir denesinler! Daha önceki hüsrana uğradıklarının iki üç mislini görürler. Yıldırım gülmüştü bu söze:

— Oğlum sen İslâm dünyasının teknolojiye ayırdığı bütçenin ne olduğunu biliyor musun?

— Haklısın Yıldırım. Eksik ve yanlışlar ve ihmâller var. Meselâ sen biliyor muydun, bu ülkede altından dağımız varmış. İşleyemiyoruz çünkü birileri izin vermiyor. Sözde bağımsız ülkeyiz. Mucitler var, meselâ biri suyla araba yürüttü, biri kuyuda elektrik üretti. Adamların müritliğine devlet yetkilileri dönüp bir kez bile bakmadı. O iki mucidin icatları bile bu ülkenin belini düzeltirdi. Ama dışardan baskı var. Petrolümüzü bile kendi irademizle çıkarıyoruz. Asker sayımızı durmadan düşürmemizi istiyorlar. Eğer burada düşünülen şey askere yapılan harcamalarsa, barlarda, gazinolarda, pislik içinde yüzen eğlence yerlerindeki giderlerin durdurulması için neden kimsenin sesi çıkmıyor? Oralarda çöpe atılan pastalar, etler ve benzerleri dökmekten kurtarılsa, Türkiye ordusu gibi iki ordu daha bakar. Bence, ileride bize karşı tuzak kurmayı düşünmeyenler asker sayımızla ilgilenmezler. Ancak düşmanlarımız asker sayısıyla uğraşır. Üstelik bunları söyleyenlerin çoğu, bir evin ve en az on erin yiyeceği parayı, sigaraya içkiye veriyorlar.

Yıldırım Musa'yı hayretle dinliyordu.

— Yahu sen işi bayağı büyüttmüşsün. Senden bunları hiç duymamıştım.

— Başkasından duydun mu?

— Hayır! Doğrusu sana hak verdim. Gerçekten sanki

216

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

217

bütün oyunlar bizim üzerimize yönelik kurgulanıyor.

— O hâlde... O hâlde kardeşim. Hiç kimsenin oyunu-
na gelmeydim. Her turiste casus diye bakmayacağız ama,
ülkemizi karış karış ölçen turistlerin olduğunda unutma-
yacağız. Ne demiş atalarımız "Su uyur düşman uyumaz."

Düşman oyununa öyle gelmişiz ki:

"Yaşasın tayfalar, sağolsun kaptan,
Gemiye batırdık, bir bayram arttı."
demişiz.

Bu şiirleri okuyup hemen geçmemek lâzım. Kaptan
kim? Gemi ne? Batıran kim? Bayram ne bayramı?

Öyle bilinçli olalım ki,

Helak olacaksak suçumuzu bilelim

< Hayat bulacaksak, bunu da hak edelim.

Yıldırım antik çağdan kalan bir heykele yaslanarak
sordu:

— Müslümanlar çok hata yapmışlar değil mi?

— Evet Yıldırım. Düşman oyunlarından habersiz habersiz büyütülüyoruz. Dün "Yunanı denize döktük." diye övünüyoruz, bu gün yunanlının hepsini dost sanıyor, onlarla arkadaş olan gençlerimizin havasından geçilmediğini görüyoruz.

— Ne demek istiyorsun? Yunanlıyla arkadaş olunmasın mı?

Musa sinirlenmişti:

— Arkadaş olunsun ama, hangi Yunanlı dosttur hangi Yunanlı düşmandır bunu bilerek olsun. Suyu yoksa su versin Yunanlıya, ekmek versin, ama sır vermesin ve daima "acaba"sı hep olsun. Ne dedik beytimizde:
Helak olacaksak suçumuzu bilelim . . .
Hayat bulacaksak bunu da hak edelim.
Yıldırım Musa'yı hayranlıkla dinliyordu.

— Ben şair olacaktım sen olmuşsun.

Musa gülerek cevap verdi:

— Yok canım, hepsi benim değil ki. Senin soruna cevap vereyim. Müslümanlar çok hata yaptılar konusu. Bir kitapta okudum, diyordu ki bir beyit:

"İnsan beşer, elbet şaşar
Hata eyler, üçer beşer."

Bizim hatamız, üçer beşer değil topyekûn hepimizin birden hata yapması oldu ve hataları düzeltmek için uğraşmadık. "Biz başaramayız" kompleksi sebebiyle tabi. Öyle milli eğitim bakanı gördük ki, adam dine çağ dışı diyor, kızlı erkekli bir ortamda cinsel eğitim dersinde kadın ve erkeğin mahrem yerlerini çizdirmeyi ilericilik görüyordu. Hâlâ kadın satılıyor bu ülkede. Bu ne acı bir manzara ve erkeklere ne zalimce bir iyilik (!) Erkekler sokaklardaki kadınlara saldırırlarmış da... O yüzden kadınları satarak böyle iyilik yapıyorlarmış. Daha fazla konuşmaya tahammülüm yok. Bu arada yaptığımız en güzel şey şu: Hepimiz üçer beşer uyanmaya bu hataları görmeye başladık. Yıldırım'ı kastederek devam etti Musa.

— Ama ne yazık ki, düşman tuzaklarından habersiz olanlar, birer birer dökülüyorlar yol kenarlarına. Yıldırım, Musa'ya şaşkınlıkla bakıyordu:

— Yahu sen Mus'ab bin Umeyr gibi olmuşsun. Ben-den sonra büyük aşama kaydetmişsin.

— Teşekkür ediyorum. Mus'ab olamasam da normal Müslüman olmaya çalışıyorum. Fakat dersleri yarım bırakmak beni yıktı. Babamın söylediği gibi, tuzağa en yakın insan dinini bilmeyen insandır. İslâmi ilimlerimiz yarım kaldı. Akidemizi tam öğrenemedik, ama dinimize karşı, iyi niyetli olmayı öğrendik.

* * *

218

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

219

Günler sonra Yıldırım iyice değiştiği Musa'nın gözünden kaçmıyordu. Yıldırım'da değişmeyen bir şey varsa

Musa'yı hâlâ seviyordu. Musa ile birkaç gün geçirdikten sonra aynı otobüste dönmeye karar verdiler. Hâlâ Ayşe üe Filiz hakkında birbirlerine soru sormuyorlardı.

Otobüs terminaline geldiklerinde İngiliz bir kan kocayla, bir grup Arap gence rastlamışlardı. Aynı otobüste gidecek olan yolcular bir aradaydılar.

İngiliz karı koca devamlı ayakta geziyor, yaşlı olmalarına rağmen oturmuyorlardı. Musa kalkıp yanlarına giderek İngilizce konuşmaya başladı:

— Ülkemize hoş geldiniz. Oturmadığınızı görünce size nasıl yardımcı olabileceğimi düşündüm. Buyrun isterse-
niz bizim yerimizde oturun.

Yaşlı kadın korku dolu gözlerle Arap turistlere baktı:

— Onlar Filistinli teröristler değil mi? Onlar bizi öldürürler. Bilseydik bu gün yola çıkmazdık.

Musa şaşırmıştı:

— Olur mu öyle şey. Filistinliler kendi haklarını, topraklarını savunuyorlar. Neden onlara terörist diyorsunuz ki? Neden, gerçekten terörist olanları görmüyorsunuz? Niçin sormadınız, Amerika'nın, Hiroşima'da, Vietnam'da, Afganistan, Irak ve öteki ülkelerde ne işi vardı, diye. Ya da İsrail, Filistinlilerden ne istiyor? Yüz binlerce can aldı Amerika ve onun yardakçıları. Kırılmayın ama, size nasıl bir uyandırıcı lâzım ki siz bunları görebilesiniz anlayamadım. Bu arada Filistinli genç Musa'ya soru sormak için yaklaşıncaya İngiliz kadın bağırdı.

— İmdat! Bizi öldürüyorlar!

Musa daha çok şaşırmıştı.

— Hanımefendi lütfen sakın olun! Ne oldu size bir şey mi diyen oldu?

— Bu Filistinliler bizi öldürecek.

— Olur mu öyle şey? Sizi aldatmışlar. Bunca kan içtikleri yetmedi, şimdi de iftira yoluyla dünyayı ellerine almaya çalışıyorlar. Müslümanların aleyhine kışkırtıyorlar sizleri.

Yaşlı İngiliz kadın ve kocası korkudan titriyorlardı, r

— Onlardan korkuyorum. Ya bizi kaçıırırlarsa! *•;

Keşke gelmeseydik. Mari'de hastanede yatacak zamanı buldu.

Musa:

— Gerçek Müslümanlar, devlet politikasındaki, diplomatik cinayetlerin bedelini masumlara ödetmezler. Ödenenler varsa bilinçsizliğindendir. Aynı bilinçsizler her milletin içinde vardır. Arapların içinde de, İngilizlerde de Türkler ve öteki toplumlarda da kötüler vardır. Kötüler yüzünden, bir milletin hepsini karalamak .insanlığa yakışmaz. Şunu da bilmenizde yarar var: Size kötülük yapmaya kal-
kan olursa, bizi karşısında bulur. Biz, bizde misafir olan, düşmanımızın evladı bile olsa ona iyi bir ev sahibi oluruz. Musa ve Yıldırım Arap gençlerle sohbeti koyulaştırmışlardı. Dışarıda kar yağışı ahşap binanın lobisindeki şöminede yanan odunların çıtırdama sesleri güne bir başka güzellik katıyordu.

Turist grup içinde, Endonezyalı, Malezyalı, Çinli, Türkistanlı, Filistinli, Suudi Arabistanlı, Iraklı, İranlı gençler vardı.

Yıldırım, Arapların dindarından nefret etse de, bu grubu merak etmişti. Musa'ya yaklaşıp sordu:

— Yahu Arap Müslümanları anladım da, Çinli Müslümanı anlayamadım. Bu ne iş? Bu çağda Çinli nasıl Müslü-

man olur?

Musa gözlerinin içiyle gülerken şaşkınlığını da belirtmeden geçmedi:

— Bu nasıl soru Yıldırım? Çinliyi başka tanrı yarat-

*^mp

220

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

221

madı, onu da Allah yarattı. Sen Çinlileri ne sanıyorsun?

Onlar Allah'ı bulacak zekâya sahip değiller mi?

— Valla, Çin işkencesinden dolayı, bütün Çinlileri işkenceci sadistler gibi görüyor dünya. Yeni yeni öyle olmadı, Çinlilerin de işkenceye karşı olanları olduğu anlaşıl-mıştır.

— Olur mu öyle şey? Şimdi Çin'de akın akın, tıpkı Mekke dönemi gibi İslâm'a koşuş var. Daha hızlı da olabi-lir aslında, ama Müslümanların gayretleri yeterli değil. Mücahit değiller. Mücahit olsalar dinsizlikten bıkan mille-tin imdadına yetişirlerdi.

Yıldırım:

— Hadi bu gençlere soralım. Otobüsü beklerken za-man kazanmış oluruz. Bunlar birbirlerini nasıl tanımışlar? İnan ki akıl erdiremedim.

Musa Yıldırım'ın söylediklerini gençlere anlattı. Hep-si gülüyordu.

Filistinli genç:

— Ben hariç hepsi Harward Üniversitesi'nde tanışmış-lar.

Musa:

— Çinli arkadaş nasıl Müslüman olmuş? Bir mahsuru yoksa arkadaşım merak ediyor da.

Bu arada İngiliz kadın yine korku dolu gözlerle bakı-yordu Müslümanlara.

Filistinli gence Musa soruyu sorar sormaz Çinli genç cevap verdi:

— Anlatayım. Ne mahsuru olabilir ki, vakit geçirmiş oluruz. Adım Çün yirmi beş yaşındayım. Benim Müslü-man oluşum çok ilginç oldu. Ailem Budisttir. Çinliyiz, ama ben Singapur'da doğmuşum. Annemin ikinci, babamın be-şinci çocuğuyum. Üniversite tahsilim için Amerika'ya git-tim. Bu dindar arkadaşlarla tanıştım orada. Bir gün şu Ma-

lezyah arkadaşı gece kulübüne davet ettim, bana oraya ni-çin gideceğimi sordu. Ben de eğleneceğimizi söyledim ma-lum eğlence, o da sorusunu sordu. "Allah'a kul olarak ya-ratılan kadının sana cinsel kölelik yapmasına onurun nasıl izin veriyor," dedi. Düşündüm... Kadın hakları savunucu-su idim, ama kötü yola düşmüş değil düşürülmüş kadınla-rı savunmadığım gibi, onları arzularım söz konusu olunca ben de kullanıyordum. Yani onları ben de sömürüyordum. O anda, kendimi aşağılık bir yaratık gibi gördüm. Fakat et-kisi çabuk geçti. Ona rağmen, vücuduyla para kazanan ka-

dınları gördükçe insanlık midemi bulandırıyor. Bir gün yine Malezyalı arkadaş yanıma geldi, Kur'an hakkında bilgim olup olmadığını sordu. "Yok, ama çöl kitabıymış." dedim. Bana o kitaptan her gün sorularına delil getirdi. Ey insanlar! Aklınızı kullanın insanlığa iyilik yapın, cömert olun, insanları sövmeyin, gibi tavsiyeler çöl kanunu ise, o hâlde çöl deniler yerler çağdaş ülkeler sanılan ülkelerden daha medeni sayılmaz mı, dedi. Bu sözü düşündüm. Görünmeyen Allah'ı görür gibi oldum. Bir yıl sürdü araştırmalarım. Arkadaşım, önce, bana dine sokulan yanlışları anlattı ve bu yanlışları bazı ateistlerin sermaye olarak nasıl kullandıklarını örnekleriyle gösterdi. Böylece elhamdülillah Müslüman oldum. Babam memnun oldu, annem biraz üzüldü, kız kardeşim de Müslüman oldu. Hazreti İbrahim'in beldesini ve Türkiye'nin diğer bölgelerini görmek istedik. Bizim şansımızdan kış bu yıl şiddetli gördüğünüz gibi şimdi buradayız. Gençler konudan konuya geçiyorlardı. Otobüsün beş saat sonra ancak hava biraz düzelirse kalkabileceği duyurulmuş, beş saat sonra da "Ancak yarın kalkabileceğiz." anonsu yapılmıştı. Gençler biraz çevreyi gezip otele gelmişlerdi. Musa, Yıldırım'ın ne idüğü belirsiz hâline çok üzülüyor, ama ona

222

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

223

bunu hissettirmemeye çalışıyordu. Uzun gezi ve sohbetten sonra otel odasına gelmişlerdi Musa ile Yıldırım karşılıklı iki ranzası olan otel odasında geçmişte gezinti yapıyorlardı. Eski havasından eser kalmamış olan Yıldırım çok neşeliydi. Musa'nın dindarlığı ile alay etmek istiyordu... Sordu: – Eee sonra, sonra ne oldu Musa? Sen hep dinci mi kaldın? Hayatını yaşamadan yaşadın öyle mi? Musa, otel odasından dağlara göz gezdirirken, gözlerini Yıldırım'a çevirince, yüreğindeki ateş bakışlarından Yıldırım'ın gözlerine doğru fışkırıyordu adeta. Musa, aslında ağlamak istiyordu. Arkadaşım böyle görmeye dayanamadığını belirten cümlelerini, dudaklarından zorla döküyordu. – Anladım Yıldırım anladım. Sen İslâm'ı, dolaylı yoldan küçümsüyorsun arkadaşım... İnancın veya inançsızlığın sende kalsın. Gel sohbetimizin tadını kaçırmayalım. Başka şeyler konuşalım. Yıldırım aynı havayı sürdürerek konuyu değiştirmek istediğini itiraf etti. – Tamam haklısın Musa. Konuyu değiştirelim. Senin kızla benim kızdan yine haber alamadık. İkimiz de birbirimizden aptal çıktık. Hadi ben hayata küstüm, peki sana ne oldu? Bunu hâlâ anlayamadım? Musa dalmıştı yine. Yıldırım'ı duymuyordu bile. Yıldırım tekrar sordu;

— Cevap versene. "Konu deęişsin." dedin, ben de de-
ęiştiriyordum. Neden havaya girmiyorsun? Senin bu an-
lamsız duruşunla yüzlerce kilometrelik yolumuz bitmez
ki... Konuş aslanım, konuş. Biz neden gizli sevda çektikte
onlara gerektiği gibi açılmadık?
Musa tekrar Yıldırım'a baktı.

— Senin fikrine katılmıyorum. Onlara bir tek "Sana
tapıyorum." demedik.
Yıldırım'mvüz hattında acının kıvrımları belirmişti.

— Haklısın/"
Yıldırım kahirianmıştı...

— Neydi o günler be... Onu görebilmek için neler ya-
pardım; gece uyumaz, sabahın erken saatinde onun yoluna
çıkarmaya hiçbir şey söyleyemezdim. Bir türlü açmamıştı
başını. Hâlbuki o makyaj yapan bir kızdı örtüye uygunda
değildi davranışları. Hiç anlayamamıştım onu. Derin aşkı-
mı bir metre kumaş parçasına değişmişti...

— Senin gördüğün kumaş yönüymüş. O başörtüsünün
kumaş telleri arasında gizli duran başka bir şey daha var-
mış demek ki, işte senin göremediğin oymuş... Lütfen bu
konuyu kapatalım. Çünkü onlar artık başkalarının eşi oldu-
lar, ya da olacaklar. Başkasının eşinden bahsetmek kişilik-
li insana yakışmaz.
Ayşe'yle Filiz'den epey bahsedip, konuyu yine dine
getirmişlerdi. Musa:

— İkimiz birden güzel bir dönüş yapalım. Biliyorsun
namazını kıldığın günlerde, bir ay kıldın, ama bambaşka
insan oldun...

Musa devam edecektiki Yıldırım böldü sözünü:

— Yok be aslanım. O körü körüne bir bağlanmaydı.

Musa, bu söze üzölmüştü:

— Bazı şartlanmalar bile, senin yokluğa şartlanman-
dan daha kârlıdır. Hiç olmaz, ihtimal taşır. Ya senin şartlan-
dıklarında? İhtimâl bile yok.

Yıldırım sinirlenmişti.

— Bak yine dine giriyorsun...

— Ben değil sen girdin. Hem de, sence ustalıkla haka-
ret ederek. Unutma... Hakaret edenin karşısında hiç kimse
tepkisiz kalamaz, kimisi bu tepkisini dışına, kimi de içine

224

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

225

verir. İnanmaya şartlanma denmez. Asıl inanmamak şan-
lanmadır. Çünkü o, hem bu hem de öteki âlemi ve bütii
varları yok kabul etmektir... Bundan daha büyük şartlan-
mamı olur?

— Sana ne? O benim eski sevdiğimdi. Ben sevdiğime
ne istersem onu söylerim.

— Ama o kız benim din kardeşimdi hâlâ da öyle. Ve
inancı inancımdır.

— O hâlde ona neden kıızıyordun? Yolda sakız çiğni-
yor. .. Dudaklarını boyuyor gerzek, diyen sendin. Şimdi mi

bacın oldu?

— Kardeşler birbirlerine yanlışlarında kızarlar, doğru-
larında övünür, savunurlar sonra da hiç olmazsa örtünme-
ye hazırlanmış bacım diye, Allah'a şükrederler, eksik yön-
lerini telafi etmesi için de dua... Sen bu duyguyu anlaya-
mazsın. Çünkü, senin yoldaşların oldu, ama uzun süre din
kardeşin olmadı. Bir aylık din kardeşliği de ne olduğu an-
laşılamadan bitti.

— Sıktın ama! Biz neşeli neşeli yolculuk yapalım de-
dik, şu otel odasını bile cuma hutbesine çevirdin. O hâlde
konuşmayalım.

— Fena olmaz.

İkisi de susmuşlardı. Yıldırım sıkılıyordu. Kalkıp ote-
lin lobisine indi. Orada hüzünlü hüzünlü oturan yaşlı bir
adamı gördü. Birileriyle konuşmak istiyordu. Yaşlı adama
gülümseyip karşısında oturdu:

— Yolculuk nereye amca?

Konuşmak için birini bekliyormuş gibi, bir çırpıda her
şeyi anlatıyordu yolcu adam.

— İstanbul'a oğlum. Kızım doğum yapmış. Hastane-
deymiş. Haber alır almaz, "Hanım ben gidiyorum." dedim-
Bir kızım var biliyor musun oğlum, ona hiç kıy amam.
Yıldırım şaşırmıştı;

— Hayret! Bizim buralarda kız çocuğuna değer veren
İpek görmemiştin.

Yaşlı adamın gözleri yaşlanmıştı;

?— Haklısın oğlum. Cehalet sarmış yöremizi... Ceha-
llet, herkese başka taraftan vurur. Batıda bir başkadır, Do-
lguda bir başkadır cehalet.

Yıldırım;

— İşte bu vahşet neyin kalıntısı? Örfler... örfler... Ne-
|den bunlar Rusya'da yok?

Arkasında duran Musa'yı görmemişti.

Musa taşın nereye gittiğini hemen anlamıştı cevap
İverdi;

— Çünkü Allah'ın, kız çocukları olduğunda utananla-
I rın cahiliye ruhundaki insanlar olduğunu bilmiyor milleti-
miz. Ayrıca Rusya'da komünizm var... Bazı Ruslar kız ço-
cukları olduğunda bayram ederler. Eğer yanlış bilmiyor-
] sam bu defa da erkekler hor görünmüş olmuyor mu?

Yıldırım yarı şaka yarı gerçek ifadeyle cevap verdi:

— Seninle konuşan yok. Sen konuşmayalım deme-
|din mi?

— Hayır sen söyledin?

— Ben sözle söyledim. Ama sen fiilinle söyledin ba-
j na. Şimdi karışma konuşmalarıma.

— İnancına hakaret etmeseydin karışmazdım.

Yıldırım ellerini havaya kaldırarak itiraz etti;

— Yooo... Sen kaşınıyorsun arkadaşım. Sen resmen
| kaşınıyorsun. Ben senin inancına ne zaman hakaret ettim?

— "Örfler" derken konuyu nereye dayandırmaya ça-
I hştığını biliyorum. Sana bir şey anlatayım, sonra sen nasıl
1 istersen öyle inanabilirsin, ama nasıl istiyorsan öyle haka-
ret edemezsin. Önce bunu bil arkadaşım. Daha sonra şunu
da bil, bazı erkekler, kızları olduğunda utanırlar. Bir yerde
I okumuştum, kızları istememek İslâm'dan önceki cahiliye

devrinden gelmiş ve bu her millete sirayet etmiş... Bütün dünyada bu cahiliye izini görmek mümkün. İslâm'ın getirdiği hükme gelince: Allah, kızları olduğunda surat asan erkeklere "cahil" diyor. Senin anlayacağın dilden konuşsak, Allah o babaları lanetliyor. Peygamberimiz, kız çocuğu olduğunda hoşnutsuzluk göstermeyi yasaklıyor. O hâlde kızları horlama konusunu nasıl olurda İslâm'a mâl edersin? İslâm'ın karşı olduğu bir şeyi İslâm'a mâl etmek yiğitliğin kitabında yazar mı? Bu insanlık olur mu? Allah Allah! Bana ne oldu böyle demin söylediklerimi tekrar anlatıyorum? Demek ki seni böyle görmek beni şaşkına çevirmiş.

Yaşlı adam girmişti devreye:

— Çocuklar sakın olun. Siz böyle giderseniz kavga edeceksiniz...

Karşı koltukta oturan, otobüsün şoförü devreye girdi.

— Valla Hacı Amca öyle güzel tartışıyorlar ki, dinlemekten zevk duydum. Otobüste de böyle konuşurlarsa uyum da gelmez. Bırakın tartışsınlar,

Musa mırıldandı;

— Hacı amcaymış. Şu insanlara deli oluyorum. Her yaşlıya hacı amca, diyorlar. Hacılığı yaşlılıkla özdeşleştirdiler, sonra da o yaşlıların bütün hatalarını hacılığı dolayısıyla İslâm'a mâlediyorlar.

Yıldırım yavaşça cevap verdi;

— Bak, dindarsın ama nasıl dedikodu yapıyorsun. Bu yaptığın Müslümanlıkta var mı?

Musa elinin tersiyle vuracakmış gibi yapıp biraz sinirle cevap verdi;

— İşine geldiği zaman nasıl da tekeden süt çıkarıyorsun. Senin gibiler, hep aynadırlar kendiniz dine imana küfrederken, bizim tabii hakkımızın bile dine İslâm'a uymadığını söylersiniz... Her şeye rağmen, seni insan olarak sevi-

yorum bu yüzden sana sabrediyorum. Ama inancıma hakaret edersen hem sevemem hem de sabredemem. Beni anmaya çalış! Arkadaşım. Ben senin için kötüyü dilemem.

Yaşlı adamın bu tavır çok hoşuna gitmişti:

— Aslan be! Arkadaş dediğin böyle olur.

Yaşlı adam yeni hatırlamış gibi sordu;

— Sahi, siz kaç yıllık arkadaşsınız?

Yıldırım cevap verirken yan yan Musa'ya bakıyordu:

— Biz mi? Keşke olmasaydık... Uzun yıllar arkadaştık.

Musa:

— "dik" nesi? Artık değil miyiz?

— Bu gidiş değiliz galiba.

— Yani senden kurtuluyor muyum?

Yıldırım mazideki günleri düşünerek mırıldandı;

— Evet. Benim yüzümden bir ayağından olduktan sonra benden kurtuluyorsun... Böylece öteki ayağım kurtarmış olacaksın.

Musa duygularını yansıtır gülüşle cevap verdi;

— Bu hayat öyle bir hayat ki dostum, hiçbir uzvumuzun garantisi yoktur. Sen hâlâ orda mısın?

– Hiç unutmuyorum ki... Benim yüzümden topal kaldın. Biliyor musun, o alçağı hâlâ unutamadım.

– İntikamım da almıştın üstelik. Kendini gör işte. Sen busun. Sana seni tanıtayım.

Pala bıyıklı, derin bakışlı şoför lobide radyoyu açarak konuya girdi:

– Bir ayak nedir arkadaşım, ben arkadaşımın yüzünden evlât kaybettim, ama hâlâ arkadaşız. Kaza ile üstünden arabasıyla geçti. Kasıt yok ya... Ben de kin gütmedim. Şu türküyü dinleyin, tam da benim türküm çıktı. Yazımı kışa çevirdin, bak gözümde yaşa Leylâ Mevlâm ayrılık vermesin, gökte uçan kuşa Leylâ

228

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

229

Aşkınla yaktın sinemi, aldın gittin benden beni
Viran eyledin hanemi vurdun taştan taş Leylâ
Yıldırım, dinlediği müziğin etkisiyle Musa'ya içini açıyordu;

– Böyle müzikler beni hâlâ o kıza götürüyor. Elimde değil.

– Tabi ki ona götüreceksin. Allah'tan uzaksın. Başka yerin yok ki. Herhalde Lenin'e gidecek halin yok.

– Sen sadece dinci değil ayrıca duygusuz da olmuştun. Ayşe'yi unutmuşsun. Hani, asla unutmayacaktın? Yıldırım Musa'ya akıl erdirememişti:

– Sen benden farksızdın... Söylesene ne çabuk unuttun?

Musa biraz düşündükten sonra cevap verdi;

– Unutmadım, ama unutmak zorunda olduğumu bildiğim için, böyle müzik dinlediğimde, aklıma Leylâ gelince Mevla'ya yönlendiriyorum. Çünkü o artık başkasının eşi olmuş olabilir. El âlemin eşine aşık olamam. Aşıksam bile kendimden dahi gizlemeliyim bunu ve kurtulmak için Allah'a dua etmeliyim.

Yıldırım, Musa'nın kulağına eğilip fısıldadı.

– Salaksın oğlum sen, salak! Kız başını örtmedi diye onu almadın.

– Sen nesin? Sen de başını açmadı diye almadın.

– Benimki de istemedi. Hem de sevdiği halde.

– Fakat günahını benden fazla seviyordu "Ölsem de başımı örtmem." dedi. Demek ki ölümü göze alacak kadar isyanına günahına bağlaydı. Böyle kızla, bir ömür boyu nasıl yaşasaydım. Sonra mutsuz olmak uğruna, "Sonrası ne olursa olsun, yeter ki ben aşkıma kavuşayım." diyemezdik Allah bana akıl vermiş. Onu böyle yerde kullanamıyorsam nerde kullanırım? Ben hem kendimi hem de olursa çocuk-

larımı düşünüyorum. Onlara neden din cahili bir anne veriyini\ki?

Şoför aşka gelmişti:

– Ah ulan ah! Aşkına kavuşmayı bana sorun siz. Kavuştum, ama karı bizi görünce şeytan görmüşe dönüyor.

Ona kavuştum, ama, meğer ebediyyen kaybetmişim...
Üzülmeysin.. Bu aşk belâsı, kavuşunca daha büyük belâ oluyor.

Musa bu konuşmalardan sıkılmıştı;

— Başka konuya geçsek. Faydasız şeyler yüzünden, bizi duyanları rahatsız etmeyelim...

Yıldırım;

— Ne konuşalım? Sen, hem şizofren hem paranoyak olmuşsun. Ne konuşsak dine hakaret sayıyorsun.

— Hayır! Ben, dine hakaret olmayan cümleyi yanlış anlamam... Uyanıklık yapma da doğru dürüst konu bulalım.

— Meselâ ne bulalım?

— Meselâ, devletin gidişini ele alalım. Devlet nereye gidiyor? Nasıl gidiyor? Bu hayat pahalılığı bu işsizlik, bu çıplaklık hürriyeti, bu banka yoluyla devleti soyma modası, deprem zedelerin perişan hali, kimsesiz çocukların acı veren durumları, asgari ücret alanların sıfırını tüketerek aç kalışı, rüşvet, hırsızlık, gasp cinayet gibi faili yanlış eğitim olan suçların artışı, insanların insan harcadiğı, dini hurafe-lerden ibaret göstermeler, yurt dışında yurtdaşılmı kaybedenlerin durumu, iktidarda bulunan bazı fanatiklerin "Aşır-ı dinci" dediklerine karşı yaptıkları üvey evlat muamelesi... Kadın hakları diyenlerin bile kadını sömürmesi... Ve batıdaki saltanat fırsatına karşılık, doğudaki halkın perişanlığı... Bu durumu dile getirenlerin "Bölücülük yapıyor." suçlamasıyla karşılaşması... Ve... Ve öteki sorunlar. Sence bunlar düzelir mi?

230

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

231

Şoför müdahale etme gereğı duydu.

— Yoo... Siyaset yapamazsınız. Yolculuk esnasında ne zaman siyaset yapılsa kavga çıkmıştır. O yüzden bu konuları biz yasaklıyoruz.

Musa:

— Zaten biz nerede konuşursak, orada yasak vardır.

Peki, o hâlde kar taneleri hakkında konuşalım.

Yıldırım tuhaf tuhaf güldü:

— Tabi, ardından "Tanrı'nın eseri." diyeceksin. "Her kar tanesinin ayrı bir modeli var." demeyi de ihmal etmeyeceksin.

— Esere "tesadüf demekten daha akılcı, daha iyi değil midir? Sen var ya sen. Sen öteki dünyada bittin sayılırsın çünkü bildiğin halde inkâr ediyorsun. Bunun adı inadî küfürdür... Ne diyeceğimi de biliyorsun.

— Sizi öğrendim oğlum. Siz, her şeyi Tanrı'ya dayandırıyorsunuz.

— Sizin gibi tesadüfe bir boşluğa hatta boşluk bile değil, bir yokluğa mı dayandırılalım? Ayrıca haksız mıyız? Her şey Allah'a dayanmaz mı? Dinsizler bir maddeye dayandırınca ayıp değil. Dinsizler, yani ateistler, her şeyin evvelsiz kimse tarafından yaratılmamış olan maddeye da-

yandığını söyler o madde yerine işi Allah'a götürmezler.
Älemdeki tasarım aklı bir mükemmele götürmüyor mu?

— Yine başlama.

Susmuştu Musa... Çantasından bir kitap çıkarıp oku-
maya başladı.

Aradan saatler geçmiş, Musa kitaptan başını kaldırmı-
yordu.

Tekrar odalarına döndüler. Arap turistleri merdivenler-
den çıkarken gören Yıldırım odaya girer girmez söylendi.

— Şu pis Araplar ÷lkemize niye gelmişler hâlâ anlaya-
madım? ????-??• »

JMusa kapıyı kapatırken cevap verdi;

— Ötekiler niye gelmişlerse...

— Onlar gezmek için gelirler... Eğlenmek için gelir-
ler. Araştırmak için gelirler... Ya bu çöl bedevileri niye ge-
lirler?

Musa, Yıldırım'm bu nefretinin nereden beslendiğini bi-
liyordu. Kahrına gitmişti bu durum. Dayanamayarak sordu;

— Bu Arap turistlerin sosyalist olduğunu bilsen, yine
nefret eder miydin? Dürüst cevap ver.

Yıldırım hiç düşünmeden cevap verdi;

— Hayır! O zaman durum değişirdi. "Demek ki bun-
lar aydın Araplar mı." derdim. Tam zayıf yanımdan yaka-
ladın beni.

— Peki dindarlara nefretin niye?

— Onlar bizi arkamızdan vurdu.

— Bu bilgi yanlış. Ayrıca, İngilizler Fransızlar nere-
mizden vurdu? Yoksa onlar vurmadılar mı? Bir şey daha
söyleyeyim sana; Türklerle Araplar hiçbir zaman savaş-
mışlar, bunu biliyor muydun? Ama düşmanlarımız iki ay-
nı dinden olan ırkı birbirine ihanet etmiş gibi gösterip düş-
man yapmayı başarmışlar.

Ahşap yapıllı otel duvarlarından bu konuşmayı duyan
yaşlı adam yüksek sesle bağırdı;

— Yaşa be oğlum! Güzel dedin ha. Ah o İngilizler...

Bu yalanlan hep onlar uydurdu. Lavrens bir kişi değildi.

Yıldırım:

— Ne yani Araplar vurmadılar mı?

Musa Yıldırım'a yüksek sesle cevap verdi.

— Bize çok devletler vurdu. Onları hiç konuşmuyo-
ruz. Satılmış Araplarla, satılmış Türkler, Lavrens'in oyu-
nuna gelip iki kardeşi kışkırttılar. Olanlar oldu. Şimdi Av-
rupalı düşmanla Arapları neden eşit görmüyorsun? Bu işte
bir oyun yok mu? Düşünsene, gerçi sen düşünemezsin ama

232

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

233

ben yine de anlatmak istiyorum, düşmanlıkları eşitti ma-
dem şimdi dostluğun neden eşit değil? Şu gördüğün Arap
turistlerin günahı ne?

– Peki Batılılının günahı ne? Onlara neden kötü gözle bakıyorsunuz?

– Yanılıyorsun... Ülkemin kolları hepsine açık... hoş geldi sefa geldiler... Fransızı, İngilizi, Yunanlısı, Ermenisi, Arabi da iyi niyetle gelenlerin hepsi hoş gelsin. Suyumuzu ikram edelim, onlara ekmeğimizi bölüp verelim, ama aynı şeyi Araplara, Kürtlere, Yemenlilere, Çinlilere... Zencilere... Aburjinlilere velhasıl herkese yapalım. Sizlerden bazınız, Batılılara yerlere kadar eğilirken, Doğu ve Orta Doğu insanına nefretle bakıyorsunuz. Mademki insan ayrımı yapmıyorsunuz o hâlde bu tezat ne?

– Ben insan ayrımı yaparım.

– Dürüstlüğü için aferin. Ben de insan ayrımı yaparım, ben dostla düşmanı aynı kefeye koymam, ama sen galiba sadece dindarları ayırıyorsun. Ve özellikle Müslümanlara nefretle bakıyorsun... Gördüğüm kadarıyla, Hristiyanların, Yahudilerin dindarlarına olması gerektiği gibi anlayış gösteriyorsun ama...

Divanın üzerine oturan Yıldırım yüksek sesle sordu:

– Sen yine dine mi geldin? Hani dini tartışmayacaktık?

– Sen başlattın... Aynı babanın aynı annenin evlâtları olduğumuz hâlde onlara böyle nefretle bakışın insanlık onurumu rencide ediyor... Geçmişe atmayalım ondan dersler almak için saklayalım geçmişi ve biz düşünen beyin sahipleri olarak farklı bakış açısını diriltmeliyiz.

– Sen dinleri birleştirmek mi istiyorsun?

– Hayır! Bu bir cinayet olur. Ben diyorum ki, herkes kendi inancında olsun insanca geçinelim, insanca yaşayalım. Dinin kurucusu ben değilim ki, onu başka dinler ile

birleştirsem.

Dini konuyu bilmem ama, insanlığın birleşmesi konusunda bir adım daha atarsan bizimkilerin söylemine geleceksin. Biz de bütün insanlık aynı düşünmeli, diyoruz. Musa sözünü kesti;

– Hayır! Benim söylediğimle seninki farklı. Sen dinler ortadan kalksın, dinsizlikte insanlar birleşsin diyorsun. Daha doğrusu sana dedirtildi. Bu mümkün değil. Dinler asla yeryüzünden kalkmaz. Allah din göndermese bile, insanlar, eski çağlarda olduğu gibi, kendi kendine din icat ederler de yine de dinsiz yaşamazlar!

– Biz o boşluğu dolduracağız.

– Marks, Lenin, Stalin ve benzerleri... Hep aynı şeyi söylediler. Hayallerini emellerini, fiillerini hep dini yok etmeye, din boşluğunu doldurmaya endekstendiler... Ama en batıl dini bile edip yaşamasını engelleyemediler... Bu sevdadan vazgeçin oğlum. Bu sevdanız bazı gençleri dinden koparabilir belki, ama yeryüzünden dinleri silemez. Bunu asla unutma. İngilizlerin, Fransızların düşmanlığı da düşmanlıktır. Onları affeden sen, Araplara gelince böyle yaparsan aklından şüphe ederim. Ha... Sahi ben asıl şunu söyleyecektim. Unutma, bu Arap gençlerin içinden biri de sen olabilirdin. Bu ülkede olmayı annenden doğmayı sen seçip ayarlamadın. Bir Arap anne babadan doğabilirdin. Bunu biraz düşünsen iyi edersin... Bir de karşıdakinin yerine kendini koy ve anla.

Gece yarısı olmuş, otel pencerelerinin tahta panjurları birbirine çarpıyordu. Yaşlı adam odasından bazen söze karışırken şimdi susmuştu. Musa kitap okuyordu. Yıldırım ise can sıkıntısından patlayacak hâlde gelmişti. Konuşmak

istediği için bir şeyler soruyor, Musa kestirme cevaplar verince Yıldırım ne yapacağını şaşırıyordu. Sonunda Musa'ya dirsek vuran Yıldırım kavga etmeye hazırlanmış horoz gi-

234

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

235

bi bakıyordu ona.

— Artık şu kitaptan kafanı kaldır.. İki kelime konuşalım. Ben gerçekten sıkıldım.

Musa kitabı kapattı ve Yıldırım'a dönüp sordu:

— Peki, olur. Mademki sen istiyorsun derhal kitabı bırakıyorum. Hadi konuşalım, ne konuşalım?

— Din hariç her şey konuşalım... Dinde anlaşılamıyoruz. .. Sonunda kavga ediyoruz.

— O hâlde konuyu sen belirle.

— Bilmem ki ne konuşsak. Ortak yönümüzde hiç kalmadı. Eskiden ortak yönlerimiz vardı, aynı konuda konuşabiliyorduk. Şimdi ne konuşalım? Ha sanat sever misin? Seninle sanat hakkında konuşalım.

— Neyin sanatı?

— Ne bileyim sanat işte...

— Şimdi soyunmaya, fuhşa, yalan haber yapmaya, insanları dolandırmaya, malum evlerde çalışmaya bile sanat diyorlar. Hiç unutmam, bir kocakarı göğüslerine kadın çorabı geçirmiş, yüzüne de aynı uygulamayı yapmış, bunamış kadının deliliğini bir televizyon kanalı, "harika sanat" diye vermişti. Düşün, bir kocakarının, göğüslerini gösterme işini sanat diye verebildiyse, hangi sanat üzerine konuşacağımızı tabi olarak önceden seçmeliyiz.

— Meselâ film üzerine konuşalım.

— Seninle film üzerine konuşulur mu? Vazgeçtim... Çocukluk anılarımızdan bahsedelim.

Sonra havaya bakan Yıldırım, mırıldandı;

— Havada gittikçe soğuyor. Kar yağışı böyle devam ederse burada donacağa benziyoruz.

— Kışın, yağın kardan korkma, kar yağmamasından kork. Kar yağarken don tutmaz.

— Güzel.. Sen tabiattan da anlıyorsun demek ki.

— Eh... Biraz... Merakım ilgim vardır. Asıl işimin ha-

ricinde tabiat bilgisiyle meşgul olurum.

?- Merak değil hobi...

— Hayır merak, ilgi... Meslek dışında yapılan iş.

— Neden hobi demiyorsun?

— Sen neden kırk yıllık "ilgi"ye "hobi" diyorsun? Biliyorum, entel olma kompleksi... Yabancı dilden çaldığınız kelimeleri kullanarak kendinizi kültürlü sanıyorsunuz. Hâlbuki kültür, yabancı kelimeleri kullanmakla değil bilgi edinmekle elde edilir.

— Yabancı kelimeleri sen de kullanıyorsun. Mesela, komünizm, pozitivizm, rasyonalizm, bohem, Grek felsefesi, feodal gibi kelimeler kullanmıyor musun?

Musa gülümseyerek cevap verdi;

— Bak arkadaşım, kavramla herhangi bir kelimeyi birbirine karıştırma. Sen bir öğretmensin, biz her ne kadar inancımızın bedeli olarak öğretmenlikten atılmak için mahkemeye verilsek de yine de öğretmeniz sen inançsızlığını bu dünyada avantaj olarak yaşıyorsun. Sana bunları öğretmek ayıp oluyor ama, izin verirsen açıklamak istiyorum. Hobi, İngilizce ve isimdir. Yüklendiği bir misyonu yoktur.

— Bak bak... Neden misyon diyorsun? Misyon: Fransızca'dır ve isimdir. Kişi veya bir hareketin yüklendiği mesuliyet demektir. Sen neden Fransızca konuşuyorsun?

— Bu benim suçum değil. Ben, kelimeleri fark etmeden bana, benden habersizce verilmiş bunlar. 'Misson'da onlardan biri. Başa dönersek; komünizm bir sistemin adıdır. Benimsemiyorum, ama komünizm, içi dolu bir kavramdır.

Musa, Yıldırım'la konu problemi çektiği için, Yıldırım'ın bildiği konular da dahil, aklına geleni söylemeye devam ediyordu.

— Bak kardeşim, seni biraz bilgilendireyim. Poziti-

236

temine şeniikoğlu

Harcandık

237

vizm Fransızcadır ve isimdir. Fakat felsefi bir isimdir Hakikatin sadece deneme ve gözlemle elde edilebileceği görüşünde olan doktrindir... Rasyonalizmde hemen hemen aynı şeydir. Rasyonalizm: Fransızca felsefi isimdir. Her şeyi akla dayandıran görüştür... Öteki dünyayı akıl göremiyorsa, Allah'ın haber vermiş olmasını önemsemez daha doğrusu inanmaz. Allah'ın bütün eserlerine tabiat olayı denir bu felsefeye göre, tabiattaki her şey tesadüftür. Kör felsefe, milyarlarca mükemmelliğin kendi kendine olduğunu söyler. Tesadüfe, Allah'ın gücünü verirler ve onların beyinlerindeki tesadüfün oluşuna akılcılık der, Allah'ın yaratmış olmasını akıl dışı görür... Grek felsefesi, eski Yunan felsefesidir. Grek bir kelime ama bir hayat görüşünü içinde barındırıyor... Feodal, Latince sıfattır. Büyük toprak ağalığı veya derebeyi demektir. Bohem, medeniyetlerdeki, sorumsuz yaşayan, haram helâl diye bir ayırım yapmayan sorumsuz tabakanın adıdır... Bu kelimeleri yabancı dille kullansak da eşyanın ismini yabancı dille söylemek, hem kendi dilimize ihanet hem de gösteriş budalalıdır. Çok uzun konuştum, seni sıktımsa özür diliyorum. Yıldırım elindeki elmayı, çakı bıçağı ile soyarken cevap verdi;

— Evet, sana katılıyorum. Epeyce sıktın... Bildiğimiz kavramlarla bize hocalık yaptın. Ulan hiç değişmemişsin sanıyordum, ama bu dincilik seni değiştirmiş. Eskiden bu kadar kelime bulup konuşamazdın. Sorulan sorulara kısaca cevap verir susardın. Sohbeti ilerletemezdin, konu açamazdın. Sıradan bir gençtin. Hatırlar mısın, senin kıza bir mektup yazmıştın da, bir sayfayı dolduramamıştın... Musa biraz utanmıştı;

— Sen de mektup diye kırk sayfalık bir kitap yazardın... Çenen de hiç durmazdı. Her haksızlığa başkaldırırdm. Ne olur. bir konuya da girme, bir konu hakkında fikir

yürütme, illa bir laf söyleme, bir cümle konuşma, bir kez burnunu sokma, bir şey söyleme derdik ama mümkün müydü... Sen o zaman konuşmasan ölürdün. Şimdi yere basıyorsun. Daha rayına oturmuş genç görünümün var. Şunu da itiraf edeyim, senin eski hâlini sana kızsam da çok beğeniyordum.

Yıldırım bu itirafa sevinmişti:

— Bu bir iltifat mı?

— Nasıl istersen öyle kabul et. Hazır sohbet ederken aklımdaki bir soruyu sana sormak istiyorum... Sorabilir miyim?

— Sor bakalım... Ama dini bir soru olmasın.

— Hayırdır. Dine karşı nefretinden sonra birde fobin mi var?

Yıldırım hazine bulmuş gibi sevinmişti.

— Bak bak nasıl da yabancı kelime kullanıyorsun "fobi" dedin.

— Bunda şaşıracak ne var? Fobi, psikolojik bir hastalıktır. Bu hastalığı Batılılar tanımlamış. Haliyle adını da onlar koyacaklardı, ideolojiler ve icatlar, kimin tarafından bulunursa, onun lisanından bir isimle anılması doğaldır, dediler biz de karşılığını bulamadık. Kompleksimiz olduğunun delilidir bu. Mecburen kullanıyoruz. Türkçe söylen-di de konuşmadık mı?

— Neyse, bize bayağı hocalık yaptın. Şimdi sorunu sor.

— Sen Pinokya'yu okudun mu?

— Okumaz mıyım, çocukken; yalan söylediğim zaman burnumun uzayacağını sanırdım.

— Şunu hiç düşündün mü? Adam çocuklara yalan söylememeyi yine bir yalana başvurarak anlatmış.

— Eee ne var bunda?

— Bilmem. Öylesine aklıma takıldı. Yalanı yalanla def

238

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

239

etmeye çalışmak tuhafıma gidiyor. Hiçbir çocuk, "Yalan burun uzatıyorsa, bu masalı yazanın burnu niye uzamamış?" demeyi akıl etmemiştir herhalde.

Bir de, bir şey konuştuğunda, seyircisinden alkış isteyen sunuculara dikkat ettin mi?

— Hiç dikkatimi çekmedi.

— Ben onların o zavallı halini seyrederken gülmeden edemem. Bir de, bir şey konuşurken, "Şimdi çok ilginç bir şey söyleyeceğim." diyen insan, beni güldürür. İnsan kendi konuşacağı bir şeye "ilginç" der mi? İlginçlik göreceli bir şeydir. Sana göre ilginç olan bana göre çok sıradan bir şey olabilir. O hâlde, bence ilginç olan bir şey de sana gö-

re çok sıradan olabilir.

— Evet, insanlar bu tür yanlışlar yapıyorlar. Benim de şu tuhafıma gider: Adam birini bir yere gönderiyor ve kendi ismini vererek "Ahmet Beyin sana selâmı var de." diyor. Bir de her kanalın "Biz birinciyiz." demesi tuhafıma gider. Yıldırım soyduğu elmayı Musa'ya uzatarak gülümsedi;

— Al elimle soyduğum elmayı ye... Ne de olsa eski arkadaşız. Sensiz yiyemedim. Biliyor musun, seninle görüşmediğimiz de inan her zaman aklıma geliyordun. Ve seni herkesten çok özliyordum.

— Ben de öyle.

* * *

Ertesi sabah Yıldırım yine elma almıştı ve otobüse bindiklerinde de arada bir elma yiyordu. Saatlerdir yoldaydılar. Yine tartışıyorlardı. Bunu gören şoför kendi arkadaşlarını hatırlamıştı.

— Ah arkadaşlık ah. Hele de asker arkadaşı... Kırmn kimsen yoksa, bir arkadaşın sana candan davranıyorsa..- Derdini dinleyip senin dost hasretini gideriyorsa... Hele de bir çay paran yokken, sana bir cep harçlığı verip "Bana

sonra ödersin." diyerek, gururunu kırmadan harçlık da veriyorsa... Onun bir "Üzülme be arkadaşım bu günler geçer." deyişi yok mu? İşte o arkadaş hiç unutulmaz. Otobüste turistler de vardı.

Otobüs yolcularının çoğu uyumuştı. Arka koltuktan kalkan, sarı saçlı, minyon yapılı genç gelip, otobüsün ön kapısındaki merdivene oturmak için şoföre sordu.

— Burada oturamda bir sakınca var mı?

Şoför cevap verdi:

— Ne sakınca olabilir? Tabi bizce sakıncası yok. Yolcular ne der bilmiyorum.

Musa'ya döndü:

— Oturabilir miyim?

— Tabi. Neden olmasın?

— Teşekkür ediyorum.

Siz anladığım kadarıyla dinle ilgilenen bir arkadaşsınız. Size bir soru sorabilir miyim?

— Tabi. Buyrun ama şunu bilin. Ben bir din âlimi veya uzmanı değilim. İslâm dininden bazı konulan bilirim.

— Şansımı denemek istiyorum. Siz Kur'an'ın Muhammed tarafından yazılmadığına nasıl emin olabildiniz?

— Önce iman ettim. Sonra kafama takılan bir şey olduğunda araştırdım, hâlâ da öyleyim. İnsanda şüphe olur, ama Kur'an'da şüphe yoktur. İman zaten bu demek. Her Şeyden önce bunu Kur'an söylüyor. "Bu kitap kendisinde şüphe olmayan bir kitaptır." diyor. Bakara Suresinin 2. ayetinde. Ayrıca Kur'an'da öyle ayetler var ki, ilim, sizin anlayacağınız söyleme göre bilim, o ayetlerin söylediğini daha yeni buldu.

— Örneğin...

— Meselâ uzayın genişlediğini bildiren Zariyat Sure-

T

240

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

sindeki 47. ayet gökte birtakım yollar olduğunu bildiren Zariyat Suresinin 7. ayeti gibi manası asırlar sonra tam anlaşılmalı ayetler olduğu gibi, şu anda bile, manası lâfzen bilinsede de içerik olarak bilinmeyen ayetler var. Meselâ; Allah, Fussilet suresinde göğü yedi kat olarak yarattığını söylüyor. Aynı ayette, Güneş, Ay ve yıldızlardan kandil diye bahsediliyor ve bu kandillerin birinci katta olduğunu söylüyor. Bilim şimdilik birinci kattakilerin bazılarını buldu. Belki bugün gelecek, ikinci üçüncü dördüncü derken yedinci katı da bulacak. Ama yedinci katın ötesine ulaşamayacak. Sonra ben Kur'an'ın Allah tarafından geldiğine nasıl inanmam? Ondaki bir ayet okunduğunda onun Allah kelâmı olduğu kalbime nakşediyor. Kalbimin hücreleri bile anlıyor onun Allah'tan geldiğini ve bazen etkisinden titriyor. Benim için daha binlerce delil var. Ama kalbim artık delil istemiyor. Her harfinin Allah'tan gelen vahyi işlediğini biliyor.

Sessizce dinleyen genç hayretini belirtmeden geçemedi; – İlginç. Eğer, uzayın genişlediği Kur'an'da varsa. Sakın size yalancı dediğimi sanmayın, ama böyle bir ayet olabileceğine inanmıyorum. Böyle bir ayet varsa Kur'an'm Allah'tan geldiğine nasıl inanılmaz? Zaten Allah'tan geldiğine delildir bu. O takdirde, Kur'an'ın Allah'tan geldiğine delil aramaya gerek yok... O halde bilim dünyası niçin Kur'an'a inanmıyor? Bu ayet yeter. Siz şu sure ve ayet numarasını bana tekrar söyleyin de onu yazayım.

Musa tekrar söylerken, gözleri Yıldırım'a kaydı. Yıldırım'la göz göze gelmişlerdi... Musa anlamını anlayamadığı bir şaşkınlık fark etmişti Yıldırım'da. Ne olduğunu anlamasa da bir şey olduğundan emindi.

Soruyu soran genç tekrar soru sormak istediğini söyledi Musa memnun olacağını belirtince, genç:

– Acaba ikinci katta ne var?

– Onu bilemeyiz. Belki tamamen, bizdeki havayla dolu olan uzay belki ikinci kat da rengârenk sularla doludur. Veya başka bilmediğimiz bir madde ile. Belki ipekten hava tabakası gibi ya da ağaçlarında dünya büyüklüğünde gülleri olan farklı bir yerdir. Ama o ağaç uzayları kaplayan, milyonlarca yıl öteye dalları uzanan ağaçtır veya başka bir âlem vardır. Biz ağaç ve dalları, diyoruz, kimbilir bizim bilmediğimiz neler vardır? Bir karanfil düşünelim, dünya büyüklüğünde ve binlerce renk... Atıyorum tabi. Ne yapayım, hayal dünyam ancak bu kadar atmaya müsait... İşin aslını sorarsanız ben de bayağı merak ediyorum. Ama ipucu yok. "yedi kat" diyor. İnsanoğlu bu ipucunu değerlendirmeli bence... Keşke, şimdiden çalışıp ikinci katı Müslümanlar bulsalar da biz de onur duysak. Belki asırlar sonra bu katlar bulunacak, ama o zaman da Kur'an'da vardı denmeyecek, "Biz bulduk." diyecekler.

– Bence de.

– On sekiz yaşlarındayken, hep bu yedi kat sonrasını düşünürdüm. Sonra insanoğlunun iki şeye asla akıl erdiremeyeceğini anladım. Biri evvelsizlik, biri sonsuzluk. Evvelsizlik ve sonsuzluk Allah'a özel bir şey, ama yedi kat

olan uzayın sonu da insanoğlu için sonsuz... Sonu varsa bile bize göre o sonun da bir başlangıcı olmalı. Akıllı ilahlaştıran felsefeciler, akim cevap veremediği yerleri kabul etmedikleri sürece asla gerçekçi olamayacaklar.

— Evet, çok haklısın. İnsanın akıllı karışıyor.

— Akıl görevini ve kapasitesini anlarsa insan o zaman akılda karışmıyor. İlim sahibi bir insan, akıl neye yettiğini neye yetmediğini, akıl uzanabileceği sınır bilirse karışmıyor. Ben bunu anladıktan sonra çok rahatladım. Akıl, bu dünya içinde ahirete iman etmemiz içinde müthiş bir nimet. Bana Allah'tan sonra en büyük güç akıl

242

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

243

geliyor. Akıldan bazende korkuyorum. Müthiş buluşları var. Tabi ki hepsini Allah akla verdi. Akıl aslında Allah'ın gücünü kudretini sergiliyor. Her şey öyle. Bana, Allah'ın yarattıkları içinde en büyüğü, en harikulade olanı, en mükemmeli, en hayret verici olanı, en şaşırtanı, en korkutanı, en güzeli en kötüsü akıl gibime geliyor. Belkide gibisi fazla öyle.

— Bence de... Siz benim duygularımı bana aktarıyor gibisiniz. Geçenlerde düşündüm, belki benim torunum veya oğlum sevgilisiyle buluşmaya gittiğinde, sevgilisi yerine ona onun elektronik kopyası gelecek, ama onlar bunu fark bile edemeyecekler. Yani akıl, akıl almaz buluşlar yapacak... Belki uçan şehir... Belki Amerika'ya beş dakika da giden bir uçak yapılacak... Bütün bunlara rağmen, istikbal yine de toprakta olacak tabi. Diliyorum, insanlık buluş peşinde koşarken toprağı kaybetmesin.

Bu konuşmalar sürüp giderken Yıldırım, Musa'ya şaşkın şaşkın bakıyordu;

— Bak seen! Sayın Musa Bey! Bakıyorum da filozof gibi konuşuyorsun, inanamıyorum bu sen misin?

Musa cevap verdi.

Soru soran genç Yıldırım'la Musa'ya baktıktan sonra sormuştu;

— Siz, galiba çok iyi anlaşıyorsunuz.

Musa; v

— Nerden anladınız?

— Çok sık kavga ediyorsunuz. Ancak çok iyi anlaşılanlar böyle kavga ederler. Çünkü bu tür kavgalar için belirli bir yakınlık lâzım.

Yıldırım derin bir nefes alıp genci onayladı.

— Çok haklısınız. Biz, iki zıt kutuplarız. Buna rağmen birbirimizi çok severiz.

Musa'ya bakan Yıldırım, Musa'ya baktı ve bir tepki

göremeyince kızgınlıkla devam etmişti;

— Veya seviyorduk... Dua etsin ben tam bir dava adamı değilim. Öyle olsaydım bu zibidinin yüzüne bakmazdım.

Yan yan Musa'ya bakan Yıldırım, Musa'nın sessiz du-

ruşuna hepten sinir oluyordu...

Aradan saatler geçmiş, otobüs yolcuların özel ihtiyacı için iki dağ arasında karlarla kaplı bir ormanın kenarında durmuştu. Yolcuların bir kısmı inmişti. Musa şoföre:

– Burada durdunuz, ama buralarda su izi görünmüyor.

– Valla ben de bilmiyorum. Malum; hava şartlarından dolayı geç kaldık, şimdi terminalde olmalıydık. "Millet tuvalet ihtiyacı varsa gidersin." dedik.

– Ben de abdest almak istiyordum. Neyse karla abdest alırım.

Abdestini aldıktan sonra, kar üstüne bıraktığı ceketini paltosunu alıp otobüse yöneldi. Birden gözleri pencereden kendisine bakan Yıldırım'a takıldı. Yıldırım'ın kendisine "Zavallı, bu karda neler yapıyorsun?" der gibi baktığını fark etti. Aldırış etmeden otobüse döndü. Yıldırım'ın yanına geldiğinde eli cebindeydi. Bir ara fırsatını bulup, cebinde tuttuğu kartopunu Yıldırım'ın ense köküne koyunca Yıldırım irkilip bağırdı.

– Alçak çocuk. Önceden haber versene.

Musa gülerek cevap vermişti;

– Hasta mısın oğlum? O zaman bu şakanın ne anlamı kalır?

Kartopu parçalarını ensesinden temizleyen Yıldırım söylenmeye devam etti;

– Bu havada kendini üşüttüğün yetmiyormuş gibi bir de beni mi üşütüyorsun.

Bir an susan Yıldırım'ın birdenbire sesi hüzünlenmişti;

244

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

245

– Gerçi eski günlerimizi hatırladım. Neydi o günler be! Şimdi aramıza bir kara kedi girdi.

Musa;

– Kara kedi olan senin inancın mı benim inancım mı?

Kara kedilere hakaret etme aramıza şeytan girdi.

İkisi de gülüşüp yerlerine oturmuşlardı.

Otobüs kalktığı anda, orta sıralarda oturan bir adam sigarasını yakınca, Arap turistlerinden biri itiraz etti. Çok az bildiği Türkçe'siyle sigara içene rica ediyordu;

– Ben sizden, bu kapalı yerde sigara içinmenizi rica ediyosun.

Yıldırım gülmeye başlamıştı:

– Şu cümleye bakar mısın Musa, "Sigara içmemenizi rica ediyorum." diyecek "İçinmenizi rica ediyosun." diyor.

Musa gülümseyerek fikrini söylemişti;

– Eee ne yaparsın senin gibi Türkçe öğretmeni bile yanlış cümle kurarsa... Türkçe bilmeyene ne diyelim?

– Bu taş kime?

– Bu taş sana tabi. Herhalde kendi kendime taş atacak halim yok.

– Ne oldu gene?

– "Şu cümleye bakar mısın?" dedin. Cümleye bakıl-

maz, sadece cümleye kulak verilir.

– Çok bilmiş sen de. Sözün gelişi öyle söylüyoruz.

– Peki, söz öyle mi gelir? Sözü nasıl getirirsen, sözün gelişi de öyle olur.

– Tamam uzatma.

Sigara içen adam sinirlenmişti;

– Ben nerde istersem orda cigaramı telletirim.

Turist anlamamıştı.

r – Ben anlamadı. Telletme ne demek?

Sigara içen adam bağıra bağıra cevap veriyordu:

– Pis Arap! Sana ne ulan benim sigaramdan? İnadıma

bundan böyle hiç söndürmicem sigaramı. Sen git, kendi çölünde öt. Burası benim vatanım.

Turist Arap sadece şaşkın şaşkın bakıyordu.

Yıldırım yerinden hızla kalkıp sigara içen adamın tepesinde biter gibi yanına yaklaştı;

– Beyefendi ayıp olmuyor mu? İnsan ülkesine gelen misafire böyle davranmaz. Adam haklı, kendisi sigara içmiyor pasif içici olarak, sigara içen kadar sigaradan zehirleniyor. Ne zaman biz de tıp kültürü gelişecek bilmiyorum. .. Aslında otobüslerde sigara kesinlikle yasak edilme-
li. Hâlâ mağara devrinden çıkmadık. Pardon, aslında yasak edildi, ama ceza uygulanmıyor.

Musa ön koltuktan seslenmişti;

– Yanlış dostum. Mağara devri diye bir devir var mıydı bilmem. Eğer varsa, o devrin insanları sigara içmezlerdi. Yani, onlar bizden daha ileri bir mağarada yaşıyorlardı.

* * *

Kısa süre sonra otobüs arızalanmıştı. Şoförlerle muavin otobüse ne olduğunu anlamaya çalışıyorlardı. Saatler geçmiş otobüs hâlâ çalışmamıştı. Herkes çok sıkılmaya başlamıştı bile. Üstelik artık üşüyorlardı da. Kalorifer yanmıyordu. •

Otobüsteki yolculardan bazıları Mısır Ezher Üniversitesinde okumuşlar, diplomalarını aldıkları yıl, ilk kışta Türkiye'ye gitmeyi, özellikle, Doğu, Güney Doğu ve İç Anadolu da gezintiyle beraber araştırmalar yapmayı kararlaştırmışlardı. Bir ve ikinci koltukta Musa ve Yıldırım, üçüncü koltukta yaşlı bir adam, onun yanında bir asker, beşinci koltuktan on birinci koltuğa kadar Arap turistler oturuyor, on ikinci koltukta yaşlı bir kadın yanında bir çocuk vardı. Onun arkasında bir genç çift bir aradaki koltukta da bir İngiliz çift vardı. Ayrıca otobüste bunların yanısıra çok

246

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

247

sayıda kadın ve çocuk vardı.

Hava karalıyordu.

Çok sigara içen adam devamlı otobüsün penceresinden bağıırıyordu:

– Şoför Bey! Şoför Bey! Hadi artık gidelim canım. Kardan yollar kapanacak.

Soğuktan elleri iyice üşümüş olan şoför arabanın altından bu sesi duymaktan iyice sinir olmuş birden otobüsün altından çıkıp hemen otobüse binip bağırmaya başladı.

— Kimdi o iki saattir bağırان adam?

: Sigara içen adam:

— Bendim! Artık bıktım ve sıkıldım.

— Peki biz bıkmadık mı? Benim ellerim artık hiçbir şey hissetmez oldu senin haberin var mı? Elimden geleni yapıyorum. Sinirlerim iyice bozuldu, bir de sizden ses duymak beni delirtiyor, sakın bir daha sesiniz çıkmasın. Şoför hızla ve söylenerek tekrar dışarı çıkmıştı. Musa Arap turistlere bakarken Yıldırım sordu:

— Ne bakıyorsun?

?:: — Acaba bunlar Müslüman Arap mı yoksa>dinsiz mi 4iye anlamaya çalışıyorum.

Yıldırım alaylı alaylı sormaya devam etti: ;

— Nasıl anlayacaksın? Bakarak mı?

— Evet.

Yıldırım şaşkınlıkla devam etti:

— Sen kafayı tam yemişsin oğlum. Bakarak dinli mi dinsiz mi nasıl anlarsın?

Musa içindeki kardeşlik ateşinin verdiği sıcaklıkla cevap verdi.

— Bakışlarından anlarım. Benim Müslüman olduğumu biliyorlar, göz göze geldik mi, bakışlarındaki ifadeden anlarım ben. Müslümanrsa bakışı sıcacık olur, Müslümandan nefret eden birileriye bakışlarında buzdan bir astar

Ivardır. Hemen fark edilir.

Soru soran genç tekrar gelmişti Musa'nın yanına.

• — Sizinle yaptığım sohbet bana çok haz verdi. Doğru - jsu ruhum temizlenmiş gibi hissettim kendimi? Sizinle bi- j raz daha konuşalım mı?

Kızının doğumu için İstanbul'a giden yaşlı adam gir- j misti söze:

— Konuşun konuşun. Sizin konuşmanız, bana bizim gençliğimizi hatırlatıyor.

Musa gülümseyerek sordu:

— Hatırladığınız gençlik halinizden kıvanç mı duyuyorsunuz, utanç mı?

— Valla ne yalan söyleyeyim biraz utanıyorum. Dinimizi hepten bırakmıştık. Ahirete gidince öğreneceğim, acaba, bizim o vurdumduymaz halimiz, dinimizle hiç ilgilenmeyişimiz dinimizi ağlatıyor muydu? İçimden geçiyor bazen. Acaba melekler bize nasıl bakıyorlardı?... Şeytan ne diyor, nasıl sevinç çılgınlıkları atıyor? Hep düşünürüm bunları. Sigara yüzünden tartışan adam yine sigarasını yakmış, kendisini ikaz eden Arap turistin yüzüne üflemiş, bunu da Yıldırım görmüştü.

Yıldırım birden ağaya kalkarak tekrar sigara içen adamın yanına gitti.

— Bakın ben Arapları hiç sevmem. Ama onlara yaptığınız bu tavırdan dolayı nefretim yön değiştiriyor. Lütfen bir daha sigaranızı bu turistlere doğru üflemeysin. Aksi takdirde karşınızda beni bulacaksınız. Ben haksızlığa hiç gelemem haberiniz olsun.

Türkçe bilen Arap, Yıldırım'a gülümseyerek teşekkür etti;

— Siz hem bizi sevmiyorsunuz, hem de bize kanat açıyo. Biz şaşırdım bu nasıl iş?

Yıldırım biraz mahcup olmuştu:

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

— Sevme konusunu bir yana bırakalım. Size haksızlık yapılıyor. Ben haksızlığa tahammül edemem. Bu bir kabalıktır. İnsanlık dışı bir hareket. Arap da olsanız bu bağlamda benim için fark etmez.

Arap gencin cevabı anlamlıydı.

— Siz gelseniz bizim ülkeye, biz de size ettirmeyiz hakaret.

Yıldırım, Musa'nın yanına döndüğünde Musa başını kaldırıp Yıldırım'a baktı.

— Ah benim yürekli kardeşim. Benim sevgili arkadaşım eski Yıldırım'ın yüreği, ahlâkı seninle yaşıyor. Ne demişler, "Cami yıkılsa da, mihrab yerinde kalır." Yıldırım sessizce Musa'yı dinlerken; Musa, için için ağlayarak devam etti:

— Senin gibi can arkadaşıma nasıl kıydılar da onun görüşlerini bozdular, ona yakışmayan bir ikinci Yıldırım eklediler? Nasıl oldu da seni takip edemedim? Nasıl oldu da senin değiştiğini ilk zamanlar anlayamadım? Nasıl oldu da önünde diz çöküp ağlayarak gitme, diye yalvaramadım sana? Nasıl oldu da gölgen olmadım? Nasıl oldu da sana kanat olmadım? Kahrımdan ölüyorum arkadaşım. Sen benim biricik arkadaşımdın... En güvendiğim... En sevdiğim... En önem verdiğim arkadaşım sendin... Seni kaptırdım kurtlara, adam değilmişim vesselam. Yıldırım dikkatle dinledikten sonra Musa'nın sözünü bölmüştü:

— Sen beni yanlış yolda gördüğün kadar, ben de seni yanlış yolda görüyor olabilirim, ama ağlamadım. Fakat sana bir şey itiraf edeyim: Bu gün karla abdest alışını izlerken de aklıma geldi. Kendine ne kadar sıkıntı veriyor, diye düşündüm.

— Zavallı arkadaşım. Asıl sıkıntının içten dışa doğru yayıldığını bilmiyorsun, kendi içinde çiçek açıyor sanıyor-

sun. Kar benim ellerimi kollarımı üşütürken, ruhum ısınıyor. Kendi ruhundaki buzları fark bile etmiyorsun ki, senin ruhunun asıl donduğunu, sen kendini mutlu sansanda, içerde seni sıkan birinin olduğunu dahi bilmiyor, anlamıyor, hissetmiyor kendini aldatmaya devam ediyorsun. Ama bir gün anlarsın elbet.

Şoför, yaşlı adam ve sorular soran genç, kulaklarını Musa'dan ayırmıyorlardı. İnsan, sanki Allah yokmuş gibi yaşamamalı. Bak seninle aynı gün namaza başladım, ama dersleri bıraktığımız için bütün heyecanımı kaybettiğim halde, zorla da olsa namazımı kılıyorum. Zina, içki, kumar gibi büyük günahlardan kaçıyorum.

Şoför:

— Otobüsü tamir ederken sinirim iyice gerilmişti, seni dinlerken gerginliğim gitti. Konuş be aslanım! İçimi aydınlatıyor konuşman.

Tam bu sırada bir gürültü duyulmaya başlamıştı. Bir uçaktı veya helikopterdi bu. Ve ardından bir uçak sesiyle yıkılmaya hazır olan kardan bir dağ titremişti. Ardından da çığ düşmüş ve otobüsü uçuruma doğru yuvarlamıştı. Herkes bağıırıyor, feryat ediyor, ama otobüsü bir kundak gibi saran çığ onu uçurumun dibine doğru yuvarlamaya devam ediyordu. İnsanlar kâh otobüsün tavanına, kah tabana çarpıyorlardı. Çocuklar, kadınlar, erkekler hepsi birden bağınışıyorlardı. Otobüsün içi kapkaranlıktı. Çığlık sesleri karanlıkta alabildiğine ürkütücü olarak yolculara geri dönüyordu. Kimse yanındaki arkadaşının durumunu bilmiyordu. Kimler ölmüştü kimler sağdı? Akıllarına bile gelmiyordu bu soru. Herkes kendi kıyametini yaşıyordu. İnleme sesleri otobüsün içini çınlatırken bir ses bütün sesleri delip üste çıkıyordu. ? . ???

-250

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

251

— Yıldırımın! Canım arkadaşım sağ mısın?
Cevap alamadı.
— Cevap ver bana ne olur, senin ölümüne dayanamam.
Yine ses gelmeyince kendi kendine hem ağlıyor, hem de mırıldanıyordu.
— Senin Allah'ın huzuruna isyancı olarak çıkman yakar yüreğimi... Bu acıyı asla unutamam.
Allah'ım! Arkadaşıma bir kez daha imkan ver. Bu defa onun dizinin dibinde ağlayıp anlatacağım seni.... Anlatacağım güzeller güzeli dinini...
Ey Rabbim! O benim çocukluk arkadaşımdı, onu şimdi alma ona karşı vazifemi yapamadım. Eller yoku kabulendirmeyi başardı, ben varı kabulendirmeyi başaramadım. Öylesine büyük olayın içinde Musa'nın düşündükleri hayret vericiydi. Ne büyük fedakârlıktı böyle...
Hiçkırıkla hiçkırıkla ağlıyordu Musa. Tekrar tekrar seslendi;
— Yıldırım! Yıldırım! Arkadaşım nerdesin?
Kar altında kalan otobüs dereye inmişti, fakat kartopu gibi karla sarıldığından hava alacak yer kalmamıştı. Arap turistin sesi duyuldu.
— Hava var bitmek. Kim sağ kaldı, bulalım çare. ilk cevap Musa'dan gelmişti:
— Ben yaşıyorum arkadaşım. Bir yarada almadım. Başka yara almayan varsa cevap versin.
Kimi "elim," kimi "bacağım" diye bağırırken Musa ile Arap genç birbirlerini rahat duyamıyorlardı.
Zifiri karanlıkta hiçbir yer görünmüyordu ama seslerden kimin ne tarafta olduğu anlaşılıyordu.
Birden şoförün sesi duyuldu.
Şoför, "Bacağımı kurtarın ne olur?" diye bağırıldığı zoraki anlaşılıyordu.
Musa el yordamıyla giderek şoförü buldu. Şoförün

ayağı kapıda sıkışıp kalmıştı. Musa yine el yordamıyla kapının durumunu anlamaya çalıştı.

Şöföre sordu:

— Bu otobüste bir fener veya mum yok mu?

Şoför hafızasını yokluyordu. Ağrısından dolayı hiçbir

I şeyin yerini hatırlamıyordu.

Musa ısrarla sordu:

— Bir ışık bulmalıyız. Aksi halde bacağınızı kurtarabiliriz.

Bu arada Yıldırım'a tekrar seslendi.

— Yıldırım! Canım arkadaşım neredesin? Beni duyu-
!yorsan cevap ver.

Bu esnada şoför ışığı hatırlamıştı:

— Otobüsün arkasında bir dolap var. Orada.

Artık konuşamıyordu şoför.

Musa çığlıklar ve otobüs koltukları arasından otobüsün arkasına gitmeyi başarmıştı. Kiminin eline, kiminin karnına basarak geçmişti arka kısma. Dolap ararken ayaklarına bir beden takılmıştı. El yordamıyla bu bedenın ölümü diri mi olduğunu anlamaya çalışıyordu. Nabzına, atar damarına bakmış ölmüş olduğunu anlamıştı. Birden bu kişinin Yıldırım olabileceği hissine kapılıp başını aradı, saçlarını tutup başının büyüklüğünü anlamaya çalıştı. Aklına, Yıldırım'ın, en son elma yediği gelmişti. O halde onda elma kokusu olmalıydı. Ağzına doğru eğilip ağızını kokladı. Evet, bu ölüm elma kokuyordu. Boyunu anlamaya çalıştı. Deri bir gocuğu vardı Yıldırım'ın, Musa hemen bu ölünün kıyafetine baktı. 3vet, eline deri "bir gocuğun yakası gelmişti.

Musa ölünün göğsüne başını koyup ağlamaya başladı:

— Oldu mu be arkadaşım? Oldu mu? İşte bitirdin üç beş günlük fasih. Yanlış yoldan gittin arkadaşım, yanlış. Sana hiçbir faydası olmayan inançla gittin. Sana o yok, deliler. Sen de sormadın onlara "Mademki yok, o hâlde var-

252

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

253

lar yokun eseri mi?" diyemedin.

Musa hıçkırıklarla ağlarken şoförün feryadıyla irkildi.

Avaz avaz bağıırıyordu:

— Allah'ını seven bir kul yok mu burada? Ayağım!

Musa hemen el fenerini aramaya kalkmış, ağlayarak gayret sarfetmeye devam etmişti. Kibriti olan yok mu, diye bağırdı otobüste. Bir kişi çakmağım var diye bağırınca Musa'nın işi kolaylaşmıştı. Çakmağı alıp bir ışık aradı. Lüks lâmbasını bulmuştu.

İngiliz turist kadın devamlı "my god!" diye bağırmaya başlamış, bu yüzden Musa'nın sesi hepten duyulmaz olmuştu. Musa, İngiliz kadınına susmasını rica etmiş ve lâmbayı yakmıştı. Lüks lambası yanınca otobüsün içi iyice aydınlanmıştı.

Şaşkına dönmüştü Musa, camlar kırılmış, cam yerine kardan duvarlar oluşmuştu etrafta. Birden aklına Yıldırım

geldi. Lambayı Yıldırım'm yüzüne tutarak görmek istiyordu. Işığı yüzüne tutunca görmüştü ölüyü. Bu ölü İngiliz kadının kocasıydı. Musa hem sevinmiş hem de üzülmüştü. Otobüs koltuklarına ve ara yere baka baka şoföre doğru gidiyordu. İşte, ikinci şoför ve muavin ölmüştü. Yaşlı kadın ölmüş, kucağındaki sekiz on yaşlarındaki torunu hiçbir şeyden habersiz gibi uyuyordu veya baygındı. Arap turistlerden üçü de ölmüştü. Musa hâlâ Yıldırım'ı görememiş, şoförün feryadından dolayı artık hiçbir yere bakmadan doğruca şoförün yanına gitmiş, ayağının nasıl sıkıştığını anlamaya çalışıyordu. Otobüs yuvarlanırken kapı açılmış, şoförün bacağı kapıdan çıktıktan sonra çığ basıncı ile ayağını sıkıştırmıştı. Arap turiste seslendi:
— Arkadaşım sen bana yardım edebilir misin? Kapıyı biraz açmamız lâzım. ;;
: Arap gelince meseleyi anlamıştı.
: — Bu çok zor.

Kapıyı itmeye çalışmışlar, ama milim oynatamamışlardı. Daha sonra Arap turist, kapının arkasından eliyle uzanarak bir avuç kar alıyor, o karı penceredeki kara yapıştırıyordu. Çok zor şartlarda bir saatte kapıyı üç beş santim öte itmeyi başarmıştı. Bu arada Musa, Yıldırım'ı baygın bir halde koltukların altında bulmuştu. Koltuğun üzerine yerleştirip sevinçle Yıldırım'a sarılan Musa yine ağlamaya başlamıştı:

— Allah'ım! Sana hamd olsun. Arkadaşıma bir imkân daha verdin.

Yıldırım'a sarılan Musa, ona ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Her tarafına bakmış, kan görmemişti. Hâlbuki diğer yolculardan akan kanlar otobüsü kan içinde bırakmıştı.

Yıldırım'la epeyce ilgilendikten sonra tahminler yürütüyordu. Yıldırım bir otobüsün tavanına, sonrada yere vura vura beyin kanaması geçiriyordu... Ne yapacağını bilemez haldeydi. İngiliz kadın da kocasının ölüsünü bulmuş, ölünün üzerine kapanmış ağlıyordu:

"Beni nasıl bıraktın Henri, ben sensiz şimdi ne yapacağım?" diye kan ağlayan sesiyle feryat ediyordu. Musa İngilizce konuşan kadın anlıyordu. Musa kadına teselli vermek istiyordu ama Yıldırım'la da uğraşmak zorundaydı. Şoförün ayağı kurtulmuş, sigaracının pencerede sıkışan elini de kurtarmışlardı. Herkes şok halinde kimlerin öldüğü araştırılıyordu. Kızını ziyarete giden adamda kan içindeydi, ama yaşıyordu. Çok soru soran genç de kanlar içindeydi. Yolcuların yedisi ölmüştü. Yaralı çoktu. En aklı başında olan Musa, şoför ve Filistinli Arap gençti. Musa bir yandan Yıldırım'a bakıyor, bir yandan da şoföre soruyordu:

— Şimdi ne yapacağız? Radyo bile çekmiyor. Acaba bizi bulabilirler mi?

254

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

255

Şoför şok halinde cevap veriyordu:

— Başka yerde çığ düşmediyse şirket haberi çabuk alır. Ama otobüs kardan görünmezse işimiz zor. Birkaç saat sonra otobüsteki havada biter. Yani oksijensiz kalırız.

Musa:

— Kardan hava geçmez değil mi?

— Geçmez. Bizi birkaç saat içinde bulurlarsa kurtuluruz, aksi hâlde hepimiz birbirimize baka baka öleceğiz. Başka bir çaremiz yok.

Musa itiraz ediyordu:

— Olmaz! Böyle bekleyemeyiz! Bir şeyler yapmalıyız. Kendimize hava deliği açmalıyız.

Şoför umutsuzca cevap veriyordu:

— Kardeşim, bizim üzerimizde en az bir apartman büyüklüğünde kar vardır. Bu karı nasıl deleriz?

Musa:

— Nerden biliyorsunuz? Belki azdır. Eğer durum dediğin gibi olsaydı, otobüs çökerdi. Gayret edersek hava deliği açabiliriz.

Şoförün hiç umudu yoktu.

— Ben tepemize inerken dağ büyüklüğündeki çığı gördüm.

Arap gencin ağlayan sesi duyuldu. Onunda kardeşi ölmüş ancak o durumu yeni fark etmişti. Yüksek sesle Arapça dualar ederek ağlıyordu:

— Allah'ım! Sen verdin sen aldın. O senin kulun, benimde kardeşimdi. Bana ve anne babama sabır ihsan et. Soru soran genç de kendine gelmeye başlamış, Yıldırım ise hâlâ kımıldamıyordu.

Musa, Arap gencin bütün hastaları tek tek dolaştığını görünce sordu:

Tavrınız doktora benziyor, doktor musunuz? Gözlerinden yaşlar süzülen genç cevap verdi.

— Evet.

Bu arada Arap gençler kendi aralarında Arapça konuşuyorlardı.

Doktor, Musa'yı kastederek;

— Bu genci çok sevdim. Kardeş olduğumuzu hissediyorum. Ölmeden buradan çıkarsak onunla tanışacağım.

Malezyalı cevap vermişti:

— Keşke Arapça bilse de onunla deitleşseydik.

Bu arada Musa çok az bildiği Arapçısıyla cevap verdi:

— Arapça biraz biliyorum, ama İngilizce konuşursak daha iyi anlaşırız.

Doktor biraz da kardeşinin acısını unutmak istercesine sordu:

— Ne yapacağız kardeşim? Gel birbirimize destek verelim. Ben biricik kardeşimin ebediyete gittiğini görünce kendimi zor toparladım. Kendimizi bırakmamalıyız. Çünkü belki çok az zaman yaşayabiliriz.

Ağlayan İngiliz kadının yanına gitmişlerdi.

— Sizi nasıl teselli edeceğimizi bilemiyoruz. Başınız sağolsun.

İngiliz kadın Arap gence korkuyla bakıyordu. Musa'ya sordu:

— Kurtulmak için çareler aramayın ne olur. Benim hayat arkadaşım öldü, artık benim yaşamamın bir anlamı yok.

Musa:

— Olur mu öyle şey? "Ölenle ölünmez." der bizim

atalarımız.

Musa da aslında şoktaydı. Ama herkese moral vermek gerektiğini düşünüyordu. Arada bir Yıldırım'ı unutuyor, aklına gelince de hemen onun yanına gidip başını ovuyor, onu teselli edici sözler kullanıyordu:

— Kendini sakın bırakma.

Bu arada doktor gelmişti.

256

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

257

Yıldırım'ı muayene eden doktor endişeyle sordu:

;. — Beni duyuyorsan gözlerini aç.

: Yıldırım hafifçe açmıştı gözlerini.

Doktor tekrar sordu:

u — Miden bulanıyorsa yine gözlerini açmaya çalış.

Yıldırım gözlerini açmıyordu.

Doktor sevinmişti bu duruma.

— Midesi bulanmıyormuş, eğer daha sonra da bulan-massa demek ki iç kanama geçirmiyor. Bu hâl normaldir. Bekleyelim, inşallah hayırlısıyla iyileşir. Fakat biz asıl problemimize geçelim; oksijenimiz bitmek üzere... Artık nefes alamayacağız.

Kızını görmeye giden yaşlı adam ağlayarak duygularını dile getiriyordu:

— Oy benim menekşe gözlü kızım, seni göremeyeceğim. .. Seni son bir kez koklayamayacağım... Babanın yolunu bekleme yavrum. Bu dünyada yolum burada bitiyor yavrum. Biricik kızım benim. Hakkını helâl et.

Her canlı kalan yolcu kendince bir şeyler yapıyordu.

Musa oksijen konusu üzerinde düşünürken doktor da

aynı konuyla ilgilendiğini bildiriyordu:

— Kardeşim öldü, arkadaşım öldü. Tanımadığım insanlarda öldüler. Şimdi sıra bizde. Oksijen bitti bitecek. Musa otobüsün penceresinden karı oymaya başlamıştı.

Sonrada otobüsün içine seslendi:

— Doktor bey hastalarla uğraşılıyor, biz yukarı doğru karı oyacağız. Sadece ben başaramam.

Şoför de yavaş yavaş kendine geliyordu.

— Çaremiz yok, öleceğiz. Uğraşma çocuk, bizim üzerimizde bir dağ büyüklüğünde kar var.

Musa:

— Öyle olsa, dediğim gibi otobüsün tavanı tabana yapıştırdı. Üzerimizdeki karın çok fazla olduğunu sanmıyorum.

Musa camdan eser kalmayan pencereden avucuyla kar alıp öteki pencerelerdeki karlara yapıştırıyor, böylece yukarıya doğru oyuyordu kardan yığını. Hemen hemen elli santim kadar yukarıya doğru çıkmıştı ki, artık parmaklarını oynatamaz hale gelmişti. Doktora rica etmiş, şimdi aynı görevi doktor yürütüyordu. Şoför başa gelenleri yeni yeni anlamış gibi söyleniyordu:

— Aman Allah'ım! Bizim başımıza ne geldi böyle?

Arkadaşlarının öldüğünü de yeni fark etmişti. Ağlaya-

mıyor, sadece konuşuyordu:

— Öldüler ha? Şoför arkadaşımın dün bir kızı olmuştu. Onu görme heyecanı vardı... Zavallı muavinim benim. Canko derdim ona. Sevdiği kızın hasretine dayanamadığı için sefere çıkmak istemiyor, "Abi ben sevdiğimden uzaklara gidince geldiğimde onu bulamayacağım gibi geliyor bana." demişti. Şimdi sevdiği onu bulamayacak... Biz de gidiyoruz... Burada çürürüz, kar eriyince cesetlerimiz bulunacak, ama kimin kim olduğu anlaşılamayacak... Otobüsteki uğultular hâlâ bitmiyordu.
"Ah", "Of", "Yandım" gibi inleyişler eksilmiyordu. Doktor hem kar oyuyor, hem de İngilizce konuşarak, Musa'ya bilgi veriyordu.

— İki yolcunun boynu kırılmış, baygınlar, iyi ki baygınlar, o acıya dayanamazlardı. Hem bağırışları bizi daha çok paniklettirdi. Birkaç yolcunun kolu ve ayağı kırılmış. Aslında bu işi yapacak birini bulsanız da ben kırıkları ilkel yöntemlerle de olsa sarsam, bir şeyler yapsam. Acele etmeliyiz, oksijenin eksildiğini hissetmeye başladım. Havadan adeta hava emerek oksijen almaya çalışıyorum. Çok acele etmeliyiz, hem de çok.
Doktor Musa'ya dönerek sordu:

— Sahi senin ismin ne kardeş? Benimki Sehnan.
— Musa. ??-..?• ??.?????

258

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

259

— Musa kardeşim, ben tehlikeyi anlatacak kadar Türkçe bilmiyorum. Sen anlat. Sakın hiç kimse sigara yakmasın, olanca oksijeni yok eder. Ayrıca biraz iyi olanlara söyleyin, onlar benim işimi yapsın. Dediğim gibi ben hastalara bakayım.
Doktor kardeşinin ölümüne aklını takmıyor, soğukkanlılık göstermesi gerektiğini, aksi hâlde kurtulmak için hiçbir şey yapamayacağını biliyordu.
Saatler geçmiş, bir adam boyu yer oymuşlar, yine de oksijene ulaşamamışlardı. Otobüsün içindeki hava bitmek üzereydi. Lüksün yavaş yavaş sönmeye doğru gittiği anlaşılıyordu.

Şoför yine aynı şeyleri söylüyordu:

— Vay Canko vay. "Abi beni götürme. Geri dönüşte sevdiğim kızı bulamayacakmışım gibi geliyor bana" dedi, şimdi sevdiği onu bulamayacak. Benim hanım öldüğümü-zü bu gece veya yarın haberlerde duyacak. Ondan sonra ömür boyu her haber dinlediğinde kötü haber duyacakmış gibi korku yaşayacak.

Musa şoförün şoför koltuğunda oturup devamlı olarak konuşmasından dolayı sıkılmıştı.

— Şoför ağabey! Sen de biraz yardım etsen!
Şoförün cevabı sertti.

— Ben lüzumsuz yere uğraşmam. Çaremi yok, öleceğiz. Burada kar iki ayda ancak erir. İki aya kadar hepimiz çürürüz. Ben koltuğumda öleyim ki, ben olduğum bilinsin.

Siz de boşuna kürek çekin. Bırakın delik açmayı da gelin son duaları yapalım. İnsanlar ölürken ne yaparlar?

Musa'nın aklına Yıldırım'ın sözü gelmişti:

— Bilmem ki ağabey, bir arkadaşımın dediği gibi, ben hiç ölmedim ki.

— Canım sana ölümü sormuyorum ki, ölürken ne yapılır, nasıl dua edilir, onu soruyorum. Madem ölürken bile

Allah'tan umut kesilmezmiş, ben de umudumu kesmeyeceğim. Üç günahımı net olarak biliyorum. Neyse, soruma cevap ver. Sen hocasın. Şimdi ne yapmalıyım?

Musa:

— Ben hoca değilim, ama mademki kurtulmaya çalışmak yerine oturup dua etmek istiyorsunuz, o hâlde dua edin. Tabi kabul olursa. Buradan kurtulmaya çalışmak senin duandan daha büyük sevaptır. Çünkü fiilen duada bulunmuş oluyoruz. Allah "Her şeyi bir sebebe bağlı olarak yaratırım." diyor.

Şoför, söylenen sözleri duymuyordu bile.

— Nasıl dua edeceğim, onu söyle.

— Ne bileyim, Allah'ım affet beni. Şimdi ölürsem bir daha bu dünyaya geldiğimde hiç namaz geçirmem, gözlerimi kadın eti takipçisi yapmam de. Ne bileyim bir şeyler söyle işte. Bizi oyalamasan iyi olur. Bakın ışık gittikçe hafifliyor, hava alamıyor. Ölümler başka, yaralılar başka bir dert. Doktor kırılan kollan bacakları sarıyor. Otobüs içine dolmuş olan karları penceredeki karlara yapıştırmaya uğraşıyor, karları öteye doğru sıkıştırıyordu. Yanında bulunan ağır kesici hapları da herkese dağıtmıştı. Kendine gelen /aslı kadın devamlı doktora dua ediyordu. İngiliz kadın ise focasının göğsüne başına koymuş öylece duruyor, tek noktaya bakıyordu.

Öteki yaşlı kadının torunu gözlerini açmış, uyku sersemliğiyle sağa sola bakıyor, bayılanlar ayıhyordu. Musa birden Yıldırım'ı hatırlamış, hemen yanına koşmuştu:

— Yıldırım! Arkadaşım gözlerini aç. Bana bir kelime böyle. .;: .

Yıldırım zorla konuşuyordu: ?*?...

— Nefes alamıyorum. Boğulmak «tereyim. Ne olur ;ni kurtar! >?????....

260

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

261

Musa hemen doktorun yanına koşmuştu.

— Doktor! Ne olur arkadaşım ölüyor! Gelin onu görün ne olur!

Doktor tekrar Yıldırım'a bakıp sordu':

— Sende nefes darlığı var?

— Evet.

Musa'ya bakan doktor onu ön tarafa çağırıp kulağına fısıldadı:

— Otobüste hava bitiyor, on onbeş dakika içinde hava

girmez buraya, arkadaş ölür. Onu sana ben söyleyim.

Musa bu ikazla titremişti. Avaz avaz bağıırıyordu:

— Düşünün, herkes düşünsün ne olur! Bir çözüm yolu bulun. En seri buluşçular, mucitler, icatçılar zor şartlar altında sıkıştırılan insanlardan çıkarmış. Fare bile sıkışınca demiri kesiyormuş. Bunca insanız, bir çözüm üretemeyecek miyiz?

Şoför yine aynı umutsuz tavrıyla cevap verdi:

, — Ben sana söylüyorum, ama sen inanmıyorsun ki. Abbas yolcu değil Abbaslar yolcu. Ne uğraşıyorsun oğlum, gidiyoruz işte. Bunun daha ötesi var mı?

Musa telaş içinde devamlı bağıırıyordu:

— Bir çare bulmalıyız, bir çare...

Bu arada Yıldırım'ın kustuğunu gören Musa hemen onun yanına gidip yardımcı oldu.

— Biraz su getirin ne olur. Doktor! Arkadaşım kusuyor! Bunun sebebini söyler misin?

Yıldırım'ın yakasına dökülen kusmukları elleriyle yıkayan Musa'ya zoraki konuştu:

— Sen, sen benim çok şeyimsin arkadaşım. Bari beni ölürken mahcup etme. Bırak kusmukla gideyim o tarafa. Zaten ancak bana -eğer orası varsa- böyle gitmek yaraşır.

— Senin de ne dediğin belli değil, bir "Ben de Müslüman'ım." diyorsun, bir "Ahiret varsa." diyorsun. Neyse

bunların sırası değil. Hava bulmalıyız.

Yıldırım'ı temizledikten sonra birden kendisini hiç işe yaramayan bir insan gibi hissetmeye başladı.

Sönmek üzere olan ışığın son yansımalarına bakarken mırıldanıyordu:

— Arşimet suyun kaldırma gücünü hamamda, Nevton da yer çekimini hiç ölüm tehdidi yokken buldular. Ben kendi ölümüm için de bu kadar insan ölürken hiçbir çözüm bulamıyorum. Allah'ım bize yardım Allah'ım! Diledin, dakikada mağaranın önünü örümceğe ördürdün. Diledin, Nil'de Musa tehlikeye uğramadan, dalgaların içinden geçirdin. Diledin, üç arkadaşın dualarıyla kocaman taşı kaldırttın. Diledin, İbrahim'i ateş yakmadı Yarabbi! Sana secde eden, zinadan kendisini böyle pis bir ortamda koruyan genç erkekler ve genç kızların hatırı için...

Musa duasını doğru bulmamış, Allah'ın dua ile ilgili ayetini hatırlamıştı. Onun sıfatları hürmetine dua etmeliydi.

— Yarabbi! Rahman Rahim sıfatlarının hürmetine bize bir çare lütfeyle!

Herkes dua ediyordu.

Çok az zaman kalmıştı. Lamba sönmek üzereydi. Bazı insanlar zor hava alıyordu. Özellikle Yıldırım perişandı.

— Ölüyorum Musa, ama galiba beraber gidiyoruz. Her şey için sana teşekkür ediyorum. Seni hiç unutmayacağım arkadaşım.

Musa'nın aklına bir fikir gelmişti. Birden bağırmaya başladı:

— Buldum, buldum, bulduum! Arşimet gibi buldum.

Şoför hiç istifini bozmadan sordu:

— Ne bulursan bul, ben koltuğumdan kalkmam. Biliyorum, öleceğiz. Bizi kimsenin tanımayacağı hâle geleceğiz. Etlerimiz çürüyecek, kurtlanacak, ayılarda gelip etlerimizi yiyecek. O zaman karım, annem babam, çocuklarım

mezara benim kemiklerim diye kimbilir kimi koyacak. O yüzden söylüyorum ben koltuğumdan asla kalkmam. Musa bu defa sinirlenmişti:

— Sizde bir tuhaflik meydana getirmiş bu kaza. Benim bulduğum konuyla sizin ilginiz yok.

Sevinçle Yıldırım'a sarılan Musa fikrini söyledi:

— Biz dereye yuvarlandık. Yukarı doğru havaya ulaşamadık, kapıyı biraz açıp, aşağıya doğru inersek karın altından su aktığını göreceğiz. Suda, sadece hava olan yerde akar. Oradan bize hava gelecek. Biraz daha sabredin.

Doktor:

— Bravo aleyk. Çok doğru söylüyorsun sen. Hemen bu işi yapalım.

Doktor ve Musa, birisi ön kapının, diğeri arka kapının hizasından kar oymaya başlamışlardı.

Lüks lambası da havasızlıktan sönmüş, insanlar havasızlıktan baygınlık geçirmek üzereyken Musa'sının sesi, duyuldu:

— Buldum! Buldum... Buldum... Suyu ulaştım. Hava da alıyorum. Bir anda otobüsün içini sevinç kaplamıştı. İyice açmışlar, ortalama bir metrelik suyu görür hale gelmişlerdi. Yavaş yavaş otobüsün içinde hava dolmaya başlamıştı. Çalılar çırpılar, ağaçlar ve kayaların sayesinde suyun akışı kesilmemiş otobüse yavaş yavaş havanın geldiği hissedilmiş, baygınlık geçirenler kendine gelmiş, lüks lâmbada yakılmıştı. Aslında çokta üşümüşlerdi, ama havasızlıktan üşüdüklerini dile getirmiyorlardı.

Yıldırım iyice kendine gelmişti.. '

Ağlayarak Musa'ya baktı.

— İkinci kez hayatımı kurtardın. Bilmiyorum, senin hakkını ben nasıl öderim.

Sevinç, yorgunluk ve mutluluktan bîtap düşraı Musa, Yıldırım'ın yanına oturup cevap verdi: •

— Ben karşılık beklemiyorum Yıldırım. Şuradan kurtulalım, bana bir çay ısmarlarsın, ödeşiriz.

— Hayır! Bir çayla senin hakkını ödeyemem. Hayatımı kurtardın, ben de sana hayat verirsem ödeşiriz. Ama burada mümkün değil. Seni hayatım boyu unutmayacağım. Yürüeyebilenler Musa'nın yanına gelip ona sarılıyor teşekkür ediyorlardı.

* * *

Ertesi gün kayıp otobüs haberlere yansımıştı. İlgili olan herkes onları arıyordu.

Çığ düşmesine sebep olan helikopter pilotunun itirafı gerçeği ortaya çıkarmıştı. Pilot: "Falan bölgeden geçtim, on dakika sonra geri döndüm. Geri döndüğümde dev bir çığın dereye doğru süzüldüğünü gördüm. Belki otobüs oradadır." demişti.

Yetkililer hemen harekete geçmişler, fakat o bölgeyi o gün de bulamamışlardı. Bu arada nefeslerin ısıyla ölümler otobüsün içini kokutmaya başlar endişesi oluşuyordu. Ko-

kuyu önlemek için ölümlerin üzerine kar dökmeye karar vermişlerdi. Ama şoför ağılıyordu.

— Ne olur benim muavinimin üzerine kar dökmeyin, kıyamam ona. O daha toy bir yavruydu. Onu ben büyüt-müş-tüm. Serhoş babası bakmıyordu çocuğuna. O benim evlâdım gibiydi. O kokmaz, ne olur onu karla örtmeyin, üşütmeyin yavrucağı.

Doktor müdahale etti:

— Olmaz! Aksi halde biz perişan oluruz. Onun bedeni burada, duyu organı sanılan her uzva duyu veren, acıyı tatlıyı bildiren ruhtu. O da şu anda ondan uçtu gitti. O şimdi eğer iyi bir Müslüman idiye, çoktaaan cennet bahçesinde, hayâl bile edemeyeceğimiz bir hayatı yaşamaya başladı

264

Emine Şenlikoğlu ,

Harcandık

265

Hava konusu hallolmuştu ama açlık başlamıştı. Özellikle Yıldırım açlıktan perişandı. Otobüs, helikopter ve kara taşıtlarıyla aranmaya devam ediliyordu.

Otobüstekilerin yakınları da gece gündüz ağılıyor, hiçbir haberleri kaçırmıyorlardı. Yaşlı kadının kucağındaki sekiz yaşlarındaki kız çocuğu da babaannesinin ölüsüne kar döktürmüyordu. Kokmamasının mümkün olmadığı söylene de çocuk anlamıyor, devamlı ağılıyordu:

— Babaannem üşür. Ne olur ağabeyler onun üzerine kar dökmeyin. Ben onu kokutmam.

Otobüsün içi ölü ve nefes kokuyor, ıstırap sesleriyle cehennemi akla getiriyordu.

Otobüsteki benzin de bitmiş, açlıkta soğukta herkesi etkilemişti. Yıldırım sadece, inliyor, su istediği zaman Musa ona kar veriyordu, ama ekmek veremediği için çok üzülüyordu.

Arap gençlerden doktor olanı, Musa'ya gelip kimse görmeden bir dilim börek verdi. Musa kendisi bir lokma yedikten sonra Yıldırım'a uzattı böreği.

Yıldırım:

— Bunu nerden buldun? Sen yedin mi?

Musa gizlice cevap verdi:

— Yedim yedim. Sen yemene bak. Kimse görmesin, ayıp olur.

— Yemin et.

— Vallahi yedim.

— İyi o hâlde yerim.

Yıldırım böreği yedikten sonra aklı başına gelmişti.

— Vayy seni yalancı seni. Sen ne zaman börek yedin?

— Sana vermeden önce bir lokma yedim. O da bana yeter.

Yıldırım mahcup mahcup baktı Musa'ya. "vv

— Neredeyse bayılacaktım. Bana çok büyük iyilik

yaptın.

Şoför yine yerindeydi.

Kızım görmeye giden adam ve soru soran genç de kendilerine gelmişlerdi, ama bu defa açlık onları halsiz bırakmıştı.

Şoför:

— Demedim mi, burada öleceğiz diye. Bu gün üç gün oldu. Havayı hallettik ya yemek işini ne yapacağız? Açlıktan ölüyoruz işte. Hepiniz durmadan dua edin. Hiç olmazsa biraz arınmış oluruz.

Musa yine aynı şeyi söylüyordu:

— Ölürken bile Allah'tan umudu kesmeyin. Çok geçmeden otobüsün üzerinden sesler gelmeye başlamıştı.

Herkes birden bağırmaya başladı:

— Biz buradayız.

— Bizi duyuyor musunuz? Biz buradayız.

Saatler sonra bulunmuşlardı. Önce sağ olan kişiler tek tek çıkarıldı. Daha sonra otobüs vinçlerle çıkarılıp içinden ölümler alınmıştı. Ölümler de diriler de hastaneye kaldırıldılar. Bu defada Yıldırım'la Musa aynı koğuşa yatırılmışlardı. Maziyi hatırladıklarını söyleyen ifadelerle birbirlerine tebessümle baktılar.

Yıldırım gerekli tedaviden sonra kendine geldiğinde karşı ranzada yatan Musa'yı gördü. Göz göze gelmişlerdi. Uzun süre dalgın dalgın Musa'ya bakan Yıldırım, duygularını seslendirdi.

— Şu Tanrının işine bak. Yine aynı koğuşa düştük, yine benim hayatımı sen kurtardın, yine yan yanayız... Sana bir ömür boyu teşekkür etsem yine de hakkını ödeyemem. Musa gülerek başını sallayıp cevap verdi:

— Evet bazı sözlerin doğru da şu Tanrı değişin ilginç. Allah'a inanıyor gibi konuşuyorsun, inanmıyor gibi yaşı-

266

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

267

yorsun. Bazen tam dindar bazen tam dinsiz gibisin. Kendi içinde ikilem yaşıyorsun. Hâlbuki bir silkinip kendine gel-sen için içinle barışık olacak ve sonsuz alemde, sınırı belirsiz bir mutlulukla yaşayacaksın.

Teşekküre gelince: Artık teşekkür istemiyorum, tamam mı?

Yıldırım eski tavrıyla cevap verdi:

— Tamam tamam, bırak hamamın değişmesini yıllardır tas bile değişmemiş.

Musa, Yıldırım'a içli içli baktı.

— Biliyor musun Yıldırım, eski sıcaklığın, samimi havan kalmamış, beni hiç özlememiş gibi konuşuyorsun?

Hâlbuki ben seni ne kadar özledim. Özlemle ilgili bir şiir veya yazı görsem aklıma önce Ayşe, sonra sen gelirdin.

Alır o şiiri defterime aktarırdım. İstersen birini küçük not defterime işledim ve ezberledim, sana bir kıtasını okuyayım mı?

Yıldırım:

— Oku.

- Güzelce dinle, mısralar arasındaki yerini bul. Eğer sana ait bulamıyorsan akıllı olman ne işe yarar.
- Bırak çocukça konuşmayı da oku.
- Emredersiniz, hemen! Şairi de benim gibi biri galiba. Yanarak mazinin kapısından, Sana seslendim duymadın beni. Bir şeyler koptu sanki ruhumdan ; Görmedin yangınımı, sormadın beni. Yıldırım çok şaşırmıştı.
- Hayda! Oğlum bu şiiri yazan şair, içindeki sevgiliye yazmış. Eee? Bu dizeler arasına beni nasıl aldın?
- İşte senin anlayamayacağın yer burası. Şair ne için

kime yazarsa yazsın, okuyanın nereye çektiğine bağlıdır. Edebiyat öğretmenine bunu ben mi öğreteceğim?

- Ben hâlâ bu kıtanın neresinde olduğumu anlayamadım?

Musa geçmişini düşünerek baktı Yıldırım'a. Çocukluğunun en sevdiği hatırasıydı Yıldırım. Nasıl oluyordu da sevgi ve özlem dolu şiirde kendisini bulamazdı. Üzülmüştü Musa.

- Mademki şiirden anlamıyorsun, sana bir masal anlatayım:

Yavru serçe güzel bir havanın olduğu gün daldan dala konmak için uçuş yapmak istemiş. İlk defa uzaklara uçacakmış. Uçmuş, çeşitli meyve ağaçlarının çiçek açtığı görmüş, her bir ağaçta birkaç dakika kalarak uçmaya devam etmiş. Derken bir ağaca konmuş ki, o ağacın çiçeği mest etmiş serçeyi. Öylesine güzel kokuyormuş ki, kokusu serçeyi serhoş etmiş. Doya doya koklamış. Bu çiçek akasyaymış. Akşam olunca mecburen yuvasına dönmüş. Kimseye anlatamamış kendisini serhoş eden çiçeği, kimseler anlayamaz onu, demiş. Ertesi gün yine gitmiş akasyanın yanına. Onu hiç incitmeyecek şekilde dalına konmuş. Koklamış koklamış kendinden geçene kadar koklamış. Renginin güzelliğine de bakmaya doyamıyormuş. Akasyaya bakarken, onu koklarken olduğu yerde uyumuş kalmış. Bir uyanmış ki hava kararmak üzere hemen hoşça kal sevgili çiçek, deyip yine yuvasına dönmüş. Geceleri gözüne uyku girmiyor, devamlı aşık olduğu akasya çiçeğini düşünüyor. Günlerce hep aynı dala konup aynı akasyayı koklamış, ona güzel sözler söylemiş. "Senin güzel rengin, muhteşem kokun bana öyle zevk veriyor ki, birkaç gagalık yiyecek bulunca, onu yer yemez sana geliyorum. Benim dünyam seninle renklendi, ben artık seni görmeden duramıyorum. Seni çok özleyorum. Sensiz içimde bir ateş olu-

268

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

269

şuyor. Hasretin gözlerimi bile göremez hale getiriyor. Seni gördüğüm günden beri sensiz yaşayamıyorum akasyam." diyor. Her gelişinde güzel diller döküp dönüyormuş. Bir gün bir çocuk o serçeyi yakalayıp kafese koymuş.

Serçe "Annem, kardeşlerim, illâ da akasyamı görmeden ben nasıl yaşarım, der der ağlarmış. Kafeste günler geçtikçe o hep aynı sözü tekrar edermiş. "Kim bilir, akasya beni ne kadar özlemiştir? Şu kafesten bir çıksam, hemen koşup konsam akasyama, koklasam onu doyasıya ve görsem. Kim bilir ben onu bu kadar özlediğime göre, o beni ne kadar özlemiştir? Allah'ım! Beni akasyama kavuştur. Onun rengini, kokusunu özledim. Bu hasrete daha fazla dayanamayacağım. Hele akasya, artık benim hasretimle iyice solmuştur." diye duaya başlamış.

Aradan on gün geçmiş. On gün geçmiş ama serçeye bu on gün on yıl kadar uzun gelmiş. On gün sonra evde hiç kimse yokken evin kedisi serçeye göz dikmiş, kafesini açmaya çalışmış çalışmış ve kafesini açmış. Serçeyi yakalamak istemiş serçe de bu arada kaçmış. Doğruca akasyasına koşmuş. Sevinçten kalbi duracak gibi olmuş. Akasyanın yanına gelmiş konmuş. Heyecanla sormuş: "Beni özledin mi? Ben kaç gündür senden ayrı olmamın üzüntüsünü yaşıırken nerdeyse ölüyordum." demiş. Her gün dalına onlarca serçe konan akasya cevap vermiş: "Aaa? Seni tanıyamadım, sen kimsin?" diye sormuş?

Sen de şimdi nerdeyse akasyaya benzedin Yıldırım. Beni tanıdın, ama duygularımı hiç anlayamadın. Devamlı vefa borcunu dile getiriyorsun, ama sevgini asla... Ve beni ne kadar üzdüğünün farkında bile değilsin.

* * * ???-?.

Üç kimseyi beklemiyordu. Birden kapıdan bakan bir çift TÖZ dikkatini çekti. Biraz daha dikkatli baktığında fark etti, bu gözler babasının gözleriydi ve Yıldırım'a mahcup mahcup bakıyorlardı. Yıldırım şaşkındı. Gözlerini kaçırıp tekrar düşündü, gerçekten babasının mıydı gördüğü bir çift göz? Tekrar tekrar bakıp yatağından doğruldu. Kendisini [ilk kez ziyaret eden babası Yıldırım'ı hem çok sevindirmiş, hem de çok şaşırtmıştı.

Mahcup tavırlarla oğluna yaklaşan adam:

— Biliyorum. Sana baban, sen çocukken lâzımdı. Beni bir baba gibi sevmeyeceğim biliyorum. Hiç olmaz yabancı bir amca gibi davran. Sana geçmiş olsun geldim, [Yıldırım.

"Estağfirullah. Hatalar kullar içindir." cevabını vermiş, babasına sarılmıştı.

Haber köye gittiğinde hemen hastaneye koşmuşlardı. Önce Musa'nın anne babası görünmüştü. Yıldırım zaten

Harcandık

271

IV. BOLUM

Yürek ellerinle alkışlayacak dostun yoksa,
Yürek dilleriyle yuhlat kendini
Dağlar Yerinden Göç Efder mi Oğlum?
Hastanede birkaç gün kalan iki arkadaş biri İstanbul biri de Samsun'a gitmişti.

Yıldırım olup bitenleri düşünüyordu. Neler yaşamıştı kısa hayatında. Samsun'da öğretmenlik görevine başlamıştı, ama kendi içinde kendine henüz bir yer bulup oturamamıştı. Musa zihnini yine yormuştu. Nerden girmişti Musa onun hayatına? Ondan hem çok uzaktı hem de onu

çok seviyordu. Bir yandan da kızılıyordu ona. Ne vardı zihnini bulandıracak? Otobüsteki gence söylediklerini unutmıyordu.

Musa'ya siyasi konuşmayı şoför yasak edince, Musa zaten biz nerde konuşsak bize orada yasak vardır. O hâlde kar tanelerinden bahsedelim." demişti. Yıldırım da onunla alay ederek "Ardından Tanrı'nın eseri diyeceksin, her kar tanesinin ayrı bir modeli var diyeceksin." diye cevap vermişti de Musa'da ona "Tesadüf demekten daha akılcı, daha iyi değil mi?" cevabını vermişti. Düşünüyordu Yıldırım. Hangisinin daha akılcı olduğunu, içindeki dışardan sokulan şüphelerin birbirine karıştığını." Musa'nın her sözünü düşünüyordu. Zihninde can-

272

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

273

lanıyordu sözleri.

Yıldırım tek başına kaldığı küçük öğretmen lojmanına geldiği on günden beri Musa'nın sözlerine takılıyordu zihnini "Haksız mıyım, her şeyin ilk başlangıcı Allah'a dayanmıyor mu? Başlangıçta bir şey var. Birisi tarafından yaratılmamış olan bir şey. Biz bunun Allah olduğunu biliyoruz, ateistler bunun madde olduğunu söylerler. Sence kimin inancı daha doğru" gibi sözlerini ister istemez düşünüyor, sonra, yattığı yerden bağıırıyordu. "Allah'ın belâsı Musa, bırak benim yakamı? Hadi çekil git aklımdan. Bırak beni, benden Mus'ab olmaz." Musab'ı okudukları geceyi hatırlamıştı da, büyük bir aşkla "Ben Mus'ab olacağım." demişti. O gece nasıl coştüğünü, babasının "İhbar ederim." tehdidi yüzünden derslere gitmediğini, sonrada dini duygulardan yavaş yavaş koptüğünü, ama hâlâ Mus'ab'a hayran olduğunu hatırladı. Nasıl olduğuna kendisi de şaşıyordu. Aradan birkaç ay daha geçmişti Yıldırım öğrencilerine hayatın zor yönlerini tanıyan bir öğretmen olarak ders veriyor, onlarla arkadaş olduğunu vurgulayarak öğretmenlik yapıyordu.

Yıldırım evinde yalnız kaldığı zamanlar üç kişiyi hiç unutmuyordu: Babasını, Musa'yı, Kelem'i. Babasını mahkemeye vermiş, onun oğlu olduğunu çoktan ispat etmişti. Ama babasını içinden affedemiyor, fakat hastaneye geldiği ve mahcubiyetini belirttiği için eski kını kalmamış, sevse sevelememiş, nefret etse edememiş olduğu hâlde ortalarda kalışını isyanla ifade ediyordu. Son isyanını hatırlamıştı. "Benim günahım neydi? Çocukluğumu burnumdan getirdin." demiş, bu sözden sonra babasını ziyaret gününe kadar hiç görmemişti.

Musa'nın her dönemini hatırlıyordu, ama viyadükter yuvarlanmadan önceki konuşmaları unutamıyordu. Adet; zihnine çiviyle kazınırcaasına yazılmıştı o sözler. Sanki <? soruları soran genç çocuk, hemen kulağının dibinde soru

yor, Musa da hemen yanı başında cevap veriyordu. Aynı konuşma zihninde bir kaset gibiydi. Geriye sardırıyor, tek-

rar tekrar basıp dinliyordu.

Arka koltuktan gelen genci hatırladı.

Genç:

— Affedersiniz burada oturmamda bir sakınca var mı?

Musa:

— Ne sakıncası olabilir?

— Teşekkür ediyorum. Anladığım kadarıyla dinle ilgiliniyorsunuz. Size bir soru sorabilir miyim?

— Tabi buyrun, ama şunu bilin; ben bir din âlimi veya uzmanı değilim. İslâm dininden bazı konuları bilirim.

Genç, yüzündeki tebessümle devam ediyordu:

— Şansımı denemek istiyorum. Siz Kur'an'ın Muhammed tarafından yazılmadığına nasıl emin oldunuz? Gencin sorusunu aynen hatırladığı gibi Musa'nın cevabını da hatırlıyordu. İlk defa duyuyordu uzayın genişlediğinin Kur'an'da yer aldığını.

Nasıl olurdu bu? Kuran nasıl bilebilirdi bu konuyu?

"Muhammed yazdı." diyorlardı, Muhammed'in bunu yazma ya da yazdırma imkanı hiç yoktu ki... O zaman uzayın genişlediği bilinmiyordu ki...

Musa'nın "Uzayın genişlediğini bilmin keşfinden önce Zariat Suresi 7. ayette bildirilmesi, sence Kur'an'ın peygamber tarafından değil de, Allah'tan gelen bir kitap olduğuna delil değil midir? Sorusunu ve uzaydaki yollar, uzayın yedi kat okluğunu ve onun uzun uzun anlattıklarını hep düşünüyordu. Evinin içinde elleri başında, pencereyle kapının arasına gidip geliyor. Zariat Suresi yedinci ayeti düşünüyor-du. Muhammed yazsaydı, Muhammed uzayın genişlediğini bilemezdi ki... Uzayın genişlediğini bulmaya yarayan aygıtlar en fazla bir asır önce bulundu... Ona Allah bildir-meydi, Muhammed nasıl bilebilirdi? Nasıl? Nasıl? ,-.? Yıldırım:

1

274

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

275

"Allah'ım! içinde bulunduğum zindandan bir çıkış yolu yok mu? diyerek çarpınıyordu.

Bu defa, dinsiz öğretmenine kahrediyordu. "Ne vardı kafamı karıştıracak? Ne güzel inanmak üzereydim. İncim oturmasa da bir aşkım, bir heyecanım vardı." diye gıyabında kendisini yavaş yavaş, dinden koparan öğretmene lanet ediyordu. Düşünüyordu, nasıl olmuştu da kendisi de hissetmeden, "Biz dine saygılıyız, siyasal İslamcı olmayan her Müslüman'a da." demiş, Yıldırım'da ona inanmış-tı. Şimdi pişmandı, öğretmenine neden sormamıştı "Siyasal İslamcılara saygı duymuyorsunuz, onlarınki de fikir değil mi? Siz "Fikirilere saygılıyız." sözünü neden kullanıyorsunuz ki, siz, İslâm'ın bütünü hariç, her şeye saygılıyız deseniz daha iyi olmaz mı?" diye niçin sormamıştı. Şimdi hayıflanıyordu. Sonra tekrar duaya yöneliyor, Allah'ım! Bu

karanlıklardan bana aydınlığa çıkan bir kapı aç, diyordu. Ertesi gün dersteydi. Yıldırım bu defa elinde bulunan kitaptaki yazının bir paragrafını ev ödevi olarak veriyordu çocuklara:

" hayata nasıl baktığınız, bakış çitanızı ne kadar yükseltebildiğiniz çok önemlidir. Bakışların boyutları vardır. Bir boyutluk bakarsanız tabidir ki sonsuz evrenin bir boyutunu görürsünüz. Hâlbuki hayat tek boyutlu değildir. Gördüğümüz boyuttan, görmediğimiz boyutlara gidiş yollarını ve mantelitesini istersek buluruz. Bakış boyutlarımızı genişletmeli, başka başka âlemler olduğunu ya görmeliyiz, yada göremediğimizi görmeliyiz..." Ayrıca yaşamın anlamına da vurgu yapmasını bilmeliyiz. Bu satırları açarak birer kompozizyon hazırlayın gençler. Her birinizin kompozisyonunu özel itina ile okuyacağım. Bu ödevi gençlere verdikten sonra, ben olsaydım ne yazardım diye, masasının üzerindeki deftere görüşlerini yazdı. ' ' • ••••••? " ..?.,...; ..???;?? ??..????

GÖRÜNMEYEN ÂLEM

Bütün vücudu bu dünyada yaşamaya göre pogramlanmış olan bebek, büyümesine ve gelişmesine akıl almaz şekilde devam eder. Görünen hiçbir fizikî neden yokken dışları çıkar, yürümeye başlar, heceler ve konuşur. Çocukluk, gençlik ve yaşlılık devreleri geçirirken bir sürü merhaleden geçer, olaylar yaşar. Ve ölür...

Yani bu mudur hayat?

Görmek isteyen göz, bu mükemmel dünyanın böyle boş bir amaç için olmayacağını görür. Yaşamamanın amacı elbette kendisi olamaz. Nasıl yemek yemenin amacı lezzet almak ve doymaksa, uyumanın amacı dinlenmekse, ağlamanın amacı rahatlamaksa, öyleyse yaşamamanın da bir amacı olmalı. Yaşamın amacı, yine yaşam olmaz.

Bir odada otururken duvarın arkasında başka bir şey olduğuna eminizdir; başka bir oda, mutfak, banyo, merdiven boşluğu... Çünkü bunu defalarca tecrübe ederek öğrenmişizdir. Fakat her şeyi tecrübe ederek öğrenme imkanımız yoktur. Bazı şeyleri düşünerek de öğrenebiliriz.

Bu dünyadaki ayetler bize gösterir ki; bu âlemin arkasında başka bir âlem var. Aksi hâlde dünyadaki bu ihtişamlı düzenin anlamsız olduğu sonucuna varırız ki, bunu söylemenin akıl kârı olmadığı açıktır.

Nasıl ki bir koku hissettiğimizde, kokan bir şey olduğunu, ses duyduğumuzda ses çıkaran bir şey olduğunu biliyorsak, bu mükemmel düzenin de bir yaratıcının yaratmasıyla olduğunu ve bir amacı olduğunu idrak etmeliyiz.

Yıllar öncesi de bu paragrafı okumuştun aslında. Fakat kelimelerin yüklenmiş olduğu manayı şimdi anlamıştı.

Bu atmosferde giderken, karanlık aleminde, aydınlığa çıkan kapının yavaş yavaş açıldığını hisseder gibi oluyordu.

Aradan aylar geçmişti. Akşam eve gittiğinde kapının altından atılan bir mektup görmüştü. Heyecanla eline aldı mektubu. Mektup Musa'dandı. Sevincinden kalbini kanatlanmış gibi hissetti. Daha ayakkabılarını çıkarmadan mektubu açmış okumaya başlamıştı:

"Herkes Rahman olan Allah'ın adıyla.

Gönül dünyamda hiçbir zaman çıkaramadığım dost, arkadaşım, kardeşim Yıldırım, merhaba! Nihayet adresini bulabildim. Doğrusu dinsiz, senin deyiminle ateist bile olsan beni unutacağına ihtimal vermiyordum, veremezdim. Beni aramıyor oluşuna öylesine hayret ettim ki, hayretime bile alışamadım. Her gün aynı hayretim aynı tazeliğini koruyor. Vefasız dost nasıl bakalım? Uzun süredir sormadığın beni tanıyabildin mi? Hatırladın mı bu satırların sahibini? Gerçekten pes doğrusu dedirttin bana. Hani serçenin hikâyesi vardı ya. Kendimi o serçe gibi hissetmeye başladım. Bana öyle geliyor ki, ben sana rastladığımda, "Na'ber Yıldırım!" diyerek sanlsam "Afeder siz siz kimdiniz?" diyeceksin gibi geliyor.

Sana o kadar kırgınım ki, kırgınlığımdan dolayı uzun uzun cümleler kurup, onlarca sayfalık mektup yazacak pozitif enerjiyi kendimde bulamıyorum. Dermanımı kesti senin hayırsızlığın. İnancını da merak ediyorum. Ne oldun? Bilimsellik, çağdaşlık safsatalarına aldanıp, ateist mi oldun yoksa Müslüman mı? Özellikle bu yönünü, (eğer bana mektup yazarsan) mutlaka bildir. Bu mektubun haricinde bundan sonra sana dinden imandan bahsetmeyeceğim.

Çünkü ben seni, senin buzdan duruşuna, tavrına rağmen seviyorum. Seni kendimden bıktırmak istemem. Aşağıda -bu bağlamda- yazacağım şiir de son şiir olacak. Daha sonraki mektuplarım da (tabi yazarsan yazarım) yapraklar, renkli rüzgârlar, otlar, çimenler hakkında yazışırız se-

ninle. Hangi yaprak hangi ağacıdır... Ya da birbirimize fıkralar anlatırız. "Adam öyle usta kayakçıymış ki, buzdo-labının buzluğunda bile kaymayı başarmış, adamın birisi, öyle küçükmüş öyle küçükmüş ki, karıncanın frekans görevi yapan duyargasının üzerine çıkmış, bacak bacak üstüne atarak, aşağıdaki dostlarına el sallamış." gibi şeyler yazarız birbirimize. Ya da, kimlerin nasıl gol attığını, hangi pozisyonunda attığını, golü atarken yüz hatlarının nasıl gerildiğini, o esnada ağızını açıp açmadığını, canım ülkede önemli sorun mu yok, gol faslından sonra biraz da geyik muhabbeti yapar, kim kiminle nerde ne haltlar karıştırmış onları yazışırız diyemeyeceğim sana. Ama başka önemli konularda var, meselâ modacıların, gelecek yıl gençliği hangi kıllığa sokacağını tahmin etme yarışına girebiliriz. Veya balıkların nasıl balık dalışları yaptığını yazarız birbirimize. Dedğim gibi konumu yok. Ohoo, yeter ki dinin aslından bahsedilmesin, bu ülkede ve bütün dünyada o kadar çok' önemli (!) konular var gençliğin konuştuğu, bizde bize göre bir şeyler buluruz.

Şu an hakkımda ne düşündüğünü çok merak ediyorum. Kollarını, ellerini, yüz hatlarını konuşturman bile aklımda. Ama bir kısmı alaylı, bir kısmı alevli olan bu satırlarımla, ellerinin kollarının ne konuştuğunu kestiremiyorum. Evrenin neresindesin, hangi yörüngede duran veya kayan bir yıldızsın bilemiyorum, insanın sevdiğinin kendisine karşı tavırları nasıldır? Bunu bilememek giz mi dersin, belirlirsizlikmi dersin, ne, dersin bilmem. Bana sorulsa, birbirini sevenlerden her birinin ötekini kendi dünyasında hangi davranışta olduğunu bilmemesi bence sevenin

Kardeşlik arıyorum sonu hüsrân olmayan
Benimle gittiğine, sonra pişman olmayan
Onla el ele verip, zincirler kırmalıyız.
Şu karanlık gecenin yıldızı olmalıyız
Güller ekmeliyiz biz, hiçbir mevsim solmayan
Sayfalar açmalıyız, tarihte bulunmayan.
Haa! Şu müjdeyi vereyim. Hani bizi etkileyen bir lider
vary a, işte onun yörüngesine girdim. Her akşam onun ver-
diği program üzerine okuyorum.
Gözyaşlarına boğulan Yıldırım, kapının girişindeki ki-
limin üzerine oturup hüngür hüngür ağlamaya başlamıştı.
Satır aralarından kendisine bakan Musa'ya bakıyordu.
Mektubu göğsüne doğru yaklaştırıp, başını duvara dayadı.
Ağlamasını, ona cevap vererek sürdürüyordu:

"Sen neler söylüyorsun Musa! Ben seni nasıl unutabilirim? Seni nasıl tanımam? Sen benim hakkımda böyle bir yargıya nasıl kapılırsın? Beni sen tanıyamadın mı? Ben alev alev yanan bir fırının içindeyim, kardeşim Musa. Herkes aydınlığı farklı tarif ederken, asıl aydınlığın Allah'ın tanımladığı aydınlık olduğunu bir dile getirebilsem. Bunu tam olarak söyleyebilsem... İşte o zaman senden kaçmazdım.

Kardeşlik arıyorum diyorsun, sonu hüsrana olmayan. Benimle gittiğine sonra pişman olmayan. Seninle giden pişman olur mu Musa? Ben bunu bilmez miyim? Sen gerçeklerde, ben varsayımlardayım. Saatler sonra Musa'ya mektup yazmaya karar verdi: "...Ne demek Musa, ne demek, benle gittiğine sonra pişman olmayan." senin gibi yüksek ahlâklı bir arkadaşım-

280

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

281

la gitmek beni pişman eder mi? Üstelik bu arkadaş sensin sen. Beni iki defa ölümden kurtaran... Bana çektiğim acıları unutturan... Her hareketimde yanımda olan sen.. Sen ki, ayağı benim yüzümden topal olduğu hâlde bunu bana bir kez dahi sitem etmeyen, bırak sitemi ima dahi etmeyen senin gibi asil dost, can dost unutulur mu? Sen ne biçim sözler kullanıyorsun sersem arkadaşım? Biliyor musun? Hayır bilemezsin. Neyi mi? Senden gelen mektubun beni nasıl mutlu ettiğini. Dünya, gözümde birdenbire ışıl ışıl oldu. Sen benim hem arkadaş, hem kardeş, hem de baba boşluğunu dolduran bir insan olmana rağmen o talihsiz mektubu nasıl yazdığını bir türlü anlayamıyorum. Bana inancımı soruyorsun, ben de bilmiyorum. "Ben kafirim." diyemiyorum, ama "Müslümanım." da diyemiyorum. Böyle bocalayıp duruyorum, galiba bu bulanık veya karanlığın içinden aydınlık kapıya çıkacağım. Sakın bu duruma nasıl geldiğimi düşünmedim sanma. Şunu unutma-ki, dini bilgisi olmayanları bazı ideolojiler ilk etapta cezbediyor. Bunu iyi bilen o ideolojilerin militanları da çok büyük bir gayretle çalışıyorlar. İnsan öyle hale geliyor ki bazen, onların konuşmalarını anlamadığı zaman bile, çok önemli şeyler konuştuklarını, ama bilimsel kavramlar kullandıklarını için anlayamadığını sanıyor. Önceleri öylesine "Size inanıyorum." diyor insan sonra kendi kendine düşününce içiyle dışının aynı olmadığını anlıyor. Anlıyor, ama yine de o sıcak ilginin etkisiyle onlara doğru koşuyor... Koşuyor ve sonra bir başka dönem başlıyor. İşte o dönem çok önemli, insan ya tam dinsiz oluyor -içsel şüphelerine rağmen- ya da, tam dinsiz olamayacağını anlıyor. Dinde gözünde küçültülmüş, irticaî bir unsur olarak gösterilmiş oluyor. Dine girse giremiyor, dinden tam çıkarsa çıkamıyor ve bir bocalama dönemi geçiriyor insan. Bu bocalama dö-

nemi sonucunda kimi dinsiz oluyor, kimi dinin kollarına

atıyor kendisini. Senin sayende ben galiba öyle oluyorum. Tam düşünme aşamasındayken seninle aynı otobüste yolculuk yapmamız, o soru soran gence verdiğin cevaplar, beni daha bilinçli düşünmeye itti. Böyle gidersem, belki de sana kısa bir müddet sonra mektup yazar "Ben Mus'ab olmaya tekrar karar verdim." derim. Der miyim sence? Cevabını duymayı çok isterdim, demeyeceğim, çünkü şu anda bile seni duyuyorum. "Sen bunu söyledinse dönersin Yıldırım. Hem de Yıldırım hızıyla." diyorsun. Bana güvenini hep hissetmişimdir. Bir yerde okumuştum, "İnsanı kaybolmaktan iyi arkadaşı kurtarır." diyordu sözün sahibi. Kötü günde onu arar, kimsenin değer vermediği ya da kendisini değersiz hissettiği dönemde onun ne kadar değerli olduğunu hissettirir, işte sen o arkadaşsın." Yıldırım mektubu yazarken çok duygulanmış gözyaşlarına hâlâ engel olamadığı gibi, mektup sayfalarına damlayan gözyaşlarının da farkında değildi.

* * *

Musa mektubu aldığı gün, okuldan evine giderken geçirdiği bir trafik kazasından dolayı hastaneye kaldırılmış, bu defa kırılan kolundan dolayı ameliyat olmuştu: Yıldırım'ın mektubunu sağ kolu alçıda olduğu hâlde okumuştum. Daha sonra rapor almış, köye gitmişti. Her şey eskisi gibiydi.

Dedesinin gazi Kore savaşı hikâyelerini dinlemiş babasıyla annesiyle sohbetler etmiş... kız kardeşinin durumunu gözden geçirir miş Yıldırım'a? "Kız kardeşim seni seviyormuş, diyeceğim." sözü vermişti. Musa aynı ruhta Musa olarak köydeki arkadaşlarını aramış, sonrada içinden bir türlü silemediği Ayşe'yi aramaya sıra gelmişti. Ne ki, bulamamıştı A^ e'yi. Duyduğuna göre Ayşe İstanbul'a gitmiş

282

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

283

orda çalışıyordu.

Yıldırım'sız köyün tadı yok, diye düşündü uzun uzun. Bu düşüncesini dedesine anlatırken, dedesi yine Kore'deki asker arkadaşlarından konu açmış, bir arkadaşı ölürken karısının resmini öpe öpe öldüğünü uzun ve detaylı tasvirlerle anlatmıştı.

Akşam olmuş haberleri dinliyorlardı. Musa ile babasıydı haberleri dinleyen. Müftü Bey haberlerde konuşan bir milletvekilini gösterdi:

— Şu adamı görüyor musun oğlum, partisini nasıl savunuyor. İşte bu adam benim arkadaşımdı. Bir gün önce küfrettiği parti başkanı ona milletvekilliği teklif edince hemen kabul etti ve onu övmeye başladı. Şok olmuştum. İnsan birileri tarafından harcanır bu acı bir şeydir ama, insanın kendi kendini harcaması, izzet ve şerefini harcaması daha acı bir şeydir.

Musa hem haberleri takip ediyor hem de babasını dinliyordu.

— Baba! Ben de size çekmişim. Ölssem öyle bir şey

yapamam. Bu konuda Yıldırım da Mükemmel bir arkadaş.
Öyle değil mi baba?

— Haklısın oğlum. Yıldırım çok şahsiyetli bir gençti. Onun imanı bozulsa bile şahsiyeti sanmam ki bozulsun. Baba oğul sohbet ederlerken, dede divanın üzerinde uyumuş, Yıldız Hanımla kızı da ortalıklarda görünmüyorlardı.

Musa babasında çok merak ettiği konuyu sordu:

— Baba! Gençliğinden beri çok dikkatle takip ettiğin bir şey oldu mu?

— Evet oldu oğlum. Müslümanların nasıl harcandıklarını izliyorum tam otuz yıldır. Bu konuda çok ağladığımda olmuştur.

— Meselâ baba. </ ????.?, ??..??,

— Meselâ misali o kadar çok ki oğlum. Hangisinden başlayacağımı bilemiyorum. En ufak fikir ayrılığı var diye teşkilatlardan, dernek, vakıf, parti, gazete dergi her ne ise. Hatta Kur'an kursu... Sendika hatta cami. Aklıma ne geliyorsa, nice insanlar dik duruşlarından dolayı, kimseye yağ yakmadığı için harcanmıştır. Nice kadın, nice erkek şoklar yaşamıştır kat kat. Bilinçsiz, kardeş şuurundan uzak kardeşlik dersleri, tutarsız din tanımları, rastgele kulaktan duyma bilgiler. Seninki yanlış benimki doğru tartışmaları. Ama kaynak aramayı akıl edecek bilgiye, yeteneğe bile sahip olamamak... Anlamsızca dargın durmalar hatta işi düşmanlığa vardırانlar. Neler neler gördüm oğlum hâlâ görüyorum. Bana öyle geliyor ki, Müslümanlar olarak topluca harcandık... Birbirimizin farklı fikirlerine anlayış göstermezsek bu harcanma devam edecek. Hem toplumsal harcanmalar hem de fertleri harcayış beni kahretti oğlum. Bak işte Yıldırım'm annesi. Harcanmış kadın. İş yerlerinden harcananların haddi hesabı yok. Hayatım boyu en çok dikkatimi çeken şey bu oldu. Adam zavallı kadına güven verip alıyor onu, sonra başka kadın için hatta bazısı namuslu karısını, namus mefumuna inanmayan kadın için harcıyor. Birçok yerde, bir namussuz uğruna nice namuslular harcanıyor. Bir de resmî harcanma var. Kanun namına harcanma. O da bizimle hiçbir ilgisi olmayan Kore Savaşma Amerika emriyle gidip orda şehit olamadan ölmek gibi daha neler neler... Harcamakla harcanmak çok acı verici bir olaydır oğlum. Çok dikkat etmeliyiz. Musa, babasını zevkle dinlemiş, yeni çizgisinden hiç söz etmemişti. Musa, gayet mutlu bir şekilde İstanbul'a dönüyordu. Ablası İnci, ona yolluk hazırlamış, ama Musa kabul etmemişti.

284

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

285

Aradan bir yıl daha geçti.
Bir düşünür, insanın fikren değişmesi için bazen bugün yeter ama, değişim altı ayda ancak gerçekleşir, demiş.

Bir yıl içinde çok şeyler değişmişti. Musa da akıl almaz farklılıklar meydana gelmişti. Musa meçhul liderin eline düşmüş, babasıyla yaptığı telefon görüşmeleri bile farklılaşmıştı. Yaz tatilinde köye gitmemiş olan Musa, nihayet sömestr tatilinde gelmiş, kapıyı çalıyordu. Kardeşi Hazal açmıştı kapıyı. Ağabeyini karşısında görünce boyuna atılmış, sevincini ifade ediyordu.

Daha sonra anne babasına sarıldı Musa. Babası Musa'da bir tuhaflık hissetmişti. Mumdan evlâtmış gibi bir duruş hissetmişti onda. Şok halinde sohbet ettiler. Babası adlandıramıyordu oğlunun bu durumunu. Günler sonra, ne olduysa o gece olmuştu. Baba oğul haberleri dinliyor, anede yemek hazırlıyordu.

Haberlerde İstanbul'un ciğeri denilen ormanın bir kısmında yangın olduğu ve yayıldığı, Bursa ve Balıkesir'deki ormanlarda da yeni yangınlar başladığı bildiriliyordu. Musa haberi dinlerken gayriihtiyari içindeki değişimi sergileyen bir cümleyle, Müftü Beyin kalbine bomba atmıştı.

— Yansın sizin ormanlarınız. Sizin gibi domuzlar ormansız kalsın. Oh ne de güzel bir manzara oluşuyor. Kim yaktıysa ellerine sağlık.

Annesi Yıldız Hanım elindeki tabakların hepsini elinden düşürerek oğluna hayretle bakakalmıştı. Hazal da aynı şaşkınlıktaydı. Müftü şoke hâlinde oğluna bakıyordu. Adeta dili tutulmuştu. Ne diyordu oğlu, yoksa? Yoksa, oğlu aklını mı oynatmıştı? Kendi kendine soruyordu. Bir müddet sessiz kaldıktan sonra artık dayanamayan Müftü Bey üzgün bir ses tonuyla Musa'ya seslendi:

— Oğlum!

Musa cevap vermekte gecikmedi.

— Efendim.

— Oğlum, sen ne söylüyorsun böyle, ben anlayamadım.

Musa gayet rahat:

— Bu firavunların dağları yanmalı, taş üstünde taşları kalmamalı ki, intikamımız alınsın! Yıllardır Müslümanız diye bize kan kusturdu domuzlar.

Müftü Bey koltuğunda kımıldamamak kaydıyla oturuyor, sadece gözlerini korku dolu ifadeyle açmış oğluna bakıyordu. Neredeyse nefesi kesilecekti... "Yarabbi! Aklıma mukayet ol." diyerek dua etti.

— Oğlum firavunlar kim? Domuz kim? Ve dağların suçu ne?

Musa gayet normal bir şeymiş gibi cevap verdi:

— Kim olacak? Bu düzen, bize karşı olan düşmanlık yapan herkes.

— Oğlum sen ne biçim konuşuyorsun böyle? Devlet bir simgedir. Devleti aleyhimizde kullanan zalimler varsa ormanların ne suçu var? Ormanlar bizim... Biz ormanlar olmasa yaşayamayız. Kendi ülkemizin orman yangını seni nasıl sevindirir? Kaldı ki, Yunanistan'ın, Ermenistan'ın ormanları yansa yine sevinemezsin. Çünkü ormanlar evrensel fayda sağlarlar. Denizler, ormanlar, buz dağlar, Ay ve Güneş gibi, bunlar, insanlığın ortak malıdır. Kaldı ki sen kendi ülkemizin orman yangınına "Oh olsun." diyorsun. Oğlum sen Müslüman mısın, vatan haini misin? Sen ki bilgisi az olsa da temiz, ihlâslı bir dindardın. Yoksa ifrata mı düştün? Unutma ki, ifrattan tefrit, tefritten; dinsizlik doğar. Sen ne oldun böyle oğlum? "Allah nzası için soygun" "Al-

lah nzası için işçi hakkı yiyen" "Allah nzası için çocukla-
rını döven" gibi, sen de böylesine namazına niyazına özel-
likle haramın her türlüüne dikkat ettiğin hâlde, "Allah n-

T

286

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

287

zası için vatan haini" mi oldun oğlum? Gençlerle toplanıp
kendi aranızda ders yaparken ne kadar güzel Müslürrian-
dın. Bütün köy, öğretmenlerin ve arkadaşlarının çoğu sana
hayrandı. Şimdi ne oldu oğlum sana? Sen el olmuş gibisin.
İslâm adına, vatan hainlerine hizmet eden olmuşsun? Bu
sözlerin dilerim bir cinnet hâlidir. Aksi taktirde, senin gibi
şuurlu bir Müslümandan bunları duymak beni öldürür.

Musa babasına çok sinirlenmişti:

— O zaman çok iyiydik de ne oldu? İkide bir polis ka-
pımıza dayandı. Cinayet işleyenlere, sabaha kadar içenle-
re, kadın kız peşinde ahlâksızlık için dolaşanlara, onları sa-
tanlara, devleti talan edenlere hiçbir şey sorulmazken, biz
hemen takip altına alındık, irticacı damgası yedik. Şimdi
gözleri aydın olsun. İşkence gördük. Kitap okumaktan baş-
ka ne yapıyorduk? Ablamın başındaki bir başörtüye ta-
hammül edemediler de, zavallının dünyasını kararttılar,
onun hayallerine kıydılar. Sen de tutmuş onları savunuyor,
benim şuursuz olduğuma karar veriyorsun. Allah'a şükür-
ler olsun. Asıl şimdi bilinçlendim baba.

Müftü sakın görünmeye dikkat ederek konuşuyordu:

— Hiç de öyle değil. O zamanlar İslâm'ın özünü öğre-
niyor, önemsiyordun. Şimdi birileri, galiba senin kanına
girmiş. Ve devlet sizin gibi gençleri içeri almakla ve de ba-
şörtüsünü yasak etmekle, dini kendi çıkarları için kullanan-
ların eline koz vermiş oldu. Böylece devlet hata yaptı.

— Ben Müslümanım baba. Sanki dinsiz olmuşum gibi
konuşuyorsun... Allah için ölümü göze almışım. Ben artık
her şeyimle cihadımı yapmaya çalışıyorum.

Ağlamak üzereydi Müftü Bey:

— Yavrum!

,?'}.. Allah için ölüme hazır olmak başkadır, ölümün üzeri-
ne doğru delicesine koşmak başkadır. Bazı gençlere İslâm
nasıl anlatılıyorsa, bile bile kendilerini ölüme atıyorlar. Şe-

hitlik arzusu ile bunu yaptıklarını söylüyorlar. Yavrum!
Peygamberimizin yaptığı söylenen işlerin hepsini İslâm fi-
ltresinden geçirmek lâzım. Çünkü onun adına yalan Jıadis
de uyduruluyor biliyorsun. Körü körüne ölüme gitmek
makbul olsaydı, âlemlere rahmet olarak gönderilen Pey-
gamberimiz'in gizlenmek için gittiği Sevr Mağarasında ne
iş vardı? Sen ormanların yanmasından memnunluk duy-
duğuna göre, İslâm ile ilgisi olmayan, ülkemizi dinimizi
kullanarak yok etmek isteyen dış veya içteki düşmanların
eline geçtin. Ben başka bir şey bulamadım.
Yıldız Hanım da konuşmaya başlamıştı.

— Yavrum! Musa'm! Sana nazar mı değdi oğlum? Sen sen değil misin yoksa? Bu sözler ne demek oluyor oğlum? Ne olur, "Şaka yaptım." de, bir şeyler söyle.

Musa gayet kendinden emin cevap verdi:

— Hayır anne, neden şaka olsun ki? Babam gibi tağut devletin askerleri seni de aldattı beni de anne. Sakın ona inanma.

Müftü Bey dayanamıyordu:

— Oğlum! Ben, ben ki, birilerinin istediği doğrultuda fetva vermedim diye devamlı sürgün hayatı yaşadım. Ben, tağutların isteğine boyun eğen biri olsaydım sözlerine hak verirdim. Seni Allah adına yoldan çıkaran biri var. Efen-dim mi diyorsun, üstadım mı, ağabeyim mi, şeyhim veya hocam mı ne diyorsan, işte o kişi sana doğrulan sunarken, arada yanlışlar da vererek zehrini de şırınga etmiş.

Musa sinirleniyordu:

— Baba! Dikkat edin lütfen! Saygıdeğer bir insana hakaret ediyorsunuz. O çok değerli bir kahraman. Taa lisede tanımişti beni, İstanbul'da buldu. İslâm'ı çok güzel biliyor. İngilizce ve Farsça bildiğimi söyledim, bana altı ay emek vererek Arapçayı o öğretti. Böylesi bir insana nasıl hakaret edersiniz?

288

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

289

— Arapçayı sana vermiş ama, senden gerçek İslâm'ı alıp yerine kendi arzularına hizmet eden bir anlayış koymuş. Müslüman'a savaşlarda bile ormanı yakmak yasak-ken, bu ne idüğü belirsiz kişi seni kendi ormanının yanma-sından memnunluk duyacak hâle getirmişse, o insan hem insan hem insan düşmanıdır.

Babasına çok saygılı olan Musa öyle değişmiş öyle de-ğişmişti ki, babasını adeta düşman gibi görüyordu. Ayağa kalkıp birdenbire bağırmaya başladı:

— Baba! Ona hakaret etmene izin veremem. O benim yeniden doğmama sebep oldu.

Müftü Bey sabırla ve hayretler içinde kalarak sordu:

— Oğlum! Bazı insanlar cıva gibi kaygan olur da, ne tarafa kaydıklarını dahi bilemezler. Yeniden doğdum zan-nedersin aslında ilk zehirlenişindir de hissetmezsin. Bak, benimle nasıl konuştuğunu anlayamıyorsun bile. Anlasan bunu yapabilir misin oğlum? Ben ömrümde bir kez bile se-ni azarlamayan bir babayım. O hâlde sen beni nasıl azar-larsın? Sence, senin kendinden gidişini göstermez mi bu? Anlat bana oğlum. Ne oldu da kendi ülkenin yanmasını is-tiyorsun? Bunun öteki adı, vatanına ihanet ediyor, bu vata-nın yok olmasını istiyorsun. O hâlde senin vatanın neresi? Musa biraz sakinleşmiş olarak cevap verdi.

— Nerde İslâm ülkesi varsa orası benim vatanımdır.

— O hâlde bu ülke senin hiçbir şeyin olmuyor. Yok ol-masını da istiyorsun. O hâlde senin vatanın neresi ise ora-ya git orada yaşa. Orada ev bul, orada otur bakalım, kim sana yer veriyor? Orada askerlik yap, bakalım kim asker

ediyor? Oradan toprak al. Hadi bakalım oğlum, söyle o seni yoldan çıkaran adama, seni götürsün vatanın neresi ise oradan sana bir odalık toprak verdirdi. Böyle bir şey mümkün değil oğlum. Bir gence kendi ağacını yaktıran veya yanarken seyrettiren bir insan Müslüman olamaz ya da

gaflette olan cahil biridir. Veya İslâm düşmanıdır. Zaten kardeşi kardeşine öldürten de onlar değil mi? Ha orman yakmışsın, ha insan öldürmüşsün, ikisi de aynı şey. Musa'nın, babasına siniri her dakika artıyor, ama babasının beyefendi tavrı karşısında sakın durmaya çalışıyordu.

— Baba! Artık bu konuyu kapatalım. Ben imanlıyım. İnancım için canımı veririm.

— Mesele de bu ya. Hangi inancına? Kendi vatanının ormanlarını yaktıran inancına mı?

Musa hiddetlenmişti:

— Sen bu vatana nasıl benim diyorsun? Gördün yıllardır Müslümanlara kan kusturdular. Kendi vatanında insana kim kan kusturur? Kim bazı isimleri yasaklar? Kim Kürtçeyi düşman dil, İngilizceyi dost dil ilân eder? Nice ebeler, öğretiler, memurlar başlarını örtüp çalışmadıkları için, çocukları aç kalmış, kocası da "Neden başını açmıyorsun?" diye onu dövmüş. Binlerce genç kız başını örtüp okuyamadı. Binlerce kimsesiz kadın, memuriyet hayatına son verildiği için perişan oldu. Namaz kılan binlerce erkek memur irtica ile suçlandı ve işlerinden atıldılar. Hâlâ "Burası benim vatanım." diyorsunuz. Asıl bana değil, size şaşmalı. Bunları göremediğiniz için.

Müftü Bey derin bir nefes alıp oğluna durumu açıklamaya başladı.

— Ben onların hepsini görüyor, kınıyor ve kahrımdan da ölüyorum. Ama vatanımı canım gibi korumaya da devam ediyorum. Seni bu doğrularla elde etmişler. Bunları ben de söylüyordum sana oğlum. Yabancı söyleyince mi değerli oldu. Problemler doğru, ama çözüm yolu yanlış oğlum. Bak oğlum, vatan başka, hükümet başka, rejim başka, uygulama başka şeydir. Sen yanlış görüyorsan, yaşamayı, yürütmeyi, yargıyı, hükümeti, rejimi, devleti eleştir. Yapıcı olmak için çalış. Ama sen vatan hainliği yapıyorsun oğlum.

290

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

291-

Bu işte ikinci bir iş var. Bir yanlış var. Seni yönlendiren kimdir, nerelidir? Kökü nereye bağlıdır? İslâm'ı nasıl yorumlamaktadır? Bu adam neyin nesidir ki, senin gibi beyefendi, saygılı oğlumu bu hâle getirdi? Ne güzel, namazını geçirmez, içkinin adım anmaz, terbiyeli, okuyan, kültürlü, merhametli, davasına önem veren bir gençtin. Yani güzel bir dindardın. Şimdi birdenbire ne oldu sana oğlum? Bana da anlatsana! Şaşkınlıktan hep aynı şeyleri söylüyorum. Musa öylesine şartlanmış, öylesine aldanmıştı ki yüksek sesle bağırmaya devam etti:

— Baba! Üstadıma dil uzatmaktan vazgeç. Bütün dün-

ya Müslümanların vatanıdır. Sen benim saygı duyduğum birine hakaret edeceğine dön de kendin ne yaptın ona bak! Müftü hayretler içinde kalmıştı:

— Oğlum ömrümce insanlara İslâm'ı öğrettim. En kötü günlerimizde bile kimsenin isteğine göre fetva vermedim. Senin gibi, kız kardeşlerin gibi evlâtlar yetiştirdim. Yani annenle beraber yetiştirdik. Bunlar sana az geliyorsa, tembelliğime ver oğlum, ama bana hakaret etme. İnan bana insanın evlâdından hakaret duyması çok yakıcı oluyor. İnsan kalbi sevdiğinden burkulur. Sana önem vermiyorsam, senin sözlerine de önem vermem. Beni duyuyor musun Musa?

Musa'nın annesi de devamlı araya girip bir şeyler söylüyordu.

— Sana ne oluyor böyle? Sen delirmiş olabilir misin oğlum?

Musa:

— Hayır anne! Deliren yok, delirten var. Babam beni çok sinir ediyor.

Yıldız Hanım oğlunun tavrına hâlâ bir anlam verememişti.

— Oğlum! Senin karşında duran şahıslar annen ve ba-

i ban bunun farkında mısın?

— Farkındayım. Ne yapıyorum ki?

— O hâlde sen babanla nasıl böyle konuşabiliyorsun? IO seninle hiç böyle konuştu mu?

Müftü Bey, hanımını teskine çalışıyordu:

— Sen bize izin ver hanım, Musa'nın galiba sinirleri çok bozuk. İnsanlık hâli olur böyle şeyler. Benim oğlum hatasını çabuk anlar. Sen üzülme.

Musa ayağa kalkıp yine bağırmaya başladı.

•— Şu babaya bak! Nerdeyse beni deli ilân edecek. Artık ben bu evde bir saat bile durmam. Eşyalarımı ver anne. Bir daha bu eve dönmek şartıyla gidiyorum.

Müftü Bey tehlikeyi daha derinden anlamıştı.

— Acele etme oğul. Gideceksen yine git, ama her zaman ki gibi kibarca git oğlum, evlâtça git. Gün gelir yine yüz yüze bakarız. Duygularının etkisinde kalma aklını kullan. İmanına sor bu tavırlarını, bu tavırlar şeytanîdir yavrum. Bir evlât, haramı emretmediği sürece Hristiyan anne babasına bile böyle davranamaz. İslâm medeniyetinin nadede çizgisi burdan başlar yavrum.

Musa bavulunu hazırlarken söyleniyordu: ;.?.??.'

— Duygu sömürüsü yapma baba.

Birden aklına gelmişti bu sözle ilgili hatırası. Yıldırım'a anlatmıştı. "Duygusal konuşmanın adına duygu sömürüsü yapmak, diyorlar." demişti. Şimdi kendisi kullanıyordu. Hemen kelimeyi düzeltti:

— Beni etkilemeye çalışma baba.

Annesi çok üzülüyor ne olduğunu da anlamıyor, sadece yalvarıyordu:

— Ne oldu oğlum? Yoksa nazar mı değdi sana? Dur da baban bir okusun bakalım.

Musa sert tepkisini annesine de gösteriyordu:

— Babam önce kendisine okusun. Düzen yardakçısı

olmaktan kurtulur belki.

Annesi artık dayanamıyordu: Şiddetli bir tokat patlattı Musa'nın suratına, "Terbiyesiz!" diye bağırınca, aşırıya gittiğini fark edip durakladı. Sonra, gözyaşı dökerek sakince sordu.

— Oğlum! Ne oldu sana? Bana da bir şeyler anlatsana.

Müftü Bey:

— Zorlama hanım. O seni şu anda asla duymaz. Belki birkaç yıl sonra "Oğlum sana ne oldu?" dediğini duyar, ama bugün asla. İslâm'ı tam öğrenmeden dersleri bıraktılar. İmanları oturmamıştı. İslâm'ı öyle yanlış anlayanlar var ki, o yanlış anlayanlara göre onlardan başka herkes sapık, herkes yanlış yolda, herkesin ayağı kaymış, herkes müşrik. Onlarsa yiğit. Gerekirse babasının kanını bile iman adına içerler. Bu gençlerde böylesine acımasızlığın düşman oyunu olduğunu bilemiyorlar. Sanma ki bu konu sadece Müslüman gençlerde var, hayır hanım, harcanan bütün gençler böyle, ister dinli ister dinsiz olsun. Yakmayı yıkmayı kâr sanıyorlar. Ormansız ülke senin ne işine yarar? Hiçbir işine yaramaz, ama düşmanın işine yarar. Onun için gençler eliyle yapıyorlar yapacağını. Sen hiç elli yaındaki bir Müslümanın, senin gibi olduğunu gördün mü? Şartlanmış yavrularımıza yaptırdıklarını neden yaşlılar yaptıramıyorlar? Çünkü yaşlı ya da orta yaşlılar biraz dinler, biraz düşünürler. Ne var ki, devleti yönetenler tertemiz çocuklarımızın kafalarını karıştırdılar, ya da karıştıranlara daha çok fırsat verdiler.

Musa bavulunu alıp kapıyı çarpıp çıktı. Hava aydınlıktı. Anne ve babası tül perdenin arkasından bakıyorlardı oğullarına.

Müftü Beyin gözlerinden iki damla yaş göz çukurunda dururken konuştu:

— İşte bütün korktuğum şey, evlâtlarımın İslâm adına

Müslüman düşmanı olmasıydı o da oldu hanım. Her şey, işkenceye uğradıktan sonra oldu. Devlet en büyük yanlış işkenceyle yaptı. Gençleri karanlıklara sürdüler. İleride işkence kalkacak diyorlar, inşallah kalkar...

Annesi örtüsünü alıp oğlunun arkasından koşmaya

yeltenirken Müftü Bey hanımının kolundan tuttu.

. — Ne yapsan faydasız hanım. İnsanlık yanlış yapmanın diye indi bütün kitaplar, ama bütün insanlar o kitapların mesajını anlamadı. Bizim oğlumuz ise şu anda anlayabileceklerini bile duymayacak. Bırak, üzerine gitme çünkü elin boş döneceksin. Onun gözünde sende satılmışsın, şartlanmışsın birisin. Sözlerinin ne değeri olabilir ki...

Gözyaşlarını silen Müftü Bey devam etti:

— Bırak gitsin hanım. Şu anda onu etkilememiz mümkün değil. Gözden kaybolmadan, dur şu pencereyi açıp ona son sözümü söyleyeyim.

Pencereyi açan Müftü Bey oğluna seslendi.

— Musaaa! Musa! Oğlum dur bir kelime söyleyeceğim.

Bir an duraklayan Musa zoraki dönüp babasına baktı:

— Ne var?

Küstahça verilen bu cevabı babası duymamış gibi ya-
parak seslendi:

— Unutma oğlum. İster sapıt, ister düzel. İster dininle
kal, isterse dinsiz ol. Burası senin evin. Ne zaman istersen
gelebilirsin. Bir daha da sana fikirlerinden dolayı hesap
sormam. Sen sorarsan fikrimi söylerim ancak. Haydi şim-
di yolun açık olsun! Ama unutma! Seni en çok sevenler bu
evdeler yavrum.

Babasının ses tonundan onun ağladığını fark eden Mu-
sa hiç sesini çıkarmadan bavulunu tekrar eline alıp ağır
adımlarla beldeye doğru yürümeye başladı. Gözyaşları
içinde oğullarının gidişini izleyen anne baba ve kız kardeş-

f

294

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

295

leri onu gözden kayboluncaya kadar takip ettiler.

Müftü Bey Hanımına dönerek mırıldandı:

— Son hâli suskundu. Bazen suskunluk da başka bir
dilden başka bir şey konuşmaktır. Hayırlısı Allah'tan,
üzülme hanım... Sen de bana söyle, ben de üzülmeyleyim.
Ya da üzüntüye kendimizi alıştırayım.

Müftü Bey masasının üzerine geçip çok sevdiği şiiri
okumaya başladı.

Ne fark eder ki?

Eskiden böyle değildim ben

Gönül renginde kanatlarım vardı

Birden öyle kırıldı ki,

Sorumlu ama o, ama benim

Ne fark eder ki?

Eskiden kanatlarım vardı

Dikenler bile bana gülerdi

Şimdi güllerim diken oldu sanki

Sorumlu ama o, ama benim

• Ne fark eder ki?

Eskiden aynada göz kırpardım gözlerime

Şimdi kederden perde var göremiyorum

Ölgün yüzüme ayna diyor ki:

Sorumlusu ama o, ama sensin

Ne fark eder ki?

V. BOLUM

Düşman Kelimelerin Gölgesi

Rengârenkse, Dost Görünüverir

Acemi Düşünüre

Musa İstanbul'a gider gitmez, üstad dediği hocasını

bulmuş ve olup bitenleri anlatmıştı. Hoca, "Allah yoluda
anne baba değil, Allah dinlenir." diyerek, sanki Musa'nın
babası Allah'ın emrine aykırı bir şey söylemiş gibi Mu-
sa'yı ustalıkla dolduruyordu.

Kimdi bu lider? Neyin lideriydi? Onu kim, kime lider
yapmıştı?.. Gayesi neydi bu liderin? Bir Müslüman lider,

Müslümanı Müslümana düşman gösterir miydi? Musa bunların hiçbirini sormuyordu, soramıyordu. Sormayı akıl edemiyor, hatta aklından bile geçiremiyordu. O tek bir şeye canı pahasına bile olsa inanıyordu, tek Müslüman lider bu fikri meçhul şahıstı, tek Müslüman grup da ona bağlı olanlardı. Ona bağlı olmayanların hepsi düzenin oyununa gelenlerdi. Acımasızlaşmıştı Musa... Allah'ın ayetlerini okuyamayacak, okusa da göremeyecek kadar körleşmişti... Fikri meçhul lider öl dese ölürdü, öldür dese öldürürdü. Musa farkında değildi; ama o, liderini Allah'ı sever gibi seviyor, Allah'ın emirlerine itaat ediyor gibi, itirazsız itaat ediyordu. Onun hata yapacağına ihtimâl dahi vermiyordu.

T

296

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

297

Herkese düşman olan Musa, sadece liderine ve onu sevenlere dosttu. Liderine yakın bir okula tayinini isteyen Musa, bu tayin işini liderinin himmeti sayesinde olduğuna inanmış, ona minnet ve şükranlarını bildirirken adeta Allah'ı devredışı bırakmıştı. Her nimeti Allah'tan bilmesi gerekirken, Musa liderinden biliyordu. Anne babasıyla görüşmüyordu artık. Sadece Yıldırım ve diğer arkadaşlarının bazılarıyla mektuplaşıyor, eskiden Allah'ı sevdirmeye çalıştığı arkadaşlarına, şimdi sadece liderini sevdirmeye çalışıyor, dünyayı onun kurtaracağını, onun mehdi olduğunu, çok keramet sahibi olduğunu, yanlış yapan öğrencileri olursa gaib âlemden aldığı haberle o yanlış yapanı hemen bildiğini, kalplere hakim olduğunu dahi söyleyecek kadar ileri giderek, Allah'a ait vasıfları bile onun üzerinde tasvir etmeye çalışıyordu. Musa, şaşırılmıştı... Musa, artık başka biri olmuştu... Musa, arkadaşlarıyla evlerde ders çalışarak İslâm'ı doğru öğrenirken, dini dersi okul bittiği için bırakmış, alması gereken temel bilgileri alamamıştı. Şimdi bütün dengelerini alt üst etmişti. Musa çok uzaklardaydı. O kadar uzaklardaydı ki, kendisi bile bulamıyordu onu.

* *

Bu arada arayışım tamamlayan Yıldırım kararını tam vermişti. İslâm tarafında yer alacaktı. Duruşunu netleştirmişti. Önce, her şeyi anlamasa da bir Kur'an meali okumuş, anlayamadığı, kafasına yatmayan konuları birilerine sorarak esbabı nüzulü (iniş sebebi) ile anlatan olunca anlamaya başlamıştı. Bu anlayış anlayamadığı konuların çoğunu araştırmasından doğmuştu. "Şimdilik mantığını anlamadığım ayete önce iman etmeliyim, sonra da manasını, ve ne demek istediğini anlarım." diyecek kadar bilinçlenmiş tefsir okumaya da başlamıştı. Bu durumunu da Musa'ya mektup

yazarak "İnşallah Musab bin Umeyr olacağım." diye müjdelemişti. Musa, Yıldırım'ın İslâm ile şereflenmesinden o

kadar mutluluk duymuştu ki, gözyaşlarıyla okumuştı mektubu. Sevincini fikri meçhul liderine bildirmiş, onunda sevinmesine sebep olmuştu.

— Aferin sana Musa! İşte böyle uyanık olacaksın. Bak komünistler, sosyalistler, misyonerler, Yehova Şahitleri, feministler, Ermenilerin yani topyekün, Müslüman düşmanı olanları nasıl çalışıyorlar? Sizler de öyle çalışacaksınız. Hemen Yıldırım'ı davet et gelsin. Onu Musab bin Umeyr yapalım, Türkiyeli alimlerin, müftü, hoca, yazar, televizyoncu kim varsa, onların nasıl satılık olduğunu ona anlatalım. Çocuğun gözünü açalım.

Musa söylenileni yapmış, Yıldırım'ı İstanbul'a davet etmişti. Yıldırım da yarıyıl tatilinde hemen İstanbul'a gideceğini söylemişti. O da heyecanlıydı. Zaten aynı şahsı yıllar önce bir kez dinlemişte hayran kalmıştı. Yarıyıl tatiline beş ay vardı. Günler geçmek bilmiyordu.

Bu beş ay zarfında, Yıldırım gece gündüz okuyor, adeta kendisinin yeniden doğumunu seyrediyordu. Zihnindeki bütün soruların cevabını bulmuştu. İşte şimdi oturmuştu imanı. Dört ciltlik Kılavuz İslâm'ı Doğru Anlamak'la, Mehmet Alagaş'm Kur'an Öğretisi'ni, Doç. Dr. Celâl Yenicheri'nin Uzay Ayetleri Tefsiri, birtakım tefsir, İslâm Tarihi ve birçok kitap okumuştı. Musa'nın daveti hep aklındaydı ve tatil günü geldiğinde hemen İstanbul'a gitmişti. Alim görünen, bazen de çok haklı konuşan, fikri meçhul şahıs, pansiyon gibi kullandığı mekânda Yıldırım'ı sevgi dolu tavırlarla ağırlamıştı. On on beş gencin daha bulunduğu ortamda aydınlatıcı (!) konuşmalar yapıyordu. Sadece kendisine inananların kurtulacağını, Allah'ın ona bir gemi vereceğini, ona inananların o gemiye binerek kurtulacağını anlatıyordu ki, Yıldırım araya girmişti*

298

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

299

— Aman hocam, nasıl olur? Cennete sadece bir gemilik insan mı girecek? Sizi tanımayanlar ne olacak? Ayrıca, size inanmak farz değil ki, hiç kimsenin sahabeden sonra cennete gireceği bu dünyada bilinemezken, siz nasıl kendinizden bu kadar eminsiniz.?

Lider gülümseyerek sordu:

— Sizin İslâmi tahsiliniz ne? Bize itiraz etme cesaretinize şaşırdım.

— Afedersiniz efendim. Ben, uzun süre harcanmış bir genç olarak geçen yıl aklımı başıma aldım. Devamlı okuyorum. Televizyon bile izlemiyorum aklım dağılmasın, derslere olan bağlılığım kopmasın diye. Zira bazı televizyonlar şeytandan daha şeytanlar. Demek istediğim şu: Bunca zamandır akide okuyorum, daha önceden de biraz bilgim vardı. Sizin söyledikleriniz bana çok yanlış geldi efendim, kusura bakmayın, ama içimde size karşı böyle duygular beslerken sizi dinliyorum. Sanki sizi aldatıyor gibi bir hisse kapıldım da... Ayrıca kendi grubunuzdan başka, ülkemizdeki herkesi dinsiz yapmak, münafık göster-

mek sizce Kur'an ile bağdaşıyor mu efendim? Doğrusu ben farklı bir ortamla karşılaşacağımı sanıyordum. Bu sözleri duyan lider çok bozulmuş, fakat belli etmeye çalışarak sormaya devam etti:

— Ne o delikanlı, bizi sahtekârlıkla mı suçluyorsun? Yıldırım şaşırmişti:

— Hayır hocam, konuşmalarınızı aklımın filitresinden geçiremedim. Bana ters geldi. Ayrı fikirde olmakla ayrı inançta olmak aynı şey midir? Talî konularda her grup farklı düşünebilir. Aynı evdeki on kardeş, her konuda aynı fikirde olamıyorken...

— İslâm akıl filitresine sığmaz ki oradan geçsin.

— Peki, beni yanlış anlamayın efendim, ama bu dünyada doğru bir tek grup siz misiniz? Ne olur soruş tarzımı

t
adırgamayın efendim, içim elimde değil, içimden geldiği ibi konuşuyorum. Lütfen saygısızlık olarak addetmeyin. Musa arkadaşının konuşmasından çok utanmış, kula-
|ğma eğilerek onu azarlıyordu:

— Ayıp ediyorsun Yıldırım, karşındaki şahıs kim biliyor musun? Ne biçim konuşuyorsun öyle?

— Düşüncelerimi seslendiriyorum. Saygıdeğer hocamızın bana anlayış göstereceğine inanıyorum. Sana ne oluyor Musa?

Yıldırım, tertemiz kalbiyle yaklaşıyordu olaylara. Kötü niyeti yoktu. Birden yüksek sesle sordu meçhul lidere:

— Hocam! Arkadaşım soru sorduğum için bana kızıyor. Ben de sizin beni tartacağınıza, tahammül sınırınızın çok geniş olması gerektiğine inanıyorum. Bu inancımdan dolayı, düşüncelerimi tam olarak aktarıyorum ki, ben sizi yanıltmayayım, siz de beni aydınlatın. Şair ne demiş "Çalı bile kendine sığınan kuşu itmez"

Gençleri zehirleyen zat büyük bir olgunlukla cevap verdi:

— İtmek ne demek? Olur mu öyle şey? Siz Musa'ya aldırmayın, sorularınızı sorun.

— Sormuştum efendim, henüz cevap alamadım.

— Sen bana başka zaman gel ben sana özel olarak açıklayacağım. Çünkü sen çok zeki bir gençsin. Bu ortam sana göre değil, ben sana özel bir ortam hazırlayacağım. Uсталıkla başından savmıştı Yıldırım'ı. Çevresindeki şartlanmış gençler ise, liderlerine böyle soru soranın ancak bir hain olduğuna inandıklarından dolayı hepsi birden Yıldırım'ın tepesinde bitmişler, dayılık yapıyorlardı, ama bu dayılığın adı üstünde "kaba" dayılık olduğunu anlayamayacak kadar önyargılı. O yüzden Yıldırım'ı bir kaşık suda boğacak gibi ona hakaret ediyorlardı.

Yıldırım kendisine kin besleyerek saldırıya hazır genç-

300

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

301

leri fark etmiş ve çok üzülmüştü.

— İyi ki İslâm'ı insanlardan dolayı sevmedim. Eğer öyle olsaydı, sizin şu hâlinizden dolayı, değil İslâmı sevmek, İslâm'dan korkardım bile. Size hocanız İslâm'ı böyle mi tanıtıyor? Hani nerde sizin medeniyetiniz? Nerde İslâm kardeşliği? Belki benim de liderim var. Sizinkini saygıyla dinliyorumdur da ona inanmaya da bilirim. Bu durum da size göre ben dinsiz, mürted oluyorum. Siz medeni iseniz, softa kim?

Yıldırım çok üzülmüştü. Gözlerinden yaşlar süzülmesin diye kendisini zor tutuyordu.

Hoca herkese "Yerinize oturun..." diye emir verdikten sonra Yıldırım ayağa kalkıp Musa'ya baktı.

— "Kardeşlik arıyorum, sonu hüsrana olmayan. Benimle gittiğine sonra pişman olmayan." demiştin. Seninle gitmeye karar vermiştim. Seni bilmem ama siz beni ilk günde pişman ettiniz.

Sonra ismini bilmediği lidere dönerek müsaade istedi:

— Özür diliyorum efendim. Sizden böyle ayrılmak istemezdim ama daha ilk karşılaşmamızda sizlere uyum sağlayamayacağımı anladım.

— Estağfirullah kardeşim. Olur böyle şeyler.

Yıldırım oradan ayrılmış, merdivenlerden inerken artık gözyaşlarını tutamamıştı. Bu nasıl bir İslâm anlayışındı? Bu lider "İman edenler kardeşler, sakın bölünmeyin..." gibi onlarca ayetin birini de mi okumamıştı? Bu ne demek oluyordu? Musa öyle güzel inanan bir genç iken nasıl bu hâle gelmişti? Merdivenlerden inerken ışık sönmüş, Yıldırım karanlığı fırsat bilerek bir merdivene oturmuş, ağlamasını sürdürüyordu. "Ah benim melek yüzlü arkadaşım! Seni nasıl aldatmışlar böyle?" diyerek hıçkırıyordu. İki üç dakika sonra Musa ışığı yakıp hızla merdivenden indi. Birden Yıldırım'ı görünce söylenmeye başladı.

— Ne vardı huzursuzluk çıkaracak? Senin arkandan gelsem efendimize ayıp olacak, gelmesem sana ayıp olacak diye iki arada kaldım.

Yıldırım hiç cevap vermeden sadece ağlıyordu. Uzun süre caddede konuşmadan yürüdüler.

Musa, Yıldırım'ın ağladığını yeni fark etmişti. Birdenjire sinirlenip bağırmaya başladı:

— Aptal arkadaşım! Ağlayacak ne var anlamıyorum, şu anda senin aklın ermediğinden çok şaşıırıyorsun. Daha iün İslâm'a girdin, bu gün koskoca mehdiyi beğenmiyorsun? Sen kimsin ki? Kaç paralık adamsın? Gecenin koyu karanlığında caddedeki seyrek ışıklar vasıtasıyla yollarını gören iki arkadaş farkında olmadan yüksek sesle kavga ediyorlardı:

Yıldırım cevap verirken artık ağlamıyordu:

— Benim beş para etmediğim çok doğru. Çünkü değerim parayla ölçülemeyecek kadar yüksek bence. Yani Allah'ın izniyle ve zahiren demek istiyorum. Çünkü ben hoca edinirim, mürşit edinirim beni irşat etsin diye, ama Allah'tan başkasını asla ilâh edinmem. Hiç kimseyi de Allah'ı sevdiğim gibi sevmem. Ve bu irademi ve böylesine şahsiyetli oluşumu İslâm'ı uydurmalarından arınmış olarak tanıyışıma bağlıyorum. Allah'ın izniyle buna ilk adımında sen sebepsin. Ondan sonra kendimi tamamen öğrenmeye konsantre ederek okumama, araştırmalarım borçluyum. Senin eski hâlindeki medeni duruşun bile insanın düşüncesine sebep oluyordu. Şimdi ise yüz hatlarında bile kin

ve nefret adeta yuva yapmış gibi bir duruşun var. Yazık, içine, beynine, kalbine, imanına girmişler senin. Ama seninle kavga etmeyeceğim. Çünkü ben seni çok özlediğim için geldim. Ayrıca, yanlışa öylesine içten inanmışsın ki, sana ayet bile okusam dinlemeyecek, dinlesen bile duymayacaksın. Hatırlar mısın bilmem; Sana bir gün, insan

302

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

303

din adına da yanlışı yapar, demiştin. Şimdi kendini gör. Ben de göreyim ve gerçekten, düşmez kalkmaz bir Allah'tır sözünü iyice düşüneyim. Her neyse, seninle bu tartışmaya girmeyeceğim, evinde eğer bu gecede beni misafir edersen, yarın çekip gideceğim.

Musa daha çok sinirlenmişti.

— Cehenneme kadar yolun var, git.

• Yıldırım havayı yumuşatmaya çalışıyordu:

— Niçin cehenneme kadar diyorsun, cennete kadar yolun var desene. Sağımız solumuz, televizyonların gazete ve dergilerin, dahası sokakların içinde yer yerde olsa, kadın eti bize en son süslemelerle gösteriliyor, biraz ötelerde çok ucuza satılıyor ve biz bize kendilerini teşhir eden kadınlara kızlara rağmen namusumuzu koruyoruz. Birinin dediği gibi, "Kahpelerine saldırmıyoruz diye, bizi irticacı ilân ediyorlar." Bakıyorum da sen de cehenneme gönderiyorsun. Niçin cehenneme gidelim ki? Allah'ın izniyle, bir haram işlesek bin helâl işliyoruz. Temennin benim cennete gidişim olmalı, sinirli anında bile. Ben senin için ömrümün sonuna kadar cennete girmen için dua edeceğim.

— Tamam tamam. Misafirimsin. Beni daha fazla kızdırma. Efendimden utandım da o yüzden çok üzüldüm.

Kusura bakma.

Yıldırım hayretle baktı Musa'ya:

— Bravo! Eski Musa'dan hepten ayrılmamışsın. Buna sevindim.

Musa'nın evine gittiklerinde yatsı namazını kılıp çocukluk günlerine dalmışlardı.

Yıldırım:

— Babamdan görmediğim sevgiyi sende bulmuştum— Seni çok seviyordum ya, demek ki sevgi ihtiyacımı gideriyormuşsun.

— Babanla şimdi aran nasıl? ; ;

— Biraz düzeldi. Sen nasılsın?

— Ben bizim pederle işi bitirdim. Artık benim için öyle biri yok.

Yıldırım hayretler içinde kalmıştı:

— Nee! Herhalde yanlışı duydum değil mi? Sen babanı kasdetmiyorsundur. Bu mümkün değil.

— Neden olmasın?

— Öyle bir şahsiyet hakkında böyle konuşulamaz ki.

— Bırak bunları. Onların hepsi satılmış. Babam olsa

bile düzen yağcılarına tahammülüm yok.

Ağzı açık kalmıştı Yıldırım'm.

— Fakat senin muhterem baban öyle biri değil ki. Ben senin babanın babalığına, insanlığına hayrandım. Öyle bir insan ne oldu da bu sözleri hak etti?

Musa elini kolunu sallayarak cevap verdi:

— Boşveeer! Sen anlamazsın. Senden bahsedelim.

Öğretmenlik nasıl geçiyor?

Yıldırım şok halindeydi:

— Be... Ben mi? İyiyim de sana akıl erdiremedim.

Gerçekten sen, Musa mısın, yoksa onun benzeri filan mısın? İnanamıyorum, inanamıyorum. O harika insan, benim canım arkadaşım gitmiş... Nerde o?

Musa çok sinirlenmişti. Bir taraftan orta yerde geziniyor, bir taraftan da bağırıyordu:

— Uzattın ama! Canımı sıkıyorsun. Ben gitmedim, ben daha çok canlandım, kendime geldim!

Uzun uzun tartıştıktan sonra tekrar yumuşak ortam oluşturmuşlardı... Bu arada babasıyla arasının nasıl açıldığını anlatmıştı Musa. Bu defa Yıldırım hepten çılgına dönmüştü:

— Bir de vatan haini mi oldun?

Musa'ya bu söz sanki iltifatmış gibi gülümseyerek

Yıldırım'a meydan okuyordu:

304

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

305

— Ne oğlum, vatan haini olsam ne olacak? Hangi vatanndan bahsediyorsun? Bir azınlığa peşkeş çekilen yere vatan mı diyorsun? Leş kargaları gibi sadece kendilerinin zıkkımlandığı yere ben vatanım diyemem!

— O hâlde adaletsizlikleri dile getir. Neden vatanından nefret ediyor, aleyhinde çalışıyorsun? Sonra bu inanişta bir bit yeniği var Musa. Arkadaşım benim, ne olur düşün. Vatan birilerinin menfaatine tahsis edilmişse, suçlu olan vatan değil, adaletsiz tahsis ediciler, yiyiciler, senin dediğin gibi veya demediğin gibi leş kargalarını suçlu görsene! Bu nasıl bir mantıktır böyle? Seni bu hâle getiren kişide var ne varsa. Bence o adam ülkemizi din adına karıştıran biri. Kimi Ermenistan, kimi Yunanistan, kimi İngiltere, kimi Amerika adına vatan hainliği yaparken, sen de din adına mı hainlik yapıyorsun? Hem de o hain adamın ağzıyla. Musa birden Yıldırım'ın üzerine çullanıp art arda tokatları patlattı.

— Çabuk ulan! Çabuk efendimize söylediğin sözleri geri al!

— Bizim efendimiz Hazreti Muhammed'dir.

— Demogoji yapma. Sözünü geri al.

— Peki, eleştirilerimi değil, ama hakaretlerimi geri alıyorum.

— Hah şöyle! Adam ol bakalım.

Vurmayı bırakan Musa hemen özür diledi.

Yıldırım hayretler içinde sadece arkadaşına bakıyor-

du...

Musa, Yıldırım'ın bakışlarından habersiz sofraya hazırlı-yordu.

— Fikri tartışma yok. Eskisi gibi arkadaşça yemek yi-yelim. Senin inancın sende, benimki bende kalsın.

— Bu ancak kâfir olan birine söylenir. Kur'an mede-niyetinin üslûbudur bu. Yani, Allah'ın sunduğu medeniyet-

te durum bu.

— Seni şimdi bana akıl verme. Seni çok özlemiştim. Bırak da özlemimi gidereyim.

— Ben de seni çok özledim. Özlemime zehir katma.

— Tamam tamam. Konuyu değiştirelim. On yıl sonra diye bir anlaşmamız vardı hatırlıyor musun onu?

Yıldırım'ın burnunun direği sızlamıştı:

— Hatırlamaz mıyım? On yıl sonra İstanbul Şehzade-başı Camisi'nin önünde buluşup oraya en yakın ev kimin eviyse orada toplanacaktık. On yıl içinde kim neler yaptı onları konuşacağız demiştik.

— Bravo! Detayına kadar hatırlıyorsun. O tarihe az kaldı. Öyle heyecanlıyım ki, acaba söz verenlerin hepsi ge-lecek mi? Hepsi aynı şuurda duruyorlar mı?

Yıldırım:

— Ben de düşünürüm hep. Acaba, diyorum, onlar da bizim gibi midirler? Ben onlarla geçen günlerimizi düşün-dükçe, özellikle seninde aralarında olduğun günleri, burnu-mun direği sızlıyor... Öğrencilerime de anlatıyorum ba-zen. "Çocukluk döneminin tadını almaya çalışın, bir daha asla çocuk olamayacaksınız." diyorum. Sabah ezanına kadar sohbet edip, sabah namazı kıldık-tan sonra yatmışlardı. Musa uyumadan önce konuşmaları zihninde canlandırdı. Bir yerde lideri gençlere seslenmişti. "— Bakın yiğitler! Allah ne diyor, "Sizden olmayanla-rı öldürün diyor."

Yıldırım gayriihtiyari atılmıştı?

"— Efendim o ayet, savaş esnasında uygulanması ge-reken emir değil mi? Tabiki bir savaşta bir biz varızdır bir bizden olmayanlar. Bizden olmayan mutlak düşmandır. Hedefi bizi öldürmektir. Bir kendi içimizde yüz grup ola-biliriz, ama savaş meydanında düşman için biz sadece bir grubuz. Filistin'deki Müslümanlar Yahudilere göre, sizce

306

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

307

kaç gruptur? Savaş meydanındaki ayet normal zamanda da uygulanırsa bu durum İslam'ın bütünlüğüyle tezat düşmez mi?!

Gençlerin hepsi birden önce Yıldırıma sonra liderleri-ne baktılar. Musa çok utanmıştı. İçlerindeki gençlerden bi-ri Musa'nın kulağına eğilip mırıldandı: "Bence bu arkada-şımız haklı, ben bir daha buraya gelmeyeceğim?"

Lider bu fısıltıyı duymuş, üstü kapalı konuyu geçiştir-mişti.

Musa'nın gözünden kaçmamıştı liderinin tavrı.

* * *

Ertesi gün Musa'nın lideri alelacele olarak Musa'yı çağırıldı. Yıldırım'ın bir örgüt tarafından gönderildiğine inandığı için paniklemiş, sabaha kadar uyuyamamıştı.

Musa hemen giyinip fikri meçhul liderin yanına gitmiş, huzurunda hazır ol vaziyeti almıştı.

— Buyrun efendim, beni emretmişsiniz.

Adam çevresindekileri dışarı çıkartıp Musa'yı karşısına oturttu. Alçak sesle konuşuyordu:

— Musa! Bak beni iyi dinle. Biliyorsun bir bedende bir hastalığın virüsü varsa, o virüs o vücuttan çıkmadıkça, bütün bedeni hasta eder. O hâlde akılcı yolla düşünürsen, Allah için ne yapmamız gerekir, sen söyle bakalım.

Musa hemen cevap vermişti:

— O virüsü o vücuttan temizlemek lâzım.

— Aferin. Sen meseleyi anladın. Sıkı dur sana bir şey söyleyeyim. Senin arkadaşın var ya!

— Evet.

— O genç, bizim bir beden olduğumuzu anlayanlar tarafından, vücudumuza sokulan bir virüs. Sence, o virüsü ne yapmalıyız? O genç, mutlaka aramıza sokulan bir casus.

Musa gayri ihtiyarî söylendi:

— Vay namussuz vay! Demek öyle ha? Ondan bunu

hiç ummazdım. Bende bu kadar dini bilgiyi nasıl öğrendi, nasıl böyle güzel Müslüman oldu diye şaşırıyordum. Demek ki casus, ajan ha?

Tilki bakışıyla Musa'yı süzen adam sordu:

— Yoksa bana itimat etmiyorsun da ondan mı böyle konuşuyorsun?

— Aman efendimiz. Size nasıl itimat etmem, siz kalp gözü açık bir velisiniz, mehdisiniz. Size nasıl inanmam? Zaten siz, inanmamış olsam anlarsınız.

"Kalpleri Allah'tan başkası bilmez." ayetini okumamış, okusa da idrak edememişti Musa.

Hocasına Allah'a güvenir gibi güvenmişti.

Merakla sordu:

— O hâlde ne yapmak lâzım? O virüsü temizlemek mi lâzım demek istiyorsunuz?

— Öyle dersem ne yaparsın?

— O mademki casus oldu, gözümü kırpmadan temizlerim onu. Bu görevi bana mı veriyorsunuz?

Adam sinsi sinsi cevap verdi:

— Olur mu canım? Senin arkadaşın. Sen onu nasıl temizlersin? Yüreğin dayanmaz.

Musa şartlanmanın etkisiyle hemen ayağa kalkıp, kahraman edasıyla cevap verdi:

— Davamıza ihanet eden babam bile olsa merhamet etmem. Siz emredin, hemen temizleyeyim.

Musa'nın bu kadar çabuk ikna olması, çok şaşırtmıştı.

— Aferin sana! O zaman onu al götür memleketine, oradaki akrabalarınızı ziyaret etme bahanesiyle biraz gezin. Sonra onu تنها bir ormana götür orda temizle. Cese-di bulunduğu zaman failini ya PKK ya da Hizbullah'ta arayacaklardır. Böylece önemli bir görevi yapmış olursun ve asla seni bulamazlar. İstersen köye gitmeden de bu işi halledebilirsin.

— Tamam efendim. O hâlde hemen yola giriyoruz. Musa bir de silâh almıştı liderden. Ölesiye inanmıştı liderine. Yıldırımın kin ve nefret dolu olduğu hâlde nefes nefese eve geldi. Yıldırım çekyata uzanmış kitap okuyordu. Musa'yı görür görmez kitaptaki heyecanlı yeri anlatmaya başladı.

— İyi ki geldin Musa. İnan çıldırıyorum şu romandaki adama. Herkese tepeden bakıyor, zulmediyor. Bir de kalles ki sorma, dostlarını arkadan vuruyor, derler ya; işte öyle biri.

Musa ters ters bakıyordu Yıldırım'a. İçinden konuşuyordu "Şerefsiz! Senden iyi arkadan vuran mı olur! Alçak! Bunun hesabım vereceksin." İçinden nefretini dillendirirken, dışından farklı konuşuyordu.

— Canım alt tarafı roman. Sen gerçek hayattaki sahtekârlara bak.

— Unutma, romanların çoğu gerçek hayattandır. Gerçi yazarına göre değişen romanlarda var ama, bu roman gerçek hayatın ta kendisidir. Neyse, kendi evine hoş geldin bakalım. Ne oldu, apar topar nereye gittin? Yıldırım kendisi için ölüm fermanı verildiğinden habersiz konuşuyordu:

— Musa, ne diyorum biliyor musun? İyi ki gelmişim. Kavga etsek de, seni görmek ruhumu dinlendirdi. Musa içinden konuşuyordu. "Seni sahtekâr seni, ruhunu çok iyi dinlendireceğim senin." Sonra gülererek Yıldırım'a cevap verdi:

— Yaa... İnsan öyle oluyor. Diyorum ki, hazır tatil-deyken, şöyle bir memleketimize uzansak?

Yıldırım sevinmişti:

— Evet çok iyi olur. İnan bana şimdiden çok heyecanlandım. Hemen gidelim, istersen bu gece.

Musa: . . . , , ,

— Bence de hemen gidelim. Ben de sabırsızlanıyorum. Bir an önce gidelim de ne yapacaksak yapalım. Yıldırım biraz şaşırmıştı:

— Ne yapacağız ki? Gezip geleceğiz. Evimize de uğrarız tabi.

Musa:

— Benim oralarda evim yok. Sadece annem ve kız | kardeşlerimle görüşür, dönerim.

Yıldırım:

— Bu defa bizim kızları mutlaka soralım. Belki evlen- | memişlerdir.

Musa kararlı konuşuyordu:

— Onlara, bizim kızlar, deme. Belki evlenmişlerdir. Hazırlıklar yapılmıştı. Yıldırım gömleklerini ütülüyor, Musa da katlayarak bavula koyuyordu. "Bu gömlekleri nasıl olsa giyemeyeceksin, ne gerek var ki ütölemeye." diye için için söyleniyordu.

Her şey hazırlanmıştı artık, otobüse binmek üzere terminale girmişlerdi. Otobüs biletlerini aldıktan sonra otur-

ma salonunda beklemeye başladılar.

Yıldırım birdenbire sordu:

— Musa!

Musa dalgındı. Yıldırım tekrar seslendi:

— Musa!

Musa bu defa duymuştu:

— Efendim!

— Sana bir şey soracağım. Ama bana doğru cevap ver.

— Tabi ki doğru cevap veririm. Sen benim yalan konuştüğümü duydun mu?

— Asla! Yalanını yakalamadığım tek arkadaşım sensin. Ötekilerde azıcık da-olsa, en azından abartılı konuşmalar olur. Abartılı konuşmalarda yalandır. Sorumu soruyorum. Biraz üzüleceksin, ama ne yapayım, sana ihanet ede-

310

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

311

mem, içimdekini sana aktarmalıyım. Aksi hâlde içim içime sığmayacak. Söylesem mi?

— Tabi ki söyle. Seninle aramızda bir fark mı var? Sen ben demek, ben sen demektir.

— O hâlde söyleyeyim. Dün akşamdan beri ruhum sanki bazı sinyaller alıyor. Öyle tuhaf duyguya kapıldım ki, sanki sen gittin, yerine senin maskeni takan biri gelmiş gibi hissediyorum. Sanki bakışların buzul dağından. Ruhun sanki korkunç bir şekle girip gözlerinden çıkacak. Filmlerdeki saçmalıklar gibi, canavar olup üzerime atlayacakmış gibi. Senden bana eskiden gelen sevgi dolu akım değil de, zehir yüklü bir akım geliyor gibi oldu. Sen de bana karşı öyle misin?

Musa yine içinden konuşuyordu: "Suçunu bildiği için kendi kendine gocunuyor. Hain casus. Ama nasıl hissetti? Zalimlerin, casusların mânevi algılan yoktur ki:" Hissetse hissetse kendisini bildiğinden endişe ettiği için hissediyordur.

Korku almıştı Musa'yı:

"Yoksa gece sayıkladım mı?" diye düşündü. Uсталıkla sordu:

— Sana şeytan vesvese verecek ya. Ne bulsun, böyle bir şeyler yapıyor işte. Seni nasıl sevdiğimi bilirsin, böyle şeyler düşünmene gerek yok. Sahi, sen bunları boşver de ben gece çok sayıklıyorum. Bu gecede sayıkladım, sen de duydun mu?

Yıldırım gayet habersiz olduğunu belirten bir tavırla cevap verdi:

— Hayır canım. O da nerden çıktı? Sen hiç sayıklamazdın ki? Yeni mi başladı bu sayıklama?

Musa çok sevinmişti:

— Ya evet, yeni başladı. Demek sen duymadın?

— Duymadım. Bende sabaha kadar kâbuslar içindey-

\ dim. Öyle kâbuslar gördüm ki anlatamam. Sık sık uyan-

dım. Herhalde otobüste devamlı uyurum...
Musa içinden devamlı ona cevap veriyordu. "Uyu tabi.
Bir daha uyuyamayacaksın. Cehennem çukurunda insanı
uyutmazlar: Tabi ki senin gibi Müslümanları jumalleyenler
uyuyamazlar."

Yıldırım elindeki gazeteyi okurken dönüp Musa'nın
gözlerine baktı. Çok farklı bir bakıştı bu. Ruhun derinlik-
lerini hissedeni bakış... Musa ürkmüştü. ,,

— Sen bana ne biçim bakıyorsun?
— Bilmem. Neden sordun?
— Korku filmlerindeki bakışlardan birine benzettim de.
— Allah Allah! O kadar korkulu baktığının hiç far-
kında bile değilim. Ama çok şaşırdım.

— Neden?
— Benim bakışım sana neden korkunç geldi ki? Bir
duyan olsa birbirimizi düşman zanneder.

Musa soru sormaya bile korkuyordu, ama sormadan
duramadı.

— Niçin düşman zannetsinler ki?
— Düşmanlar, düşmanının bakışlarına farklı bir bakış
açısıyla baktığı için, baktıkları göz onlara korkunç gelir.
Hâlbuki biz seninle kardeşten daha kardeşiz, neden korka-
sın ki? Senin bir gözün için ben canımı veriririh, o can dos-
tumun gözüne korkunç bakar mıyım?

Musa sinirlenmişti:

— Kes ulan bu sözleri!

Yıldırım çok şaşırmıştı.

— Musa! Arkadaşım, neden kızdın anlayamıyorum.
İki defa hayatımı kurtardın. Sen can dostu değilsen kim
dost?

— Olsun! Artık onlar geride kaldı.

— Neden geride kalsın? Önümüzde onca yıllar var.

312

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

313

Benim senin hayatını kurtarmayacağım, senin benim haya-
tımı tekrar kurtarmayacağın ne malûm?

Musa gayriihtiyarı cevap verdi:

— Ya tersi olursa?

Yıldırım bu soruya çok gülmüştü.

— Aman Allah'ım! Düşünebiliyor musun benim seni
öldürdüğümü? Sence sonra ne olur?

— Bilmem.

— Ne var bilmeyecek. Derhal intihar ederim.

— Müslüman intihar eder mi?

— Seni öldürdüğüme göre demek ki Müslüman deği-
limdir, ölürüm o zaman.

Musa'yı bu konuşmalar rahatsız ediyordu.

— Bu konuşmalar çok sıkıcı. Konuyu değiştirelim.

Birbirimize dini sorular soralım.

— Gerçekten Musa, çok iyi olur. Meselâ ben çok me-
rak ediyorum, bazı ilâhilerde "Bize şefaet et ya Rasûlul-
lah!" diyorlar. Benim okuduklarımdan anladığıma göre

peygambere bana şefa'at et denemez. Allah'a yalvarılır, "Ya Rabbi! Peygamberimizin şefa'atini bize lütfeyle." denebilir. Şefa'at etme iradesi peygamberimizin elinde mi? Meselâ o istediği kişiye, "Tamam, ben sana şefa'at edeceğim." dedi mi? Ben bütün akaid kitaplarını okudum, İslâm tarihini okudum, böyle bir şeye rastlamadım. Ama şöyle şöyle olan Müslümanlara benim şefa'atime Allah izin veriyor anlamında, onlara şefa'at edeceğim, demiştir. O şefa'at edeceği kim-seleri de Allah o günde peygamberimize bildirecek. O ya-şarken, kime şefa'at edeceğini kaide bilmezdi.

Musa şaşırmıştı:

— Sen bunları ne zaman öğrendin?

— Söyledim ya sana, ben devamlı okuyorum.

Musa, bu bilgileri Müslümanları aldatmak için öğren-diğini düşünüyordu. —,;? ;,;. . .

Yine göz göze geldiler. Yıldırım şaşkındı.

— Allah Allah! Ben kafayı mı yedim ne yaptım?

— Ne oldu ki?

— Ne olacak, senin gözlerinde eski pırıltıyı, dostça ba-kışların ruhuma saçtığı ışığı göremez oldum. Acaba, kalbi-min gözleri mi köreldi? Şaşırdım kaldım. Gözlerinden ür-küyorum Musa.

Musa:

— Saçmalama oğlum. Şeytan işte, sana vesvese veri-yor.

İçinden de baş'a şeyler söylüyordu. "Seni namussuz seni. Düşman olduğunu bildiğin için, benimkini de fark ediyorsun. Tabi ki aptal değilsin, zekisin."

Otobüse binip yan yana oturduklarında, bu defa Musa başka şey düşünüyordu: "Ya Yıldırım manevi dünyasından bakarak fark ediyorsa gözlerimi? Ya gerçekten saf ve gö-ründüğü gibi bir Müslüman-saL" Daha sonra liderinin sö-zü gelmişti aklına. "Ama olamaz! Onun kalp gözü açık. O bil-mese söyler miydi?" diye kendisini teselli etti.

Yıldırım konuşmak istiyordu:

— Biliyor musun Musa? Bir yerde bir yazı okumuş-tum sana okumamı ister misin?

Otobüs hareket etmişti. Musa vicdanını dinleyip Yıldırım'ı öldürmekten vazgeçebilir, diye kendisinden korku-yordu. O yüzden konuşmak istiyordu:

— Oku oku, ama beni yaralayan şiirler olmasın. Eğer birbirimize bir şeyler okumaz veya konuşmazsak nasıl bi-ter bu yol?

— Doğru. Bir ben okuyayım bir de sen oku. Sahi bir de birbirimize dini sorular soracaktık. Önce ben şiir gibi olan yazıyı okuyayım diyecektim, ama bütününü unutmu-şum sadece şu bölümü aklımda kalmış;
Herkes doğru çizgiyi görseydi, babasıydı Nuh Aley-

314

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

315

hisselâm, oğlu neden gemide değildi?

Herkes manevi bilgiyi bilseydi, Hâbil, Kabil'in elinden ölür müydü?

Kıskanmasaydı kardeş kardeşini, babasından, Yusuf'un kuyuda işi neydi?

Öğrenci sadık kalsaydı öğreticisine, havarisi ihbar eder miydi Hazreti İsa'yı?

Üstelik o bir peygamber olan öğretici, hocaların hocasıydı.

Herkes dinleseydi peygamberi, hangi kılıç keserdi Hüseyin'imizin boğazını?

O Hüseyin ki, âlemlere rahmet olanın torunu.

Önyargılı olmasaydı, aldanmasaydı, değil torununa, peygamberin köpeğine bile el kaldırmazdı ki kılıç indirsin. Çok hoşuma gitmişti bu yazı, aklımda bu kadarı kalmış. Hadi şimdi sıra sende. Sen bir şeyler anlat.

— Benim içimden bir şey anlatmak gelmiyor.

İsteksizdi Musa. Yıllardır canından az sevmediği arkadaşını öldürmeye gidiyorken onun yüzüne gülmeyi kendisine yakıştıramıyordu. Yıldırım'dan gazeteyi alıp okumaya başladı. Bir adam bir çocuğa tecavüz etmiş. "Utanmadın mı?" diye soran gazetecilere, insan tahrik olunca utanmıyor, erotik bir mankeni gördükten sonra oldu olan. Şimdi ise sadece intihar etmeyi düşünüyorum. Şu anda ne kadar utandığımı kimse anlayamaz. Acaba erkekleri tahrik edenler ve ettirenlerde, payına düşen utanma duygusunu yaşayacaklar mı?"

Musa çok sinirlenmişti.

— Şu adama bak. Aklı sıra kendisine açındıracak. Bir manken tahrik etmişmiş de o yüzden tecavüz etmişmiş. Şimdi nice sözde aile kızları mankenlerin giydiği tahrik edici elbiselerle önümüzden yürüyor, ya da o tahrik edici parfüm kokusu ile otobüste yanımızdan geçiyorlar. Biz ni-

ye kimseye tecavüz etmiyoruz? Etmiyoruz, çünkü Allah'tan korkuyoruz. Sanki biz tahrik olmuyor muyuz? Bakmamaya gayret ediyoruz. Allah'a sığınmıyoruz... İşkence çeke çeke sabrediyor, onların zina tuzağına düşmüyoruz. Yıldırım Musa'ya bir anlam verememişti. "

Hemen sordu:

— Ne o? Tecavüz eden sapığı mı kıskandın?

Musa bu soruya çok sinirlenmişti:

— Ne biçim konuşuyorsun sen? Ben sapık mıyım?

— O hâlde neden, sen yaptın, biz yapmıyoruz diye adama sitem ediyor gibisin. Busitemin anlamı ne? Yani ben namussuzluk yapmıyorum." diyorsun. Tabi ki yapmayacaksın.

— Olur mu öyle şey, adam "İnsan tahrik olunca utanmıyor." diyor da canım ona sıkıldı. Her tahrik olan tecavüz mü edermiş? Utanmaza bak. Tahrik nedir ve nasıl önüne geçilir bilmemiş olsak, biz de bu sapığa hak vereceğiz. Bu haberleri duyunca, tecavüzü öğreten film ve romanlara, açıkçası bu rezalet pazarına küfredesi geliyor insanın. Sonra akla günah gelince böyle söyleniyoruz işte. Başka neyle deşarj olalım.

Yıldırım bir sahabi genç gibi fikir veriyordu Musa'ya:

— Senin sözündü. "Küfretme, dua et." Çalışıp o tür film ve televizyon programları yapanlara mesajımızı ulaştıralım. Ben şimdiden öğrencilerimi bu konuda bilinçlendirdim. Kötüyü aşıl原因an film görselleri hemen bana anlatıyorlar. Kadını erotik rollerle kullanıp reklam yapanların

ürünlerinden almayan öğrencilerim var. Bana göre toplum dört elden geçiyor. Birincisi anne, ikincisi televizyon, üçüncüsü baba, dördüncüsü öğretmeni, okulu, sonra arkadaşları gelir. Ben üzerime düşeni yapmaya çalışıyorum. Et-kileme alanımı daha öne almak istiyorum. Annesi, babası sonra ben gelmeliyim, sahi, senin öğrencilerle aran nasıl?

316

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

317

Musa dalmış gitmişti. İşleyeceği cinayeti nasıl yapacağını düşünüyor, Yıldırım'ı hiç duymuyordu. Yıldırım'ı nasıl öldürecek? Kurşunu tam anlığın ortasına mı sıkmalıydı, yoksa kalbine mi? Yıldırım acı acı bağırır mıydı acaba? Bunları düşünürken birden yumuşadığını, böyle giderse Yıldırım'ı öldüremeyeceğini hissetti. Hemen onun bir düşman olduğunu hatırlayıp, ona karşı yumuşayan kalbini sertleştirmeye gayret etti. Bunun için liderinin sözlerine endeksliyordu zihnini. "Vücuttaki virüs vücuttan temizlenmeli." demişti. "Bu çocuk bir casus, aramıza fitne sokmak için özel olarak gönderildi." Liderinin bu sözlerini hatırladıkça Yıldırma kini ve nefreti yenileniyordu. Yıldırım Musa'nın dalgınlığını fark etti.

— Soruma cevap vermiyorsun. Aklın beni duymuyor

Musa. Nerelere gönderdin onu?

Musa zoraki gülümseyerek toparlanmaya çalıştı.

— Ne demişti»?

— Bilmem. Galiba talebelerinle aran nasıl diye sordum. Ama beni duymuyorsun. Hayrola, bir derdin mi var? Varsa söyle, elimden geleni yaparım. Senin derdini gidermek için caizse, canımı veririm. Anlat, nedir seni dalgınlılaştıran şey?

— Sorma, söyleyemem.

Yıldırım hayret etmişti:

— Aaa! Hayırdır İnşallah! Sen ne zamandan beri derdini benden saklıyorsun?

Musa ne diyeceğini bilemiyordu.

Kendisinin de anlayamadığı bir şeylerle Yıldırım'ı oyalamaya çalışıyordu.

Saatler sonra otobüs İzmit'i Düzce'yi geçmişti. Yıldırım, Musa'da aradığı sohbeti bulamayınca uykuya daldı. Musa'yı uyku tutmuyordu. Yıldırım'a baktıkça kendi kendine konuşmaya devam ediyordu. "Uyu Yıldırım, uyu.

jBundan sonra, cehennemi zümeraya dahil olacaksın..."

Tekrar tekrar Yıldırım'ın yüzüne bakan Musa bir yandan da şaşkındı "Sana akıl erdiremedim pis mürted, nasıl başardım bilemiyorum, yüzünü de nurlandırmışsın."

Karışık düşünceler içindeyken, sabaha karşı Musa da uyumuştı.

Uyandıklarında sabahın saatleri bitmiş, öğle olmuş ve memleketlerine gelmişlerdi. Otobüsten indiklerinde, Yıldırım dinç, Musa ise çok yorgundu. Önce liseyi okudukları beldeye gidip, eski arkadaşlarından, bu beldede birilerinin

kalıp kalmadığım araştırmaya başlamışlardı. Saatlerce ara-
dıkları hâlde, kimseyi bulamamışlardı.

Musa bu duruma çok üzülüyordu.

— Allah Allah! O kadar gençten hiç kimse kalmamış.
Böyle giderse kasabalar, köyler çöle dönecek...

Yıldırım:

— Bu kadar üzülüyor idiyse, sen neden şehre gittin?

— Ne yapsaydım? Düzenin çarkı nasıl dönüyorsa be-
ni de öyle döndürdü. Önemli olan düzenin çarkını doğru
çevirmeyi başarmaktır. Bunu başaramadığımız sürece, yir-
mi yılı bulmaz, verimli toprağımız bakılmadığı için yok
edilecek. Neyse... Filiz'le Ayşe'yi arayalım mı?

Musa dalgın dalgın cevap verdi: >? ?

— Sen hâlâ orda mısın? Bence unut.

— Neden unutayım ki? ? '•?,,':::??

— Unutmazsan ararsın. Ben yokum. Gerçi sana öyle
diyorum, ama ben de unutamadım.

Gün ortasına kadar gezdiler.

— Önce gidip bir lokantada yemek yiyelim. Sonrada
kaldığımız evin önünden geçelim. Sonra nereye gidecek-
sek gidelim.

Söyledikleri gibi yaptılar. Musa'nın aklına hemen yan-
lış yaptığı gelmişti. Yıldırım'la köye giderse, sonra Yıldır-

318

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

319

rım'ın ölümünden kendisi sorumlu olabilirdi. Şimdi ne
yapsaydı? Hemen aklına bir fikir gelmişti.

— Yıldırım!

— Efendim.

— Hatırlıyor musun Yıldırım, seninle dağa gider avla-
nırdık. Var mısın eski günleri yad etmek için o dağa gide-
lim? Nasıl olsa hava sıcak. Domates, salatalık alırız. Bir
yerde oturur orada ateşte yakar bir de balık kızartırız. Son-
ra da akşama doğru köye gideriz.

Yıldırım sevinmişti;

— Çok iyi olur. Ama nedense içimde bir burukluk var.
Öyle tuhaf bir duygu kapladı ki beni, ayaklarım sanki ba-
na gitmeyelim, diyor.

Musa:

— Aşk olsun! Ne olur ki? Varsa biraz da mantar toplar
öyle döneriz köye.

Yıldırım teklifi kabul etmişti. Balık ve diğer yiyecek-
ler alınmış, bir saatlik yol yürünmüştü. Kocaman dağın te-
pesine çıkacaklardı.

Lise yıllarında gelip avlarını kızartıp yedikleri büyük
çam ağacının dibinde oturacak, son kez beraber kır yemeği
yiyeceklerdi. Musa içinden yine kendi kendine konuşuyor-
du, "Son ziyafetini çek. Birazdan öteki âleme gideceksin."
Yıldırım'la bir an göz göze geldiler. Yıldırım yine
sordu:

— Musa sakın kırılma, ama ben senin gözlerine bakın-
ca neden korkuyorum? Senin gözlerine ne oldu? Sanki kö-

tü bir insanın gözleri sana takılmış gibi mi desem, gözleri-
nin bakışı mı bozuldu desem ne desem bilemiyorum.

Musa:

— Hele gidip yemeğimizi yiyelim. Sonra her şeyi öğ-
reneceksin.

s Yıldırım: .

— Anlayamadım. Neyi öğreneceğim? Eski Musa'nın
nereye gittiğini mi öğreneceğim?

— Sabret. Ellerimle pişireceğim balığı ye, sonra anlar-
sın.

Yıldırım bu konuşmalara bir anlam veremiyordu, ama
yinede aklına kötü bir şey gelmiyordu.
Beldeden epeyce uzaklaştılar. Yıldırım hatırlamıştı.
Selim'in evi ortalama iki kilometre ötede idi. Yollarının
üzeri değildi ama onu merak ediyordu.

Musa'ya fikrini söyledi:

— Hadi Selim'in babasına gidip, Selim'den haber so-
ralım. Var mısın?

— Aa! Selim buralarda mı oturuyordu?" Yıllardır ak-
lımdan hiç çıkmadı o.

Gözleri dolan Musa'nın aklı geçmişte gezindi. Sonra
yavaşça cevap verdi.

— Peki gidelim. Ben onu nasıl merak ediyorum, asla
bilemezsin. İyi ki hatırladın. Hemen, hemen gidelim.
Musa söyleniyordu kendi kendine:

"Hadi son kez arkadaşını görmene izin vereyim." diye
düşündü. Daha sonra ikisinin görünmesi aleyhte olur diye
vaz geçti.

— Onu ben senden daha fazla merak ediyorum. Sen
eşyalarla burada beni bekle, sende dönüşte uğrarsın. Ben
hemen gelirim. Böylece ikimizde muradımıza ermiş olu-
ruz.

Musa, Yıldırım'ı epey uzakta bırakıp uzun süre yürü-
dükten sonra Selim'in evinin önüne geldi. Evin önünde bir
çocukla oynayan neşeli bir adam gören Musa biraz durup,
düşündü. Acaba Selim miydi bu adam? Hayır, o olamazdı.
Çünkü bu adam çok neşeli biriydi. Yanına yaklaştığında
anlamıştıki Selim'di bu. Selim de görmüştü onu, çocuğu
bırakıp Musa'ya sarıldı. Çok sevinmişti Selim. O da yaz

Harcandık

321

320

Emine Şenlikoğlu

tatili için gelmişti. Ziraat mühendisi olmuş, evlenmiş, iki
de çocuğu varmış.

Birbirlerine kısaca anlatmışlardı hayat hikayelerini.

Musa, çok merak ettiği için sordu:

— Selim! Sema Hanım'ı bir daha gördün mü? Ne ol-
du o durum?

Selim gayet sakince sordu:

— Sema Hanım kim? Hangi durum?
-- Aaa şaşırma Selim. Öğretmenimiz.
— Haa! O mu? Bırak be Musa, gençlikti, bir çocukluktu o, unuttum gitti. Şimdi nasıl oldu da onu gördüğümde kendimi kaybediyordum ona şaşıırıyorum. Akıl almaz bir hâldi o durumum. Öğretmenimiz çok zekiymiş, benim durumum geçici olduğu, ileriye gitmemem gerektiğinin mesajını çok ustalıkla vermiş bana.
Musa şoke olmuştu:
— İnanmıyorum Selim! Sen Sema Hanım'ı unuttun mu?
— O hâlimi unutmadım, ama onu unuttum tabi. Ama nasıl unuttum onu sorma. Çok zor oldu. Cahillik bu ya, intihara kalkıştım, ölmedim. Sonra aldım başımı dağlara vurdum. Beni buldu babam, üç ay psikolojik tedavi gördüm. Doktor, "Bir yıl sevdiğini görmeyen aşık normal hayata dönebilir." dedi diye okuluma İzmir'de halamın yanında devam ettim. Sonra duydum ki Sema öğretmen tayinini İstanbul'a aldırış. İki yıl sürdü benim sevdam. O zindan gecelerimden sonra aydınlık gördüm. İnsan unutturmuş meğer. O derin ve öleceğimi sandığım platonik aşkın biteceğine asla inanamazdım.
Ne demiş şair, > ;
"Sevda biter bil ki, aşk batır gider.
En bitmez sandığın bir yerde biter." ;
; .•..-, Çok derinlerde derin bir iz kalsa da, > aşk bitti be kardeşim.
Musa çok hâlinde Yıldırım'ın yanına döndü.
Yıldırım, Musa'yı beklerken sıkılmış, iştahı kaçmıştı.
Musa, Yıldırım'm yanına geldiğinde, Yıldırım Selim'i sormuştu. Onun mutlu olduğunu öğrendikten sonra rica etti.
— Bu hâlde oraların neşesi olmaz Musa. İstersen gitmeyelim?
Musa itiraz etti.
— Olmaz! Buraya kadar geldik, özellikle gitmeliyiz. Liderinin sözüne öylesine körü körüne inanmıştı ki, Yıldırım'm "Namaz kılalım." demesi bile Musa'yı deli ediyordu.
Yokuş yukarı, ormanların arasından, tepedeki otluk alana doğru yürüyorlardı. Lise yıllarındaki gibi değıllerdı. İkisi de suskundu.
Musa:
— Sana bir şey sorabilir miyim?
— Tabi.
— Bir arkadaşın senden, kız kardeşiyle evlenmeni istese, onu nasıl karşılarırsın?
— Çok iyi karşılarım.
— O halde içimde dert olan bir şeyi sana söyleyeyim. Biliyor musun, kız kardeşim Hazal sana aşıktı. Bu emaneti sana ulaştırayım da sorumlu olmayayım.
Yıldırım çok şaşırmıştı.
— Gerçek mi bu söylediğin?
— Tabi ki gerçek. İş işten geçmeseydi söylemezdim.
— Neden iş işten geçsin ki. İşin doğrusu birkaç kez Hazal 'ı görmüştüm de çok beğenmiştim. Ama sana ihanet olur diye bakmadım. "Bu iş olmaz." dedim. Nasıl olsa bana Filiz'den fayda yoktu. Mademki beni seven biri vardı, neden bunu bana şimdiye kadar söylemedin? Ben, beni seven bir kız varken, neden sevmeyen kıza kendimi feda ede-

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

yim? Çok büyük hata yapmışsın. Söylememekle ayıp etmişsin.

— Cesaret edemedim.

— Bugün ne oldu da cesaret ettin? Ayrıca kıza yazık değil mi? Mademki bana aşıkımış, neden söylemedin? O evlendi mi?

— Hayır ama, bu iş artık olmaz.

— Neden olmasın ki? Dediğim gibi bana bir adım bile gelmeyen Filiz için, bana aşık olan kıızı neden harcayayım?

Musa yine içinden konuşuyordu:

"Sen kız kardeşimle evlenemezsin. Çünkü ölümler evlenemezler."

Yıldırım:

— Suskunluğun bir anlamı olur, şu anda bizim suskunluğumuzun kaç anlamı var bilemiyorum. Sen biliyor musun?

Musa, onu öldüreceği yere yaklaştıkça ter döküyordu. Kurşunu neresine sıkacağına hâlâ karar verememişti. Babasının bir sözü geldi aklına. "İyi ve Müslüman liderlerle, İslâm'ı kullanan liderler aynı değildir. Birisi yapıcı, öteki gençliği mahfedicidir." demişti. "Belki Yıldırım, sahtekâr birine rastlamış, onun etkisinde kalmıştır." diye geçirdi içinden. Kendisinin birinin etkisinde olabileceği akimin ucundan bile geçmiyordu bütün şartlananlar gibi. Uzun süre yürüdükten sonra büyük çam ağacının altına geldiler. Çok geçmeden yemeklerini yediler.

Musa ayakta geziniyordu.

Yıldırım sordu:

, — Yahu sendeki bu tuhaflığı bir türlü anlayamadım.

Ne gezinip duruyorsun?

Musa kekeleyerek sordu:

— İki rekât namaz kılmak ister misin?

Yıldırım şaşkınlıkla cevap verdi:

— Hayır! Öğleyi yeni kıldık. Neden durup dururken iki rekât namaz kılmamı istiyorsun ki?

Musa'nın yüz hatları iyice gerilmişti. Belinden tabancasını çıkarıp Yıldırım'a doğru çevirdi.

— Çünkü seni öldüreceğim de ondan.

Yıldırım hiç aldırış etmeden su şişesini ağzına götürürken cevap verdi:

— Bana çevirme, şeytan doldurur derler.

Musa: ?, : ?

— Hayır! Şeytan değil ben doldurdum. Casusluk nteymiş sana göstereyim diye.

Yıldırım yine inanmıyordu:

— Böyle saçma bir şaka nereden geldi aklına?

Yıldırım'ın inanmaması Musa'nın canını sıkmış, şiddetini göstermek için bağırıyordu:

— Neden inanamıyorsun köpek? Bizim aramıza casusluk için girdiğin hâlde neden alınmıyorsun? Mademki öyle, o hâlde bir el ateş edip beynine sıkayım da inan artık. Musa Yıldırım'm beynine nişan almıştı. Ama kurşun Yıldırım'm omuzuna isabet etmişti Yıldırım şok halindeydi, şimdi onun ciddi olduğuna inanmıştı. Neye uğradığını şaşırان Yıldırım yalvarıyordu.

— Dur! Dur benim biricik kardeşim. Kardeş katili olma. Ben Müslümanım ve senin viyadükteki kaza günü anlattıklarının etkisiyle İslâm'a döndüm... Hiç kimsenin casusu değilim. Ne olur Musa! Seni aldatmışlar. Senin kanına girmişler, sana, insanları dinle de aldatırlar, demiştim. Sakın ikinci kurşunu sıkma. Senin elinden ölmek iki defa ölmektir Musa... Ne olur kendine gel... Ne olur yapma Musa.

Yıldırım'in omzundan akan kan beyaz gömleğini kırmızıya boyamıştı. Musa ikinci kez basmıştı tetiğe:

324

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

325

Yıldırım ağlayarak yalvarıyordu.

— Ne olur kardeşim. Bana kıyma... Bana inan... Musa'nın gözleri dönmüş, Yıldırım yerde kıvranıyordu:

— Beni iki defa ölümden kurtardın kardeşim. Kendin öldüresin diye mi kurtardın beni Musa? Musa bir el daha ateş etmiş, bu defa kurşun dizine gelmişti.

Yıldırım ağlaya ağlaya hem bağıırıyor hem yalvarıyordu:

— Yapma ne olur Musaaaa! Kıyma kardeşine! Ben Musab bin Umeyr olacağım. Yakma beni. Katil olma... Kendine gel ne olur, Musa'm! O liderine aldanma. O bizi kendi oyunlarına alet ediyor. Düşmanlarımızdan biri o. Ne olur beni öldürme. Ben ölüp giderim, bir gün aklın başına gelirse yanarsın Musa... Benden beter ölürsün bir hayat boyu. Çok acı çekersin, bunu biliyorum. Sen o adamı bir gün anlayacaksın. Beni öldürmek, seni de öldürür. İllâ da beni öldürme karan almışsanız, ne olur beni sen değil başkası öldürsün. Ne olur hem bana hem kendine kıyma arkadaşım. Ben Musab bin Umeyr olacağım. Allah'a iman ediyor ve ondan korkuyorsan benim katilim olma. Ben bir kez ölürüm sen bin kez ölürsün.

Musa sinirli sinirli bağırdı.

— Ben din düşmanı ve de casus birini öldürdüğüm için acı duymam. Zaten artık sona geldik. Bu kurşunu tam beynine sıkacağım, vazifemi şerefle yerine getirmiş olacağım. Kanlar içindeki Yıldırım yalvarmaya devam ediyordu:

— Yapma Musa! Aldanma Musa! Katilim olma Musa. .. Aldananlar hiçbir zaman aldandıklarını bilerek suç işlemezler.

Artık başka söz söylemesine tahammülü kalmayan Musa son kurşunu da sıkmıştı.

Yıldırım, "Laa ilahe illallah! Muhammedün Rasûlul-

lah!" dedikten sonra kıvrana kıvrana artık hareket edemeyecek hâle gelmiş, sessizce ağacın dibinde kalakalmıştı. Musa yerde uzanan Yıldırım'a iyice yaklaşıp nefesini dinledi. Yıldırım gözleri kapalı, inleyerek sordu: - Beni kendin öldürmek için mi ölümlerden kurtardın? Bırak yaşayayım. Annemi, kardeşimi düşün. Merhametini ellere teslim etme ne olur Musa! Bu sözler dünyadaki son sözleriydi. Ve ölmüştü Yıldırım. Onun öldüğünden iyice emin olmak için kalbini, nabzını dinlemişti. Evet, ölmüştü Yıldırım. Ölüsünü ne yapacaktı? Musa, Yıldırım'ı öldürdükten sonra, şuurunu kaybetmiş gibi ne yapacağını bilemez hâlde, hepten canileşmiş "Casus köpek!" diye ölüsüne vuruyordu. Bir yandan da sinirleri boşalmış ağlıyordu. Tekmeleri indirirken bağıırıyordu: "Şerefsiz! Bize kelek atmasaydın da, seni öldürmek zorunda karmaşaydım olmaz mıydı? Seni kolay mı öldürdüm sanıyorsun? Alçak casus! Sen benim biricik arkadaşımydın. Ne vardı bize ihanet edecek? Biz, bize ihanet edenlerin cezasını eninde sonunda veririz. Sen bunu bilmiyor muydun, alçak köpek? Yıldırım'ın ölüsüne baka baka, uzun süre ağlayan Musa, sonra çınar ağacının alt tarafından aşağı doğru baktı. Uçurum çok yüksek ve aşağısı da bir çukurdu. Oralara kimseler inemezdi. Yıldırım'ı oraya atacaktı. Böylece, onu leş yiyenlere yedirerek intikamını daha iyi almış olacaktı. Düşündüğünü yaptı. Ağlaya ağlaya ama ona hakaret ederek uçurumdan aşağıya attı Yıldırım'ı. Yıldırım'ın uçurumdan sağa sola çarparak düşmesinin sesi yankılanıyordu Musa'nın kulaklarında. Uzun bir süre olduğu yerde kala kaldı Musa. Kendisini toparladıktan sonra silâhını ağacın altına gömdü. Şimdi caddeye inecek, ilk otobüsle geri dönecekti.

Harcandık

327

326

Emine Şenlikoğlu

: "Bu adama ne oluyor böyle. Yok-

germeyecek rn^

rende sancı?

Yarım saat yol yürüdükten sonra, Yıldırım'la aynı hiza geldiğini hissedip o tarafa doğru baktı. Biraz durup bakmaya devam edip söylendi. "Namusunla dursaydın, dinsiz biri de olsan seni öldürmezdim. Ama sen kalp gözü açık olan birini bile aldatmaya kalktın. Ölümü hak ettin Yıldırım. Ama yine de kusura bakma." Gözleri yuvasından fırlamış gibi inmişti caddeye. Uzun süre bekledikten sonra kömür taşıyan bir kamyon görünmüştü. Kamyon şoförüne işaret etti, şoförde durmuş ve Mu-

sa'yı kamyonu almıştı.
Musa selâm vermeyi bile unutmuştu.
Şoför:
— Delikanlı bir selâm yok mu?
Musa kendine gelmişti.
— Ah! Afedersiniz. Çok ağrım var da. O yüzden unuttum.
— Zararı yok. Yolculuk nereye?
;;. -İstanbul'a.
, — Nerelisin?
Musa bir anda "Buralıyım." diyecek oldu. Ama hemen toparlanıp farklı bir cevap vererek ileriye hazırlık yaptığına inanıyordu:
— Buralı değilim. Bir arkadaşımı ziyarete geldim.
Şoför işkillenmişti, Musa'ya yan yan bakarak sorusuna devam etti.
— Arkadaşın bu ormanda mı yaşıyor?
— Hayır!
— O hâlde buralarda ne yaptığınızı çok merak ettim. İşte ben böyle biriyim. Her şeyi ince ince sorarım. Her şeyde nem ararım. Doğrusu şaşırdım. Bu dağlarda ne işin olabilir? .. ,

n merak ettim. Yahu böy-
Şoför:
Musa art* s,Mm.^ e soruyorsunuZ?
bu kad
baştan söyledim ya.
— Siz neden bu kadar deno ^ ^ şe_
— Eee! Ben baş
l ""I
— Peki. HaKhsm, ben
— benim sanem var. Konuşmak .stemiyode sanc.l, iken konuşamam. Ne-
ni bildiği için cevap
in baban ne İŞ
— Benim babam
rum- Musa liderinin kaldığı eve gelirken çok
iki gün sonra Musa lıd^r hem de bır ham te-
maşlarından bin o!an
heyecanlıydı. Hen, onu çok ^
rahiin açmıştı kapıyı- ,

328

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

329

Vay Musa, hoş geldin, keşke dün gelseydin. Efen-
aörürdün.
Musa şaşırmıştı:
— Şimdi neden göremiyorum?
. — Ülkesine gitti. Dün oğlu ölmüş, telefon geldi, ağlayarak hazırlanıp gitti.
Musa çok üzülmüştü.

Sarhoş gibi geri dönüp, yorgun bitkin bir hâlde evine girdi, Yıldırım'm oturduğu çekyata uzandı. Düşünmeden tavana bakıyordu. Serhoş gibi kalkıp banyoya gitti. Gözleri, aynadaki gözlerine ilişmişti. Biraz daha dikkatlice bakınca gözlerinden kendisi de korkmuştu. Akli başından yarı yarıya gitmiş ama, bir haini temizlemenin verdiği huzurla rahat, bir insan öldürdüğü içinse huzursuz bir hâlde kendisini yatağa attı.

Aradan aylar geçmişti.

Musa liderini öyle çok özlemişti ki, devamlı olarak onu düşünüyordu:

Sonunda dayanamayarak, bir haftalık rapor alıp, doğru liderinin yanına gitmek için uçağa bindi. Öyle heyecanlıydı ki, kalp atışı hızlanıyordu.

Dört beş saat sonra liderinin ev adresini bulmuş, kapısını çalmıştı. Kapıyı, gözleri ağlamaktan şişmiş olan genç bir kız açtı, kimi aradığını sordu. Genç kız liderinin kızıydı. Musa, babasının talebesi olduğunu, hatta Türkiye'de onun sağkolu olma şerefine nail olduğunu, detayları ile anlattı.

Genç kız da, babasını yerini bu gence söylemekte bir sakınca görmemiş, babasının adresini vermişti.

Yabancı ülkelerde adresler yakm da olsa, uzak duygusu verdiğiinden, Musa adresi bulamayacağından korktu. Biraz aradıktan sonra nihayet bulmuştu gideceği yeri.

Musa içeri girip bir kenara oturdu.

İçerişi kalabalık sayılırdı. Musa baş köşede oturan liderini gördü. Heyecanla ona baktı. İşte lideri, özlem duyduğu lideri konuşuyordu.

Musa salonun girişinde oturup liderini dinlemeye başladı. Lideriyle arasında en az on beş metre mesafe ve yüzlerce insan vardı. Musa, liderini dinledikçe kanı donuyordu. Çünkü lideri vatanı korumanın ibadet olduğunu öyle candan anlatıyordu ki, Musa kulaklarına inanamıyordu..

"Vatanını korurken ölen şehit olur. Allah Kur'an'da ne diyor, kimseye savaş açmayın. Ama sizi vatanınızdan kovanlarla veya kovanları destekleyenlerle savaşın." buyruyor. Kendi evimize önem verir gibi vatanımıza önem vermek zorundayız. Hadis-i Şerifi hatırlayalım. "Yarın kıyamet kopacağını bilerseniz, elinizdeki ağaç fidanını dikin." buyurmuyor mu?

Vatanımız için her şey mubahtır. Ülkemizin menfaati için hepimiz elimizden geleni yapmalıyız. Ben, acizane elimden geleni yaptım, komşu ülkelerden en az iki bin beş yüz asker hazırladım. Meselâ, Türkiye'yle savaştığımızı düşünelim o zaman bu askerler ne yapacak? Tabi ki bizim safımızda yer alacaklar. Yalnız biz yine de Yehova Şahidleri kadar güçlü değiliz. Onlar kadar randımanlı çalışamıyoruz.

Musa bu sözleri duyunca önce inanamadı. Liderinin sözlerini hatırladı. "Vatanmış, vatanın ne önemi var sistem bozuksa. Öyle vatanı kendi ellerimizle yıkmak boynumuzun borcu." demişti. Ve bu liderin vatanındaki sistem, Türkiye'den daha bozuk olduğu hâlde şimdi bu adam ne diyordu? Kulakları uğuldayan Musa, büyük bir şok yaşıyordu. Şaka mıydı bunlar? Hayır hayır, şaka değildi. Sağ eliyle anlına şiddetle vurup bağırdı. Benim kendi vatanıma be-

ni düşman ederken bu adam ne diyor böyle. "Vayy! Benim canım Yıldırım'im! Ben sana nasıl kıydım?" Başka bir şey söylemeden, olduğu yerde bayılmıştı. Çevrede bulunanlar Musa'yı hastaneye kaldırdılar. Musa Türkçe olarak sayıklıyordu:

— Yıldırım! Canım kardeşim... Yıldırım!.. Yıldırım! Musa kendine geldiğinde aklını oynatacağını hissetmiş, doktora ağlayarak yalvarıyordu:

— Doktor Bey! Aklımı kaçırmak üzereyim. Ne olur, bana öyle bir ilaç verin ki hemen uyuyayım. Aksi hâlde aklımı oynatacağım. Ne olur, ne olur çabuk olun! Doktorlar ne yapacaklarını şaşırılmışlar, ama gencin cinnet geçirmek üzere olduğunu anlamışlardı. Ve gerçekten cinnet geçirmişti Musa.

1 Musa bu hastanede uzun süre tedavi olmuş, ailesi her ? yeri aramıştı. Sonuçta cinnet halinde ülkesine döndüğünde aradan aylar geçtiğini ve öğretmenlik görevinden atıldığını öğrenince sevinmiş, gözyaşlarıyla Yıldırım 'ı konuşuyordu. "Belki beni duyuyorsundur Yıldırım. Sözüne geldim... Seni anladım canım. Görevimden atılmışım, buna çok sevindim. Ölene kadar sürünmek, kendimden intikam almak istiyorum. Ah Yıldırım! Ah benim canım kardeşim. Söylemiştin, şimdi ben bin kez öleceğim."

Daha sonra, görev yaptığı okulun önüne geldi. Başını okulun duvarına koyup hıçkırıklarla devam etti. "Seni nasıl öldürdüm ben? Bu acıya nasıl dayanacağım? Bana söylemiştin, bir gün anlayınca bir ömür boyu ölürsün, demiştin... İşte ölümüm başladı Yıldırım. Yerlere, göklere sığmıyorum." Bir anda kendisini kaybeden Musa birdenbire bağırmaya başladı:

— Beni asııın! Beni asın! Ben yaşamak istemiyorum. Yok mu Allah'ını seven biri, yok mu beni asacak bir yiğit?

I!

Musa'nın sesine öğretmen arkadaşları sokağa çıkmış. Onun durumunun ağır olduğunu anlayıp, onu Bakırköy Akıl Hastanesine kaldırmış, ailesine de hemen telefon açmışlardı.

Ertesi gün Musa'nın anne ve babası gelmiş, oğullarını akıl hastanesinde bulunca şoke olmuşlardı.

Musa devamlı bağırıyordu:

— Beni neden asmıyorsunuz?

Anne ve babasını tanıyamayan Musa babasını yabancı biri sanarak ona sordu:

— Sen beni asmaya mı geldin? As, as! Ben asılmayı çok severim, ne olur beni as.

Anne baba ağlamaktan kendilerine gelemiyorlardı.

Şok hâlleri geçtikten sonra hemen doktoru bulmuşlar, oğullarının durumunu sormuşlardı. Doktorun cevabı belirsizdi:

— Çok büyük bir şok geçirmiş. Elimizden geleni yapıyoruz. Bazen akli başına geliyor, ama çektiği acı çok bü-

yük olduğundan dolayı tartamıyor, tekrar kendisini kaybediyor. Bazen aklının başına gelmesi kayda değer bir umut vesilesidir. Dileriz çabuk iyileşir. Perişan olan anne baba, Bakırköy'de bir ev tutmuş, her gün çocuklarını ziyaret eder olmuşlardı. Musa, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinden taburcu edildikten aylar sonra ikinci kez yatırılmıştı. Anne babası oğullarını sık sık ziyaret ediyorlardı. Bir gün yine ziyaretteydiler. Musa, anne babasını görür görmez tanımış, koşarak onlara sarılmış, hıçkıra hıçkıra ağlıyor hep aynı sözü tekrarlıyordu: Harcandık baba. Harcandım baba. Harcandım baba. Uzun süre ağladıktan sonra sordu:
- Baba! Burası neresi? Ben buraya nerden ve nasıl

332

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

333

geldim? Buradaki insanlar deli değiller mi? Sonra olup bitenler aklına gelince konuşma çizgisini değiştirmişti:
- Tamam, hatırladım. Oh be! Demek tımarhaneye de düşmüşüm. Çok iyi olmuş. Baba, ne zamandır hurdayım? Müftü gözleri dolu dolu cevap verdi:
- Bir yıldır oğlum. Üç ay kadar iyileşmiştin.
- Çok mu kötüydüm?
- Evet.
- Nasıldım?
Kendine yeni gelen birine her şeyi söylemek iyi olmazdı. Bu yüzden gerçeği saklıyorlardı anne ile baba. Ama Musa, anne babasının her gelişinde ısrarla aynı soruyu soruyordu. Nasıldım? Çok mu kötüydüm?
, Sonunda doktorun tavsiyesi üzerine anlatmaya başladılar:
- Evet oğlum. Çok kötüydün. Kışın bile elbiselerini çıkartıp kar üzerinde çıplak yatıyordun. Delilerin ayağını öpüyordun. Sonra, sonra iyileştin oğlum. Bu günlerde çok iyisin. Seni buradan hemen çıkarırız İnşallah. Musa ağlayarak cevap verirken annesine sarıldı:
- Siz bilirsiniz baba. Bana sorarsanız hiç zahmet etmeyin. Ben sürüneyim. Bana yakışan en güzel hayat sürmektir baba.
- Oğlum neden böyle konuşuyorsun? Yeter artık. Herkes hata yapabilir. Biliyorum, bize karşı gelmek seni çok üzdü. Kötü ellere düştün. Ama dua et yaşıyorsun. Yıldırım gibi intihar etseydin biz ne yapardık oğlum? Musa'nın gözleri açılmıştı:
- Yıldırım intihar mı etti?
- Evet ya, paralı katil bulup kendisini öldürtmüş. Zavallı babası, "Benim yüzümden intihar etti." diye üzüntüsünden, Yıldırım'ın ismini sayıklaya sayıklaya öldü. Senin arkadaşlarından biri, terörist olmuş, üç kişiyi öldürdü.
- Keşke ben de ölseydim. Keşke baba,;keşke!..

– Öyle günler geçirdik ki; Musa kötü ellere düştü, ondan hiç haber alamayacağız herhalde onu öldürdüler, di-yorduk. Senin kemiklerini bulsak ona razı olacak hâle gel-dik oğlum. Çok acı çektik, ama bu acı bitecek inşallah. Musa gözyaşlarını silerek cevap verdi:

– Sizin acınız bitebilir, ama benimki asla... Asla bi-temez. Öyle bir büyük acı ki bu, bu acıyı tedavi edecek ne doktor var ne bir ilaç. Çareler çarem olamaz benim. Müftü Bey bilgisiyle cevap verdi oğluna.

– Oğlum! Yıldırım'ın ölümünün haberine hiç şaşır-madm. Daha önce duymuş muydun? Ayrıca ne hata yaptın bilmiyorum, bilmek de istemem. Şunu bil ki, mademki sen pişmansın, eğer sen Allah'a güvenirsen, Allah senin kalbi-ne ilâcını verir... Dua et ve Allah'a kalbine rahatlık verme-si için yalvar. Aldananlar çok büyük hata yaparlar. Çok bü-yük hata yapanlar da, Allah kuludurlar ve ona dualar eder-ler. Başka kimden af dileyebiliriz ki? Allah için, kendine zulmetmeyi bırak artık, tevbenin senin yanında bir anlamı yok mu oğlum? Allah, zaten günahkâr tevbe edince kabul eder. Allah'tan ümidini kesme.

Hergün alev alev yanan Musa'yı hiçbir söz teselli et-miyordu, ama sadece bir umudu vardı. Belki Allah onun kalbine genişlik verirdi.

Günler sonra İstanbul'dan tekrar köylerine yerleştiler. Artık durgun, düşünceli, gülmeyi unutan bir genç ol-muş, eski Musa'dan eser kalmamıştı.

Ailesi Musa'yı tekrar görevine aldirtmış, doktorla*

334

Emine Şenlikoğlu

Harcandık

335

uzun süre hava değişimi vermişlerdi. İyice tedavi oluncaya kadar öğretmenlik yapamayacağı heyet raporu ile tescil edilmişti.

Musa babasına baktıkça, ona yaptığı hakaretleri ve ba-basının "Bırak gitsin hanım. Şu anda onu etkilememiz mümkün değil. O bizi yıllar sonra duyacak." "Git oğlum git. Ama ister dinli ol ister dinsiz ol, senin en sadık dostla-rın bu ailede olduğunu unutma. İstedığın zaman evine gele-bilirsin." şeklindeki konuşmalarını hâlâ duyuyordu. Musa babasına bakarken adeta gözleriyle mahcubiyetini belirtti-yordu. Müftü Bey bunu anlamış, oğluyla sohbet ediyordu.

– Bak oğlum. İnsanoğlunun yapamayacağı hiçbir şey yoktur. En büyük günahları işleyen insanlardır. En büyük sevabı da... En büyük tövbeyi de insan yapar oğlum. Geç-mişte bir şeyler yaşadık. Sen bana hiç karşı gelmezdin, sa-dece bir kez karşı geldin. Ben babama defalarca karşı gel-miştim, sense hayatın boyu bir kez karşı geldin. Yani sen benden defalarca daha hayırlı bir evlâtsın. Geçmişin bu bö-lümünü unut evlâdım. Ben senden memnunum oğlum.

Düşmez kalkmaz bir Allah'tır. Sen sakın bir anlık hatalarını düşünüp moralini bozma.

Yıldırım'ı düşünen Musa'nın gözlerinden yakıcı yaş-lar akıyor yanaklarından süzülüyordu.

Babası oğlunun gözyaşlarına dayanamıyordu,
— Ağlama oğlum ne olur! Benim yüreğimi de ağlat-
ma.
— Bilmiyorsun baba, bilmiyorsun. Neden ağladığımı
bilsen, başımı taşlara vurup parçalamadığıma şaşarsın.
Musa nerde bir تنها yer bulsa "Yıldırııım! Yıldırı-
ıım! Canım kardeşim, beni duyuyorsan affet ne olur! Al-
lah'ım! Beni affet, onunda affetmesini sağla. Ona benim
aldanışımı, harcamışımı bildir, fark ettiğimi bildir." diye

ağlıyordu.
Birkaç gün sonra Musa ilk iş olarak, Yıldırım'ı öldür-
düğü yere gitti.
Yıldırım'm kemikleri kalmıştır, diye düşündü. O ke-
mikleri toplayıp ona bir mezar yapacaktı.
Büyük çınar ağacının dibine geldiğinde, çınar ağacına
sarılıp hıçkıra hıçkıra ağlamasını sürdürdü. "Ey çınar ağa-
cı! Neden dile gelip bana yanlışımlı söylemedin, neden dal-
larınla vurmadin bana?"
Daha sonra yüksek sesle bağırdı:
— Ey ormanın güzel ağaçları! Gördüklerinizden dolayı
şahitlik yapacaksınız değil mi?... İçinizden yüzüme tükürü-
yorsunuz öyle değil mi... Beni lanetliyorsunuz, değil mi?
Uzun süre ağladıktan sonra yanında getirdiği ince ama
kaim naylon ipin bir ucunu beline, diğer ucunu büyük çı-
nar ağacına bağlayıp, duvar dikliğinde olmasa da çok dik,
uçurumdan aşağı, aralardaki küçük ağaç ve kayalara basa
basa uçurumun dibine inmişti. Uçurumun dibi ortalama iki
dönümlük yerdı.
Gayriihtiyari bağırmaya başladı:
— Yıldırımın! Neredesin kardeşim? Ben, insandan cana-
var olan ben Musa. Neredesin Yıldırım! Neredesin kardeşim.
Musa hıçkırıklarla ağlıyordu.
Sonra Yıldırım'in kemiklerini aramaya başladı. İki üç
dönümlük olan uçurum dibinin her tarafına bakmış, bir tek
kemiğe rastlamamıştı. Babasının, "Yıldırım'ın cesedini
buldular." sözünü çoktan unutmuştu." Şimdi şaşkınlığı
başka alana kaymıştı. Nerdeydi Yıldırım'ın kemikleri?
Yoksa, Yıldırım ölmemiş, kendine geldikten sonra kalkıp
gitmiş miydi? İkinci kez deli olmak üzereydi. Yıldırım "m
yaşıyor olma hayâli bile onu yeniden çıldırtmaya yeterdi.
Kendi kendine yine bağıırıyordu.

337

336

Emine Senlikoğlu

"Yıldırııım! Yıldırım! Yeter ki yaşıyor ol kardeşim,
ben yeniden çıldırmaya razıyım. Gözyaşı ve ölümle iç içe
yaşamaya da razıyım. Burda ya da ahirette senin yüzüne
nasıl bakacağım Yıldırım. Beni vatanıma düşman eden, as-
lında Müslüman olmayan, ama Müslüman görünen biri be-
ni bu hâle getirdi.
Şaşkınlıkla tekrar çevreyi araştırırken, gözüne bir me-
zar ilişti. Hayretle mezara yaklaştı. Mezar başında küçük
bir tahta vardı ve "Yıldırım, ölene kadar sana dua edece-
ğim." yazılıydı. Yazı da kendi yazısına benziyordu. Kimdi
bunu yazan? O hâlde onun katil olduğunu bilen biri vardı.
Dehşet içindeydi. Yıldırım'in mezarı başındaki yazıyı kal-
dırıp tahtayı ikiye parçalamıştı. Sonra onun mezarına uza-
nıp bağıra bağıra ağlamış ve öylece uyuya kalmıştı. Kendi-

ne geldiğinde hava kararmak üzereydi. Gömdüğü yerde silahı aradı. Silahta yoktu yerinde. Şok halindeydi. Bir müddet o çevrede gezindikten sonra eve gelmiş, durumu dolaylı yollardan öğrenmeye çalışmış sonunda, babasından öğrenmişti. Hastalandığı dönemde her gün oraya gittiğini babası anlatmıştı ona.

Musa anlamıştı durumu. Demek, mezarı kendi yapmış, silahı da kendisi almıştı. Hiçbirini hatırlamıyordu.

* * *

Aradan bir müddet daha geçmiş, bu defa on yıl sonraki buluşma zamanı gelmişti.

Musa herkesi merak ediyordu. Zeki'yi, Mehmet'i Ali'yi ve diğerlerini de. Acaba beraber ders çalıştıkları arkadaşları aynı ihlâsla duruyorlar mıydı? Yoksa Prof. Dr. Kutman Ersanlı'nın "Aç kalan insan ideallerini yer." dediği gibi aç kalıp ideallerini yemişler miydi, yoksa çok tokluk ve debdebeli hayat yaşayıp Montaigne "nin dediği gibi,

Harcandık

aşırı tokluk, onları köleleştirmiş miydi, merak ediyordu Musa. İslâm'ı kendi yaşantıları gibi mi anlıyorlardı? İhlâsmdan hiçbir şey kaybetmeyen, fakat korkunç aldanışı yüzünden daima yüreğinde ateş taşıyan Musa, arkadaşlarının değişip değişmediğini çok merak ediyordu. Onları özlemişti de.

Musa biraz kendine gelmeye başlamıştı. Artık buralar da duramayacağını anlamış ailesine veda edip İstanbul'a gidecekti. Evlerinin önünde otururken Hazal geldi yanına. Hazal'a bakınca mahcup olmuştu. Hazal'da da bir çekingenlik vardı.

Musa kız kardeşine gülümseyerek baktı:

— Gel benim güzel bacım, yanımda otur biraz. Seninle arkadaşça konuşalım. Sana sorduğum sorulara doğru cevap vereceksin tamam mı?

— Tamam.

— Yıldırım'ı unuttun mu?

Hazal'm yüzü kızarmış cevap vermiyordu.

— Söylesene... Oyunbozanlık yok. Söz verdin.

Hazal cesaret bulmuştu:

— Seven o kadar çabuk unutabilir mi ağabey? : ;

Suratına yumruk yemiş gibi olmuştu Musa.

Gözyaşları, yağmaya hazır bulut gibi yığılmıştı gözlerinde.

— Onu öldürdüler kardeşim. Öldüren aldanıp öldürmüş, ona hakkını helâl et olur mu?

Hazal'ın vereceği cevabı beklemeden devam etti:

— Haa! Bi şey söylemek istiyorum. Benim bir arkadaşım var. Dinini iyi bilen bir genç. Hâlâ evlenmemiş. Seni ona versem varır mısın? Yani beğenirsen varır mısın, demek istiyorum.

! — Ama ...

339

338

Emine Şenlikoğlu

— Biliyorum, olsun yavrum. Ülküsü İslâm olan bir genç o. Benden bile daha temiz biri.

— Bilmem ki abi. İçimdeki yara hele bir iyileşsin de sonra düşünürüz.

Musa bu sözden umutlanmıştı.

— Peki, bu işi zamana bırakıyorum. Ben yarın gideceğim kardeşim. Ablam İnci'ye söyle. Artık ona kırgın değilim. Gönül kollarım da her zaman ona açık olacak. İnsanoğlu şaşar, hataya düşer üçer beşer. Ben o üçlerin, beşlerin içinde olduğum için ablamın hatası gözümde sıfıra indi.

Hazal düşünceli düşünceli sordu:

— Ben de sana bir soru soracağım, bana doğru cevap verecek misin?

Musa hiç düşünmeden cevap verdi:

— Tabi.

— Yıldırım'ı kim öldürdü abi? Eminim bunu sen biliyorsun. Söyle bana ne olur!

Musa cin çarpmışa dönmüştü:

— Bu soruyu sormamış ol olur mu?

— Peki, başka soru sorayım. Ne zaman ve kiminle evleneceksin?

Biraz düşündü Musa.

— Bulabilirsem ve düzelirsem Ayşe'yle evlenebilirim belki. Şimdilik başka bir kızla evlenebileceğimi hiç sanmıyorum. Ama gelecek neyle gelecek bilinmez ki.

Biraz daha sohbet edip içeri girdiler. O gece geçmişten gelecekte konuşup, birbirlerine rol yaparak güldüler.

Müftü, Yıldırım'ı oğlunun öldürdüğünü hissediyor, ama asla sormuyordu.

* * ^

Ertesi gün yola giren Musa İstanbul'da evindeydi. Her

Harcandık

tarafı toz kaplamış evinde hiç temizlik yapmadan bir ay kadar yaşamış, sonra haram işlediğini hissettiği için evini temizlemiş ve on yıl sonra verilen randevuya gitmişti. Verilen tarihte, Şehzadebaşı Camii önünde buluşup Fatih'te oturan Mehmet'in evinde toplanmışlardı. Çok kişi sözleştikleri hâlde gelenler ancak on kişiydi. Birbirine sarılan eski dostlar sevinçliyidiler. Herkes koltuk ve kanepelere yerleştikten sonra birbirlerine on yıldır ne yaptıklarını sordular. Musa tek tek süzüyordu gençleri. Birisi purosunu yakmış, bacak bacak üstüne atmış, ticaret hayatından bahsediyordu. Duruşunda para hakimdi. Zeki ise, yerel televizyon kurduğunu, gerici bir televizyon olmadığını, artık çağdaş olmak gerektiği için ne lâzım geliyorsa onu yaptığından çok eleştiri aldığını ama eleştirilere aldırmış etmediğini anlatırken, tenkit edenlere değişimini ele veriyordu. Başörtülü spiker koyacakmışım. Açık saçık reklâmlar, filmler, koymayacakmışım, o zaman nasıl çalışırız, televizyon nasıl yaşar? Ayrıca çağdaş olacağız, derken, Musa ciğerden yanıyordu.

Musa acı dolu gözlerle baktı ve Zeki'nin kulağına eğildi.

— Sen de bir başka türlü aldanmışsın. Demek erotik reklamları koyup, başı kapalı spikerleri ekrandan temizlemek çağdaşlık ha? O zaman bizim dinimize ne demek istiyorsun? Gerici mi?

Zeki:

— O nasıl söz öyle? Dinimiz gerici olur mu? Şartlar bizi sürüklüyor.

Musa Zeki'ye çok üzülmüştü.

— Fakat sen ilericilik adına ne yapmışsan illâ işin içine haramları sokmuşsun. Düşüncelerin içimi sızlattı. Benden beter aldanmışsın. "Ben beden, sen iman öldürüyor-

340

Emine Şenlikoğlu

sun." diyecekti ki, kendisini zor toparladı.

— Ama senin bir kârın var. Senin hatanı düzeltmen mümkün, ama benimki asla düzelecek cinsten değil. Sana ne söylemeye hakkım var ki, bana aldırma. İyi niyetle konuştuğumu bil.

Öteki arkadaşlarını inceledi Musa. Namaz kılan yüzler değildi çoğunun yüzü. Ne abdest izi vardı ne de İslâmî bir duruş göze çarpıyordu, çoğunun hâllerinde.

Bir saate yakın sohbet ettikten sonra Ali, Yıldırım'ı sordu. Musa ter içinde kalmıştı:

— Duymadınız mı, Yıldırım ölmüş.

Herkes çok üzülmüş, Ali, gözyaşı dökerek onun için dua ediyordu.

Acı, başkasında uzun süre kalmayacağı için herkes kendi haline dönmüştü bile.

İkinci okunmak üzereydi. Namaza sadece üç kişi kalkmış diğerleri şeytanı bile güldürecek bahanelerle, şimdilik namazlarını kılamadıklarını belirtmişlerdi.

Musa ders yaptıkları zamanı düşünmüştü. Hepsî huşu içinde namazlarını kılan genç insanlardı. Nasıl bu hâle gelmişlerdi. Demek ki, on kişi de ibadet bakımından yedi fire verilmişti. Bu da, dindar gençliğin yüzde otuzunun sağlam kaldığı anlamına gelirdi. Ona da şükrediyor, ama üzüntüsünü de atamıyordu.

Namazlar kılındıktan sonra, gelmeyen arkadaşlar, hakkında birbirlerine sorular soruluyordu.

Musa biraz kendine gelmeye başlamıştı.

Arkadaşları Yıldırım'ın kahramanlıklarını anlatırlarken.

Musa, Yıldırım'ı attığı yere gidip onun kemiklerini aradığını hatırladı. Kemiklerini bulsa ona sarılarak öpecek, bağıra bağıra ağlayarak dağları inletecekti. Bunları düşü-

nürken yine gözlerinden yaşlar süzülüyordu.

Herkesin dikkatini çekmişti Musa'nın ağlaması. Hepsî aynı şeyi soruyordu:

— Niçin ağlıyorsun Musa? Birdenbire ne oldu sana?

Musa bir müddet durakladıktan sonra cevap verdi:

— Her şey için ağlıyorum. Hepimiz başka başka modellerle harcanmışız, hâlâ bunun farkında değiliz. Ve bir başka sebep daha var tabi. Onu söyleyemem. Bu odayı mini istatistik alanı kabul edersek, demek ki bizim kuşak yüzde yetmiş fire vermiş benim ölçüme göre. Gözyaşlarımda bu yüzde yetmişin de etkisi var.

Daha sonra konu değişmişti.

Musa, kiminin maç, kiminin politika, kiminin de anladığı konular üzerinde sohbet ettiklerini görünce çok sıkılmış, üzüntüsünü daha fazla saklayamayacağı için, müsaade istemişti.

— Beni hoş görün arkadaşlar. Ben çok koyu bir karanlığın içinde yaşadım. Buralar beni sıkıyor, keskin dişli mengenede gibi hissediyorum kendimi. Kırılmazsanız ben

çıkmaq istiyorum.

Herkes Musa'da bir tuhaflık olduğunu anlamış, ona izin vermişti.

Musa ağlayarak Mehmet'in evinden çıktı.

* * *

Fener, Haliç kıyısında, gözünün önünden geçirdiği hayatıyla karıncaların hayatını kıyasladıkça karıncalara konuşma ihtiyacı hissetmişti. Özellikle, otlara takılan yemi kurtarmış olan karıncaları hayranlıkla izledikten sonra gözyaşlarıyla seslendi".

— Ey karıncalar! Sizin kadar olamadım. Kardeşime fedakârlık yapamadığım bir yana, onu elimle harcadım. İ?—

Harcandık

343

342

Emine Şenlikoğlu

lâm alemi ise başka bir alem. Her grup İslâm bizde diyor, öteki gruplara inanmayın, diyor. Bizde vefa yok. Bizde kadir kıymet bilmek yok. Sizdeki birbirinize olan bağlılık bizde yok. Biz aldatıldık. Aldanmayan yiğitlerimiz var, ama çok az.

Karıncaları uzun süre inceledikten sonra yerinden kalkmış, onlara son kez sesleniyordu:

— Hadi hoşça kalın sevgili karıncalar. Şunu bilerseniz ne iyi olurdu: Biz harcandık! Şimdi buradan gidip yeniden dirilecek, gençler bizim gibi harcanmasın diye ömrümün sonuna kadar dağ taş demeden koşuşturacağım. Gerekirse canımı bu yolda vereceğim. Gerekirse sürüneceğim.

Musa gözyaşlarını silip ellerini cebine sokmuş evine doğru yürümeye başlamıştı. Kararlıydı, kendini bırakmayacak gençliğin harcanmaması için kendine gelecekti. Kendi kendine konuşuyordu. Seni öldürdüm Yıldırım, ama inşallah binlerce genci dirilteceğim. Ve o zaman beni affedeceğin umuduyla yaşayacağım.

Harcandık kardeşim Yıldırım, biz harcandık.

Artık, gençler harcanmasın diye Allah için çalışacağım.

Musa, saplantı halinde hep aynı şeyleri söylüyordu.

Caddede kendisine bakan insanlara aldırış etmeden gözyaşı döküyordu. Balat'taki evine doğru yürürken, gayri ihtiyari mırıldandı:

Ey gecelerin Rabbi,

Yönü bilinmez akıntıya kapılıp kaldık

Çağlar gibi akarken, harcandık.

Musa bir ayağını sürüklediği halde epeyce yol almıştı.

Yıldırım'ın bir sözünü hatırladı: "Geçen akşam bir rü-

ya gördüm. O büyük çınarın dibinde lâleler arasındaydım.

O lâleleri de oraya güya sen ekmişsin..."

Kadınlar kütüphanesinin önüne geldiğinde karşıdan gelen bir çiftte gözleri takılmıştı. Zihninde, kocasının kolundaki kadını tanıdığını fark etti. Gözucuyla tekrar baktığında Ayşe'ye benzetmişti bu kadını. Musa bir anda, yüreğinde odaklanmış bir ateş hissetmiş, sonra da nisan yağmuru yağmış da ateş sönmüş gibi rahatlamıştı.

Biraz daha yürüdüğünde Yıldırım'ı öldürdüğü gün,
kamyonuna bindiği adamı görmüştü sanki... Korkulu ve
acılı bir hayatın sahibiydi artık.
Kendi kendine yine mınıldandr.
"Çek Musa, sen acı çek. Sana acı çekmek çok yakışıyor.
Çünkü acı çekmek senin hakkın. Birden Allah geldi aklına,
"Kendimi sana bıraktım Allah'ım! Pişmanlığımı gören de
sensin. Sen nasıl uygun görürsen öyle yaşat beni."
-SON-

HARCANDIK
Kimimiz sevdik harcandık...
Kimimiz güvendik harcandık...
Kimimiz umut doluyduk harcandık.

mektup

Gençlik Köprüsü:

Emine Özkan Şenlikoğlu _ Harcandık
Kitaplar, uygarlığa yol gösteren ışıklardır.

UYARI:

www.kitapsevenler.com

Kitap sevenlerin yeni buluşma noktasından herkese merhabalar...
Cehaletin yenildiği, sevginin, iyiliğin ve bilginin paylaşıldığı yer olarak
gördüğümüz sitemizdeki
tüm e-kitaplar, 5846 Sayılı Kanun'un ilgili maddesine
istinaden, engellilerin faydalanabilmeleri amacıyla
ekran okuyucu, ses sentezleyici program, konuşan "Braille Not Speak", kabartma
ekran
vebenzeri yardımcı araçlara, uyumlu olacak şekilde, "TXT", "DOC" ve "HTML" gibi
formatlarda, tarayıcı ve OCR (optik
karakter tanıma) yazılımı kullanılarak, sadece görmeengelliler için,
hazırlanmaktadır. Tümüyle ücretsiz olan sitemizdeki
e-kitaplar, "Engelli-engelsiz elele"düşüncesiyle, hiçbir ticari amaç
gözetilmeksizin, tamamen gönüllülük
esasına dayalı olarak, engelli-engelsiz Yardımsever arkadaşlarımızın yoğun emeği
sayesinde, görme engelli kitap sevenlerin
istifadesine sunulmaktadır. Bu e-kitaplar hiçbir şekilde ticari amaçla veya
kanuna aykırı olarak kullanılamaz, kullandırılmaz. Aksi kullanımdan doğabilecek
tümyasalsorumluluklar kullanana aittir.
Sitemizin amacı asla eser sahiplerine zarar vermek değildir.
www.kitapsevenler.com
web sitesinin amacı görme engellilerin kitap okuma hak ve özgürlüğünü yüceltmek
ve kitap okuma alışkanlığını pekiştirmektir.
Sevginin olduğu gibi, bilginin de paylaşıldıkça pekişeceğine inanıyoruz.
Tüm kitap dostlarına, görme engellilerin kitap okuyabilmeleri için gösterdikleri
çabalardan ve
yaptıkları katkılardan ötürü teşekkür ediyoruz.
Bilgi paylaşmakla çoğalır.

İLGİLİ KANUN:

5846 Sayılı Kanun'un "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler" bölümünde yer alan "EK
MADDE 11" : "ders
kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim ve edebiyat
eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa

hiçbir ticarî amaçgüdölmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, brail alfabeti ve benzeri formatlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanunda öngörölen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir şekilde satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz. Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur."

bu e-kitap Görme engelliler için düzenlenmiştir. Kitap taramak gerçekten incelik ve beceri isteyen, zahmet verici bir iştir. Ne mutlu ki, bir görme engellinin, düzgün taranmış ve hazırlanmış bir e-kitabı okuyabilmesinden duyduğu sevinci paylaşabilmek tüm zahmete değer. Sizler de bu mutluluğu paylaşabilmek için bir kitabınızı tarayıp, kitapsevenler@gmail.com Adresine göndermeyi ve bu isimsiz kahramanlara katılmayı düşünebilirsiniz. Bu Kitaplar size gelene kadar verilen emeğe ve kanunlara saygı göstererek lütfen bu açıklamaları silmeyiniz. Siz de bir görme engelliye, okuyabileceği formatlarda, bir kitap armağan ediniz... Teşekkürler. Ne Mutlu Bilgi için, Bilgece yaşayanlara. Tarayan: Hasan Uslu

Emine Özkan Şenlikoğlu _ Harcandık